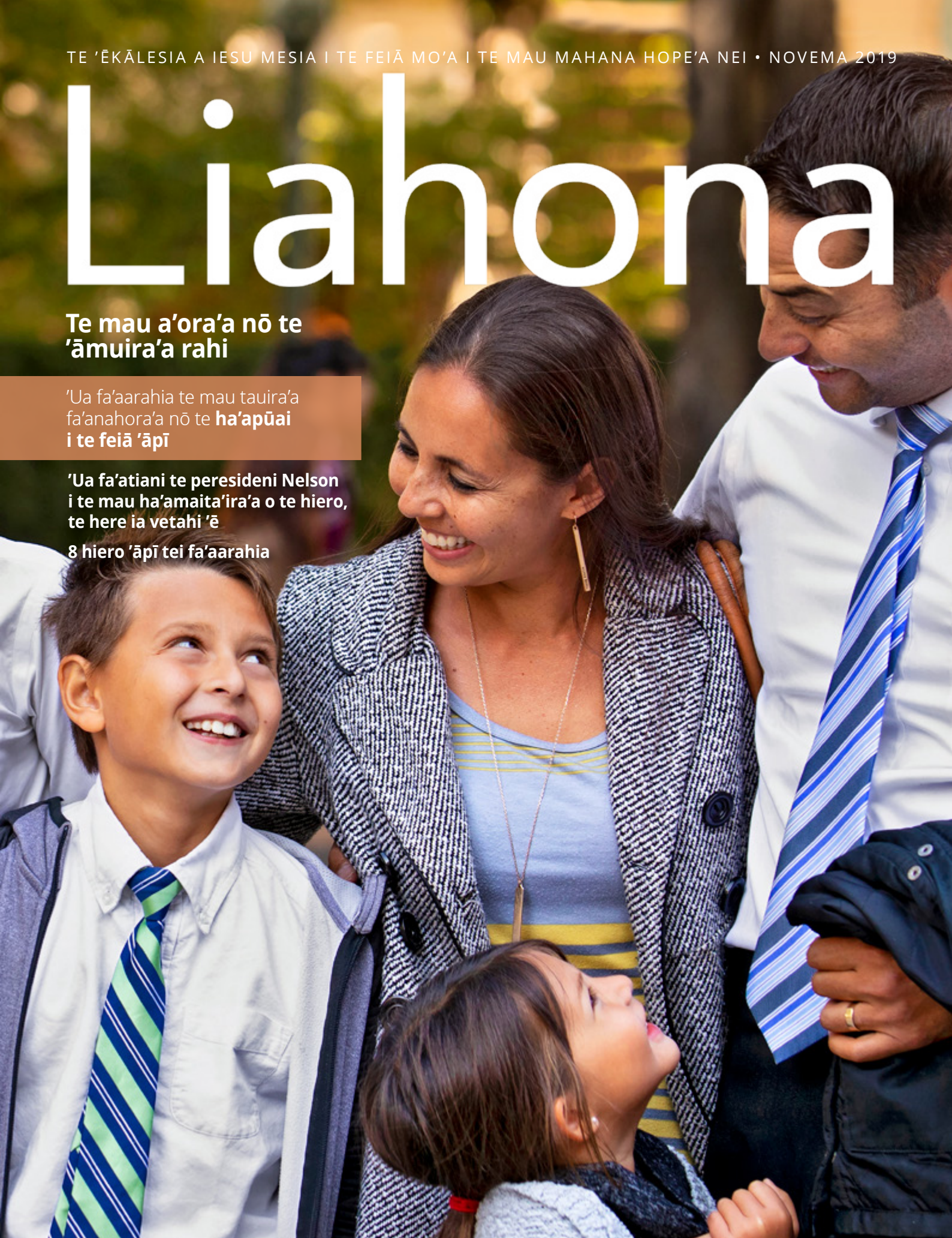

Liahona

**Te mau a'ora'a nō te
'āmuira'a rahi**

'Ua fa'aarahia te mau taurira'a
fa'anahora'a nō te **ha'apūai**
i te feiā 'āpī

'Ua fa'atiani te peresideni Nelson
i te mau ha'amaita'ira'a o te hiero,
te here ia vetahi 'ē
8 hiero 'āpī tei fa'aarahia

**Te feruri-mau-ra'a
ia 'oe (Te Mesia)
nā Elspeth Young**

« Nō ni'a i te tāra'ehara a te
Fa'aora, 'ua parau te peresideni
Russell M. Nelson :

« 'I roto i te mau mea ato'a,
'o Iesu Mesia te hi'ora'a maita'i
hope, « 'o tei fa'a'oroma'i i te
sātauro... i te ['oa'oa] i tu'uhia
mai i mua i tōna aro » [Hebera
12:2]. 'A feruri na i te reira !

Nō te fa'a'oroma'i i te 'ohipa
ri'ari'a roa a'e tei tupu a'enei i
ni'a i te fenua nei, 'ua rōtahi tō
tātou Fa'aora i ni'a i te 'oa'oa !'

« Nā reira ato'a, te 'oa'oa tei
'tu'uhia i mua i tō tātou aro',
'o te 'oa'oa ia nō te tauturura'a
i te Fa'aora i roto i tāna 'ohipa
fa'aorara'a ».

Elder D. Todd Christofferson
nō te pupu nō te Tino 'Ahuru
Ma Piti 'āpōsetolo, « Te 'oa'oa
o te feiā mo'a », 17.

Tuha'a purera'a nō te po'ipo'i mahana mā'a

- 6 **Te parau poro'i, te aura'a, 'e te naho'a ta'ata**
Elder Jeffrey R. Holland
- 9 **E mau pipi mau nā te Fa'aora**
Elder Terence M. Vinson
- 12 **'A ha'apa'o, 'eiaha 'ia ha'apa'o 'ore**
Stephen W. Owen
- 15 **Te 'oa'oa o te feiā mo'a**
Elder D. Todd Christofferson
- 19 **Te 'aravihi pae vārua**
Michelle Craig
- 22 **Te fafau-'āueue-'ore-ra'a iāna ia Iesu Mesia**
Elder Dale G. Renlund
- 26 **Ti'aturi i te Fatu**
Peresideni Dallin H. Oaks

Tuha'a purera'a nō te avatea mahana mā'a

- 30 **Pāturura'a i te mau Huimana Fa'atere rahi, te mau Hitu 'Ahuru ārea 'e te mau Ti'a Fa'atere rahi o te 'Ēkālesia**
Peresideni Henry B. Eyring
- 31 **'Ia tiā'i 'outou ma te pure tu'utu'u 'ore**
Elder David A. Bednar
- 35 **'Ite mai nā roto i te mana o te Buka a Moromona**
Elder Rubén V. Alliaud
- 38 **Mau 'ite, mau pupu Autahu'ara'a a Aarona, 'e mau piha Feiā 'Āpī Tamāhine**
Peresideni Russell M. Nelson
- 40 **Mau fa'atanora'a nō te ha'apūai i te feiā 'āpī**
Elder Quentin L. Cook
- 44 **Mai, pe'e mai—te fa'anahora'a 'aro 'e te itoito a te Fatu.**
Mark L. Pace
- 47 **Te ti'aturi tāmau 'e te tupu fa'ahou ā**
Elder L. Todd Budge
- 50 **'Ia oti te tāmatara'a o tō tātou fa'aro'o**
Elder Jorge M. Alvarado
- 53 **Tāpe'a i tā tātou mau parau fafau 'e te mau fafaura'a**
Elder Ronald A. Rasband

Tuha'a purera'a nā te mau vahine

- 57 **I roto i te ata 'e te mahana, e pārahi te Fatu i pīha'i iho iā'u!**
Reyna I. Aburto

- 60 **Fa'aturara'a i tōna i'oa**
Lisa L. Harkness
- 67 **E mau tamāhine herehia**
Bonnie H. Cordon
- 78 **Te mau vahine nō te fafaura'a e 'āpiti atu 'e te Atua**
Peresideni Henry B. Eyring
- 73 **E piti fa'auera'a rahi**
Peresideni Dallin H. Oaks
- 76 **Te mau tao'a pae vārua**
Peresideni Russell M. Nelson

Tuha'a purera'a nō te po'ipo'i sābati

- 80 **Rirora'a nā roto i te fafaura'a.**
Elder Gerrit W. Gong
- 83 **Te 'itera'a mai i te 'oa'oa i roto i te fa'a'itera'a i te 'Evanelia**
Cristina B. Franco
- 86 **Tō 'outou tere rahi**
Elder Dieter F. Uchtdorf
- 90 **Te fa'ati'a'ia a te Fa'aora**
Elder Walter F. González
- 93 **'Eiaha e ha'avare mai iā'u**
Elder Gary E. Stevenson
- 96 **Te piti o te ture rahi**
Peresideni Russell M. Nelson

Tuha'a purera'a nō te avatea sābati

- 100 **Te mo'ara'a 'e te fa'anahora'a nō te 'oa'oa**
Peresideni Henry B. Eyring
- 104 **'Itera'a, herera'a, 'e tupura'a i te rahi**
Elder Hans T. Boom
- 106 **Te hōro'ara'a i tō tātou vārua te fa'aterera'a i tō tātou tino**
Elder M. Russell Ballard
- 110 **Te mana nō te upo'oti'a i ni'a i te 'enemi**
Elder Peter M. Johnson
- 113 **Rave i tā tātou sātāuro**
Elder Ulisses Soares
- 116 **Hotu**
Elder Neil L. Andersen
- 120 **Parau 'ōpanira'a**
Peresideni Russell M. Nelson
- 64 **Te mau huimana fa'atere rahi 'e te feiā fa'atere rahi o te 'Ēkālesia a Iesu Mesia i te Feiā Mo'a i te mau Mahana Hope'a nei**
- 123 **Mau parau 'āpī o te 'Ēkālesia**
- 143 **Mai, pe'e mai —'Apora'a mai nā roto mai i te mau parau poro'i o te 'āmuira'a rahi**

Te 189ra'a o te 'āmuira'a rahi nō 'Ātopa

Po'ipo'i mahana mā'a, 5 nō 'Ātopa 2019, Tuhā'a purera'a rahi

Arata'ihia : Peresideni Henry B. Eyring
Pure ha'amatarā'a: Elder Larry Y. Wilson
Pure hope'a: Elder Steven R. Bangerter
Himene nā te pupu himene nō te Fare Menemene nō Temple Square; Mack Wilberg 'e Ryan Murphy, nā ta'ata arata'i; Andrew Unsworth, fa'ata'i hāmonia: « Tē hiti mai nei te mahana », *Tē mau himene*, no. 1; « From All That Dwell below the Skies », *Hymns*, no. 90, fa'anahohia mai e Wilberg; « 'Ia tai'o vau i te parau mo'a » *Tē mau himene*, no. 169, fa'anahohia mai e Murphy; « Aue te pa'ari » *Tē mau himene*, no. 41; « La foi » *Chants pour les enfants*, 50–51, fa'anahohia e Elliott; « 'Oa'oa tātou i te tau nō te ora » *Tē mau himene*, no. 3, fa'anahohia mai e Wilberg.

Avatea mahana mā'a, 5 nō 'Ātopa 2019, Tuhā'a purera'a rahi

Arata'ihia : Peresideni Dallin H. Oaks
Pure ha'amatarā'a: Elder Matthew L. Carpenter
Pure hope'a: Elder Craig C. Christensen
Himene nā te hō'ē pupu himene 'āmui nō te mau titi nō Provo, Utah; O Jim Kasen, ta'ata arata'i; Joseph Peeples, ta'ata fa'ata'i hāmonia: « 'O te Fatu ra tō'u māramarama » *Tē mau himene*, no. 43, fa'anahohia mai e Kasen; « Auē te 'oa'oa e », *Tē mau himene*, no. 80, fa'anahohia mai e Kasen; « E te Fa'a'ora o 'Iseraela », *Tē mau himene*, no. 6; « E te Fatu, 'ua putapū roa tō mātou nei 'ā'au », *Tē mau himene*, no. 83, fa'anahohia mai e Kasen.

Pō mahana mā'a, 5 nō 'Ātopa 2019, tuhā'a purera'a rahi a te mau vahine

Arata'ihia: Nā Joy D. Jones
Pure mātāmua: Salote Tukuafu
Pure hope'a: Carol Costley
Himene nā te pupu himene 'āmui a te Paraimere 'e te feiā 'āpī tamāhine nō te mau titi nō West Jordan, Utah; Kasey Bradbury, ta'ata arata'i; Linda Margetts, ta'ata fa'ata'i hāmonia: « 'Ārue iāna te ari'i mana hope ra » *Tē mau himene*, no. 33, fa'anahohia e Webb; « Māuruuru mātou e te Atua » *Tē mau himene*, no. 10; « Oh, J'aime voir le temple » *Chants pour les enfants*, 99, fa'anahohia e Mohlman; « Il envoya son fils » *Chants pour les enfants*, 20–21, fa'anahohia e DeFord.

Sābati po'ipo'i, 6 nō 'Ātopa 2019, tuhā'a purera'a rahi

Arata'ihia : Peresideni Henry B. Eyring
Pure ha'amatarā'a: Nā Elder O. Vincent Haleck
Pure hope'a: Nā Becky Craven
Himene nā te pupu himene nō te Fare Menemene nō Temple Square; Mack Wilberg, ta'ata arata'i; Brian Mathias 'e Richard Elliott, nā ta'ata fa'ata'i hāmonia: « Ta'a 'ē tā 'oe ra mau 'ohipa » *Tē mau himene*, no. 149; « E te mau nuna'a e », *Tē mau himene*, no. 4, fa'anahohia e Wilberg; « La prière d'un enfant » *Chants pour les enfants*, 6–7, fa'anahohia e Perry; « Ha'api'i iā'u 'ia 'ite i te maita'i », *Tē mau himene*, no. 189; « 'A ha'apa'o tātou i te 'evanelia » *Tē mau himene*, no. 156, fa'anahohia e Lyon; « Love Divine, All Loves Excelling », Wesley 'e Prichard, fa'anahohia mai e Wilberg.

Sābati avatea, 6 nō 'Ātopa 2019, tuhā'a purera'a rahi

Arata'ihia : Peresideni Dallin H. Oaks
Pure ha'amatarā'a: Nā Elder Jack N. Gerard
Pure hope'a: Nā Douglas D. Holmes
Himene nā te pupu himene nō te Fare Menemene nō Temple Square; Mack Wilberg 'e Ryan Murphy, nā ta'ata arata'i; Richard Elliott, ta'ata fa'ata'i hāmonia: « Haere mai e himene » *Tē mau himene*, no. 25, fa'anahohia e Murphy;

« Tē maere nei au », *Tē mau himene*, no. 111, fa'anahohia e Murphy; « Ara mai tātou », *Tē mau himene*, no. 148; « E te Fatu here », *Tē mau himene*, no. 64, fa'anahohia e Staheli.

E roa'a te mau a'ora'a o te 'āmuira'a

Nō te fāri'i i te mau a'ora'a o te 'āmuira'a rahi i ni'a i te 'itenati nā roto e rave rahi reo, 'a haere atu i ni'a i te conference.ChurchofJesusChrist.org 'e 'a mā'iti i te reo. E roa'a ato'a te mau a'ora'a i ni'a i te fa'anahora'a 'āfa'ifa'i nō te vai-ra'a buka 'evanelia. 'Ia tai'ohia e ono hepetoma i muri mai i te 'āmuira'a rahi, e roa'a ia te mau haruharura'a video 'e te fa'aro'o i te mau pū 'operera'a buka. Tē vai ra te parau ha'amāramaramara'a nō ni'a i te fa'anahora'a e tano nō te ta'ata huma i ni'a ia disability.ChurchofJesus Christ.org.

I ni'a i te tāpo'i

I mua: Hōho'a nā Janae Bingham
I muri: Hōho'a nā Welden C. Andersen.

Hōho'a nō te 'āmuira'a

Te mau hōho'a i roto i te 'oire nō Roto Miti 'ua patahia e Welden Anderson, Cody Bell, Janae Bingham, Randy Collier, Weston Colton, Bruno Lima, Brian Nicholson, Leslie Nilsson, Matthew Reier, Christina Smith, 'e Dave Ward.

NOVEMA 2019 BUKA 21 NO. 4
LIAHONA 18611 895

Ve'a nā te ao tā'āto'a nei a te 'Ēkālesia a Iesu Mesia i te Feiā Mo'a i te Mau Mahana Hope'a Nei.

Te Peresidenira'a Mātāmua : Russell M. Nelson, Dallin H. Oaks, Henry B. Eyring

Te pupu nō te Tino 'Ahuru Ma Piti 'āpōsetolo : M. Russell Ballard, Jeffrey R. Holland, Dieter F. Uchtdorf, David A. Bednar, Quentin L. Cook, D. Todd Christofferson, Neil L. Andersen, Ronald A. Rasband, Gary E. Stevenson, Dale G. Renlund, Gerrit W. Gong, Ulisses Soares

Pāpā'i ve'a fa'atere : Randy D. Funk

Feiā tauturu : Becky Craven, Sharon Eubank, Cristina B. Franco, Walter F. González, Larry S. Kacher, Adrián Ochoa, Michael T. Ringwood, Vern P. Stanfill

Tī'a Fa'atere rahi : Richard I. Heaton

Tī'a Fa'atere nō te mau ve'a 'a te 'Ēkālesia : Allan R. Loyborg

Tī'a Fa'atere ha'apa'o faufā'a : Garff Cannon

Tī'a Fa'atere pāpā'i ve'a : Adam C. Olson

Tauturu Tī'a fa'atere rahi : Ryan Carr

Tauturu nene'ira'a : Camila Castrillón

Pūpū papa'i ve'a : David Dickson, David A. Edwards, Matthew D. Flitton, Garrett H. Garff, Jon Ryan Jensen, Charlotte Larcabal, Michael R. Morris, Eric B. Murdock, Joshua J. Perkey, Jan Pinborough, Richard M. Romney, Mindy Selu, Lori Fuller Sosa, Chakell Wardleigh, Marissa Widdison

Tī'a Fa'atere nō te 'Ohipa Pēnira'a : Tadd R. Peterson

Hōhō'a : Jeanette Andrews, Fay P. Andrus, Mandie Bentley, C. Kimball Bott, Thomas Child, Joshua Dennis, David Green, Colleen Hinckley, Eric P. Johnsen, Susan Lofgren, Scott M. Mooy, Mark W. Robison, K. Nicole Walkenhorst

Ta'ata Fa'aua i te Parau Fatura'a : Collette Nebeker Aune

Fa'atere nō te 'Ohipa Hāmanira'a : Jane Ann Peters

Hāmanira'a : Ira Glen Adair, Julie Burdett, José Chavez, Thomas G. Cronin, Bryan W. Gygi, Ginny J. Nilson, Marrisona M. Smith

Hī'opo'ara'a hou te nene'ira'a : Joshua Dennis, Ammon Harris

Tī'a Fa'atere nō te Nene'ira'a : Steven T. Lewis

Tī'a Fa'atere nō te 'Operera'a : Nelson Gonzelez

Vāhi hāponora'a rata : *Liahona* Flr. 23, 50 E. North Temple St., Salt Lake City, UT 84150-0023, USA.

'Ua nene'ihia te *Liahona* (te hō'ē parau nō roto i te Buka a Moromona, 'oia ho'i, « 'āve'i'a » 'aore rā « arata'i ») nā roto i te reo alabania, aramēnia, bislama, bulgaria, cambodia, cebuano, tinito, tinito (fa'a'ohiehia), croatia, czech, danemata, holane, peretāne, esetonia, fiti, finilane, farāni, purutia, hēleni, hungarian, icelani, indonesia, italia, tāpōnē, kiribati, korea, letonia, lithuania, malagasy, marshallese, mongolia, norevetia, polane, pōtiti, romanian, russia, hamoa, solovenia, pāniora, swahili, tuete, tagalog, tahiti, thai, tona, ukrainia, urdu, 'e anami (Rahira'a nene'ira'a, tei te huru ia o te reo).

© 2019 na Intellectual Reserve, Inc. Fatura'a pāruhūia. Nene'ihia i te fenua Marite.

Copyright information: Unless otherwise indicated, individuals may copy material from the *Liahona* for their personal, noncommercial use (including for Church callings). This right can be revoked at any time. Visual material may not be copied if restrictions are indicated in the credit line with the artwork. Copyright questions should be addressed to Intellectual Property Office, 50 E. North Temple St., FL 13, Salt Lake City, UT 84150, USA; adresa elektronike: cor-intellectualproperty@ldschurch.org.

For Readers in the United States and Canada

November 2019 Vol. 21 No. 4. LIAHONA (USPS 311-480) Tahitian (ISSN 1521-4761) is published four times a year (April, May, October and November) by The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints, 50 East North Temple, Salt Lake City, UT 84150. USA subscription price is \$4.00 per year; Canada, \$4.80 plus applicable taxes. Periodicals Postage Paid at Salt Lake City, Utah. Sixty days' notice required for change of address. Include address label from a recent issue; old and new address must be included. Send USA and Canadian subscriptions to Salt Lake Distribution Center at address below. Subscription help line: 1-800-537-5971. Credit card orders (Visa, MasterCard, American Express) may be taken by phone. (Canada Poste Information: Publication Agreement #40017431)

POSTMASTER: Send all UAA to CFS (see DMM 507.1.5.2). Send address changes to Salt Lake Distribution Center, Church Magazines, PO Box 26368, Salt Lake City, UT 84126-0368.

Fa'ahorora'a ta'ata a'o

Aburto, Reyna I., 57
Alliaud, Rubén V., 35
Alvarado, Jorge M., 50
Andersen, Neil L., 116
Ballard, M. Russell, 106
Bednar, David A., 31
Boom, Hans T., 104
Budge, L. Todd, 47
Christofferson, D. Todd, 15
Cook, Quentin L., 40
Cordon, Bonnie H., 67
Craig, Michelle, 19
Eyring, Henry B., 30, 70, 100
Franco, Cristina B., 83
Gong, Gerrit W., 80
González, Walter F., 90
Harkness, Lisa L., 60
Holland, Jeffrey R., 6
Johnson, Peter M., 110
Nelson, Russell M., 38, 76, 96, 120
Oaks, Dallin H., 26, 73
Owen, Stephen W., 12
Pace, Mark L., 44
Rasband, Ronald A., 53
Renlund, Dale G., 22
Soares, Ulisses, 113
Stevenson, Gary E., 93
Uchtdorf, Dieter F., 86
Vinson, Terence M., 9

Fa'ahorora'a tumu parau

'Episekōpo (mau), 38, 40
Ao Vārua , 26, 106
'Ati, 15, 47, 50, 57, 90, 100, 104, 113, 116
Aupurura'a, 70, 96, 104
Autahu'ara'a, 76, 80
Autahu'ara'a a Aarona, 38, 40
Buka a Moromona, 35, 80, 83, 110
Fa'afāriura'a, 15, 22, 35
Fa'ahoara'a, 12, 67
Fa'aho'i-fa'ahou-ra'a mai, 120
Fa'aineinera'a, 31, 70
Fa'aipoipora'a, 73, 80
Fa'anahora'a nō te fa'aorara'a, 83, 100, 106, 116
Fa'anahora'a o te 'Ēkālesia, 40, 67
Fa'a'orera'a hapa, 113
Fa'ateiteira'a, 73
Fa'aterera'a, 38, 40, 67
Fa'auera'a (mau), 15, 73, 93
Fafaura'a iāna iho, 9, 22
Fafaura'a (mau), 22, 53, 60, 76, 80, 83, 116
Fare, 'Utuāfare, 12, 44
Fa'aro'o, 6, 12, 19, 22, 47, 50, 67, 76, 116
Feiā 'āpī, 12, 38, 40, 53, 120
Feiā 'Āpī Tamāhine, 38, 40, 67
Feiā 'Āpī Tamāroa, 38, 40
Ha'amaita'ira'a (mau), 76, 90, 120
Ha'apa'o, 15, 73, 93
Ha'aparuparura'a, 110
Ha'avira'a iā'na iho, 106, 113
Hāro'aro'ara'a, 76, 93
Here, 73, 86, 104, 106, 110, 116
Hiero (mau), 26, 76, 120
Hī'ora'a, 50
Huru parau-tī'a, 53
Iesu Mesia, 6, 9, 15, 22, 26, 35, 44, 47, 53, 57, 60, 80, 83, 86, 90, 93, 100, 110, 113, 116

Iosepha Semita, 6, 93, 100, 104, 113, 120
'Ite, 104
Ma'i ferurira'a , 57
Mana, 35, 76, 110
Mau ō nō te ha'apaera'a mā'a, 96
Mau 'ōro'a, 38, 80, 116
Mo'ara'a, 100, 120
'Oa'oa, 100
'Ohipa misiōnare, 83, 86
Ora, 57, 90
'Ōrama Mātāmua, 6, 104, 120
Orara'a hou teie orara'a, 86, 106
'Ōro'a mo'a, 110
Pārurura'a, 31, 44
Pōpou, 9, 15, 47, 83, 96, 116
Pūai pae vārua, 12, 19, 44
Pure, 19, 31, 104, 110
Rave'a 'āpī, 12, 19, 40, 110
Sātane, 31, 44, 93, 110
Tāra'ehara, 9, 47, 60, 106, 116
Tātarahapara'a, 73, 100, 104, 106, 113
Tauturura'a nā te ao nei, 96
Tāvinira'a, 15, 19, 60, 70, 86, 96
Ti'ira'a, Tī'aturira'a, 47, 90
Ti'ara'a pipi, 9, 15, 19, 22, 60, 86, 96, 117, 113
Tī'aturi, 19, 26, 47
Tino tāhuti , 36, 106
Tuatāpāpara'a pāpā'ira'a mo'a, 44, 110
Ture (mau), 73
'Umera'a 'ia hara, 31, 93
'Utuāfare, 83, 106
Vahine, 70, 73, 76
Vai-pāruru-ra'a, 31
Vārua Maita'i , 19, 35
Veve, 96

Mau parau nō roto mai i te 189ra'a o te 'āmuira'a rahi nō 'Ātopa

'Ua fa'ahiti tāmāu mai te feiā fa'atere o te 'Ēkālesia tei paraparau mai i te roara'a o te 'āmuira'a rahi, i te anira'a 'ia riro mai— 'ia riro mai 'ei mea 'oa'oa a'e, 'ia riro mai 'ei mea mo'a a'e, 'ia riro mai hau atu mai te Fa'aora, 'e 'ia tauturu ia vetahi 'ē 'ia nā reira ato'a.

Ta'a 'ē atu i te reira, 'ua 'imi rātou i te rāve'a 'ia ti'a i te tā'āto'ara'a 'ia rave i te reira taurā'a.

'Ua ha'api'i mai te peresideni Russell M. Nelson : « 'Ua hina'aro te Fatu 'ia fāri'i tāna mau tamari'i ato'a i te mau ha'amaita'ira'a mure 'ore e vai ra i roto i tōna hiero. Titau-rahi-hia te fa'aineinera'a pae vārua nō te hō'ē ta'ata 'ia ti'amā nō te tomo i roto i te fare o te Fatu. Nā roto rā i te tauturu a te Fatu, 'aita e 'ohipa e 'ore e tupu ».

'Imira'a i te 'oa'oa 'e te mo'a

'Ua ani mai te peresideni Nelson ia tātou tāta'itahi 'ia fa'ata'ahia nō te mau ha'amaita'ira'a o te hiero (hi'o 'api 120).

'Ua tātara mai te peresideni Henry B. Eyring i te tū'atira'a i rotopu i te fa'arahira'a i te mo'ara'a 'e te fa'arahira'a i te 'oa'oa (hi'o 'api 100).

'Ua ha'api'i mai o Elder D. Todd Christofferson ia tātou nāhea 'ia 'ite mai « i te 'oa'oa o te feiā mo'a » (hi'o 'api 15).

Hō'ē anira'a 'ia here 'e 'ia fa'a'ite

'Ua ha'api'i mai te peresideni Nelson i te faufa'a rahi o te herera'a i tō tātou ta'ata tupu 'e 'ua fa'ata'a mai i te 'ohipa tauturu rahi a te 'Ēkālesia nā te ao nei (hi'o 'api 96).

'Ua tātara mai Elder Dieter F. Uchtdorf i te mana nō te anira'a ia vetahi 'ē « 'ia haere mai 'e 'ia hi'o » (hi'o 'api 86).

'Ua fa'ata'a mai te tuahine Cristina B. Franco i te 'oa'oa nō te fa'a'itera'a i te 'evanelia (hi'o 'api 83).

Ha'apūaira'a i te feiā 'āpī

'Ua 'ōmua mai te peropheta i te mau taurā'a nō te mau fa'anahora'a a te feiā 'āpī 'o tē fa'aitoito i te feiā 'āpī i roto i te mau peresidenira'a pupu autahu'ara'a 'e te mau peresidenira'a piha 'ia ti'a i ni'a 'e 'ia fa'atere (hi'o 'api 38).

'Ua vauvau mai o Elder Quentin L. Cook nāhea 'ia fa'atere i te Autahu'ara'a a Aaronā (hi'o 'api 40).

'Ua fa'a'ite mai te tuahine Bonnie H. Cordon i te mau taurā'a i roto i te fa'anahora'a a te Feiā 'Āpī Tamāhine (hi'o 'api 67).

Patura'a te mau hiero; patura'a ia tātou

I roto i te tuha'a purera'a a te mau vahine, 'ua fa'aara mai te peresideni Nelson e va'u hiero 'āpī (hi'o 'api 76).

I te avatea sābati, 'ua ha'api'i mai 'oia nō ni'a 'ia fa'ata'ahia nō te tomo i roto i te hiero, 'e 'ua fa'a'ite mai i te mau uira'a tei fa'a'āfarohia nō te parau fa'ati'a o te hiero (hi'o 'api 120). ■

NĀ ELDER JEFFREY R. HOLLAND
Nō te pupu nō te Tino 'Ahuru Ma Piti 'āpōsetolo

Te parau poro'i, te aura'a, 'e te naho'a ta'ata

I roto i te māniana tāmāu o te tūpa'ira'a o te pahu nō tō tātou nei 'anotau, e ti'a ia tātou 'ia tāmāu i te hi'o i te Mesia i rōpū i tō tātou orara'a, tō tātou fa'aro'o 'e tō tātou tā'inira'a.

Te mau taea'e e te mau tuahine, teie o Sammy Ho Ching, e hitu matahiti, tē māta'ita'i nei i te 'āmui'ā rahi i roto i te 'āfata teata i tōna fare i te 'āva'e 'Ēperēra i ma'iri a'e nei.

'Ia fātata mai te taime nō te pāturu i te Peresideni Russell M. Nelson 'e i te tahi atu mau huimana fa'atere rahi, tē tāpe'a ra o Sammy i tāna mōhina i roto i tōna nā rima. Nō reira 'ua rave 'oia i te 'ohipa maita'i a'e i muri nei.

Te hōro'a mai nei o Sammy i te aura'a 'āpi o te parau nō te mā'itira'a 'e tō 'outou 'āvae.

Mānava ia 'outou i te taera'a mai i teie 'āmui'ā āfa matahiti a Te 'Ēkālesia a Iesu Mesia i te Feiā Mo'a i te mau Mahana Hope'a Nei. Nō te 'iritira'a i tā'u 'āpara'ā nō ni'a i te aura'a o teie nā rurura'a e piti taime i te matahiti, tē ti'aoro nei au i teie hōho'a nō roto mai i te pāpa'ira'a a Luka i roto i te faufa'a 'āpi :¹

« E fātata mai ra Ieriko iāna [Iesu], tē pārāhi ra te hō'ē ta'ata matapō i te pae arati'a, tē ani ra i te tao'a :

« ... 'Ia fa'aro'o a'era 'oia i taua ti'a'a

rahi ra i te haerera'a i nā reira iho, 'ua ui a'era, e aha teie.

« ... 'Ua fa'a'ite mai ra rātou iāna ē, o Iesu i Nazareta ra teie e haere nei.

'E ua pi'i hua ihora 'oia ma te parau e, e Iesu te Tamaiti a Davida ra, aroha mai iā'u ».

Nō tō rātou māere i tōna mata'u 'ore, 'ua tāmata a'era te ta'ata e ha'amāmū iāna, « e rahi roa atu ra rā tāna pi'i i reira ». Nō tōna onoono, 'āfa'ihia mai

Tē pāturu nei Sammy Ho Ching i te peresideni Russell M. Nelson i roto i te 'āmui'ā rahi nō 'Ēperēra 2019.

ra 'oia i mua ia Iesu, tei fa'aro'o i tāna tāparura'a tei i i te fa'aro'o, 'ia fa'arahia tōna mata, 'e 'ua fa'aora 'oia iāna.²

E putapū fa'auruhia vau nā teie 'ā'amu iti i te mau taime ato'a e tai'o vau i te reira. E nehenehe tā tātou e 'ite i te pe'ape'a rahi o teie ta'ata. Fātata tātou e fa'aro'o roa iāna 'ia tuō nō te 'ume mai te ferurira'a o te Fa'aora. E 'ata'ata ri'i tātou nō tōna pāto'ira'a 'ia māmū—tōna hina'aro pāpū 'ia ha'apūai a'e te tuō 'a parau ai ho'i i te mau ta'ata ato'a iāna 'ia ha'amarū. E 'ā'amu au maita'i teie nō te fa'aro'o pāpū. Terā rā, mai te mau pāpa'ira'a mo'a ato'a, rahi atu tō tātou tai'ora'a i te reira, rahi noa atu tē 'itehia ia tātou i roto.

Hō'ē mana'o tei ha'aputapū iā'u 'aita i maoro a'e nei, 'oia ho'i, te mana'o maita'i o teie ta'ata i te fāri'ira'a i te mau ta'ata mana'o maita'i i te pae 'ārua 'ati a'e iāna. Te aura'a tā'ato'a o teie 'ā'amu 'ua niuhia ia i ni'a iho i te hō'ē tuha'a iti o te mau vahine 'e te mau tāne mātau-ore-hia, 'e 'ia ui mai tō rātou hoa ē, « e aha teie māniana ? » 'ua roa'a ia rātou te 'itera'a ē, 'o te Mesia te tumu nō taua 'ārepurepura'a ra ; 'o 'oia te aura'a fa'atino-roa-hia. Tē vai ra hō'ē ha'api'ira'a nō tātou pā'ato'a i roto i teie 'āpara'ā potō. Nō ni'a i te fa'aro'o 'e te 'itera'a pāpū, e tauturu te reira 'ia arata'i i tā 'outou titorotorora'a i roto i te feiā tē vai ra tō rātou ! « E ti'a ānei i te matapō 'ia arata'i i te matapo ? » Te uira'a ia a Iesu i te hō'ē taime. « [Mai te mea ē, mai te reira te huru,] e 'ore ānei rāua to'opiti e topa e roto i te 'āpo'o ? »³

Taua 'imira'a ra i te fa'aro'o 'e te 'ite pāpū, o tā tātou ia 'ōpuara'a i roto i teie mau 'āmui'ā, 'e nā roto i te 'āmui'ā mai ia mātou i teie mahana, e 'ite 'outou ē, nō te mau ta'ata ato'a te reira 'imira'a. A hi'o fa'a'ati ia 'outou. I ni'a i teie tahuā tē 'ite nei 'outou i te mau huru fāito 'utuāfare ato'a nō te mau vāhi ato'a mai. Te mau hoa tahito tē 'āpā nei i roto i te rurura'a 'oa'oa, hō'ē pupu hīmene nehenehe e fa'aincine ra, 'e te mau ta'ata pāto'i e tūtūo ra i tā rātou mau fa'ahapara'a auhia. Tē 'imi ra te mau misiōnare tahito i tō rātou mau hoa misiōnare tahito, 'are'a te mau misiōnare nō fa'aoti noa mai nei, tē 'imi ra ia rātou i te hoa 'āpi tāmāu (tē ta'a ra

ia 'outou e aha tā'u e parau ra !). 'E te mau hōho'a ? E tō te ra'i ē, 'a tauturu mai ia mātou ! Ma te niuniu 'afa'ifa'i i roto i te rima, e'ita tātou e parau fa'ahou ē, « e misiōnare te mau melo ato'a ! » e parau rā ē, « e ta'ata pata hōho'a te mau melo ato'a ». I rotopū i teie 'ārepurepura'a 'oa'oa, e nehenehe hō'ē ta'ata e ui ma te ti'a ē, « e aha te aura'a o teie mau mea ato'a ? »

Mai tā tātou 'āamu nō te Faufa'a 'Āpī, o rātou tei fāri'i fa'ahou i te 'ite, e 'ite rātou i te reira, noa atu te rahira'a o te mau mea e 'itehia ia tātou i roto i te 'āmuira'a, e mea ha'ihā'i roa ia, 'aore rā, e mea faufa'a 'ore, maori rā, e 'ite tātou ia Iesu i rōpū i te reira mau mea ato'a. Nō te fāri'i i te 'ōrama tā tātou e 'imi nei, te ora tā te reira e fafau mai nei, te aura'a tā tātou i 'ite, tītauhia ia tātou 'ia tinai i te māniana—te 'oa'oa mai te reira—e e rōtahi i tō tātou mana'o i ni'a iāna. Te pure a te mau ta'ata 'ōrero ato'a, te ti'aturira'a o te feiā ato'a e himene nei, te fa'atura o te mau manihini ato'a—'ua fa'ata'ahia te reira mau mea ato'a nō te tītau i te Vārua o te ta'ata nāna teie 'Ēkālesia—te Mesia ora, te 'Ārenio a te Atua, te Ari'i nō te Hau.

'Aita rā e tītauhia ia tātou 'ia haere i roto i te hō'ē pū 'āmuira'a nō te 'ite iāna. 'Ia tai'o ana'e te hō'ē tamari'i i te Buka a Moromona nō te taime mātāmua, e fa'ahiahia 'oia i te itoito o Abinadi 'aore rā te haerera'a o nā fa'ehau 'āpī e 2 000, e nehenehe tā tātou e tu'u marū noa atu ē, o Iesu te ta'ata tumu i roto i teie buka nehenehe, ma te ti'a noa mai te hō'ē ti'i rahi i ni'a i te mau 'āpī ato'a ma te ha'amau i te tu'atira'a i te tahi atu mau ta'ata fa'atupu fa'aro'o.

'Oia ato'a, 'ia ha'āpī'i ana'e te hō'ē hoa i te 'ite i tō tātou fa'aro'o, e nehenehe 'oia e pāinu ri'i i mua i te tahi mau mea 'e i te tahi mau parau mātaro'ore-hia o tā tātou ha'apa'ora'a—te mau 'ōpanira'a mā'a, te mau mea ri'i tumu nō te fa'aravaira'a iāna iho, te mau tere pionie 'e te mau tumu rā'au tuatāpapara'a i roto i te rorouira, 'e te rahira'a fare titi i reira vetahi mau ta'ata e mana'o ai, e vāhi 'amura'a 'i'o puatoro paha te reira. Nō reira, 'a 'ite ai 'e 'a fa'aro'o ai tō tātou mau hoa 'āpī i te

mau mea 'āpī, e ti'a ia tātou 'ia tauturu ia rātou 'ia 'ite i te aura'a o te mau mea tā rātou e 'ite ra 'e e fa'aro'o ra, te fa'atumura'a faufa'a o te 'evanelia mure ore—te here o te mau Metua i te ao ra, te hōro'a o te tāra'ehara a te hō'ē tamaiti hanahana, te arata'ira'a hau a te vārua Maita'i, te fa'aho'i-fa'ahou-ra'a-hia mai teie mau parau mau 'e hau atu, i te mau mahana hope'a nei.

'Ia haere te hō'ē ta'ata i te hiero mo'a nō te taime mātāmua, e riro 'oia i te māere i teie 'ohipa. Tā tātou 'ohipa, 'o te arara'a ia ē, eiaha te mau tāpa'o mo'a 'e te mau peu i heheuhia mai, te mau 'ahu 'ōro'a 'e te mau fa'a'itera'a, 'ia fa'ahuru 'ē i te ta'ata, 'ia fa'afāriu rā ia rātou i ni'a i te Fa'aora, 'o 'oia tā tātou e ha'amori nei i reira. Te hiero 'o tōna ia fare, e fa'ata'a tātou i te hō'ē pārahira'a mātāmua nōna i roto i tō tātou vārua 'e tō tātou 'ā'au—te ha'āpī'ira'a hanahana a te Mesia 'o tē fa'a'i i tō tātou tino mai tāna e fa'a'i i te mau 'ōro'a o te hiero—mai te taime 'a tai'o ai tātou i te pāpā'ira'a i ni'a a'e i te 'ūputa tomora'a 'e tae roa atu i te taime hope'a 'a pārahi ai tātou i roto i te fare. I rotopū i te mau mea nehenehe tā tātou e fārerei, e ti'a ia tātou ia hi'o, na ni'a atu i te mau mea ato'a, i te aura'a o Iesu i roto i te hiero.

'A feruri nā i te mau fa'aotira'a itoito 'e te mau fa'arara'a 'āpī i roto i te 'Ēkālesia i roto i teie mau 'āva'e i ma'iri a'e nei. 'Ia aupuru tātou i te tahi 'e te tahi, 'aore rā 'ia ha'amaita'i i tā tātou mau 'ohipa i te sābati, 'aore rā 'ia fāri'i tātou i te hō'ē fa'anahora'a 'āpī nā te mau tamari'i 'e te feiā 'āpī, e hahi tātou i te tumu mau o taua mau fa'atanora'a i heheuhia mai, mai te mea ē, e fa'ariro tātou i te reira 'ei mau tuha'a ta'a 'ē te tahi 'e te tahi, 'eiaha rā 'ei tauto'ora'a 'āmui nō te tauturu ia tātou 'ia patu-pāpū-hia i ni'a i te papa o tō tātou fa'aorara'a.⁴ O terā mau iho ē paha tā te peresideni Russell M. Nelson i hina'aro, 'a ani mai ai 'oia ia tātou 'ia fa'a'ohipa i te i'oa heheuhia mai o te 'Ēkālesia.⁵ Mai te mea ē, e nehenehe o Iesu—tōna i'oa, tāna parau ha'āpī'ira'a, tōna hi'ora'a, tōna hanahana—e riro 'ei pū nō tā tātou ha'amorira'a, tē ha'apāpū fa'ahou ra ia tātou i te parau mau i ha'āpī'ihia na e Alama : « E rave rahi te mau mea e tupu a muri atu ; [terā rā,] o te hō'ē mea e hau roa ia i te maita'i ia rātou ato'a—... e ora ai te Fa'aora 'e e tae mai ai i roto i tōna mau ta'ata »⁶

I te 'anotau o Iosepha Semita i te 'ahuru ma ivara'a o te tenetere, 'ua hā'atihia 'oia i te mau ta'ata keretetano

pāpū nei au i tō'u 'itera'a 'āpōsetolo i te 'ohipa i tupu i ni'a ia Iosepha Semita, mai tei tupu i te ārea matahiti 1800, 'a 'ite fa'ahou ai te mata o tō tātou hoa matapō i ni'a i te purūmu tahito nō Ieriko ra. Tē fa'a'ite pāpū nei au ē teie nā ta'ata e piti 'e te mau ta'ata e rave rahi i mūta'a ra, te 'itera'a 'e te māniania fa'ahiahia roa a'e i roto i te orara'a nei, 'o te 'itera'a ia ia Iesu 'eiaha i te haere-noa-ra'a nā reira¹⁰ tōna rā haerera'a mai ia tātou nei, ma te tāpe'a i *piha'i iho* ia tātou, 'e 'ia ha'amau i tōna fa'acera'a i *piha'i iho* ia tātou.¹¹

E te mau tuahine 'e te mau taea'e, i roto i te māniania tāmāu 'e te tūpa'ira'a o te pahu nō tō tātou nei 'anotau, e ti'a ānei ia tātou 'ia tauto'o 'ia hi'o i te Mesia i rōpū i tō tātou orara'a, tō tātou fa'arō'o 'e tā tātou tāvinira'a. Tei reira te aura'a pāpū. 'E mai te mea ē, i te tahi mau mahana, e iti ri'i tā tātou hi'ora'a 'aore rā e paruparu ri'i tō tātou ti'aturi ia tātou, 'aore rā e tāmatahia 'e e tāmāhia tō tātou ti'aturira'a—o te reira mau te ravehia—e nehenehe ānei tātou e pi'i hua, « e te tamaiti a Davida, e Iesu ē, e aroha mai 'oe iā'u ».¹² Tē fafau atu nei au ma te pūai 'āpōsetolo 'e ma te ti'aturira'a tohu ē, e fa'arō'o mai 'oia ia 'outou, 'e e parau mai 'oia i teienei 'aore rā a muri a'e, « 'ia ora tō mata : 'A haere, 'ua ora 'oe i tō fa'arō'o ».¹³ Manava i te 'āmui'a rahi. I te i'oa o Iesu Mesia, 'āmene. ■

FA'ATA'ARA'A

1. E riro teie hō'ē ā huru 'ā'amu 'aore rā e 'ere hō'ē ā huru 'ā'amu i pāpa'ihia i roto i te Mataio 20:30–34, i roto i te reira e piti nā ta'ata matapō tei pāhono, 'aore rā te 'ā'amu tei pāpa'ihia i roto i te Mareko 10:46–52, i reira te hō'ē ta'ata matapō i 'itehia i te i'oa ra o Baretimaio, te tamaiti a Timaio.
2. Hi'o Luka 18:35–43; reta tei fa'huru-'ē-hia
3. Luka 6:39.
4. Hi'o 2 Nephi 9:45.
5. Hi'o Russell M. Nelson, « Te i'oa ti'a o te 'Ēkālesia », *Liahona*, Novema 2018, 87–89.
6. Alama 7:7
7. Pinepine te parauhia te retioni i te pae 'āpato'erau o New York i piha'i iho ia Palmyra « te mata'eina'a pa'apa'a auahi » nō te pūai pae fa'arō'o i vai tāmāu i roto i taua mau 'oire na'ina'i ra.
8. Iosepha Semita—'Ā'amu 1:13
9. Iosepha Semita—'Ā'amu 1:17
10. Hi'o Luka 18:37
11. Hi'o Ioane 14:23
12. Mareko 10:47
13. Luka 18:42

'āchuehu i te pae fa'arō'o.⁷ Terā rā, i roto i taua māniania rahi ra, 'ua ha'apōiri te mau ta'ata poro fa'a'āpi i te Fa'aora mau, tā Iosepha i 'imi ma te tu'utu'u 'ore. 'A 'aro ai 'oia i te mea tāna i pi'i te « pōiri 'e te 'āno'ino'i »,⁸ haere atu ra 'oia i roto i te hō'ē uru rā'au i reira 'oia i te 'itera'a 'e i te fa'arō'ora'a i te hō'ē fa'a'itera'a hau atu i te hanahana i te faufa'a o te Fa'aora i roto i te 'evanelia i tā tātou i fa'ahiti iō nei i teie po'ipo'i. Nā roto i te hō'ē hōrō'a fa'ahiahia 'e te mana'o-'ore-hia, 'ua 'ite atu ra Iosepha i roto i te 'ōrama, i tōna Metua i te ao ra, te Atua rahi o te ra'i nui ātea 'e o Iesu Mesia, tāna Tamaiti Fānu Tāhi maiti'i hope. I reira 'ua fa'a'ite mai ra te Metua i te hi'ora'a o tā tātou i paraparau i teie po'ipo'i : 'Ua fa'atoro atu ra 'oia i

ni'a ia Iesu, nā ō a'era, « Tā'u tamā'iti here teie. 'A fa'arō'o iāna ! »⁹ 'Aita e fa'ahitira'a hau atu i te rahi o te ihota'ata hanahana o Iesu, tōna ti'ara'a mātāmua i roto i te fa'anahora'a o te fa'aorara'a 'e tōna ti'ara'a i mua i te aro o te Atua, e nehenehe e hau atu i teie fa'ahitira'a poto e hitu ta'o.

'Ārepurepura'a 'e 'āno'ino'ira'a ? Naho'a ta'ata 'e te mārōra'a ? E rave rahi o te reira mau mea ato'a i tō tātou nei ao. Inaha, tē aro nei ā te feiā fe'a'a 'e te feiā ha'apa'o i teie 'ōrama 'e i te mau mea ato'a tā'u i paraparau atu i teie mahana. Mai te mea ē, tē fa'aitoito nei 'outou 'ia māmarama atu ā 'e 'ia 'itehia ia 'outou te aura'a i rotopū i te mau mana'o rau, tē fāriu nei au ia 'outou i ni'a i taua Iesu ra, 'e te fa'a'ite

NĀ ELDER TERENCE M. VINSON
Nō te Peresidenira'a o te Hitu 'Ahuru

E mau pipi mau nā te Fa'aora

*E nehenehe tātou e fāri'i i te 'oa'oa vai maoro 'ia
riro ana'e tō tātou Fa'aora 'e tāna 'evanelia 'ei vāhi
i reira tātou e patu ai i tō tātou orara'a.*

Hunari'ihia i roto i te buka a Hagai nō te Faufa'a Tahito, te hō'ē ia fa'a'itera'a nō te hō'ē pupu ta'ata 'o tē nehenehe e fa'a'ohipa i te a'o a Elder Holland. 'Ua hape rā rātou i te mea ē, 'aita rātou i tu'u i te Mesia i rōpū i tō rātou orara'a 'e tā rātou tāvinira'a. 'Ua pāpa'i Hagai i te tahi mau ta'o 'o tē ha'aferuri, 'a 'avau ai 'oia i teie mau ta'ata e pārahi noa ra ma te au māite i tō rātou mau fare, 'aita i haere e patu i te hiero o te Fatu :

« E mea au ānei ia 'outou, e te mau ta'ata nei, 'ia pārahi i roto i tō 'outou mau fare 'āpapahia ra, 'e e vaiiho noa ānei i teie nei fare ?

« Tē nā 'ō mai ra Iehova Sabaota ra ; e ha'amana'o māite na i tō 'outou na mau haere'a.

« E rahi tā 'outou i ueue, e iti rā tei hōpoihiā mai ; 'ua 'amu 'outou, 'aita rā i pa'ia ; 'ua inu 'outou, 'aita rā 'outou i 'i i tei inuhia ra ; 'ua 'ahu 'outou i te 'ahu, 'aita rā te hō'ē māhanahana i te reira ; 'e tei noa'a iāna te utu'a ra, i noa'a ia nō te pūtē motumotu ra.

« Tē nā 'ō mai ra Iehova Sabaota ra, e ha'amana'o māite i tō 'outou mau haere'a ».¹

'Aita ānei 'outou e au ra i terā huru tātarara'a nō te faufa'a 'ore o te fa'a-rirora'a i te mau mea 'aore e hōpe'ara'a mure 'ore 'ei mau mea faufa'a a'e, nā ni'a a'e i te mau mea a te Atua ?

Tei roto vau i te hō'ē purera'a 'ōro'a 'aita i maoro a'enci, 'ua fa'aro'o vau

i te hō'ē misiōnare tei ho'i mai, i te fa'ahitira'a i te parau a te hō'ē metua tāne i tāna mau tamari'i : « Tā tātou e hina'aro i'ō nei, e fa'aiti i te WIFI, e fa'arahi i te Nephi »

'Ua ora vau i Afirita to'o'a o te rā e pae matahiti, 'e 'ua 'ite au e rave rahi mau ta'ata tei ha'apa'o nā mua roa i te 'evanelia ma te 'ohie 'e te ha'amā 'ore. Hō'ē hi'ora'a, 'o te i'oa ia o te hō'ē taiete tātā'i pa'a huira 'e te fa'afāito i te huira pere'o'o i Ghana. 'Ua topa te fatu i te i'oa o te reira taiete « Te fa'a'āfarora'a i tō 'oe hina'aro ».

E nehenehe tātou e fāri'i i te 'oa'oa vai maoro² 'ia riro ana'e tō tātou Fa'aora 'e tāna 'evanelia 'ei vāhi i reira tātou e patu ai i tō tātou orara'a. Terā rā, e mea 'ohie roa nō te reira vāhi 'ia riro 'ei mau mea nō te ao nei, i reira te 'evanelia e riro ai 'ei mea hau nō te mā'iti, 'aore rā, 'ei haerera'a noa i te purera'a e piti hora te maoro i te mau sābati. Mai te mea ē, mai te reira te huru, e au ia ē, tē tu'u ra tātou i tā tātou faufa'a i roto i « te hō'ē pūtē 'āpo'opo'o ».

Tē parau nei Hagai ia tātou 'ia fafau ia tātou iho—'ia riro, mai tā mātou e parau nei i Auteraria ē, 'ei ta'ata « fair dinkum » (pāpū) nō ni'a i te orara'a i te 'evanelia. Te ta'ata fair dinkum, 'o te ta'ata ē, tāna e parau nōna iho, 'o te reira mau.

'Ua ha'api'i ri'i mai au nō ni'a i te rirora'a 'ei ta'ata fair dinkum 'e te pūpūra'a iā'u iho, nā roto i te ha'utira'a i te fa'ahoro pōpō. 'Ua ha'api'i mai au ē, 'ia ha'uti ana'e au ma te pūai, 'ia hōro'a ana'e au i tō'u pūai ato'a, 'ua rahi atu ā tō'u 'oa'oa nō te ha'uti.

Tā'u matahiti ha'uti fa'ahoro pōpō au roa a'e, 'o te matahiti ia i muri a'e i te ha'api'ira'a tuarua. E pupu 'aravihi 'e te pāpū te pupu tei roto vau i te ha'utira'a. 'O mātou te pupu 'aito i taua matahiti ra. Terā rā, i te hō'ē mahana, e ha'uti mātou i ni'a i te hō'ē pupu e 'ere i te mea pūai roa, 'e i muri iho i te ha'utira'a, 'ua noa'a mai tō mātou 'āpiti nō te haere i te 'orira'a rahi matahiti a te fare ha'api'ira'a. 'Ua feruri au ē, e ha'utira'a 'ōhie teie, nō reira, e tāmata vau i te pāruru iā'u 'eiaha vau 'ia pēpē, e nehenehe ia vau e 'ārearea maita'i. I roto i te ha'utira'a, 'aita mātou i ha'uti pāpū maita'i i roto i te mau fa'aūra'a pūai mai tei tītauhia, 'e 'ua pau mātou. Te mea 'ino roa atu, i te hope'a o te ha'utira'a, 'ua 'oru roa tō'u 'utu, e 'ere roa atu i te mea nehenehe nō terā 'orira'a rahi. Tītauhia paha 'ia ha'api'i mai au i te hō'ē ha'api'ira'a.

'Ua tupu te hō'ē 'ohipa ta'a 'ē roa atu i roto i te hō'ē ha'utira'a i muri roa mai, 'e 'ua ha'uti pāpū vau i reira. I te hō'ē taime, 'ua horo pāpū vau i roto i te hō'ē fa'aūra'a ; i terā iho ā taime, 'ua māuiui tō'u hōhō'a mata. 'E nō te mea 'ua ha'api'i tō'u metua tāne iā'u ē, 'eiaha roa atu vau e fa'a'ite ē, 'ua pēpē au, 'ua tāmāu noa vau i te ha'uti. I taua pō ra, 'a tāmata ai au e 'amu i te mā'a, 'ite a'era vau ē, 'aita tā'u e nehenehe e hōhoni.

I te po'ipo'i a'e, 'ua haere au i te fare mā'i, 'e 'ua fa'a'ite mai te ratio ē, 'ua fati tō'u ta'a. 'Ua tāpīrihia tō'u vaha e ono hepetoma te maoro.

'Ua ha'api'i mai au i te tahi mau ha'api'ira'a nā roto mai i teie parabole o te 'utu 'oru 'e te ta'a fati. Noa atu terā roara'a e ono hepetoma 'aita i 'amu a'e i te mā'a pa'ari, e mā'a pape noa rā, 'aita vau e tātarahapa nei nō tō'u ta'a fati, nō te mea, e tāpa'o terā nō tō'u hōro'ara'a iā'u ma te pūai hope. Terā rā, tē tātarahapa nei au nō tō'u 'utu 'oru, nō te mea, e tāpa'o te reira nō tō'u 'ōtohetohera'a.

E 'ere te hōro'ara'a 'ia tātou ma te pūai hope i te tāpa'o nō te fāri'i-tāmāu-ra'a i te mau mea maita'i 'aore rā, te manuia tāmāu. Tōna rā aura'a, maori rā, e fāri'i tātou i te 'oa'oa. E 'ere te 'oa'oa i te navenave mōrohi haere noa, 'aore rā te pōpou tau poto. E vai maoro te 'oa'oa, 'e 'ua niuhia i ni'a i tā tātou tauto'ora'a 'ia fāri'ihia mai tātou e te Fatu.³

Hō'ē hi'ora'a nō te reira fāri'ira'a, o te 'ā'amu ia o Oliver Granger. Mai tā te peresideni Boyd K. Packer i parau ra : « I te ti'avarura'ahia te feiā mo'a i rāpae ia Keterani... 'ua vaihohia 'o Oliver i muri nō te ho'o i tō rātou mau fenua, ha'apa'o i tē roa'a mai iāna. E 'ere roa atu te mea pāpū ē, e manuia 'oia. 'E 'aita iho ā 'oia i manuia ! »⁴ I fa'auehia 'oia e te Peresidenira'a Mātāmua 'ia rave i te hō'ē 'ohipa fifi roa, e 'ohipa paha ia e'ita iho ā e haere. Terā rā, 'ua ha'apōpou te Fatu iāna nō tāna mau tauto'ora'a, noa atu ē 'ia hi'ohia, 'aita i manuia, 'e teie tāna mau parau :

Terence M. Vinson, i te ti'ara'a maha nā te pae aui, 'ei melo nō tāna pupu fa'ahoro pōpō nō te fare ha'api'ira'a teitei

« Tē ha'amana'o nei au i tā'u tāvini ra 'o Oliver Granger ; inaha, 'oia mau tā'u e parau atu nei iāna e vai noa tōna i'oa i roto i te ha'amana'ora'a mo'a mai terā u'i atu i terā u'i ra, ē a muri ē a muri noa atu, tē nā reira mai nei te Fatu.

« Nō reira 'a tu'u atu iāna 'ia tītāu itoitō noa nō te fa'aorara'a mai i te Peresidenira'a Mātāmua nō tā'u 'Ēkālesia... 'e 'ia topa atu 'oia e ti'a fa'ahou mai ia 'oia i ni'a, nō te mea e riro tāna tusia 'ei mea mo'a a'e iā'u nei i tāna 'āpi ra, tē nā reira mai nei te Fatu ».⁵

E parau mau paha te reira nō tātou pā'ato'a—e 'ere tō tātou mau manuiara'a, 'o tā tātou rā fa'atusiara'a 'e te mau tauto'ora'a te mea faufa'a i te Fatu.

Te tahi atu hi'ora'a nō te hō'ē pipi mau nā Iesu Mesia, 'o te hō'ē ia o tō māua hoa here i Côte d'Ivoire i Afritā tō'o'a o te rā. 'Ua fa'a'oroma'i maoro teie tuahine fa'ahiahia 'e te fa'aro'o i te mau hāmani-'ino-ra'a i te pae mānava 'e i te pae tino a tāna tāne, 'e i te pae hope'a 'ua ta'a rāua. 'Aita 'oia i 'āueue noa a'e i roto i tōna fa'aro'o 'e tōna maita'i, terā rā, nō te 'ino rahi o tāna tāne i ni'a iho iāna, 'ua pēpē roa 'oia nō te hō'ē tau roa. Teie tāna tātarara'a nō te 'ohipa i tupu :

« Noa atu tā'u parau ē, 'ua fa'a'ore au i tāna hapa, e ta'oto vau i te mau taime ato'a i roto i te pēpē ; e pau tō'u mau mahana ato'a i roto i taua pēpē ra. E au i te pēpē heve i tō'u 'ā'au. E rave rahi taime tō'u purera'a i te Fatu 'ia 'iriti i te reira, terā rā, nō te rahi te māuiui, 'ua ti'aturi pāpū vau ē, e vai noa vau mai te reira ē hope noa atu tō'u orara'a. 'Ua hau atu i te māuiui i te pohera'a tō'u māmā i tō'u 'āpīra'a ; 'ua hau atu i te māuiui i te pohera'a tō'u pāpā 'e tā'u tamaiti. E au rā ē, 'ua haere noa i te rahira'a 'e 'ua tāpo'i roa i tō'u 'ā'au, e au rā ē, e pohe au.

« I te tahi atu mau taime 'ua uiui noa vau iā'u iho ē, e aha tā te Fa'aora e rave i terā vaira'a, e pāhono rā vau : "Ua rahi roa terā e te Fatu ē".

« 'E i te hō'ē po'ipo'i 'ua 'imi au i terā māuiui i roto i tō'u 'ā'au nō te reira mau mea ato'a, 'e 'ua fa'ahōhōnu ma te 'imi i te reira i roto i tō'u vārua. 'Aita i 'itehia mai. 'Ua hi'opo'a 'oi'oi tō'u ferurira'a i te mau tumu ato'a e tano ai 'ia tupu te mana'o pēpē, 'aita rā vau i 'ite i te

māuiui. 'Ua tia'i au i terā mahana tā'āto'a nō te hi'o ē, e 'ite ānei au i te māuiui i roto i tō'u 'ā'au ; 'aita i 'itehia mai. I reira, 'ua tūturi au i raro 'e 'ua ha'amāruuru i te Atua nō te fa'a'ohipara'a i te tusia tāra'ehara a te Fatu nō'u ».⁶

I teienei tē 'oa'oa nei teie tuahine 'ua tā'atihia 'oia i te hō'ē ta'ata fa'ahiahia 'e te ha'apa'o maita'i tei here roa iāna.

Nō reira, e aha tō tātou huru e au ai mai te mea ē, e mau pipi mau tātou nā te Mesia ? 'E e aha te faufa'a o te 'evanelia nō tātou mai te mea ē, « e ha'amana'o māite [tātou] i tō [tātou] mau haere'a », mai tā Hagai e parau mai nei ?

E mea au roa nā'u te hi'ora'a nō te peu ti'a tei fa'a'itehia e te metua tāne o te ari'i Lamoni. Tē ha'amana'o ra 'outou i tōna riri mātāmua i tōna 'itera'a i tāna tamaiti tē 'ape'ehia ra e Amona, hō'ē 'āti Nephi—hō'ē nūna'a ta'ata haehia e te 'āti Lamana. 'Ua huti mai 'oia i tāna 'o'e nō te 'aro ia Amona 'e 'aita i maoro,

tei ni'a mai nei te 'o'e a Amona i tōna 'arapo'a. « E teienei, 'ua mata'u te ari'i 'o te pohe 'oia, i parau mai ai 'oia ē, 'ia fa'aherehere 'oe iā'u, e hōro'a atu vau ia 'oe i tā 'oe e ani, 'e tae noa atu i te 'āfara'a o te bāsileia nei ».⁷

'A hi'o na i tāna pūpūra'a—te 'āfara'a o te bāsileia nō tōna ora.

I muri a'e rā, i muri a'e i tōna māmaramara'a i te 'evanelia, 'ua rave 'oia i te tahi atu pūpūra'a. « 'Ua nā ō mai ra te ari'i : E nāfea atu vau 'ia roa'a mai iā'u taua ora mure 'ore ra tā 'oe i parau nei ? E nāhea atu ho'i au 'ia fānau-fa'ahou-hia vau i te Atua, 'ia mahititumu-'ē-hia teie nei vārua 'ino i roto i tō'u nei 'ā'au, 'ia roa'a tōna ra Vārua, 'e 'ia fa'a'ihia ho'i au i te 'oa'oa, e 'ore ai au e ti'avaruha ai i te mahana hope'a ra ? 'Ua parau ato'a mai ra 'oia, inaha, e fa'aru'e hua atu vau i tā'u ato'a ra faufa'a ; e fa'aru'e atu vau i tō'u nei bāsileia, 'ia roa'a ia iā'u teie 'oa'oa rahi ra ».⁸

I teie taime, 'ua incine 'oia nō te hōro'a i tōna bāsileia tā'āto'a, nō te mea, e mea faufa'a a'e te 'evanelia i te mau mea ato'a nāna ra ! 'Ua riro 'oia 'ei ta'ata fair dinkum (pāpū) nō te 'evanelia.

Nō reira, te uira'a nō tātou tāta'itahi 'oia ho'i, e mea fair dinkum (pāpū) ānei tātou nō te 'evanelia ? Mai te mea ē, e fafau 'āfa noa tātou, e 'ere ia i te mea fair dinkum (pāpū) ! 'E tei 'itehia, e'ita te Atua e ha'apōpou i te ta'ata pāpū 'ore.⁹

'Aore e tao'a, 'aore e fa'a'ana'anataera'a, 'aore e ti'ara'a, 'aore e ha'aparare-ra'a tōtiare, 'aore e ha'uti 'āfata teata, 'aore e tū'aro, 'aore e tā'atira'a 'e te hō'ē ta'ata tu'iro'o, 'aore hō'ē mea i ni'a i te fenua nei i hau atu i te faufa'a i te ora mure 'ore. Nō reira, teie te parau a'o a te Fatu i te mau ta'ata ato'a, « e ha'amana'o na i tō 'outou mau haere'a ».

'Ua fa'ahiti-maita'i-hia a'e tō'u mau mana'o i roto i te mau parau a Nephi : « Tē 'oa'oa nei au i te parau pāpū, tē 'oa'oa nei au i te parau mau ra, 'e tē 'oa'oa nei ho'i au i tō'u ra Iesu, nō te mea 'ua fa'aora 'oia i tō'u vārua ia hade ra ».¹⁰

E mau pipi mau ānei tātou nōna tei hōro'a i te tā'āto'ara'a nō tātou ? 'Oia tei riro 'ei Fa'aora nō tātou 'e tō tātou Ārai i mua i te Metua ? 'Oia 'o tei hōro'a hope roa iāna i roto i tāna tusia tāra'ehara 'e i teienei, tei roto i tōna here, tōna aroha, 'e tōna hina'aro 'ia roa'a tō tātou 'oa'oa mure 'ore ? Tē tāparu nei au i te feiā ato'a e fa'aro'o mai nei 'e e tai'o mai nei i teie mau parau : E tenāna, e tenāna, 'eiaha e fa'ataime i te tā'āto'ara'a o tā 'outou pūpūra'a ia 'outou nō te tia'i i terā taime ta'a 'ore nō ananahi e rave ai i te reira. 'Ei ta'ata fair dinkum (pāpū) 'outou i teienei 'e 'a fāri'i i te 'oa'oa ! I te i'oa o Iesu Mesia, 'āmene. ■

FA'ATA'ARA'A

1. Hagai 1:4–7.
2. Hi'o Ioane 15:11 ; Roma 14:17 ; 2 Korinetia 8:2 ; Hebera 12:2 ; Mose 5:10, 7:53.
3. Hi'o Enosa 1:3–6, 27Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 52:1597:8–9
4. Boyd K. Packer, « Te mea iti o teie mau mea », *Liahona*, Novema 2004, 86.
5. Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 117:12–13
6. Rata a te ta'ata iho.
7. Alama 20:23
8. Alama 22:15
9. Hi'o Apokalupo 7:14-17.
10. 2 Nephi 33:6

NĀ STEPHEN W. OWEN
Peresideni rahi o te Feiā 'Āpi Tamāroa

'A ha'apa'o, 'eiaha 'ia ha'apa'o 'ore

*E ti'a ia tātou 'ia rave pāpū i te taime i te mahana
hō'ē 'ia tāpū ia tātou i te ao nei 'e 'ia tū'ati atu i te ra'i.*

'Aita i maoro a'e nei 'ua ara mai au 'e 'ua fa'aineine nō te tuatāpapa i te mau pāpā'ira'a mo'a. 'Ua rave mai au i tā'u niuniu 'āfa'ifa'i 'e 'ua pārahi i ni'a i te hō'ē pārahi'a i piha'i iho i tō'u ro'i mā te mana'o e iriti i te Vaira'a Buka nō te 'Evanelia. 'Ua tū'ama vau i tā'u niuniu 'e tē ha'amata ra vau e tuatāpapa, 'a 'ite ai au e 'āfa tātini parau fa'a'ite 'e te rata uira tei tae mai i te pō. Feruri a'era vau ē, « e hi'o vitiviti au i terā mau parau poro'i, 'e i muri iho, e haere mai ai i ni'a i te mau pāpā'ira'a mo'a. Terā rā, e piti hora i muri mai, tē tai'o noa ra ā vau i te mau parau poro'i, te mau rata uira, te mau parau 'āpi poto, 'e te mau rāve'a tūreiarā'a tōtiare. I tō'u hi'ora'a i te hora, 'oi'oi roa vau i te fa'aineinera'a iā'u nō te reira mahana. I taua po'ipo'i ra, 'ua ma'iri au i tā'u tuatāpapara'a pāpā'ira'a mo'a, 'e nō reira, 'aita vau i fāri'i i te mā'a vārua tā'u i ti'aturi.

Te mā'a vārua

'Ua pāpū iā'u ē, e rave rahi o 'outou 'o te ta'a ra. 'Ua rau te mau ha'amaita'ira'a o te mau rāve'a 'āpi o teie 'anotau. E nehenehe te reira e fa'atū'ati ia tātou i te mau hoa 'e i te 'utuāfare, i te mau ha'amāramaramara'a, 'e i te mau parau 'āpi nō ni'a i te mau mea e tupu

ra 'ati a'e te ao nei. Terā rā, e nehenehe ato'a te reira e fa'anevaneva ia tātou i te tū'atira'a faufa'a roa a'e : Tō tātou tū'atira'a i te ra'i.

E fa'ahiti fa'ahou atu vau i te parau tā tō tātou peropheta, te Peresideni Russell M. Nelson i parau : « E ao fifi 'e te mārō rahi roa tā tātou e ora nei. Tē tūpita tāmau nei te mau rāve'a tūreiarā'a tōtiare 'e te mau parau 'āpi 24 hora ia tātou i te mau poro'i hope'a 'ore. Mai

te peu tē vai ra te ti'aturi e titi'a i teie naho'a reo 'e te mana'o hōhonu o te ta'ata e 'aro ra i te parau mau, titauhia 'ia ha'api'i tātou nāhea i te fāri'i i te heheura'a ».

'Ua ha'api'i mai ā te peresideni Russell M. Nelson ē, « i te mau mahana i muri nei, e'ita tātou e ora mai i te pae vārua mai te peu 'aita te mana arata'i 'e te fa'atere 'e te tāmāhanahana 'e te tāmau o te Vārua Maita'i ».¹

Rave rahi matahiti i ma'iri a'e nei, 'ua fa'ati'a mai te peresideni Boyd K. Packer nō ni'a i te hō'ē nana ria tei mau i rāpae i tō rātou vāhi orara'a nō te he'era'a te hiona, 'e e mea pāpū ē, e pohe rātou i te po'ia. Tē vai ra te tahi mau ta'ata mana'o maita'i tei māni'i i te mau pere'o'o aihere nā te reira vāhi nō te fa'aora ia rātou—'e 'ere ho'i te reira te mā'a tumu a te ria, terā rā, 'ua ti'aturi rātou ē, terā a'e tā rātou mā'a nō te roara'a o te pu'e tau to'eto'e. Te vāhi pe'ape'a rā, 'ua pohe te rahira'a o te mau ria. 'Ua 'amu rātou i te aihere, 'aita rā te reira i ha'apa'ia ia rātou, 'e 'ua pohe rātou i te po'ia noa atu te i o te 'ōpū.²

'Ua riro e rave rahi o te mau parau poro'i e tūpita nei ia tātou i teie tau o te ha'amāramaramara'a, e tuea i te pae vārua nō te fa'a'amura'a i te ria i te aihere—e nehenehe tā tātou e 'amu i te roara'a o te mahana, 'aita rā te reira e ha'apa'ia ia tātou.

I hea e 'itehia ai ia tātou te mā'a pae vārua mau ? I te rahira'a o te taime, e 'ere ia i te hō'ē peu i ni'a i te mau rāve'a tūreiarā'a tōtiare. E 'itehia te reira ia tātou 'a « nu'u ai [tātou] i mua » i ni'a i te 'ē'a nō te fafaura'a, « ma te mau māite i taua 'āuri ra », 'e 'a 'amu ai i te hotu o te rā'au o te ora.³ Te aura'a ra, e ti'a ia tātou 'ia rave pāpū i te taime i te mahana hō'ē, 'ia tāpū ia tātou i te ao nei 'e 'ia tū'ati atu i te ra'i.

I roto i tāna moemoeā, 'ua 'ite o Lehi i te ta'ata i te 'amura'a i te hotu, terā rā, 'ua fa'aru'e rātou i te reira nō te fa'ao'o'ora'a a te fare rahi 'e te 'ā'ano, te te'ote'o o te ao nei.⁴ E nehenehe te feiā 'āpi e fa'a'amuhia i roto i te hō'ē 'utuāfare feiā mo'a i te mau mahana hope'a nei, e 'amui i te mau putuputura'a 'e te mau ha'api'ira'a a te 'Ēkālesia, 'e e 'amui ato'a i roto i te mau 'ōro'a i roto i te hiero, 'e e

haere atu ai nā ni'a « i te mau 'e'a au 'ore ra, 'e mo'e atu ai ». ⁵ Nō te aha teie e tupu ai? I te rahira'a o te taime, nō te mea ia ē, 'aita rātou i fa'afāriu-pāpū-hia, noa atu ē, 'ua ora rātou i roto i te mau 'ohipara'a pae vārua. 'Ua fa'a'amuhia rātou 'aita rā i pa'ia

Terā rā, 'ua fāreirei ato'a vau e rave rahi o 'outou te feiā mo'a 'āpī, te pūai, te māramarama 'e te ha'apa'o nō te mau mahana hope'a nei. 'Ua 'ite 'outou ē, e mau tamaiti 'e e mau tamāhine 'outou nā te Atua 'e e 'ohipa tāna i fa'ata'a nā 'outou. Tē here nei 'outou i te Atua mā tō 'outou « 'ā'au ato'a, ma tō pūai,

tō mana'o 'e ma tō itoito ho'i ». ⁶ Tē ha'apa'o nei 'outou i tā 'outou mau fafaua'a 'e te tāvini nei ia vetahi 'ē, ma te ha'amatarā'a i te fare. Tē fa'a'ite nei 'outou i te fa'aro'o, te tātarahapa 'e te ha'amaita'i nei ia 'outou i te mahana tāta'itahi, 'e tē hōro'a mai nei te reira ia 'outou i te 'oa'oa vai maoro. Tē fa'aineine nei 'outou ia 'outou nō te mau ha'amaita'ira'a o te hiero 'e nō te tahi atu mau mea tā 'outou e fāri'i 'ei mau pipi mau nā te Fa'aora. 'E tē tauturu nei 'outou i te fa'aineinera'a i te ao nei nō te tae-piti-ra'a mai, ma te ani i te mau ta'ata ato'a 'ia haere mai i te Mesia 'e

'ia fāri'i i te mau ha'amaita'ira'a o tōna tāra'ehara. 'Ua tū'atihia 'outou i te ra'i.

'Oia mau, tē fa'aruru nei 'outou i te mau tāmatara'a. Mai te reira te mau u'i ato'a. Nō tātou teie mau mahana, 'e e titauhia ia tātou 'ia ha'apa'o, 'eiaha 'ia ha'apa'o 'ore. Tē fa'a'ite pāpū nei au ē, 'ua 'ite te Fatu i tō tātou mau tāmatara'a, 'e nā roto i te fa'aterera'a a te peresideni Nelson, tē fa'aineine nei 'oia ia tātou nō te fa'aruru i te reira. Tē ti'aturi nei au ē, te pi'ira'a a te peropheta 'aita i maoro a'e nei, nō te hō'ē 'Ēkālesia fa'atumuhia i ni'a i te fare, pāturuhia nā te mau mea tā tātou e ravenei i roto i tā tātou mau fare, ⁷ nō te tauturu ia ia tātou 'ia ora—'e 'ia haere i mua—i roto i teie tau nava'i 'ore te mā'a i te pae vārua.

Fa'atumuhia i ni'a i te 'utuāfare

E aha te aura'a 'ia riro 'ei 'Ēkālesia fa'atumuhia i ni'a i te fare? 'Ua rau te huru o te fare 'ati a'e te ao nei. Tei roto paha 'outou i te hō'ē 'utuāfare melo nō te 'Ēkālesia e rave rahi u'i i teieni. 'Aore rā o 'outou ana'e paha te melo o te 'Ēkālesia i roto i tō 'outou 'utuāfare. 'Ua fa'aipoipohia paha 'outou 'aore rā e ta'ata 'ōtahi noa, e tamari'i 'aore rā 'aita e tamari'i i te fare.

Ta'a 'ē noa atu tō 'outou huru, e nehenehe 'outou e fa'ariri i tō 'outou fare 'ei pū nō te 'apora'a mai 'e te orara'a i te 'evanelia. E aura'a 'ōhie roa, 'oia ho'i, e amo i tā 'outou iho hōpoi'a nō tō 'outou fa'afāriura'a 'e te tupura'a pae vārua. Te aura'a, 'o te pe'era'a ia i te a'o a te peresideni Nelson « 'ia fa'anaho fa'ahou i tō 'outou fare 'ei vāhi mo'a nō te fa'aro'o ». ⁸

E parau taparu te 'enemi ia 'outou ē, 'aita e titauhia te mā'a vārua, 'aore rā, ma te ha'avarevare, e nehenehe e tia'i. 'O 'oia te fatu nō te fa'anevaneva 'e te tumu nō te fa'ataerera'a. E tu'u mai 'oia i mua ia 'outou i te mau mea rū 'ia hi'ohia, terā rā, te ti'ara'a mau e 'ere ia i te mea faufa'a roa. E fa'atupu 'oia i roto ia 'outou i « te pe'ape'a i te mau mea e rave rahi » 'a ha'afaufa'a 'ore ai 'outou « i te hō'ē mea ti'a ». ⁹

E māuruuru rahi tō'u i tō'u « nā metua maitata'i », ¹⁰ tei fa'a'amu i tō rāua 'utuāfare i roto i te hō'ē fare fa'a'amura'a

mā'a pae vārua tāmau, te mau autā'atira'a here, 'e te mau fa'a'oa'oara'a maita'i. Nā te mau ha'api'ira'a tā rāua i hōro'a mai i roto i tō'u 'āpīra'a i tāpe'a noa iā'u i roto i te hō'ē fāito maita'i. E te mau metua, 'a fa'atupu i te mau autā'atira'a pūai 'e tā 'outou mau tamari'i. Tē hina'aro nei rātou i tō 'outou taime rahi, 'eiaha te iti mai.

Turuhia e te 'Ēkālesia

Mai te mea e nā reira 'outou, tei reira te 'Ēkālesia nō te pāturu ia 'outou. E nehenehe tō tātou mau 'itera'a i te fare pure e ha'apūai i te fa'amura'a pae vārua i te fare. I teie matahiti, 'ua 'ite tātou i teie huru pāturu'a a te 'Ēkālesia i roto i te Ha'api'ira'a Sābati 'e te Paraimere. E hau atu tā tātou e 'ite i roto i te mau putuputura'a a te Autahu'ara'a a Aarona 'e te Feiā 'Āpī Tamāhine. Ma te ha'amata i teie 'āva'e Tēnuare, e tauiri'i-hia te fa'ānaha'a ha'api'ira'a nō teie mau putuputura'a. E tāmau noa te fa'atamura'a i ni'a i te mau parau tumu pāpū nō te 'evanelia, terā rā, e fa'atueahia te reira mau parau tumu i ni'a i te *Mai, pe'e mai—nō te ta'ata hō'ē 'e te utuāfare*. E tauira'a na'ina'i teie, e nehenehe rā te reira e fa'atupu i te hō'ē 'ohipa rahi i ni'a i te fa'amura'a pae vārua o te feiā 'āpī.

E aha te tahi atu mau huru pāturu'a tā te 'Ēkālesia e hōro'a ? Tē 'amu nei tātou i te 'oro'a mo'a i te fare purera'a, 'o te tauturu ho'i ia tātou 'ia ha'amau fa'ahou i tā tātou fafaura'a i te Fa'aora i te hepetoma tāta'itahi. 'E i

te fare purera'a tē putuputu nei tātou 'e te tahi atu feiā ti'aturi tei rave ato'a i taua fafaura'a ra. E nehenehe terā mau autā'atira'a maita'i tā tātou e fa'atupu 'e te mau pipi a Iesu Mesia, e riro 'ei turu pūai nō tō tātou ti'ara'a pipi fa'atumu-hia i ni'a i te 'utuāfare.

I te 14ra'a o tō'u matahiti, 'ua tauī mātou i tō mātou fa'acara'a. E 'ere paha te reira i te mea fifi nō 'outou, nō'u rā, i taua taime, e mea fifi mau. Te aura'a e hā'atihia vau e te mau ta'ata 'aita vau i mātou. Te aura'a pauroa te feiā 'āpī nō tā'u pāroita e haere ia rātou i te fare ha'api'ira'a ta'a 'ē i tā'u. I roto i tō'u ferurira'a 14 matahiti, 'ua feruri au, « nō te aha tō'u nā metua i nā 'ō ai iā'u ? » Mai te huru ra ē, 'ua tū'inohia tō'u orara'a.

Terā rā, nā roto i tā mātou mau fa'a'oa'oara'a Feiā 'Āpī Tamāroa, 'ua ti'a iā'u 'ia fa'atupu i te mau autā'atira'a 'e te tahi atu mau melo o tā'u pupu autahu'ara'a, 'e 'ua riro mai rātou 'ei mau hoa nō'u. Tā'a 'ē atu i te reira, 'ua ha'amata te 'episekōpora'a 'e te feiā fa'atere nō te Autahu'ara'a a Aarona i te fa'a'ite i te 'ana'anatae ta'a 'ē i tō'u orara'a. 'Ua haere mai rātou i tā'u mau 'ohipa tū'arora'a. 'Ua pāpa'i mai rātou i te tahi mau rata fa'a'itoito 'o tā'u i tāpe'a e tae roa mai i teie mahana. 'Ua tāmau noa rātou i te fārerei mai iā'u i muri a'e i tō'u haerera'a i te ha'api'ira'a tuarua 'e 'a haere ai au i tā'u misiohi. 'Ua haere roa mai hō'ē o rātou i te taura'a manureva i tō'u ho'ira'a mai. E māuruuru tō'u e a muri noa atu nō teie mau taea'e maita'i 'e tō rātou here 'e te mau tia'ira'a teitei.

'Ua fa'afāriu rātou iā'u i te ra'i, 'e 'ua māramarama te orara'a, e 'ua 'oa'oa.

Nāhea tātou te mau metua 'e te feiā fa'atere 'ia tauturu i te feiā 'āpī 'ia 'ite ē, e 'ere o rātou ana'e 'ia haere rātou nā ni'a i te 'ē'a o te fafaura'a ? Tā'a 'ē atu te fa'atupura'a i te mau autā'atira'a, e ani tātou ia rātou 'ia haere mai i te mau rurura'a rahi 'e te na'ina'i—mai te mau 'āmuira'a 'e te mau pūhapa'a nā te feiā 'āpī 'e tae atu i te mau fa'a'oa'oara'a hepetoma nā te pupu autahu'ara'a 'aore rā nā te piha ha'api'ira'a. 'Eiaha roa atu e ha'afau'ā 'ore i te pūai o te rurura'a 'e o vetahi o tē tāmata ato'a ra 'ia pūai. E te mau 'episekōpo 'e te tahi atu feiā fa'atere, 'a fa'atumu i ni'a i te fa'amura'a i te mau tamari'i 'e i te feiā 'āpī i roto i tā 'outou pāroita. Tē hina'aro nei rātou i tō 'outou taime rahi atu, 'eiaha 'ia iti mai.

E ta'ata fa'atere 'outou, e ta'ata tupu, e melo nō te pupu autahu'ara'a, 'aore rā e melo noa nō te 'Ēkālesia, mai te mea ē, e taime tō 'outou nō te ha'aputapū i te orara'a o te hō'ē taure'are'a, 'a tauturu iāna 'ia tū'ati atu i te ra'i. E riro paha ē, tā 'outou fa'aurura'a o « te pāturu'a ia i te 'Ēkālesia » tā teie taure'are'a e hina'aro ra.

E te mau taea'e 'e te mau tuahine, tē fa'a'ite pāpū nei au ē, tei te upo'o o teie 'Ēkālesia o Iesu Mesia. Tē fa'auru nei 'oia i tō tātou feiā fa'atere 'e tē arata'i nei ia tātou i te mā'a vārua tā tātou e hina'aro nei nō te ora 'e nō te haere i mua i te mau mahana hope'a nei. E tauturu te reira mā'a vārua ia tātou 'ia ha'apa'o 'eiaha 'ia ha'apa'o 'ore. I te 'ioa o Iesu Mesia, 'āmene. ■

FA'ATA'ARA'A

1. Russell M. Nelson, « Heheura'a nō te 'Ēkālesia, heheura'a nō tō tātou orara'a », *Liahona*, Mē 2018, 96.
2. Hi'o Jeffrey R. Holland, « Teaching and Learning in the Church », *Ensign*, Tiunu 2007, 96.
3. 1 Nephi 8:30.
4. Hi'o 1 Nephi 8:24–28; 11:36.
5. 1 Nephi 8:28.
6. Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 4:2.
7. Hi'o Russell M. Nelson, « Mau parau 'ōmuara'a », *Liahona*, Novema 2018, 7.
8. Russell M. Nelson, « Riro 'ei feiā mo'a hi'ora'a maita'i », *Liahona*, Novema 2018, 113.
9. Luke 10:41–42.
10. 1 Nephi 1:1.

NĀ ELDER D. TODD CHRISTOFFERSON
Nō te pupu nō te Tino 'Ahuru Ma Piti 'āpōsetolo

Te 'oa'oa o te feiā mo'a

E tae mai te 'oa'oa nā roto i te ha'apa'ora'a i te mau fa'auera'a a te Mesia, nā roto i te upo'oti'ara'a i ni'a i te 'oto 'e te paruparu nā roto iāna, 'e nā roto i te tāvinira'a mai tāna i tāvini.

'Ua pāpa'i te peropheta o te Buka a Moromona, 'o Enosa, te mo'otua a Lehi, nō ni'a i te hō'ē 'ohipa ta'a 'ē i tupu i roto i tōna orara'a. Tē a'ua'u ra 'oia i te 'ānimara, 'o 'oia ana'e i roto i te uru rā'au, 'ua ha'amata a'era Enosa i te feruri i te mau ha'api'ira'a a tōna metua tāne, 'o Iakoba. Tē nā 'ō ra 'oia : « 'Ua ha'amana'o māite au i roto i ta'u 'ā'au i te mau parau tā'u i fa'aro'o i te parau-pinepine-hia e tō'u ra metua nō te ora mure 'ore 'e te 'oa'oa ho'i o te feia mo'a ra ». ¹ I roto i te po'ia pae vārua o tōna 'ā'au, 'ua tūturi Enosa nō te pure, e pure fa'ahiahia ē pō noa atu ē ao noa atu, e pure tei fa'atae mai i te mau heheura'a faufa'a rahi 'e te pāpūra'a nā reira ato'a te mau parau fafau.

E rave rahi ha'api'ira'a tē nehenehe e 'apo mai i roto i teie 'ohipa nō Enosa, i teie rā mahana, tē mea tā'u e feruri ra, 'o te ha'amana'ora'a ia Enosa i tōna metua tāne i te parau-pinepine-ra'a nō ni'a i te « 'oa'oa o te feiā mo'a ra ».

I roto i te 'āmuira'a, 'a toru matahiti i teienei, 'ua paraparau te peresideni Russell M. Nelson nō ni'a i te 'oa'oa. ² I roto i tāna mau parau, 'ua nā 'ō 'oia :

« Te 'oa'oa e tae mai, 'aore re'a nō te mea e fa'aruruhia nei, pauroa rā nō te

mea i ni'a iho e fa'atumuhia ai tō tātou orara'a.

« Tei ni'a te fa'atumura'a o tō tātou orara'a i te fa'anahora'a nō te fa'aorara'a a te Atua... 'e ia Iesu Mesia 'e i tāna 'evanelia, 'ei reira te 'oa'oa e tae mai ai noa atu te mea e tupu ra—'aore rā 'aita e tupu ra—i roto i tō tātou orara'a. Nō 'ō mai iāna 'e nōna te 'oa'oa e tae mai ai... Nō te feiā mo'a i te mau mahana hope'a nei, te 'oa'oa, 'o Iesu Mesia ia ! » ³

Te feiā mo'a, 'o rātou ia tei tomo i roto i te fafau'a o te 'evanelia nā roto i te bāpetizora'a 'e te tūtavara'a 'ia pe'e i te Mesia 'ei pipi nāna. ⁴ Nō reira, te « 'oa'oa o te feiā mo'a », 'o te 'oa'oa ia nō te rirora'a mai te Mesia te huru.

Tē hina'aro nei au e paraparau nō te 'oa'oa e tae mai nō te ha'apa'ora'a i tāna mau fa'auera'a, te 'oa'oa e hiti mai nō te upo'oti'ara'a i ni'a i te 'oto 'e te paruparu nā roto iāna 'e te 'oa'oa i roto i te tāvinira'a mai tāna i tāvini.

Te 'oa'oa nō te ha'apa'ora'a i te mau fa'auera'a a te Mesia

E tau 'imi 'āreareara'a teie e rave rahi ta'ata e uiui nei i te faufa'a nō te mau fa'auera'a a te Fatu 'aore rā 'o tē tāu'a

'ore noa nei ho'i i te reira. E 'ere i te mea varavara ē, te ta'ata e ha'ama'au i te mau arata'ira'a hanahana mai te ture nō te vi'i-vi'i 'ore, te peu ha'avare 'ore 'e te mo'ara'a o te sābati, e au ē, tē manuia ra rātou 'e te 'oa'oa ra i te mau mea maita'i o te orara'a, 'e i te tahi taime, e mea hau atu tā rātou i tā te feiā e tūtava nei i te ha'apa'o i te parau. Tē ha'amata ra vetahi i te uiui ē, e mea ho'ona ānei te tauto'ora'a 'e te mau tusia. 'Ua amuamu te nuna'a tahito nō 'Iserā'ela i te hō'ē taime :

« E mea faufa'a 'ore te ha'amori i te Atua : 'e e aha tā tātou faufa'a i te ha'apa'ora'a i tāna parau, 'e tātou i haere ma te fa'aha'aha'a i mua i te aro o Iehova sabaota ra ?

« 'E tenāna, tē parau ra tātou i te feiā te'ote'o ra, 'o te maita'i ia ; 'e te feiā i rave i te parau 'ino ra, tei fa'ateiteihia ia ; 'e te feiā i fa'ao'o'o i te Atua, 'ua ora ia ». ⁵

Tia'i noa na 'outou, 'ua parau te Fatu ē tae roa « te mahana tā'u e fa'ata'a ra, 'ei tao'a maita'i roa ra... « 'Ei reira 'outou e 'ite ai i te huru-ē-ra'a i te ta'ata parau ti'a 'e te ta'ata parau 'ino, i te ta'ata i ha'amori i te Atua, 'e te ta'ata e 'ore e ha'amori iāna ». ⁶ E nehenehe te ta'ata 'ino « e 'oa'oa i tā rātou 'ohipa nō te hō'ē tau », e tau poto noa rā. ⁷ E vai maoro te 'oa'oa o te feiā mo'a.

Tē 'ite nei te Atua i te mau mea i tō rātou vaira'a mau, 'e tē fa'a'ite nei 'oia i tāna huru hi'ora'a ia tātou nā roto i tāna mau fa'auera'a, nō te arata'i manuia ia tātou nō te fa'a'ati i te mau herepata 'e te mau 'āpo'o o te tāhuti nei, 'ia tae atu

i te 'oa'oa mure 'ore. 'Ua fa'ata'a te peropeta Iosepha Semita ē : « 'Ia ha'api'i ana'e tāna mau fa'auera'a ia tātou, e mea nā roto ia i te hi'ora'a o te ora mure 'ore ; nō te mea tē hi'ohi'a mai ra tātou e te Atua mai te mea ra ē, tei roto tātou i te tau mure 'ore ; tē pārāhi nei te Atua i roto i te tau mure 'ore 'e 'aita 'oia e hi'o nei i te mau mea mai ia tātou nei ».⁸

'Aita vau i 'ite a'enei i te ta'ata tei fāri'i i te 'evanelia i tōna pa'arira'a 'e tei 'ore i parau ē, 'āhani pa'i 'oia i 'ite i te reira nā mua atu. E nā 'ō rātou : « E fea pa'i mā'itira'a tano 'ore 'e te hape tā'u e 'ape atu. » 'O te mau fa'auera'a a te Fatu tō tātou arata'i nō te mau mā'itira'a maita'i a'e 'e te mau fa'ahope'ara'a 'oa'oa a'e. E mea maita'i 'ia 'oa'oa tātou 'e 'ia ha'amāuruuru ho'i tātou iāna nō te fa'a'itera'a mai i teie 'ē'a maita'i rahi roa.

I tōna taure'are'ara'a, 'ua ha'apae te tuahine Kalombo Rosette Kamwanya nō te Repūpirita Manahune nō Tōneto, i teienei tei roto 'oia i te misiōni nō Abidjan Tō'o'a o te rā (Côte d'Ivoire), i te mā'a 'e 'ua pure ho'i e toru mahana nō te 'ite i te 'avei'a tā te Atua i hina'aro nōna. I roto i te hō'ē 'ōrama fa'ahiahia, 'ua fa'a'itehia 'oia e piti fare, te hō'ē fare purera'a 'e te tahi fare tāna i 'ite i teienei e hiero. 'Ua ha'amata 'oia i te 'imi 'e 'aita i maoro roa 'ua 'itehia mai te fare purera'a o tōna 'ōrama. 'Ua pāpa'ihia i ni'a iho « Te 'Ēkalesia a Iesu Mesia i

te Feiā Mo'a i te mau Mahana Hope'a nei. » 'Ua bāpetizohia te tuahine Kamwanya, nā reira ato'a tōna metua vahine 'e tōna nau taea'e e ono. 'Ua parau te tuahine Kamwanya : « I te fāri'ira'a vau i te 'evanelia, mai te huru vau i te hō'ē manu i roto i te 'āfata tei fa'aorahia. 'Ua 'i tō'u 'ā'au i te 'oa'oa... 'Ua pāpū iā'u ē, 'ua here te Atua iā'u ».⁹

Maoti te ha'apa'ora'a i te mau fa'auera'a a te Fatu e ti'a ai ia tātou 'ia putapū hope a'e 'e 'ia putapū 'ōhie a'e i tōna here. E arata'i 'āfaro te 'ē'a piriha'o 'e te oaoa o te mau fa'auera'a i te rā'au ra nō te ora, 'e te tumu rā'au 'e tō te reira mau hotu, te mea monamona a'e 'e te « mea hina'arohia i te mau mea ato'a », ¹⁰ e fa'ahōho'ara'a iāna nō te here o te Atua 'o tē fa'a'i i te vārua i « te 'oa'oa rahi roa ».¹¹ 'Ua nā 'ō te Fa'aora :

« I ha'apa'o 'outou i tā'u ra parau, 'e vai herehia atu ā outou e au ; mai iā'u i ha'apa'o i te parau 'a tā'u Metua ra, 'e te vai herehia nei ā vau e āna.

« I parau atu vau ia 'outou i teie nei mau parau, 'ia vai ā tō'u 'oa'oa ia 'outou, 'e 'ia ti'a ato'a ho'i tō 'outou 'oa'ora'a ».¹²

Te 'oa'oa nō te upo'oti'ara'a nā roto i te Mesia

Noa atu ā e mea ha'apa'o maita'i tātou i te mau fa'auera'a, e mau tāmatarā'a 'e e mau 'ati tē nehenehe e

tāpū i tō tātou 'oa'oa. 'Ia tūtava rā tātou i te upo'oti'a i ni'a i teie mau fifi ma te tauturu a te Fa'aora, e fa'aherehere te reira i te 'oa'oa tā tātou e putapū nei i teienei 'e te 'oa'oa tā tātou e ti'a'i. 'Ua tāmārū te Mesia i te 'ā'au o tāna mau pipi : « E pohe tō 'outou i teie nei ao. E fa'a'itoito rā, 'ua riro te rē o teie nei ao iā'u ».¹³ E mea nā roto i te fāriura'a i ni'a iāna, te ha'apa'ora'a i tāna parau, te tā'amura'a ho'i ia tātou iāna te tāmatarā'a 'e te 'oto e tau i ai 'ei 'oa'oa. Teie te hō'ē hi'ora'a.

I te matahiti 1989, tē tāvini ra 'o Jack Rushton 'ei peresideni nō te titi nō Irvine i California (Marite). I te hō'ē tere 'utuāfare nā te pae miti nō California, tē fa'ahē'e tino ra Jack 'a taora ai te miti iāna i ni'a i te hō'ē 'ōfa'i tei tāpo'ihia i te miti, fati a'era tōna 'a'i 'e pēpē maita'i te puo ivi tuamo'o. I muri mai, 'ua nā 'ō mai Jack ē : « I te topara'a vau tō'u 'itera'a ē, e huma tō'u tino ».¹⁴ E'ita fa'ahou tāna e nehenehe e paraparau 'e e huti i te aho 'ōna ana'e iho.¹⁵

'Ua tāpapa mai te fēti'i, te mau hoa 'e te mau melo o te titi nō te tauturu i te taea'e Rushton 'e tāna vahine, 'o Jo Anne, 'e te hō'ē mea i rotopu i te rahira'a, nō te fa'anaho iāna i te hō'ē tuha'a o tō rātou fare nō te pārāhira'a tūra'i a Jack. Riro mai nei Jo Anne 'ei ta'ata aupuru mātāmua nōna nō na 23 matahiti i muri iho. Ma te fa'ahiti i te mau fa'ati'ara'a i roto i te Buka a Moromona nō te haerera'a te Fatu e fārerei i tōna mau ta'ata i roto i tō rātou mau 'ati nō te ha'amāmā i tā rātou mau hōpoi'a,¹⁶ 'ua parau Jo Anne ē : « Pinepine au i te māere i te māmā o tō'u 'ā'au i te aupurura'a i tā'u tāne ».¹⁷

Maoti te tahi tauira'a i roto i tōna hutira'a aho i noa'a ai ia Jack 'ia paraparau, 'e i roto i terā matahiti, 'ua pi'ihia 'oia 'ei 'orometua ha'api'ira'a tumu nō te 'evanelia 'e 'ei patereareha nō te titi. 'Ia hōro'a 'oia i te ha'amaita'ira'a patereareha, e haere mai te tahi atu taea'e nō te autahu'ara'a e tu'u i te rima o te taea'e Rushton i ni'a i te upo'o o te ta'ata fāri'i, ma te tāpe'a i tōna rima i te roara'a o te ha'amaita'ira'a. 'Ua fa'aru'e mai Jack i te mahana Noela nō te matahiti 2012, 22 matahiti tāvini'ira'a itoito mau.

Te tuahine Kalombo Rosette Kamwanya

Jack 'e o Jo Anne Rushton

I roto i te hō'ē uiuira'a, 'ua nā 'ō Jack ē : « E tae mai iho ā te mau fifi i roto i tō tātou orara'a ; e tuha'a te reira nō te pārahira'a i ni'a i te fenua nei. Tē mana'o ra vetahi ē, e pāruu te ha'apa'ora'a fa'aro'o 'aore rā te fa'aro'o i te Atua ia rātou i te mau 'ohipa'ino. 'Iā'u i mana'o, e 'ere roa atu ia. Tō'u mana'o, 'oia ho'i, 'ia pūai tō tātou fa'aro'o 'e 'ia tupu te mau 'ohipa'ino, 'o tē tupu mai iho ā, e noa'a ia tātou 'ia fa'aruru i te reira... 'Aita roa atu tō'u fa'aro'o i 'āueue, 'eiaha rā e mana'o ē, 'aita vau i topa i roto i te fa'aturumara'a. 'Ia mana'o vau, nō te taime mātāmua o tō'u orara'a, 'ua tūra'ihia vau i te hope'a, 'e 'aita roa atu e horora'a, nō reira 'ua fāriu vau i ni'a i te Fatu, ē tae mai i teie mahana, tē putapū nei au i te 'oa'oa i reira iho ».¹⁸

E mahana teie, i te tahi taime e mau 'arora'a aroha 'ore nā ni'a i te mau rāve'a tūreia'a sōtiare 'e nā te mau ta'ata iho i ni'a i te feiā e 'imi nei i te tāpe'a i te fa'aturera'a a te Fatu nō te 'ahu, te 'āreareara'a 'e te vi'ivi'i 'ore pae 'āpeni. E mea pinepine 'o te feiā 'āpī 'e te feiā 'āpī pa'ari, i roto i te feiā mo'a, nā reira ato'a te mau vahine 'e te mau metua vahine e amo nei i teie satauro nō te fa'ao'ō'ora'a 'e te hāmani-'ino-ra'a. E 'ere i te mea 'ōhie 'ia ti'a nā ni'a atu i te reira hāmani-'ino-ra'a, e ha'amana'o rā i te mau parau a Petero : « 'Ia fa'a'inohia 'outou i te i'oa o te Mesia ra, e ao tō 'outou ; nō te mea tē fa'aea ra te Vārua hanahana, te Vārua o te Atua i ni'a iho ia 'outou : 'ua fa'a'inohia 'oia e rātou, 'ua ha'amaita'ihia rā e 'outou ».¹⁹

I roto i te 'Ō i Edene, e vaira'a hara 'ore tō Adamu e Eva, « 'aore o rāua e 'oa'oa, nō te mea 'aita rāua i 'ite i te 'ati ».²⁰ I teieni, 'ei tino ti'a'au, tē 'ite nei tātou i te 'oa'oa i roto i te upo'oti'ara'a i te vaira'a 'oto noa atu ā te hōhō'a, 'o te hara ānei, te tāmatarā'a, te paruparu 'aore rā te tahi noa atu fifi ārai poupou. 'O teie te 'oa'oa nō te 'itera'a i te haerera'a i mua i ni'a i te 'ē'a nō te ti'ara'a pipi ; te 'oa'oa nō te « [matarara'a] i tā [tātou] mau hara, 'e 'ua hau tō [tātou] 'ā'u »²¹ ; te 'oa'oa nō te putapūra'a i te rahira'a 'e te tupura'a te hō'ē vārua nā roto i te aroha o te Mesia.²²

Te 'oa'oa nō te tāvinira'a mai tā te Mesia e tāvini nei

Tē 'ite nei te Fa'aora i te 'oa'oa i roto i te fa'atupura'a i te tāhuti 'ore 'e te ora mure 'ore.²³ Nō ni'a i te tāra'ehara a te Fa'aora, 'ua parau te peresideni Russell M. Nelson :

« I roto i te mau mea ato'a, 'o Iesu Mesia te hi'ora'a maita'i hope, 'o tei fa'a'oroma'i i te satauro... i te ['oa'oa] i tu'uhia mai i mua i tāna aro' [Hebera 12:2]. 'A feruri na ! Nō te fa'a'oroma'i i te 'ohipa ri'ari'a roa a'e tei tupu a'enei i ni'a i te fenua nei, 'ua rōtahi tō tātou Fa'aora i ni'a i te 'oa'oa !

« 'E e aha ho'i terā 'oa'oa i tu'uhia i mua i tōna aro ? Pāpū ē, tei roto te 'oa'oa nō te tāmāra'a, te fa'aorara'a i te māuiui 'e te ha'apūaira'a ia tātou ; te 'oa'oa nō te 'aufaura'a i te mau hara o te ta'ata ato'a e tātarahapa ; te 'oa'oa nō te roa'ara'a nō 'outou 'e nō'u, te ho'ira'a i te fare—ma te mā 'e te ti'amā— nō te 'ora 'e tō tātou nau metua i te ra'i 'e te 'utuāfare ».²⁴

Nā reira ato'a, te 'oa'oa tei « tu'uhia i mua i tō tātou aro », 'o te 'oa'oa ia nō te tauturura'a i te Fa'aora i roto i tāna 'ohipa fa'aorara'a. Tātou te hua'ai 'e te mau tamari'i nā Aberahama,²⁵ tē 'āmui nei tātou i roto i te ha'amaita'ira'a i te mau 'utuāfare ato'a o te ao nei i « te mau ha'amaita'ira'a o te 'Evanelia, 'oia ho'i, te mau ha'amaita'ira'a o te ora, 'oia te ora mure 'ore. »²⁶

E tae mai te mau parau a Alama i te ferurira'a :

« 'O teie ia tō'u 'oa'oara'a, penei a'e 'o tē riro vau 'ei mauha'a i te rima o te Atua e arata'ihia ai te hō'ē ta'ata i te tātarahapa ; 'o te reira ia tō'u 'oa'oara'a.

« 'E inaha, 'ia 'ite au i tō'u ra mau taea'e 'e rave rahi i te 'ā'u tātarahapa mau ra, 'e i te haerera'a mai i te Fatu i tō rātou Atua, 'ua 'i roa tō'u 'ā'u i te 'oa'oa i reira...

« 'Aita vau i 'oa'oa i tā'u iho 'ohipa maita'i ana'e ra, 'ua rahi ato'a rā tō'u nei 'oa'oa i te 'ohipa maita'i a tō'u ra mau taea'e i haere i te fenua ra o Nephi...

« 'Ia ha'amana'o vau i te 'ohipa maita'i a tō'u ra mau taea'e, 'ua hōpoi-ē-hia ia tō'u vārua, 'e 'ua riro mai te mea ē, 'ua ta'a 'ē te tino i te vārua, nō te rahi o tō'u 'oa'oa ».²⁷

'O te mau hotu nō tā tātou tāvinira'a i te tahi 'e te tahi i roto i te 'Ēkālesia te hō'ē tuha'a nō te 'oa'oa tei « tu'uhia mai i mua i tō tātou aro ». Noa atu ā te mau taime mana'o paruparu 'e te urupu'upu'u, e nehenehe tātou e tāvini māite atu mai te mea e rōtahi tātou i ni'a i te 'oa'oa nō te aura'a mai te Atua ia tātou 'e te fa'ataera'a i te māramarama, te tauturu 'e te poupou i tāna mau tamari'i, tō tātou mau taea'e e mau tuahine.

I tō rāua haerera'a i Haiti i te 'āva'e i ma'iri nō te ha'amo'ara'a o te hiero nō Port-au-Prince, 'ua fārerei Elder David Bednar 'e te tuahine Susan i te hō'ē tuahine 'āpi tei fa'aru'e mai tāna tāne i roto i te hō'ē 'ati rahi. 'Ua heva rāua 'e 'ōna. I te mahana sābati rā, 'ua haere mai taua vahine iti ra e ha'apa'o i tāna hōpoi'a vahine fāri'i nō te mau 'oro'a ha'amo'ara'a, ma te mata marū 'e te fāri'i nō te mau ta'ata'a ato'a i tomo mai i roto i te hiero.

Tē ti'aturi nei au ē, te « 'oa'oa hope o te feiā mo'a », e tae mai ia nā roto i te 'ite ē, tē tāparu nei te Fa'aora nō rātou,²⁸ « 'e 'aita e ti'a i te ta'ata 'ia 'ite i te 'oa'oa [e] fa'a'i i tō [tātou] vārua 'a fa'aro'o a'e ai [tātou] ia Iesu, 'a pure atu ai 'oia i te Metua nō [tātou] ra ».²⁹ Nā muri i te peresideni Russell M. Nelson, tē fa'a'ite pāpū nei au ē, e hōro'a te 'oa'oa nō te feiā mo'a ha'apa'o maita'i « tei fa'a'oroma'i i te hāmani 'ino o teie nei ao »³⁰ 'e tei « hina'aro pāpū, 'ia ora i te orara'a parau ti'a, mai tei ha'api'ihia mai e Iesu Mesia ».³¹ 'Ia 'i 'outou i te 'oa'oa, 'o tā'u nei pure i te i'oa o Iesu Mesia, 'āmene. ■

FA'ATA'ARA'A

1. Enosa 1:3.
2. Hi'o Russell M. Nelson, « Te 'oa'oa 'e te oraora pae vārua », *Liahona*, Nov. 2016, 81–84.
3. Russell M. Nelson, « Te 'oa'oa 'e te oraora pae vārua » 82.
4. Hi'o Bible Dictionary, « Saint ».
5. Malaki 3:14–15.
6. Malaki 3:17–18.
7. 'Ua parau te Fa'aora ē, 'ia 'ore te hō'ē 'ēkālesia ('aore rā orara'a) 'ia « pātuhia i ni'a i tā'u 'evanelia, i pātuhia rā i ni'a i te 'ohipa a te ta'ata, 'aore rā i ni'a i te 'ohipa a te diabolō,

'āmene, e parau atu vau ia 'outou, [e 'oa'oa 'outou] i tā 'outou 'ohipa [nō te hō'ē tau], tē fātata mai nei te hope'a, 'ei reira 'ua tāpūhia rātou, e hurihia atu ra i roto i te auahi, e 'ore e ti'a 'ia ho'i mai » (3 Nephi 27:11).

8. *Te mau Ha'api'ira'a e te mau Peresideni o te 'Ēkālesia : Iosepha Semita* (2007), 540.
9. Rata a te ta'ata iho.
10. 1 Nephi 11:22 ; hi'o ato'a 1 Nephi 8:11.
11. 1 Nephi 8:12.
12. Ioane 15:10–11 ; reta tei fa'ahuru-ē-hia.
13. Ioane 16:33.
14. Jack Rushton, i roto « Faith in Adversity: Jack Rushton and the Power of Faith », SmallandSimpleTV, 2 nō Tetepea 2009, YouTube.com.
15. Hi'o Allison M. Hawes, « It's Good to Be Alive », *Ensign*, 'Ēperera 1994, 42.
16. Hi'o Mosia 24:14.
17. Jo Anne Rushton, i roto Hawes, « It's Good to Be Alive », 43.
18. Jack Rushton, i roto « Faith in Adversity: Jack Rushton and the Power of Faith ».
19. 1 Petero 4:14. Ha'amana'o ato'a i tei parauhia i roto i te 2 Nephi 9:18 'e te 3 Nephi 12:12.
20. 2 Nephi 2:23 ; hi'o ato'a Mose 5:10–11.
21. Mosia 4:3.
22. Te ha'amana'o nei tātou i te mau parau a Iakobo tei fa'auru ia Iosepha Semita 'ia « ani i te Atua » (Iakobo 1:5). 'Aita te mau 'irava nā mua atu i te mea mātau maita'i :
« E au mau taea'e ra, 'ia ro'ohia 'outou e te 'ati e rave rahi te huru ra, 'a parau 'outou ē, e mea 'oa'oa ana'e ia.
« 'Ua 'ite ho'i 'outou ē, nā taua tāmatara'a i tō 'outou fa'aro'o ra e fa'atupu i te fa'a'oroma'i tāmau.
« E tu'u atu ho'i i tā te fa'a'oroma'i tāmau ra 'ohipa 'ia ti'a roa, 'ia maita'i roa 'outou 'e te hope, ma te hina'aro 'ore i te tahi mea » ('Iritira'a a Iosepha Semita, Iakobo 1:2 [i roto James 1:2, footnote a] ; James 1:3–4).
23. Hi'o Mose 1:39.
24. Russell M. Nelson, « Te 'oa'oa 'e te oraora pae vārua », 82–83 ; e reta tei fa'ahuru-ē-hia i roto i te parau pāpa'i mātāmua.
25. « E nō te Mesia 'outou na, e hua'ai ia 'outou nō Aberahama, 'e e feiā 'ai'a ia i tei parauhia mai ra » (Galatia 3:29 ; hi'o ato'a Genese 22:18 ; 26:4 ; 28:14 ; 'Ohipa 3:25 ; 1 Nephi 15:18 ; 22:9 ; Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 124:58).
26. Aberahama 2:11.
27. Alama 29:9–10, 14, 16. 'Oia ato'a tā te Fatu i parau mai : « Mai te mea 'ua rahi tō 'ōrua 'oa'oa i te vārua ta'ata hō'ē a'e 'o tei arata'ihia mai e 'ōrua iā'u nei i roto i te bāsileia o tō'u Metua, e aha atu ra ā ia te huru o tō 'ōrua 'oa'oa rahi 'ia rahi noa atu ā tā 'ōrua vārua ta'ata e arata'i mai iā'u nei ! » (Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 18:16). 'Ua parauhia i nā 'āti Nephi e toru te 'ira'a nō te 'oa'oa nō tō rātou hina'aro e 'āfa'i mai i te mau vārua i te Mesia « 'a vai a'e te ao » (3 Nephi 28:9 ; hi'o ato'a 3 Nephi 28:10).
28. Hi'o Te Parau Ha'api'ira'a 'e te Mau Parau Fafau 45:3–5.
29. 3 Nephi 17:17.
30. 2 Nephi 9:18.
31. Russell M. Nelson, « Te 'oa'oa 'e te oraora pae vārua », 84.

NĀ MICHELLE CRAIG
*Tauturu mātāmua i roto i te peresidenira'a
rahi o te Feia 'Āpī Tamāhine*

Te 'aravihi pae vārua

Ei pipi ha'apa'o maita'i nā Iesu Mesia, e nehenehe 'outou e fāri'i i te fa'aurura'a 'e te heheura'a nō 'outou iho mai te au i tāna mau fa'auera'a tei fa'ata'ahia nā 'outou.

'A fa'aru'e ai au i te pūhapa'a a te feiā 'āpī tamāhine i teie tau ve'ave'a i ma'iri iho nei, hōro'a mai ra te hō'ē tamāhine nehenehe i te hō'ē nota. I roto i te reira, tē ui ra 'oia, « nāhea vau e 'ite ai ē, tē tāmata nei te Atua i te parau mai iā'u i te hō'ē mea ? » 'Ua au roa vau i tāna uira'a. Tē hina'aro nei tō tātou vārua i te hō'ē tū'atira'a i tō tātou fare i te ra'i ra. Tē hina'aro nei tātou 'ia 'ite e mea hina'arohia 'e e mea hina'aro-mau-hia tātou. Terā rā, i te tahi taime, tē 'aro nei tātou nō te fa'ata'a i tō tātou iho mau mana'o 'e te mau mana'o marū o te Vārua. 'Ua ha'api'i te mau perophe-ta i tahito ra 'e i teie tau ē, « o te mau mea ato'a ho'i tē tītau mai 'ia rave i te maita'i, nō 'ō mai ia i te Mesia ra ».¹

'Ua tu'u mai te peresideni Russell M. Nelson i te hō'ē tītau-manihini-ra'a 'ōhie 'e te pūai : « E au mau taea'e e au mau tuahine here ē, tē tāparu atu nei au ia 'outou 'ia fa'arahi i tō 'outou 'aravihi pae vārua nō te fāri'i i te heheura'a. 'A mā'iti 'ia rave i te 'ohipa pae vārua e tītauhia nō te fāna'o i te hōro'a o te Vārua Maita'i 'e nō te fa'aro'o pinepine a'e 'e te pāpū a'e, i te reo o te Vārua ».²

Tē hina'aro nei au i teie po'ipo'i e paraparau atu ia 'outou mai roto atu

i tō'u 'ā'au nō ni'a e maha rāve'a nō te fa'arahi i tō 'outou 'aravihi pae vārua nō te fāri'i i te heheura'a.

1. 'Ia riro 'ei ta'ata nō te fa'ata'a i te taime 'e te vāhi nō te fa'aro'o i te reo o te Atua

'A fa'a'ohipa ai 'outou i tō 'outou taime vata nō te fāna'o i te taime i te mau mahana ato'a nō te ha'afātata atu ia 'outou i te reo o te Atua, i roto iho ā rā i te Buka a Moromona, i te roara'a o

te tau, e maramarama maita'i mai tōna reo 'e e mātau hau atu 'outou i te reira.

'Āre'a te mau fa'a'areareara'a 'e te māniania 'o tē fa'a'i nei i te ao 'e i tō tātou fare 'e i tō tātou orara'a, e nehenehe te reira e ha'affi ia tātou 'ia fa'aro'o i tōna reo. E nehenehe teie mau fa'a'areareara'a e fa'a'i i tō tātou ferurira'a 'e tō tātou 'ā'au 'e e'ita tātou e vaiiho i te hō'ē vāhi nō te mau muhumu-hu marū a te Vārua Maita'i.

'Ua ha'api'i mai te perophe-ta Iosepha Semita ē, i te rahira'a o te taime e pinepine te Atua i tē fa'a'ite mai iāna iho « i te ta'ata i te vāhi mo'emo'e, i roto i tō rātou piha ; i te medebara 'aore rā te mau fa'a'apu, 'e i te rahira'a o te taime, ma te māniania 'ore 'e te 'ārepu-repu 'ore ».³

Hina'aro Sātane e fa'ata'a 'ē ia tātou i te reo o te Atua nā roto i te 'iritira'a mai ia tātou mai roto atu i terā mau vāhi maniania 'ore. Mai te mea ē, e paraparau mai te Atua ma te reo marū 'e te ha'iha'i, tītauhia ia 'outou 'e iā'u 'ia ha'afātata nō te fa'aro'o iāna. 'A feruri nā i te mea e tupu mai, 'āhiri ē, 'ua nati-hia tātou i te ra'i ma te hina'aro mau, mai ia tātou i nati-tāmau-hia i te rēni tāniuniu 'ore [Wi-Fi]. 'A rave i te hō'ē taime 'e te hō'ē vāhi 'e 'a fa'aro'o i te reo o te Atua i te mau mahana ato'a. 'E 'a ha'apa'o pāpū i te reira fārereira'a mo'a, nō te mea 'ua rau te mau mea e tupu mai nā roto mai i te reira !

2. E ha'a ma te fa'ataime 'ore

'Ia fāri'i ana'e 'outou i te muhumu-hu 'e 'ia 'ohipa ma te hina'aro mau, e nehenehe te Fatu e fa'a'ohipa ia 'outou. Rahi noa atu 'outou te 'ohipara'a, rahi noa ato'a atu te mātaura'a i te reo o te Vārua. E rahi noa atu ā tō 'outou 'itera'a i te arata'ira'a a te Atua 'e « tōna hina'aro e heheu mai i tōna mana'o 'e tōna hina'aro ».⁴ 'Ia fa'ataime 'outou, e riro i te mo'ehia ia 'outou te muhumu-hu 'aore rā, te fāna'ora'a 'ia tauturu i te ta'ata nō te Atua.

3. 'A fāri'i mai i tā 'outou 'ohipa mai ō mai i te Fatu ra

Te pure tā te Metua i te ao ra e pāhono pāpū mai, o tā tātou ia tāpa-rura'a 'ia arata'ihia tātou i mua i te hō'ē

ta'ata tei hina'aro i tā tātou tauturu. 'Ua ha'api'i mai te peresideni Henry B. Eyring ia tātou 'ia 'imi i te heheura'a nā roto i te uira'a i te Atua o vai tā tātou e nehenehe e tauturu nōna. « Mai te mea e ui 'outou i te mau uira'a mai te reira te huru, e haere mai te Vārua Maita'i, 'e e 'ite 'outou i te tahi fa'aurura'a nō ni'a i te mau mea e nehenehe 'outou e rave nō te tahi atu mau ta'ata. 'Ia haere ana'e 'outou e rave i terā mau 'ohipa, tei roto ia 'outou i te 'ohipa a te Fatu, 'e mai te mea ē, tei roto 'outou i te 'ohipa a te Fatu, e ti'a ia ia 'outou 'ia fāri'i i te hōro'a a te Vārua Maita'i ».⁵

E nehenehe 'outou e pure 'e e ani i te Fatu i te hō'ē 'ohipa. Mai te mea ē, e nā reira 'outou, e nehenehe 'oia e fa'a'ohipa i tō 'outou mau 'ite ha'iha'i nō te fa'a-tupu i tāna mau 'ohipa fa'ahiahia.

Tō'u pāpā rū'au [pae māmā], o Fritz Hjalmar Lundgren, 'ua haere mai 'oia nā Suede mai i te 19ra'a tōna matahiti. 'Ua tae mai 'oia i Amerika 'oia ana'e, hō'ē 'āfata 'ahu 'e e ono ana'e matahiti ha'api'ira'a. Ma te 'ite 'ore i te parau Peretāne, 'ua haere 'oia i Oregon 'e 'ua rave i te 'ohipa i reira 'ei ta'ata tāpū rā'au, 'e 'ua tomo mai i roto i te 'Ēkālesia 'e tō'u māmā rū'au [pae māmā] 'e tō'u metua vahine. 'Aita roa

atu 'oia i fa'atere i te hō'ē pāroita, terā rā, e taea'e hāhaere 'utuāfare ha'apa'o 'oia, 'e 'ua hau atu i te 50 'utuāfare tāna i fa'aho'i mai i roto i te 'Ēkālesia. Nāhea 'oia i te ravera'a i te reira ?

I muri a'e i te pohera'a o pāpā rū'au, 'ua pāheru vau i te hō'ē 'āfata nō tāna mau parau 'e 'ua 'itehia mai iā'u hō'ē rata tei pāpā'ihia e te hō'ē ta'ata tei ho'i fa'ahou mai i roto i te 'Ēkālesia maoti te here o papa rū'au. Tē nā 'ō ra te rata ē, « iā'u i mana'o, te 'ohipa mo'emo'e a te taea'e Fritz, maori rā, o te rave-noa-ra'a ia i te 'ohipa a te Metua i te ao ra ».

Nā te taea'e Wayne Simonis i pāpā'i i taua rata ra. 'Ua haere o pāpā rū'au e fārerei iāna 'e 'ua 'imi 'ia 'ite i te melo tāta'itahi o te 'utuāfare. I muri a'e, 'ua parau o pāpā rū'au ia rātou ē, tē hina'arohia ra rātou, 'e 'ua ani manihini 'oia ia rātou 'ia haere mai i te purera'a. Terā rā i taua sābati ra, 'ua ara mai te taea'e Simonis ma te mana'o tapitapi—'aita i oti te tāpo'i fare i te tāmauhia 'e te mana'ohia ra, e ūahia i taua hepetoma ra. 'Ua fa'aoti a'era 'oia ē, e haere 'oia i te fare purera'a, e aroha 'ia pāpā rū'au, 'e i muri iho, e ho'i mai i te fare nō te fa'aoti i te tāpo'i fare. E nehenehe tōna 'utuāfare e haere i te purera'a 'ōro'a 'aita 'ōna.

E mea 'āfaro maita'i tāna fa'anahora'a, e tae roa atu i ni'a i te tāpo'i fare, fa'aro'o a'era 'oia i te hō'ē ta'ata te ta'umara'a mai nā ni'a i te 'ē'a. Teie tāna parau : « I tō'u hi'ora'a atu, 'ite atu ra vau i te taea'e Fritz i te pae i ni'a o te 'ē'a. 'Ua 'ata'ata noa mai 'oia iā'u. I te ha'amatarā'a, 'ua huru 'ē ri'i au, e au pa'i au mai te hō'ē tamari'i tei 'itehia i te 'āpera'a i te ha'api'ira'a. I muri iho, 'ua riri au. [Terā rā, 'ua 'iriti a'era te taea'e Fritz] i tōna pereue 'e 'ua fa'atāreere i ni'a i te 'ē'a. 'A firi ai 'oia i tōna rima 'ahu 'uo'uo, fāriu mai'ra 'oia i ni'a iā'u 'e nā ō mai ra, e te taea'e Simonis, e hāmara fa'ahou tā oe ? E 'ohipa faufa'a mau paha teie, 'āhiri ē, e 'ere, e'ita ia 'oe e fa'aru'e i tō 'oe 'utuāfare, 'e mai te mea ē, e mea faufa'a, tē hina'aro nei au e tauturu ia 'oe.' 'A hi'o ai au i roto i tōna mata, e marū 'e te here Mesia ana'e tā'u i 'ite atu. 'Ua 'ore tō'u riri. 'Ua vaiiho vau i tā'u mau mauiha'a i taua sābati ra 'e 'ua pe'e i tō'u hoa maita'i i raro i te 'ē'a 'e ho'i atu i te fare purera'a ».

'Ua fāri'i o pāpā rū'au i tāna 'ohipa nā roto mai i te Fatu, 'e 'ua 'ite 'oia ē, 'ua titauhia iāna 'ia 'imi i te māmoe mo'e. Mai terā nā ta'ata e maha tei amo i tō rātou hoa hāpepa i ni'a i te tāpo'i fare 'e 'a tu'u mai ai iāna i raro 'ia fa'aorahia e Iesu,⁶ 'ua nā reira ato'a te 'ohipa a pāpā rū'au, 'ua 'āfa'i iāna i ni'a i te tāpo'i fare. E fa'atae mai te Fatu i te heheura'a i te feiā e 'imi 'ia tauturu ia vetahi 'ē.

4. Fa'aro'o 'e ti'aturi

'Aita i maoro a'e nei, 'ua tai'o vau nō ni'a i te hō'ē misiōnare rahi tei fāri'i i tāna 'ohipa nā ō mai i te Fatu. Tē ha'api'i ra o Aarona i te ari'i o te 'āti Lamana, tei ui ē, nō te aha 'aita o Amona, te taea'e o Aarona, i haere ato'a mai e ha'api'i iāna. « 'Ua parau atu ra Aarona i te ari'i : Inaha, 'ua tīpapa-'ē-hia oia e te Vārua o te Fatu ».⁷

'Ua paraparau mai ra te Vārua i tō'u 'ā'au : E misiōni ta'a 'ē tā tātou tāta'itahi e rave, 'e i te tahi taime e nehenehe te Vārua e « tīpapa 'ē » ia tātou. 'Ua rau te mau rāve'a nō te patu i te bāsileia o te Atua 'ei mau pipi fafau-rave e fafau-ha'apa'o nā Iesu Mesia. 'Ei pipi ha'apa'o maita'i nāna, e nehenehe 'outou e fāri'i

i te fa'aurura'a 'e te heheura'a nō 'outou iho mai te au i tāna mau fa'auera'a tei fa'ata'ahia nā 'outou. E misiōni 'e e 'ohipa ta'a 'ē tā 'outou e rave i roto i te orara'a, 'e e fāri'i 'outou i te arata'ira'a ta'a 'ē nō te fa'aoti i te reira.

Mai ia Nephi, te taea'e o Iareda, 'e tae noa atu ia Mose, e moana rahi tā rātou pā'ato'a i rātere nā ni'a iho—'e e mea ta'a 'ē tā te tahi rāterera'a i tā te tahi. 'Ua tarai o Nephi i « te mau rā'au, o te 'ohipa huru 'ē ». ⁸ 'Ua hāmani te taea'e o Iareda i te mau pahī « piri maita'i mai te besine ra ». ⁹ 'E o Mose « 'ua haere noa... nā rōpū i taua moana ra nā ni'a i te repo marō ». ¹⁰

'Ua fāri'i rātou tāta'itahi i tā rātou iho arata'ira'a, tei fa'ata'ahia nō rātou, 'e 'ua ti'aturi 'e 'ua 'ohipa rātou tāta'itahi. E ha'ape'ape'a te Fatu nō te feiā 'o te ha'apa'o i tāna parau, 'e, 'ia au i te mau parau a Nephi, « e fa'aineine 'oia i te hō'ē rāve'a nō rātou, e ti'a ai ia rātou i te rave i te mea tāna i fa'auē mai ia rātou ra ». ¹¹ 'A ha'apa'o maita'i na i te parau a Nephi, « hō'ē rāve'a »—e 'ere « te rāve'a ».

E ma'iri ānei tātou 'aore rā e fa'a'ore ānei tātou i tā tātou mau 'ohipa nō ō mai i te Fatu ra nō te mea ē, 'ua fa'aineine 'oia i te « hō'ē rāve'a » ta'a 'ē atu i tā tātou e ti'a'i nei ?

'Ua arata'ihia tō'u pāpā rū'au i te hō'ē vāhi mātarō-ore-hia—i roto i te hō'ē pereue, i ni'a i te punu fare, i te hō'ē sābati. 'A ti'aturi i te Atua nō te arata'i ia 'outou, noa atu ē, e mea ta'a 'ē ri'i te reira 'ē'a i tā 'outou e ti'a'i ra, 'aore rā e mea ta'a 'ē i te tahi atu.

'Ua rau te huru 'e te fāito o te feiā mo'a i te mau mahana hope'a nei, terā rā, « hō'ē ana'e tō te ta'ata ato'a ti'ara'a i mua i te Atua »—« te ta'ata 'ere'ere 'e te 'uo'uo, te tīti 'e te ti'amā, te tāne 'e te vahine », te 'ōtahi 'e tei fa'aipoipohia, tei veve 'e tei tao'a rahi, tei 'āpi 'e tei rū'au, tei melo maoro 'e tei fa'afāriu 'āpi-hia. ¹² Noa atu o vai 'outou 'aore rā e aha tā 'outou e fārerei nei, 'ua animanihini-hia 'outou i ni'a i te 'amura'a mā'a a te Fatu. ¹³

'Ia riro ana'e te 'imira'a 'e te ravera'a i te hina'aro o te Metua 'ei 'ohipa nō tō 'outou orara'a i te mahana tāta'itahi, e arata'ihia ia 'outou nō te tau'i 'e nō te tātarahapa.

'Ua patuhia te fa'anahora'a 'āpi a te 'Ēkalesia nō te mau tamari'i 'e nō te feiā 'āpi i ni'a i te niu o te ha'āpi'ira'a 'ia 'imi i te heheura'a, te 'itera'a e aha tā te Fatu e tītau ia tātou 'ia rave, 'e 'ia rave i taua arata'ira'a ra. E nehenehe tātou tāta'itahi, ta'a 'ē noa atu tō tātou matahiti 'e te huru orara'a, e tūtava 'ia 'imi, 'ia fāri'i, 'e 'ia rave. 'Ia pe'e ana'e 'outou i teie 'ē'a mure 'ore tei fa'ata'ahia nō tō tātou 'anotau, 'e ha'afātata atu ia 'outou ia Iesu Mesia—tōna here, tōna mārarama, tāna arata'ira'a, tōna hau, 'e tāna fa'aorara'a 'e te mana fa'atupu. 'Ei reira 'outou e fa'arahi ai i tō 'outou 'aravihi pae vārua 'ia riro mai 'ei mauha'a nō tōna rima nō te fa'atupu i tāna 'ohipa rahi i te mau mahana ato'a. I te i'oa o Iesu Mesia, 'āmene. ■

FA'ATA'ARA'A

1. David A. Bednar, i roto Mata 'e mata 'e o Elder 'e te tuahine Bednar (ha'apurorora'a 'ati ti'a te ao nei nā te feiā 'āpi, 12 nō Mē 2015), *facetoface.ChurchofJesusChrist.org*; see also Moroni 7:16.
2. Russell M. Nelson, « Heheura'a nō te 'Ēkalesia, heheura'a nō tō tātou orara'a », *Liahona*, Mē 2018, 96; ha'apāpūra'a i 'āpitihihi atu.
3. *Te mau Ha'āpi'ira'a a te mau Peresideni o te 'Ēkalesia : Iosepha Semita* (2007), 121.
4. Russell M. Nelson, « Heheura'a nō te 'Ēkalesia, heheura'a nō tō tātou orara'a », 94.
5. Henry B. Eyring, i roto « President Eyring 1990s » *Deseret News*, 2 nō 'Ēperera 2009.
6. Hi'o Mareko 2:1–12.
7. Alama 22:4; ha'apāpūra'a i 'āpitihihi atu.
8. 1 Nephi 18:1.
9. Hi'o Etera 6:5–8.
10. Exodo 14:29.
11. 1 Nephi 3:7.
12. 2 Nephi 26:33.
13. Hi'o Quentin L. Cook, « Te mau mahana mure 'ore », *Liahona*, Novema. 2017, 51.

NĀ ELDER DALE G. RENLUND
Nō te pupu nō te Tino 'Ahuru Ma Piti 'āpōsetolo

Te fafau-’āueue-’ore-ra’a iāna ia Iesu Mesia

Tē ani nei te Atua ia tātou 'ia fa'aru'e i tā tātou mau haere'a tahito i te vāhi e'ita e noa'a fa'ahou mai, ma te ha'amata i te hō'ē orara'a 'āpī i roto i te Mesia.

I te 'āva'e 'Ēperera i ma'iri, 'ua fāna'o vau i te ha'amo'a i te hiero nō Kinshasa i te Rēpupirita manahune o Tōneto.¹ E'ita e nehenehe e parau te 'oa'oa tā mātou 'e te feiā nō Tōneto i putapū 'a 'ite ai i te hiero i te ha'amo'ahia i tō rātou fenua.

'Ia tomo te ta'ata i roto i te hiero nō Kinshasa, e 'ite rātou i te hō'ē pēni 'āpī, te i'oa, 'oia ho'i, *Tē mau topara'a pape nō Tōneto.*² E fa'aha'amana'o ta'a 'ē roa te reira i te feiā haere hiero i te pūpūra'a 'āueue 'ore tei tītauhia nō te tūtāu ia rātou i ni'a ia Iesu Mesia 'e nō te pe'e i te 'ē'a nō te mau fafau'a o te fa'anahora'a a tō tātou Metua i te Ao ra. Tē 'ume nei te mau topara'a pape o terā pēni i te ferurira'a i ni'a i te hō'ē pe

mātāu 'ua hau i te hō'ē tenetere i teienei i rotopū i te mau keresetiano mātāmua nō Tōneto.

Hou tō rātou fa'afāriura'a, 'ua ha'amori rātou i te mau tao'a vārua 'ore, ma te ti'aturi ē, e mana rahi i roto i te reira mau ta'oa.³ I muri mai i tō rātou fa'afāriura'a, e rave rahi tei haere i te hō'ē tere fa'aro'o i te hō'ē o nā topara'a pape e rave rahi o te 'anāvai Tōneto, mai te mau topara'a pape ho'i nō Nzongo.⁴ E hue teie nau feiā fa'afāriu i te mau tao'a idolo tā rātou i ha'amori nā mua atu i roto i te mau topara'a pape 'ei

Hiero nō Kinshasa Rēpupirita manahune nō Tōneto

Congo Falls, nā David Meikle

tāpa'o i mua i te Atua 'e te mau ta'ata ē, 'ua fa'aru'e rātou i tō rātou hiro'a tumu tahito nō te fāri'i ia Iesu Mesia. 'Aita rātou i hue i tā rātou mau tao'a i roto i te pape manino 'e te pāpa'u ; 'ua hue rā rātou i roto i te mau pape hitāpere o te hō'ē topara'a pape rahi, i te vāhi e'ita e nehenehe e rave fa'ahou mai. 'Ua riro te reira 'ei tāpa'o nō te pūpūra'a 'āpī, e pūpūra'a 'āueue 'ore rā ia Iesu Mesia.

I te tahi vāhi 'ē 'e te tau 'ē, 'ua fa'a'ite te ta'ata i tō rātou pūpūra'a ia rātou ia Iesu Mesia mai te reira te huru.⁵ 'O te nūna'a ta'ata nō te Buka a Moromona tei parauhia te mau Aneti-Nepi-Lehi tei « fa'aru'e i tā rātou mauha'a tama'i », ma te huna i te reira « i roto roa i te repo » 'ei « fa'a'ite i te Atua... ē, e 'ore roa atu rātou e rave fa'ahou mai i [tā rātou] mau mauha'a ». ⁶ Nā roto i te reira, 'ua parau fafau rātou i te pe'e i te mau ha'api'ira'a a te Atua ma te 'ore roa atu e ho'i i muri, i ni'a i te mea tā rātou i fafau atu. 'Ua riro te reira 'ohipa 'ei ha'amatarā'a nō te « [fāriura'a] i te Fatu ra » 'e 'aita roa atu i tāiva.⁷

Te « [fāriura'a] i te Fatu ra », te aura'a ra, e fa'aru'e i te hō'ē haere'a arata'ihia e te hō'ē fa'anahora'a tahito, nō te fāri'i i te hō'ē haere'a 'āpī tei fa'atuhia i ni'a i te fa'anahora'a a te Metua i te Ao ra 'e i ni'a ia Iesu Mesia 'e tāna tāra'ehara. 'Ua hau atu te reira tauira'a i te 'apo-noa-ra'a i te mau ha'api'ira'a o te 'evanelia. E tarai fa'ahōho'a te reira i tō tātou hiro'a, e tau i te reira i tō tātou māramaramara'a i te aura'a o te orara'a, ma te arata'i atu i te ha'apa'o tāmau 'e te tau i 'ore i te Atua ra. E 'ō'ore (mōrohi) tō te ta'ata iho mau hia'ai pāto'i i te tūtaura'a iāna i ni'a i te Fa'aora 'e te pe'era'a i te 'ē'a nō te fafau'a, 'e e monohia te reira i te fa'aotira'a auraro i te hina'aro o te Metua i te Ao ra.

E ha'amata te fāriura'a i te Fatu nā roto i te pūpū-āueue-ore-ra'a iāna i te Atua, 'āpe'ehia e te fa'arirora'a i taua pūpūra'a ra 'ei tuha'a nō tō tātou hiro'a. Te fa'atupura'a 'o roto iāna i taua pūpūra'a ra, e 'ohipa ia nō te orara'a tā'ato'a 'o tē tītau i te fa'a'oroma'i 'e te tātarahapa tāmau. Ē i te hope'a, e riro mai teie pūpūra'a iāna 'ei tuha'a nō tō tātou ihota'ata, tei mau i roto ia tātou 'e tei vai noa mai i roto i tō tātou orara'a.

Mai tā tātou e 'ore roa e ha'amo'e i tō tātou i'oa, noa atu ā te mau mea e rave rahi tā tātou e feruri, e'ita roa atu tātou e ha'amo'e i tā tātou pūpūra'a tei nana'ohia i roto i tō tātou 'ā'au.⁸

Tē ani nei te Atua ia tātou 'ia fa'aru'e i tā tātou mau haere'a tahito i te vāhi e'ita e noa'a fa'ahou mai ma te ha'amata i te hō'ē orara'a 'āpī i roto i te Mesia. E tupu te reira 'ia fa'atupu tātou i te fa'aro'o i te Fa'aora, 'o tē ha'amata nā roto i te fa'aro'ora'a i te 'itera'a pāpū o te feiā e fa'aro'o tō rātou.⁹ 'E mai reira atu, e hōhōnu atu ā te fa'aro'o 'a 'ohipa ai tātou 'ia tūtau pāpū atu ā tātou i ni'a iāna ra.¹⁰

I teienei, 'āhani pa'i e ma'i pe'e te fa'aro'o rahi atu ā, mai te ma'i hāpu (grippe) 'aore rā te mai hota. Hō'ē noa ia « ma'itihe iti pae vārua », 'ua fa'aro'o pauroa te mau ta'ata. E 'ere rā mai te reira. Te rāve'a noa e rahi ai te fa'aro'o, 'o te 'ohipara'a ia te ta'ata tāta'itahi nā roto i te fa'aro'o. Pinepine teie mau mea i te ferurihia maoti te anira'a manihini a te ta'ata, e'ita rā tā tātou e nehenehe e « fa'arahi » i te fa'aro'o o te ta'ata 'aore rā e tūru'i noa i ni'a ia vetahi 'ē nō te pa'epa'e i tō tātou iho nei fa'aro'o. Nō te fa'atupu i tō tātou fa'aro'o i te rahi, e mea tītauhia ia tātou 'ia mā'iti i te mau

'ohipa patu fa'aro'o, mai te pure, te tuatāpapara'a i te mau pāpa'ira'a mo'a, te ravera'a i te 'oro'a, te ha'apa'ora'a i te mau fa'auera'a 'e te tāvinira'a i te ta'ata.

'A tupu noa ai tō tātou fa'aro'o ia Iesu Mesia i te rahi, e ani te Atua ia tātou 'ia rave i te mau parau fafau 'e āna ra. Teie mau parau fafau, tei mātauhia i te parau te mau fafaua'a, e mau fa'a'itera'a ia nō tō tātou fa'afāriura'a. E ha'amau ato'a te mau fafaua'a i te hō'ē niu pāpū nō te haerera'a i mua pae vārua. 'A mā'iti ai tātou 'ia bāpetizo, e ha'amata tātou i te rave i ni'a ia tātou te i'oa o Iesu Mesia¹¹ ma te mā'iti i te fa'ahōho'a ia tātou i ni'a iāna. E fafau tātou 'ia riro mai iāna ra te huru 'e 'ia fa'atupu 'o roto ia tātou i tōna huru.

E tūtau te mau fafaua'a ia tātou i ni'a i te Fa'aora ma te tūra'i ia tātou i ni'a i te 'ē'a e haere ai i te 'utuāfare i te ra'i. E tauturu te mana o te mau fafaua'a ia tātou 'ia tāpe'a noa i terā tauria'a rahi o te 'ā'au 'ia fa'arahi atu ā i tō tātou fa'afāriura'a i te Fatu 'e 'ia hope atu ā te hōho'a o te Mesia 'ia 'itehia i ni'a i tō tātou nei mata.¹² E'ita rā te pūpū-āfa-noa-ra'a ia tātou i tā tātou mau fafaua'a e ha'apāpū mai i te hō'ē noa atu mea.¹³ E nehenehe tātou e tāmata i te ha'avarevare ri'i, e

fa'aru'e i tā tātou mau haere'a tahito i roto i te pape manino, 'aore rā e huna i tā tātou mau mauha'a tama'i ma te fāura noa mai te mau tāpe'araa. E'ita rā te pūpūra'a 'ā'au piti i tā tātou mau fafaua'a e haamatara i te 'ūputa nō te mana ha'amo'a o te Metua i te Ao ra 'e o Iesu Mesia.

'Eiaha tā tātou pūpūra'a ia tātou i tā tātou mau fafaua'a 'ia riro 'ei 'ohipa tāhono'a (parau fa'au) 'e 'eiaha te reira 'ia tāuiui haere 'e te huru o te orara'a. 'Ia riro ho'i tō tātou huru pāpūra'a i ni'a i te Atua mai te 'ānava'i ra Tōneto ho'i e tahe ra nā te hiero nō Kinshasa. Teie 'ānava'i, e 'ere ia mai te rahira'a 'ānāvai o te ao nei, e tahera'a pāpū i te roara'a o te matahiti,¹⁴ 'e e mani'i fātata e 41,5 mirioni litera pape i te setoni i roto i te moana Ataranetita.

'Ua ani te Fa'aora i tāna mau pipi 'ia riro 'ei ta'ata ti'aturihia 'e te 'āueue 'ore. 'Ua nā 'ō 'oia : « 'E tenāna, e ha'amau i te reira i roto i tō 'outou 'ā'au, 'ia rave 'outou i te mau mea tā'u e ha'api'i 'e tā'u e fa'āue ». ¹⁵ Maoti te fa'aotira'a « ha'amau » nō te ha'apa'o i tā tātou mau fafaua'a e ti'a ai te tupu-hope-ra'a o tā te Atua i parau nō te 'oa'oa vai maoro.¹⁶

E rave rahi feiā mo'a ha'apa'o maita'i tei fa'a'ite ē, e mea « ha'amau » rātou i roto i te ha'apa'ora'a i tā rātou mau fafaura'a 'e te Atua, 'e 'ua tau'i roa rātou ē a muri noa atu. E fa'ati'a atu vau ia 'outou nō ni'a e toru tā'ata mai te reira te huru—te taea'e Banza Mucioko, te tuahine Banza Régine, 'e te taea'e Mbuyi Nkitabungi.

I te matahiti 1977, tē ora ra 'o Banzas mā i te fenua Zaire, i teienei 'o te Rēpupirita manahune o Tōneto. I reira, e mea fa'atura roa te tā'ata ia rātou i roto i te 'Ēkālesia porotetani. Maoti tā rāua mau tārēni, 'ua fa'anaho tā rāua 'Ēkālesia i te tahi moni ha'api'ira'a 'ia haere teie 'utuāfare iti i te fenua Helevetia i te ha'api'ira'a.

I Genève, nā ni'a i te pere'o'o mata'eina'a nō te haere i te ha'api'ira'a, e 'ite noa te taea'e Banza i te hō'ē fare purera'a na'ina'i 'e te i'oa « Te 'Ēkālesia a Iesu Mesia i te Feiā Mo'a i te mau Mahana Hope'a nei ». 'Ua uiui tōna mana'o : « E feiā mo'a ānei tā Iesu Mesia i teienei, i te mau mahana hope'a nei ? » I te hope'a, 'ua fa'aoti 'oia e haere e hi'o.

'Ua fāri'i-maita'i-hia te taea'e 'e te tuahine Banza nā terā 'āma'a. 'Ua ui atu rāua i tā rāua mau uira'a i vai noa na nō ni'a i te nātura o te Atua, mai teie : « Mai te mea e vārua te Atua mai te mata'i ra, nāhea ia tātou i te hāmanira'ahia i tōna hōho'a ? Nāhea 'oia e pārahi nei i ni'a i te terono ? » 'Aita te pāhonora'a tā rāua i fāri'i i pāpū roa nō rāua ē tae roa i te taime 'ua ha'api'i mai te mau misiōnare i te ha'api'ira'a tumu tei fa'aho'ihia mai. I te haerera'a te mau misiōnare, 'ua hi'o Banza mā ia rāua ma te parau ē : « E 'ere ānei te parau mau tā tāua i fa'aro'o ? » 'Ua tāmau rāua i te

haere i te purera'a 'e i te fārerei i te mau misiōnare. 'Ua 'ite rāua ē, 'ia bāpetizo rāua i roto i te 'Ēkālesia a Iesu Mesia tei fa'aho'i-fa'ahou-hia mai, e fifi rāua i muri mai. E tāpe'ahia tā rāua moni ha'api'iraa'a, te visa 'e e tītauhia ia rāua 'e tā rāua e piti tamarii 'āpi 'ia fa'aru'e i te fenua Helevetia. 'Ua fa'aoti rāua e bāpetizo 'e e ha'amau ia rāua i te 'āva'e 'Ātopa 1979.

Piti hepetoma i muri mai i te bāpetizora'a, 'ua ho'i te taea'e 'e te tuahine Banza i Kinshasa 'ei melo mātāmua nō te 'Ēkālesia i tō rāua fenua. 'Ua tāmau noa te mau melo nō te 'āma'a nō Genève i te tāniuniu ia rāua 'ia fārerei rāua i te feiā fa'atere o te 'Ēkālesia. 'Ua fa'aitoitohia Banza mā 'ia ha'apa'o maita'i 'e 'ia tia'i i te tau i parauhia e ha'amau te Atua i tāna 'Ēkālesia i Zaire.

I terā tau, e pīahi 'aitaui nō Zaire, 'o te taea'e Mbuyi, tei haere i te ha'api'ira'a i Belegika. 'Ua bāpetizohia 'oia i te matahiti 1980 i te pāroita nō Bruxelles. 'Āria, 'ua tāvini 'oia i te hō'ē misiōni rave tāmau i Peretāne. 'Ua fa'atupu ihora te Atua i tāna mau semeio. Ho'i a'era te taea'e Mbuyi i Zaire, 'o 'oia ia te toru o te melo nō te 'Ēkālesia i tōna fenua. Maoti te parau fa'ati'a a tōna nā metua, 'ua fa'atupuhia te mau rurura'a a te 'Ēkālesia i tō rātou fare metua. I te 'āva'e Fepuare 1986, 'ua hāmanihia te parau tītaura'a i te hau fenua, 'ia ha'amanahia te 'Ēkālesia i reira. Tītauhia te tu'urimara'a o nā tino huirā'atira nō Zaire. 'O te taea'e Banza, te tuahine Banza 'e te taea'e Mbuyi nā tā'ata tu'urima 'oa'oa e toru.

'Ua 'ite teie nau melo 'āueue 'ore i te parau mau i te fa'aro'ora'a rātou i te reira ; 'ua rave rātou i te hō'ē fafaura'a i te bāpetizora'a tei tūtāu ia rātou i ni'a i te Fa'aora. 'Ua fa'aru'e rātou i tā rātou mau haere'a tahito i roto i te pape hitāpere ma te mana'o 'ore roa e ti'i fa'ahou mai i te reira. 'Aita te 'e'a nō te fafaura'a i 'ōhie. Te 'ārepurepura'a poritita, te paraparau-pinepine-'ore-ra'a i te feiā fa'atere o te 'Ēkālesia nā reira ato'a te mau fifi nō te ha'amaura'a i te hō'ē 'āmuira'a feiā mo'a, e mau mea ia e fa'aruri 'ē i te pūpūra'a a te hō'ē tā'ata,

Banza Mucioko, Banza Régine, 'e tā rāua nā tamaiti

Mbuyi Nkitabungi 'ei misiōnare rave tāmau

'āhani e ta'ata 'ē. 'Ua fa'aitoito ā rā te taea'e 'e te tuahine Banza, nā reira ato'a te taea'e Mbuyi i roto i tō rātou fa'aro'o. 'Ua tae mai rātou i te ha'amo'ara'a nō te hiero nō Kinshasa, 33 matahiti i muri mai i tā rātou parau tu'urima tei arata'i i te ha'amanara'a o te 'Ēkālesia i te fenua Zaire.

Tei 'ō nei 'o Banza mā i roto i te pū 'āmuira'a i teie mahana. 'Ua 'āpe'e mai tā rāua nā tamaiti ia rāua, 'o Junior 'e 'o Phil, nā reira ato'a nā hunō'a vahine, 'o Annie 'e 'o Youyou. I te matahiti 1986, 'o Junior 'e 'o Phil te ta'ata mātā-mua tei bāpetizohia i roto i te 'Ēkālesia i te fenua Zaire. Tē māta'ita'i nei te taea'e Mbuyi i te 'āmuira'a i Kinshasa, 'ōna 'e tāna vahine 'o Maguy, 'e tā rāua e pae tamari'i.

Tē māmarama nei teie nau pionie i te aura'a 'e te mau fa'ahope'ara'a nō te mau fafaua'a tei fa'atae ia rātou « i te ite i te Fatu tō rātou Atua, 'e i te 'oa'oa ho'i ia Iesu Mesia i tō rātou Fa'aora ra ».¹⁷

Nāhea tātou i te tūtau ia tātou i ni'a i te Fa'aora 'e 'ia vai ha'apa'o maita'i noa mai teie nau feiā mo'a 'e tē vai ato'a ra tau 'ahuru tauasinira'a feiā mo'a Tōneto tei pe'e ia rātou 'e e rave rahi ato'a mirioni ta'ata 'ati a'e i te ao nei ? 'Ua ha'api'i te Fa'aora nāhea. I te hepetoma tāta'itahi, e rave tātou i te 'ōro'a nō te fafau atu i tō tātou Metua i te Ao ra. E parau fafau atu tātou e nati i tō tātou hiro'a i tō te Fa'aora nā roto i te paraura'a i tō tātou incine e rave i ni'a ia tātou i tōna i'oa, e ha'amana'o noa iāna 'e e ha'apa'o i tāna mau fa'auera'a.¹⁸ Nā te fa'aineine-māite-ra'a nō te reira 'e te raverā'a i teie mau fafaua'a ma te ti'amā i te hepetoma tāta'itahi e tūtau ia tātou i ni'a i te Fa'aora, ma te tauturu ia tātou 'ia fa'ariro i tā tātou pūpūra'a 'ei

pūpūra'a 'o roto,¹⁹ 'e ma te tūra'i pūai ia tātou i ni'a i te 'ē'a nō te fafaua'a.

Tē ani nei au 'ia 'outou 'ia pūpū ia 'outou i te 'ohipa tau maoro nō te ti'ara'a pipi. 'A rave 'e 'a ha'apa'o i te mau fafaua'a. 'A fa'aru'e i tā 'outou mau haere'a tahito i roto i te mau pape hitāpere 'e te hōhonu. 'A huna hope i tā 'outou mau mauha'a tama'i 'e 'eiaha te mau tāpe'ara'a 'ia fāura mai i rāpae. Maoti te tāra'ehara a Iesu Mesia, e maita'i ai tō tātou orara'a ē ā muri noa atu, i te raverā'a 'outou i te mau fafaua'a ma te mana'o pāpū e te fa'aturā pāpū. E rahi atu 'outou i te rirora'a mai te Fa'aora te huru 'a ha'amana'o noa ai 'outou iāna, 'a pe'e 'ai iāna 'e 'a here roa ai iāna. Tē fa'a'ite pāpū nei au ē, 'o 'oia te niu pāpū. E nehenehe 'oia e ti'aturihia, e tupu iho ā te mau mea tāna i parau mai. I te i'oa o Iesu Mesia, 'āmene. ■

FA'ATA'ARA'A

1. 'Ua tupu te ha'amo'ara'a i Palm, i te sābati 14 nō 'Ēperēra 2019, mai tei fa'auhia e te peresideni Russell M. Nelson.
2. Te ta'ata pēni ra 'o David Meikle, tei pēni i *Tē mau topara'a pape nō Tōneto* mai roto i te mau hōhō'a pata nō te mau topara'a pape nō Kiubu. Tei te 249 maile (400 km) te ātea te mau topara'a pape nō Kiubu i te pae 'apato'erau nō Lubumbashi i te tuha'a 'apato'a hiti'a o te rā nō te Rēpupirita manahune o Tōneto.
3. E parauhia teie mau tao'a te mau *inkisi* nā roto i te reo Kikongo 'e te mau *fétiches* nā roto i te reo Farāni. E 'iritihia te reira nā roto i te reo Peretāne 'ei « amulets [tarito'a] », « talismans » 'aore rā « fetishes [ti'i] ».
4. 'Ua pēni ato'a David Meikle i *Tē mau topara'a pape nō Nzongo* mai roto i te mau hōhō'a nō te reira. Tei te 81 maile (130 km) te ātea te mau topara'a pape nō Nzongo ia Kinshasa, i te Rēpupirita manahune o Tōneto. 'Ua mātauhia te 'ānāvai nō roto mai i te reira mau topara'a pape 'ei *Nzadi Inkisi*, 'oia ho'i « Te 'ānāvai o te mau ti'i ». E ha'amana'ora'a teie i'oa nō te peu i fa'ata'ahia i roto i te a'ora'a.

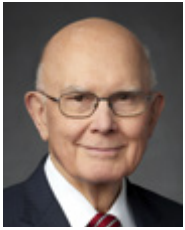
5. I te matahiti 1000 i muri iho i te Mesia, 'ua ruru te mau ari'i 'āti nō 'Itirane nō tā rātou putuputurā matahiti e piti hepetoma te maoro, te *Allting*, e 'āmuira'a e ha'amau i te mau ture nō te tā'ato'ara'a. 'Ua anihia te hō'ē ta'ata tōna i'oa 'o Thorgeir 'ia fa'aoti nō te tā'ato'ara'a nō ni'a i te fa'afāriura'a i te fa'aro'o keresetiano 'aore rā e tāmau noa i te ha'amori i te mau atua o te mau fenua 'apato'erau. E toru mahana 'oia i te mo'era'a i roto i tōna ti'ahapa, fa'a'ite a'era 'o Thorgeir i tāna fa'aotira'a : E fāri'i te mau 'āti i te fa'aro'o keresetiano. I te ho'ira'a Thorgeir i tōna 'oire iti, 'ua rave mai 'oia i tāna mau idolo fenua 'apato'erau tāna i poihere roa 'e 'ua taora atura i roto i te hō'ē topara'a pape, tei mātauhia i te pi'i te *Godafoss*, 'oia ho'i « Te topara'a pape nō te mau Atua ». E fa'ahōhō'ara'a te reira 'ohipa i te fa'afāriura'a hope o Thorgeir i te fa'aro'o keresetiano.
6. Alama 23:13 ; 24:17–18.
7. Hi'o Alama 23:6 ; David A. Bednar, « Fa'afāriuhia i te Fatu », *Liahona*, Novema 2012, 106–9.
8. Hi'o Ezekielia 11:19–20 ; 2 Korinetia 3:3.
9. Hi'o Roma 10:14, 17.
10. Hi'o 'Ia Poro Haere i *Tā'u nei 'Evanelia : Tē hō'ē Arata'i nō te 'Ohipa Misiōnare* (2018), 203.
11. Hi'o Dallin H. Oaks, « Taking upon Us the Name of Jesus Christ », *Ensign*, Mē 1985, 80–83.
12. Hi'o Alama 5:12–14.
13. Hi'o Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 82:10.
14. 'O te 'ānāvai Tōneto te ānāvai hōhonu roa a'e, te piti o te mea pūai roa a'e 'e te iva o te mea roa roa a'e i roto i te ao. Nō te mea e piti taime tōna tāpūra'a i te rēni vaerua (équateur), tē vai nei hō'ē a'e tuha'a i roto i te tau ua, nō reira e mea pape roa. E mea huru tahe tāmau noa te reira i te roara'a o te matahiti, i te fāito 41 000 cm³ pape i te setoni hō'ē, noa atu te tauui ri'i o terā fāito i te mau matahiti (te fāito 23 000–75 000 cm³ i te setoni hō'ē).
15. Joseph Smith Translation, Luka 14:28 (i roto Luka 14:27, fa'ata'ara'a raro b).
16. Hi'o 2 Nephi 9:18 ; Russell M. Nelson, « Te 'oa'oa 'e te oraora pae vārua », *Liahona*, Nov. 2016, 81–84. 'Ua parau te peresideni Nelson : « E tao'a hōro'a te 'oa'oa nō tei ha'apa'o maita'i » (api 84).
17. Alama 37:9.
18. Hi'o Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 20:77. I te rurura'a feiā fa'atere misiōni nō Tiunu 2019, i muri mai i te raverā'a i te 'ōro'a, 'e hou 'a ha'amata ai i tāna mau parau, 'ua nā 'ō te peresideni Russell M. Nelson : « 'Ua puta mai te mana'o ē, tā'u raverā'a i te fafaua'a i teie mahana, e mea faufa'a a'e ia i te a'ora'a tā'u i fa'aineine. 'Ua rave au i te fafaua'a 'a rave ai au i te 'ōro'a ē, 'ua incine au nō te rave i ni'a iā'u i te i'oa o Iesu Mesia 'e 'ua incine au nō te ha'apa'o i tāna mau fa'auera'a. E mea pinepine au i te fa'aro'o i te parau ē tē rave nei tātou i te 'ōro'a nō te fa'a'api i te mau fafaua'a i ravehia i te bāpetizora'a. E parau mau te reira, e mea hau atu rā. 'Ua rave au i te hō'ē fafaua'a 'āpi. 'Ua rave 'outou i te hō'ē fafaua'a 'āpi... 'E e parau mai ia 'oia ē, e vai noa tōna Vārua i roto ia tātou. 'Auē ia ha'amaita'ira'a ! »
19. Hi'o 3 Nephi 18:12.

Banza Régine 'e o Banza Mucioko

Mbuyi Nkitabungi 'e o Mbuyi Maguy

NĀ TE PERESIDENI DALLIN H. OAKS
Tauturu Mātāmua i roto i te Peresidenira'a Mātāmua

Ti'aturi i te Fatu

Hō'ē noa iho rāve'a pāpū tā tātou maori rā, te ti'aturira'a i te Fatu 'e i tōna here i tāna mau tamari'i.

Tō'u mau taea'e 'e te mau tuahine here, 'ua fāri'i au i te hō'ē rata tau taime i ma'iri a'e nei, 'e nā te reira e tātara i te tumu parau o tā'u a'ora'a. 'Ua 'ōpua te ta'ata i pāpa'i i teie rata e fa'aipoipo i roto i te hiero i te hō'ē tāne, 'ua pohe tōna hoa fa'aipoipo mure 'ore. E riro ia 'oia te piti o te vahine. Teie tāna uira'a : E fāri'i ānei 'oia i tōna iho fare i roto i te orara'a a muri a'e, 'aore rā, e tītauhia ānei iāna 'ia ora i piha'i iho i tāna tāne fa'aipoipo 'e tāna vahine mātāmua ? 'Ua parau noa atu vau iāna 'ia ti'aturi i te Fatu.

E fa'a'ite atu ā vau i te hō'ē 'ohipa tā'u i fa'aro'o nā roto mai i te hō'ē hoa maita'i roa, 'o tā'u e fa'a'ite atu nā roto i tāna parau fa'ati'a. I muri a'e i te pohera'a o tāna vahine fa'aipoipo here 'e e metua vahine o tāna mau tamari'i, 'ua fa'aipoipo fa'ahou te metua tāne. 'Ua pāto'i pūai te mau tamari'i pa'ari i te reira fa'aipoipo-fa'ahou-ra'a, 'e 'ua ani rātou i te mana'o o te hō'ē fēti'i fātata, e ta'ata fa'atere fa'aturahia nō te 'Ēkalesia. I muri a'e i te fa'aro'ora'a i te mau tumu o tā rātou mau pāto'ira'a, nō ni'a i te huru 'e te auta'atira'a i roto i te ao vārua 'aore rā, i roto i te mau bāsileia hana-hana i muri a'e i te ha'avāra'a hope'a, 'ua parau teie ti'a fa'atere : « Tē ha'ape'ape'a nei 'outou nō ni'a i te mau mea

hape. E tano ia 'outou 'ia ha'ape'ape'a nō te 'itera'a ē, e tae ānei 'outou i taua mau vāhi ra. 'A fa'atumu i ni'a i te reira. Mai te mea ē, e tae 'outou i reira, e mea nehenehe te mau mea ato'a, e'ita e noa'a ia 'outou 'ia feruri.

'Auē ia ha'api'ira'a māhanahana ē !
Ti'aturi i te Fatu !

Nā roto i te mau rata tā'u i fāri'i, tē 'ite nei au ē, tē vai nei te mau uira'a e ha'ape'ape'a nei i te tahi atu mau ta'ata nō ni'a i te ao vārua i reira tātou e pārahi ai i muri a'e i tō tātou pohera'a 'e hou 'a ti'afa'ahou mai ai tātou. Tē mana'o nei te tahi pae ē, e vai noa ā te tahi mau huru 'e te tahi mau fifi tāhuti tā tātou e fāri'i nei i roto i teie orara'a tāhuti nei. E aha mau tā tātou i 'ite nō ni'a i te mau huru i roto i te ao vārua ? Tē ti'aturi nei au ē, 'ua tano te parau pāpa'i a te hō'ē 'orometua ha'api'i 'ohipa fa'aro'o nō BYU, nō ni'a i teie tumu parau : « 'Ia uiui ana'e tātou ia tātou iho ē, e aha tā tātou i 'ite nō ni'a i te ao vārua mai roto mai i te mau buka i mātārohia, te pāhonora'a maori rā, 'aita i rahi roa mai tā tātou e mana'o pinepine nei' ».¹

'Oia mau, 'ua 'ite tātou nā roto mai i te mau pāpa'ira'a mo'a ē, 'ia pohe tō tātou tino, e tāmau noa tātou i te ora 'ei mau vārua i roto i te ao vārua. Tē ha'api'i ato'a nei te mau pāpa'ira'a mo'a ē, 'ua tātuha'ahia teie ao vārua i rotopū i te feiā tei « ha'apa'o maita'i » 'aore rā « te feiā parau-ti'a » i roto i te orara'a nei, 'e te feiā tei ha'apa'o 'ore. Tē fa'ata'a ato'a ra te reira ē, nāhea te tahi mau vārua ha'apa'o maita'i i te ha'api'i

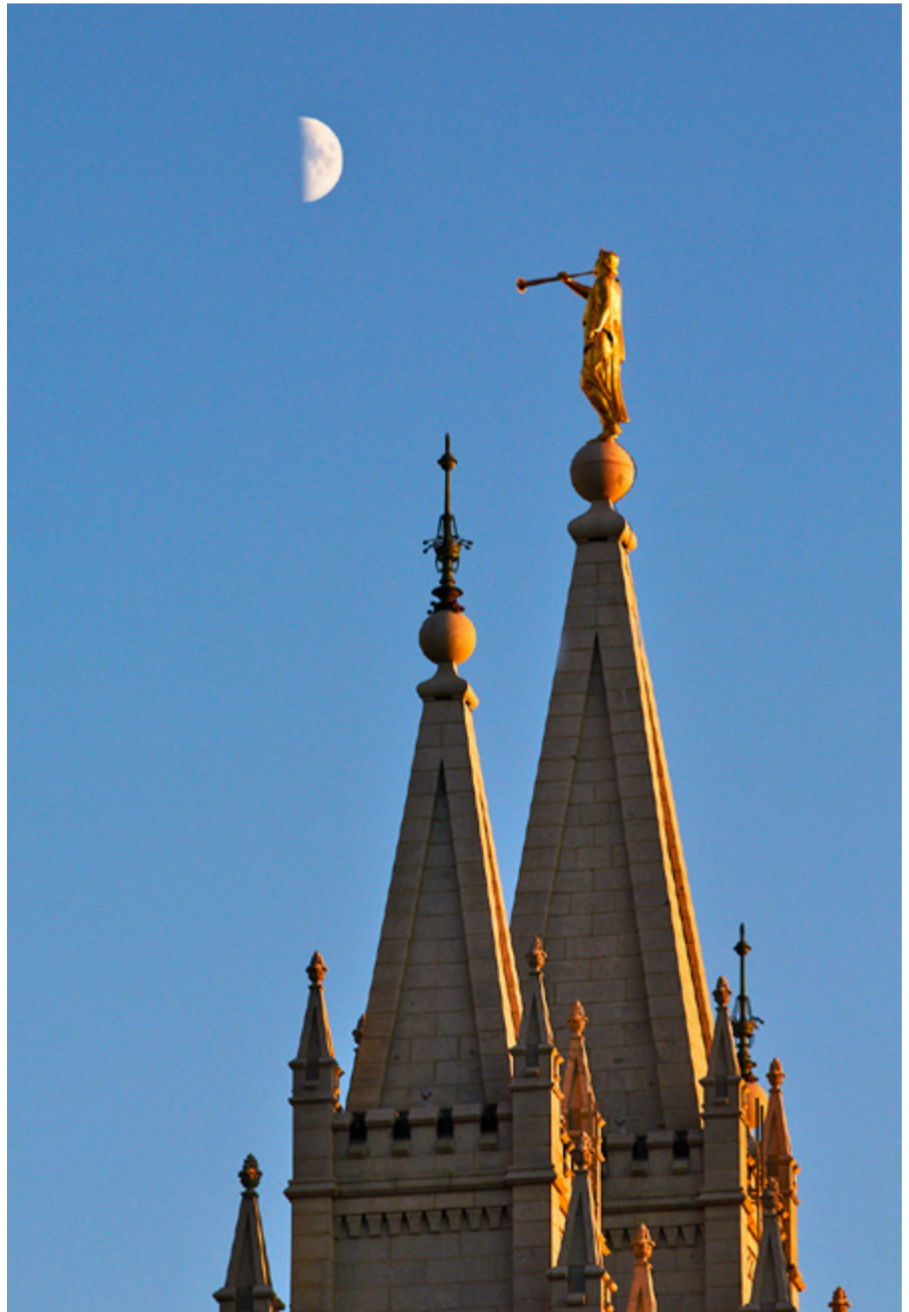

i te 'evanelia ia rātou tei ha'apa'o 'ore 'aore rā tei 'ōrure i te hau (hi'o 1 Petero 3:19; Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 138:19–20, 29, 32, 37). Te mea faufa'a roa atu, tē fa'a'ite mai nei te mau heheura'a nō teie tau ē, e haere te 'ohipa fa'aorara'a i mua i roto i te ao vārua (hi'o Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 138:30–34, 58), 'e noa atu ē, tē fa'aitoitohia nei tātou 'eiaha e fa'atāere i tā tātou tātarahapara'a i te tāhuti nei (hi'o Alama 13:27), tē ha'api'ihia nei tātou ē, e ti'a i te tahi mau tātarahapara'a 'ia ravehia i reira (hi'o Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 138:58).

Te 'ohipa o te fa'aorara'a i roto i te ao vārua, 'oia ho'i 'o te fa'ati'amāra'a ia i te mau vārua i te mea tā te mau pāpa'ira'a mo'a e fa'ata'a nei, « te titira'a ». Te mau mea ato'a i roto i te ao vārua tei raro a'e ia i te hō'ē huru o te titira'a. Tē parau ra te heheura'a rahi a te peresideni Joseph F. Smith, tei pāpa'ihia i roto i te tuha'a 138 o te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau, te feiā pohe parau-ti'a, tei vai i roto i te hō'ē huru o te « hau » (Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 138:22) 'a tia'i ai rātou i te ti'a-fa'ahour'a (hi'o Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 138:16), « 'ua hi'o rātou i te mo'era'a maoro o tō rātou vārua i tō rātou tino mai te hō'ē titira'a » (Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 138:50).

E mamae ato'a te feiā 'i'ino i te tahi atu titira'a. Nō te mea 'aita te mau hara i tātarahapahia, tei roto rātou i te mea tā te 'āpōsetolo Petero i parau ē, « te tāpe'ara'a vārua » (1 Petero 3:19; hi'o ato'a Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 138:42). E parauhia teie mau vārua 'ua « ru'uru'uhia » 'aore rā e « mau tīti » (Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 138:31, 42) 'aore rā, 'ua « hurihia rātou i te pōiri ra, tei reira te 'oto, 'e te ta'i, 'e te 'au'aura'a niho » 'a tia'i ai rātou i te ti'a-fa'ahour'a 'e te ha'avāra'a (Alama 40:13–14).

'Ua ha'apāpūhia te ti'a-fa'ahour'a o te ta'ata ato'a i roto i te ao vārua nā roto i te ti'a-fa'ahour'a o Iesu Mesia (hi'o 1 Korinetia 15:22), noa atu ē, e tupu te reira i te mau taime ta'a 'ē nō

te mau pupu ta'a 'ē. 'A tae atu ai i terā taime i fa'ata'ahia, tā te mau pāpa'ira'a mo'a e fa'a'ite mai nei ia tātou nō ni'a i te 'ohipa i roto i te ao vārua, 'o te 'ohipa noa ia nō te fa'a'orara'a. E mea iti te tahi atu mau mea i heheuhia mai. E ha'api'ihia te 'evanelia i te ta'ata 'ite 'ore, i te ta'ata tātarahapa 'ore, 'e i tei 'ōrure i te hau, 'ia fa'ati'amāhia ho'i rātou i tō rātou ru'uru'ura'a 'e 'ia haere i mua nō te mau ha'amaita'ira'a tā te hō'ē Metua mure e vai ra i roto i te fare ha'apuera'a nō rātou.

Te fa'atitira'a i roto i te ao vārua nō te mau vārua parau-ti'a fa'afāriuhia, 'o tō rātou ia tia'ira'a—'e penei a'e 'ua fa'ati'ahia rātou 'ia fa'aitoitohia—'ia ravehia tō rātou mau 'oro'a mono i ni'a i te fenua, 'ia bāpetizohia ho'i rātou 'e 'ia fāna'o i te mau ha'amaita'ira'a o te Vārua Maita'i (hi'o Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 138:30–37, 57–58).² E hōro'a ato'a teie mau 'oro'a mono i te tāhuti nei ia rātou i te mana 'ia haere i mua i raro a'e i te mana fa'atere o te autahu'ara'a, nō te fa'arahi i te mau

nu'u o te feiā parau-ti'a o tē nehenehe e poro i te 'evanelia i te mau vārua i roto i te tāpe'ara'a.

I'ō atu i teie mau 'itera'a tumu, e mea iti roa te mau mea e vai ra i roto i tā tātou pu'e pāpā'ira'a mo'a nō ni'a i te ao vārua i muri a'e i te pohe 'e nā mua a'e i te ha'avāra'a hope'a.³ Nō reira, e aha atu ā te mau mea tā tātou i 'ite nō ni'a i te ao vārua ? E rave rahi mau melo o te 'Ēkālesia tei fāri'i i te mau 'ōrama 'aore rā, te tahi atu mau fa'aurura'a nō tē fa'a'ite mai ia rātou nō ni'a i te huru o te terera'a 'ohipa 'aore rā, te huru fa'anahonahora'a 'ohipa i roto i te ao vārua, terā rā, 'aita teie mau 'itera'a pae vārua o te ta'ata iho e hāro'aro'a-hia 'aore rā e ha'api'ihia 'ei ha'api'ira'a tumu mana nā te 'Ēkālesia. 'E, 'oia mau, 'ua rau te mau fa'ahitira'a mana'o nō roto mai i te mau melo 'e i te tahi atu mau ta'ata i roto i te mau mea i nene'i-hia, mai te mau buka nō ni'a iho i te mau 'itera'a nō te fātatarā'a i te pohe.⁴

Nō ni'a i teie mau mea ato'a, e mea faufa'a 'ia ha'amana'o i te mau fa'aara-ra'a a nā Elders D. Todd Christofferson 'e o Neil L. Andersen i roto i te mau parau poro'i nō te 'āmuira'a rahi i ma'i-ri. 'Ua ha'api'i o Elder Christofferson ē : « 'Eiaha 'ia mo'ehia ē, e'ita te mau parau ato'a i fa'ahitihia e te hō'ē ti'a fa'atere nō te 'Ēkālesia, i tahito ra aore rā i teieni, e riro iho ā 'ei ha'api'ira'a

tumu. 'Ua mātarō-maita'i-hia i roto i te 'Ēkālesia ē, te hō'ē parau i fa'ahitihia 'e te hō'ē ti'a fa'atere i te hō'ē taime, 'ua riro ia 'ei mana'o nō te reira iho ti'a fa'atere, noa atu ē, e mana'o feruri-māite-hia, 'eiaha rā 'ei mana'o mana, 'aore rā, 'ei mana'o tumu nō te 'Ēkālesia tā'ato'a.⁵

I roto i te 'āmuira'a i muri iho, 'ua ha'api'i mai o Elder Andersen i teie parau tumu : « Nā te nā melo 15 o te Peresidenira'a Mātāmua 'e o te Tino 'Ahuru ma Piti e ha'api'i i te ha'api'ira'a tumu. 'Aita te reira e hunahia i roto i te hō'ē paratarāfa pōiri o te hō'ē a'ora'a ». ⁶ 'Ua riro te parau fa'aara a te 'utuāfare, tu'u-rima-hia e nā 15 peropheta, e hi'o 'e e heheu parau, 'ei hō'ē fa'a'itera'a nehenehe nō taua parau tumu ra.

Tā'a 'ē atu te fa'aarara'a a te 'utuāfare, 'ua riro ato'a te mau ha'api'ira'a tohu a te mau peresideni o te 'Ēkālesia, ha'apāpūhia e te tahi atu mau perophe-ta 'e te mau 'āpōsetolo, 'ei hi'ora'a nō te reira. Nō ni'a i te mau mea e vai ra i roto i te ao vārua, 'ua hōro'a Iosepha Semita, te peropheta, i te pae hope'a o tāna tau tāvinira'a, e piti ha'api'ira'a tei ha'api'i-pinepine-hia e tōna mau mono. Hō'ē o te reira, o tāna ia ha'api'ira'a i roto i te a'ora'a a King Follett ē, te mau melo parau-ti'a o te 'utuāfare, e hō'ē pā'āto'a rātou i roto i te ao vārua.⁷ Te tahi atu 'oia ho'i, teie ia fa'ahitira'a parau i roto i te hō'ē 'ōro'a hunara'a i roto i te matahiti hope'a o tōna orara'a : « E fa'ateiteihia te vārua o te feiā parau-ti'a i roto i te hō'ē 'ohipa rahi a'e 'e te hau atu i te hanahana... [i roto] i te ao o te mau vārua [...] 'Aita rātou i ātea roa ia tātou, 'e tē 'ite nei 'e tē māramarama nei i tō tātou mau ferurira'a, tō tātou mau 'āehuehu, 'e tō tātou mau rātere-haere-ra'a, 'e e pinepine rātou i te māuiui nō te reira ». ⁸

Nō reira, e aha te parau nō ni'a i te hō'ē uira'a mai terā tā'u i fa'ahiti i raua'e ra nō ni'a tei hea te vāhi e orahia nei e te mau vārua ? Mai te mea ē, e mea huru 'ē ri'i 'aore rā e mea faufa'a 'ore teie uira'a, 'a feruri i tā 'outou iho mau uira'a e rave rahi, 'aore rā i terā mau uira'a tā 'outou i hina'aro e pāhono mai te au i te hō'ē mea tā 'outou i fa'aro'o i mūta'a ra. Nō te mau uira'a ato'a nō ni'a i te ao vārua, tē hōro'a atu nei au e

piti pāhono'a . Atahi, ha'amana'o ē, tē here nei te Atua i tāna mau tamari'i, 'e e mea pāpū ē, e rave 'oia i te mea maita'i roa a'e nō tātou tāta'itahi. A piti, ha'amana'o i teie ha'api'ira'a mātarō-maita'i-hia tā te Bibilia, tei tauturu maita'i iā'u i roto i te mau uira'a pāhono-'ore-hia e rave rahi :

« E ti'aturi ia Ichova ma tō 'ā'au ato'a ; 'eiaha rā e ti'aturi i tō 'oe iho ra ha'apa'o.

« 'Eiaha e ha'amo'e iāna i tō 'oe ato'a ra mau haere'a ; 'e nāna e fa'a'ite ia 'oe i tō 'oe ra mau haere'a » (Maseli 3:5-6).

'Ua hōro'a ato'a 'o Nephi i tāna salamo 'a parau ai 'oia ē : « E te Fatu, 'ua ti'aturi au ia 'oe, 'e e ti'aturi au ia 'oe ē a muri noa atu ». E 'ore au e ti'aturi i te rima tino nei » (2 Nephi 4:34)

E nehenehe tātou pā'āto'a e uiui i roto ia tātou iho nō ni'a i te mau huru i roto i te ao vārua, 'aore rā, e paraparau i te reira 'aore rā, i te tahi atu mau uira'a pāhono'a 'ore i roto i te 'utuāfare 'aore rā i roto i te tahi atu mau pupu ri'i. 'Eiaha rā tātou e ha'api'i 'aore rā e fa'a'ohipa 'ei parau ha'api'ira'a mana, i te mau mea 'aita e tū'ati i te mau ture o te parau ha'api'ira'a mana. 'Ia nā reira tātou, e'ita ia te reira e fa'ahaere i te 'ohipa a te Fatu i mua, 'e e riro ho'i te reira i te ha'aparuparu i te ta'ata 'ia 'imi i tō rātou iho orara'a fana'o 'aore rā te fa'ateiteira'a nā roto i tā rātou iho heheura'a tā te fa'anahora'a a te Fatu e hōro'a nei nō tātou tāta'itahi. E nehenehe te ti'aturi rahi roa i roto i te mau ha'api'ira'a a te ta'ata iho 'aore rā, i te mau ferurira'a mana'o, e tāpe'a ia tātou 'eiaha e tau'a i te ha'api'ira'a 'e i te mau tauto'ora'a 'o tē ha'amaita'i i tō tātou 'ite 'e 'o tē tauturu ia tātou 'ia haere nā ni'a i te 'ē'a o te fafaura'a.

Ti'aturi i te Fatu o te hō'ē ia ha'api'ira'a mātarohia 'e te parau mau i roto i te 'Ēkālesia a Iesu Mesia i te Feiā Mo'a i te mau Mahana Hope'a nei. Te reira te ha'api'ira'a a Iosepha Semita 'a fārerei ai te feiā mo'a mātāmua i te mau hāmani-'ino-ra'a teimaha, e au ra ē, e'ita e matara 'ia hi'ohia.⁹ Te reira noa ā te parau tumu maita'i a'e tā tātou e nehenehe e fa'a'ohipa 'ia ha'affi-ana'e-hia tā tātou mau tauto'ora'a nō te ha'api'i mai, 'aore rā, i roto i tā tātou

mau tāmatarā'a 'ia fāri'i i te hau i roto i te mau mea 'aita ā i heheuhia mai 'aore rā 'aita ā i fāri'ihia 'ei parau ha'api'ira'a mana nā te 'Ēkālesia.

E au ato'a te reira parau tumu nō te mau uira'a pāhonora'a 'ore nō ni'a i te mau tā'atira'a i roto i te orara'a a muri a'e, 'aore rā, nō ni'a i te mau fa'atiti'aifarora'a i titauhia, maoti te mau 'ohipa 'aore rā, te mau 'ōfātira'a ture o te tāhuti nei. Nō te rahi o te mau mea 'aita tātou i 'ite, nō reira, hō'ē noa iho rāve'a pāpū tā tātou maori rā, te ti'aturira'a i te Fatu 'e i tōna here i tāna mau tamari'i.

'Ei 'ōpanira'a, te mea tā tātou i 'ite nō ni'a i te ao vārua 'oia ho'i, tē tāmau noa ra te 'ohipa a te Metua 'e te Tamaiti i te ravehia i reira. 'Ua ha'amata tō tātou Fa'aora i te 'ohipa fa'a'itera'a i te ti'amāra'a i tei tāpe'ahia (hi'o 1 Petero 3:18–19; 4:6; Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 138:6–11, 18–21, 28–37) 'e tē tāmau noa nei te reira 'ohipa nā roto i tō te mau ve'a ti'amā 'e te 'aravihi tāmaura'a i te poro i te 'evanelia, tae noa atu i te tātarahapa, i te feiā e hina'aro nei ā i te tāmāra'a (Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 138:57). 'Ua tātarahia te tumu nō taua mau mea ato'a ra i roto i te parau ha'api'ira'a mana a te 'Ēkālesia, tei

hōro'ahia i roto i te heheura'a nō teie 'anotau.

« Te feiā pohe 'o te tātarahapa e fa'aorahia ia, nā roto i te ha'apa'ora'a i te mau 'oro'a nō te fare o te Atua,

« 'E i muri iho i tō rātou aufaura'a i te utu'a nō tā rātou ra mau hara, 'e 'ia tāmāhia, e fāri'i ia rātou i te hō'ē utu'a 'ia au i tā rātou ra mau 'ohipa, nō te mea e feiā 'ai'a rātou nō te ora » (Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 138:58-59).

Tā tātou tāta'itahi 'ohipa 'o te ha'api'ira'a ia i te parau ha'api'ira'a o te 'evanelia i fa'aho'ihia mai, te ha'apa'ora'a i te mau fa'uera'a, te herera'a 'e te tauturura'a i te tahi 'e te tahi, 'e te ravera'a i te 'ohipa nō te fa'aorara'a i roto i te mau hiero mo'a.

Te fa'a'ite pāpū nei au ē, e parau mau te mau mea tā'u i parau atu i'ō nei 'e te mau parau mau i ha'api'ihia 'e 'o tē ha'api'ihia i roto i teie 'āmuira'a. 'Ua tupu teie mau mea pā'ato'a maoti te tāra'ehara a Iesu Mesia. Mai tā tātou i 'ite i roto i te heheura'a nō teie 'anotau, « 'o te fa'ahanahana nei 'oia i te Metua, 'e 'o tē fa'aora nei i te mau 'ohipa ato'a a tōna nā rima » (Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 76:43; ha'apāpūra'a i 'āpitihia atu). I te i'oa o Iesu Mesia, 'āmene. ■

FA'ATA'ARA'A

1. « E aha tō terā pae mai ? Hō'ē 'āparaura'a 'e o Brent L. Top i ni'a i te Ao Vārua », *Religious Educator*, vol. 14, no. 2 (2013), 43, 48.
2. Hi'o *Teachings of the Prophet Joseph Smith*, sel. Joseph Fielding Smith (1976), 309–10; Joseph Smith, « *Journal*, December 1842–June 1844; Book 2 », p. 246, The Joseph Smith Papers, josephsmithpapers.org.
3. Tē nā ō ra te hō'ē heheura'a ia Iosepha Semita 'o tei fa'ahiti-pinepine-hia nō ni'a i te mau tuha'a o te ao vārua, « E te aura'a e vai nei i rotopū ia tātou nei i'ō nei e vai ia te reira iho aura'a i reira » (Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau fafau 130:2). E fa'ata'ara'a teie nō te hō'ē bāsileia hanahana, 'eiaha rā te ao vārua, 'e tē nā ō ra ē, « e 'āpitihia atu te reira i te hanahana mure 'ore, 'aore ia tātou e māuruuru nei i te reira huru hanahana i teieni » (irava 2).
4. 'Ei hi'ora'a, George G. Ritchie, *Return from Tomorrow* (1978) 'e Raymond Moody, *Life after Life* (1975).
5. D. Todd Christofferson, « Te ha'api'ira'a tumu a te Mesia », *Liahona*, Mē 2012, 88; hi'o ato'a Joseph F. Smith, *Gospel Doctrine*, 5th ed. (1939), 42. Hi'o, 'ei hi'ora'a, te fa'ata'ara'a i roto i Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 74:5 o te hō'ē ha'api'ira'a iho a te 'āpōtesolo Paulo.
6. Neil L. Andersen, « Tāmatarā'a o tō 'outou fa'aro'o », *Liahona*, Novema 2012, 41.
7. Hi'o Te mau Ha'api'ira'a a te mau Peresideni o te 'Ēkālesia : Iosepha Semita (2007), 175
8. 'Āmu o te 'Ēkālesia, 6:52; i roto i *Teachings of the Prophet Joseph Smith*, 326; fa'ahiti-pinepine-hia, mai tei roto i te Henry B. Eyring, *To Draw Closer to God* (1997), 122; hi'o ato'a Te mau ha'api'ira'a a te mau peresideni o te 'Ēkālesia: Brigham Young (1997), ch. 28, « Te ao vārua ».
9. 'A hi'o Teachings: Joseph Smith, 231–33.

VAUVAUHIA MAI E PERESIDENI HENRY B. EYRING
Tauturu piti i roto i te Peresidenira'a Mātāmua

Pāturura'a i te mau Huimana Fa'atere rahi, te mau Hitu 'Ahuru ārea 'e te mau Ti'a Fa'atere rahi o te 'Ēkālesia

Te mau taea'e 'e te mau tuahine, tē anihia nei 'ia pāturu tātou ia Russell Marion Nelson 'ei peropheta, 'ei hi'o, 'e 'ei heheu parau 'e 'ei peresideni nō Te 'Ēkālesia a Iesu Mesia i te Feiā Mo'a i te mau Mahana Hope'a Nei ; ia Dallin Harris Oaks 'ei tauturu hō'ē i roto i te Peresidenira'a Mātāmua ; 'e ia Henry Bennion Eyring 'ei tauturu piti i roto i te Peresidenira'a Mātāmua.

Te feiā ato'a e fāri'i nei, 'ia fa'a'ite mai i te reira.

Te feiā e pāto'i nei, mai te mea tē vai ra, 'ia fa'a'ite mai.

Tē anihia nei 'ia pāturu tātou ia Dallin H. Oaks 'ei peresideni nō te pupu nō te Tino 'Ahuru ma Piti 'āpōsetolo 'e ia M. Russell Ballard 'ei peresideni mono nō te pupu nō te Tino 'Ahuru ma Piti 'āpōsetolo.

Te feiā ato'a e fāri'i nei, 'ia fa'a'ite mai.

Te feiā e pāto'i nei, 'ia fa'a'ite mai.

Tē anihia nei 'ia pāturu tātou i te feiā i muri nei 'ei melo nō te pupu nō te Tino 'Ahuru ma Piti 'āpōsetolo : M. Russell Ballard, Jeffrey R. Holland, Dieter F. Uchtdorf, David A. Bednar, Quentin L. Cook, D. Todd Christofferson, Neil L. Andersen, Ronald A. Rasband, Gary E. Stevenson, Dale G. Renlund, Gerrit W.

Gong, 'e Ulisses Soares.

Te feiā ato'a e fāri'i, 'ia fa'a'ite mai.

Te feiā e pāto'i nei, 'ia nā reira ato'a mai.

Tē anihia nei 'ia pāturu tātou i nā tauturu i roto i te Peresidenira'a Mātāmua 'e nā 'Ahuru ma Piti 'āpōsetolo 'ei mau peropheta, 'ei mau hi'o, 'e 'ei mau heheu parau.

Te feiā ato'a e fāri'i nei, 'a fa'a'ite mai.

Tē pāto'i nei, mai te mea tē vai ra, 'ia nā reira ato'a mai.

Tē anihia nei 'e 'ia ha'amāuruuru ma te fa'ahia mau nō tā rātou tāvinira'a itoito te mau Elders Wilford W.

Andersen, Kim B. Clark, Lawrence E. Corbridge, Claudio R. M. Costa, Bradley D. Foster, O. Vincent Haleck, Donald L. Hallstrom, Steven E. Snow, 'e Larry Y. Wilson 'ei Hitu 'Ahuru Huimana fa'atere rahi 'e 'ia fa'ata'ahia 'ei ti'a fa'aturahia.

Te feiā e hina'aro e 'āmui mai ia mātou nō te fa'a'ite i te māuruuru nō teie mau taea'e 'e tō rātou 'utuāfare nō tā rātou tāvinira'a fa'ahia, 'ia fa'a'ite mai.

Tē anihia nei 'e 'ia ha'amāuruuru i te feiā i muri 'ei Hitu 'Ahuru ārea :

Julio C. Acosta, Blake R. Alder, Alain L. Allard, Omar A. Alvarez, Taiichi Aoba, Carlos F. Arredondo, Aley K. Auna Jr., Grant C. Bennett, Michael H. Bourne, Rómulo V. Cabrera, Wilson B. Calderón, Hernando Camargo, José C. F. Campos, Nicolás Castañeda, Walter Chatora, Zeno Chow, Robert J. Dudfield, J. Kevin Ence, Meliula M. Fata, K. Mark Frost, Claude R. Gamiette, Maurício G. Gonzaga, Leonard D. Greer, Jose L. Isaguirre, Tae Gul Jung, Sergio L. Krasnoselsky, Milan F. Kunz, Bryan R. Larsen, G. Kenneth Lee, Geraldo Lima, W. Jean-Pierre Lono, Khumbulani Mdletshe, Dale H. Munk, Norman R. Nemrow, Yutaka Onda, Wolfgang Pilz, Raimundo Pacheco De Pinho, Gennady N. Podvodov, Abraham E. Quero, Marco A. Rais, Steven K. Randall, Francisco J. Ruiz de Mendoza, Edwin A. Sexton, Raúl H. Spitale, C. Walter Treviño, Aisake K. Tukuafu, Juan A. Urra, Raul S. Villanueva, 'e Leonard Woo.

Te feiā e hina'aro nei e 'āmui mai ia mātou nō te fa'a'itera'a i te māuruuru rahi nō tā rātou tāvinira'a maita'i roa, 'ia fa'a'ite mai te reira.

Tē anihia nei ē 'ia pāturu tātou i te mau feiā i muri nei 'ei mau Hitu 'Ahuru ārea 'āpi : Michel J. Carter, Alfred Kyungu, R. Pepper Murray, Ryan K. Olsen, 'e Iotua Tune.

Te feiā ato'a e fāri'i nei, 'a fa'a'ite mai i te reira.

Te feiā e pātō'i, mai te mea tē vai ra, 'ia fa'a'ite mai te reira.

Tē anihia nei ē 'ia pāturu tātou i te tahi atu mau Huimana fa'atere rahi, te mau Hitu 'Ahuru ārea 'e te mau Ti'a Fa'atere rahi o te 'Ēkālesia mai tei ha'amanahia.

Te feiā ato'a e fāri'i nei, 'a fa'a'ite mai.

Tē pātō'i ra, mai te mea tē vai ra, 'a fa'a'ite ato'a mai.

Te feiā ato'a tei pātō'i i te hō'ē anira'a, 'ia fārerei atu i tō rātou peresideni titi.

Te mau taea'e 'e te mau tuahine, tē māuruuru nei mātou nō tō 'outou fa'aro'o 'e te mau pure tāmou nō te feiā fa'atere o te 'Ēkālesia. ■

NĀ ELDER DAVID A. BEDNAR
Nō te pupu nō te Tino 'Ahuru Ma Piti 'āpōsetolo

'Ia tia'i 'outou ma te pure tu'utu'u 'ore

(Alama 34:39 ; Moroni 6:4 ; Luka 21:36)

E mea tītauhia 'ia vai ara tāmou noa 'eiaha te mana'o vaiiho noa 'e te tāu'a 'ore.

Tē pure māite nei au nō te tauturu a te Vārua Maita'i, nō 'outou 'e nō'u nei, 'a 'oa'oa ai tātou 'e 'a ha'amori 'āmui ai tātou.

I te 'āva'e 'Ēperēra 1976, 'ua pararau ta'a 'ē 'o Elder Boyd K. Packer i te feiā 'āpi i roto i te 'āmui'ā rahi. I roto i tāna a'ora'a mātau maita'i 'oia ho'i « Tē mau mo'o taehae pae vārua », 'ua fa'ati'a mai 'oia i tōna tonora'ahia i Afirika, 'ua hi'o 'oia i te mau mo'o taehae tāhuna i te tāmoeoera'a i te mau 'ānimara tei 'ore i ha'apa'o ia rātou. 'Ua fa'aa'u atu ra 'oia i te mau mo'o taehae ia Sātane, tē tāmoeoe ra i te feiā 'āpi pa'ari 'ore nā roto i te tāhunara'a i te huru pohe o te hara.

23 matahiti tō'u i te hōro'ara'a Elder Packer i teie a'ora'a, tē tia'i ra māua Susan i tā māua tamari'i mātāmua e fānauhia ma'a mahana i muri mai. 'Ua fa'ahiahia roa māua i tāna a'ora'a nō ni'a i te 'apera'a i te hara 'e tōna 'aravihi rahi nō te fa'a'ohipara'a i te peu mātau o te mau 'ānimara nō te hōro'a i te ha'api'ira'a pae vārua faufa'a rahi.

E rave rahi ato'a taimē tō māua Susan tonora'ahia i Afirika. 'Ua fāna'o

māua i te mātā'ita'i i te mau 'ānimara nehenehe mau e ora ra i ni'a i terā fenua ra'ituāta'a. Nō te ha'amana'ora'a māua i te pūai o te a'ora'a a Elder Packer i ni'a i tō māua orara'a, 'ua tāmata māua i te hi'o 'e i te 'apo mai i te mau ha'api'ira'a mai roto i te mau 'ānimara 'e te mau rā'au tupu nō Afirika.

Tē hina'aro nei au e fa'a'ite i te huru 'e te mau fa'anahora'a a e piti tēpara (guépard) tā māua Susan i hi'o i te a'ua'ura'a i te mau 'ānimara, ma te fa'aau i te tahi mau mea tā māua i 'ite i roto i te orara'a tāmahana i te 'evanelia a Iesu Mesia.

Te mau tēpara 'e te mau topi

'O te mau tēpara te mau 'ānimara horo roa a'e i ni'a i te fenua, e ra'ehia ia rātou te fāito 120 km/h. 'Ia ha'amata rātou i te horo, e nehenehe e ra'ehia te 109 km/h i roto e toru noa a'e setoni. E 'ā'aiaora te tēpara e tāpiri 'ōmo'emo'e i te mau 'ānimara nō te a'ua'u vitiviti atu ai nā muri ia rātou, ma'a horora'a poto noa.

Fātata e piti hora tō māua Susan māta'ita'ira'a i nā tēpara e piti i te a'ua'ura'a i te hō'ē nana topi, te mau titina (antilope) mātau maita'i 'e te 'āere roa i Afirika. E mea teitei 'e te marō 'e te māre'are'a te 'aihere i te medebara nō Afirika, 'e fātata te reira i te huna roa i nā 'ā'aiaora 'a a'ua'u ai rāua i terā nana topi. Tei te hō'ē pae te hō'ē tēpara, tei te tahi pae te tahi, fātata e 91 metera i rōpū ia rāua, 'ua 'ohipa 'āpipiti rā rāua.

'A pārahi 'āfaro noa ai hō'ē i roto i te 'aihere ma te ha'uti 'ore, e ne'e marū te tahi i piha'i iho i te mau topi tei 'ore i ha'apa'o iāna. 'Ei reira terā tēpara tei pārahi noa na e ha'amo'e ai iāna i roto i te 'aihere, e pārahi 'āfaro ia te tahi i terā taime. E mea huru maoro te reira 'ohipa i te tupura'a, te hō'ē tei ne'e atu 'a pārahi 'āfaro ai te tahi i roto i te 'aihere. Te 'ōpuara'a o teie 'ohipa 'ōmo'emo'e 'e te 'aravihi, nō te fa'a'ōnevaneva ia 'e nō te fa'ahema i te mau topi, 'eiaha rātou 'ia ha'apa'o i te fifi e fātata ra ia rātou. Ma te marū noa 'e te pāpū, 'ua 'ohipa 'āpipiti nā tēpara 'ia noa'a tā rāua mā'a 'amu.

I rōpū i teie nana rahi topi 'e nā tēpara e ne'e mai ra, 'o te mau topi pa'ari ia 'e pāutuutu maita'i, tē ti'a ra i ni'a i te mau pu'u rō pererau (termites) 'ei tia'i. Maoti te hi'ora'a āteatea o te medebara mai ni'a mai i teie nau 'aivi iti te mau tia'i topi e hi'ohi'o ai i te mau tāpa'o nō te 'ohipa ataata.

I te nava'ira'a te pirira'a o nā tēpara nō te haru mai i tā rāua mā'a, huri a'era te nana topi tā'ato'a 'e 'ua horo atu ra. 'Aita vau i 'ite ē, nā te mau tia'i topi ānei i fa'a'ite atu, 'e nāhea pa'i rātou i

te fa'a'itera'a, 'ua tae rā te parau fa'aara 'e 'ua horo pauroa te mau topi i te hō'ē vāhi pāuru.

E aha ia tā teie nā tēpara i rave ? 'Aita i ha'amaoro, 'ua rave fa'ahou ā rāua i tā rāua fa'anahora'a e ne'e atu te hō'ē 'a pārahi 'āfaro ai te tahi i roto i te 'aihere. 'Ua tāmāu noa te reira huru a'ua'ura'a. 'Aita rāua i fa'aea. 'Aita rāua i fa'afa'aea ri'i 'aore rā i fa'ataime ri'i. E mea tu'utu'u 'ore rāua i te ha'apa'ora'a i tā rāua fa'anahora'a fa'anevaneva 'e te fa'aruri 'ē i te mana'o. 'Ua hi'o māua Susan i nā tēpara i te mo'era'a i te ātea, 'e te ha'afātata-noa-ra'a i terā nana topi.

I terā pō, e 'āpara'ura'a fa'ahiahia tā māua nō ni'a i te mea tā māua i māta'ita'i 'e i 'apo mai. 'Ua paraparau ato'a māua i teie 'ohipa i tā māua mau tamari'i 'e mau mo'otua 'e 'ua 'apo mai mātou e rave rahi ha'api'ira'a faufa'a rahi mau. E fa'a'ite atu vau i teienei e toru ha'api'ira'a.

Ha'api'ira'a #1—E hi'o maita'i i te 'ahu fa'anehenehe o te 'ino

Iā'u nei, e mea moremore maita'i 'e te nehenehe 'e te fa'atupu ānoenoe te

tēpara. 'Ua riro te huruhuru māre'a-re'a 'e te mārehu 'e te 'uo'uo ri'i ma te patapata 'ere'ere 'ei 'ahu nehenehe 'o te ha'amo'e i teie nau 'ānimara 'a tāmoe-moe ai rātou i tā rātou mā'a i roto i te fenua 'aihere nō Afrika.

Nā reira ato'a, e mea pinepine te mau mana'o 'e te mau 'ohipa ataata i te pae vārua e fa'a'itehia mai 'ei mea fa'ahina'arohia 'e te hia'aihia 'e te auhia. Nō reira i roto i tō tātou nei ao, titauihia ia tātou tāta'itahi 'ia 'ite i te 'ino fa'anehenehe e fa'ahua nei 'ei mea maita'i. Mai tā Isaia i fa'aara : « E pohe tō rātou tō tei parau i te 'ino ra, e maita'i, 'e te maita'i ra, e 'ino ; 'o tei parau i te pōuri ra, e mārarama, 'e te mārarama e pōuri ; 'o tei parau i te maramara ra, e monamona, 'e te monamona ra, e maramara ! »¹

I te hō'ē tau huru 'ē e pūharahia te rave-'ino-ra'a o te mo'ara'a o te ora ta'ata 'ei 'ohipa mana 'e e fa'a'itehia te ti'arepu 'ei ti'amāra'a, 'auē ia ha'amaita'ira'a nō tātou te orara'a i teie tau tu'ura'a nō te mau mahana hope'a nei i reira te 'evanelia i fa'aho'ihia e nehenehe ai e 'ana'ana maita'i i roto i tō tātou orara'a nō te tauturu i te hāro'aro'a i te mau fa'ahemara'a pōiri a te 'enemi 'e te mau fa'anevanevara'a.

« Nō te mea 'o rātou 'o tei pa'ari 'e 'ua fāri'i ho'i i te parau mau, 'e 'ua rave ho'i i te Vārua mo'a 'ei arata'i nō rātou ra, 'e 'aita ho'i rātou e ha'avarehia—'oia mau tā'u e parau atu ia 'outou na e 'ore roa rātou e tāpūhia 'e e hurihia i roto i te auahi, e fa'a'oroma'i rā rātou i te reira mahana ».²

Ha'api'ira'a #2—E vai ara noa 'e e araara noa

Nō te topi, te hō'ē noa taime iti ha'apa'o 'ore 'e te 'ōnevaneva, te harura'a ia te tēpara iāna. Nā reira ato'a, nā te tahi ri'i noa mana'o vaiiho noa 'e te tāu'a 'ore i te pae vārua e pāruu 'ore ia tātou i mua i te nu'ura'a a te 'enemi. E ataatarā'a rahi e tae mai i roto i tō tātou orara'a i te ha'apa'o 'ore pae vārua.

'Ua fa'ata'a mai Nephi nāhea Sātane e tāmata i te fa'hau 'e i te fa'ata'oto i te mau tamari'i a te Atua i roto i te mana'o hape nō te ataata 'ore pae tino, « e parau ai rātou ē, e maita'i tō Ziona ; 'oia ia, 'ua manuia Ziona, e maita'i tōna—e nā reira

te diabolo i te ha'avare i tō rātou vārua e tē arata'i māite atu ho'i ia rātou i raro i hade ».³

E mea titauihia 'ia vai ara tāmou noa 'eiaha te mana'o vaiiho noa 'e te tāu'a 'ore. Te vai-ara-ra'a, 'o te hi'o-māite-noa-ra'a 'e te hi'o-maita'i-noa-ra'a i te mau ataatarā'a 'e te mau fifi e nehenehe e tupu mai. E te hi'o-maita'i-noa-ra'a, e au ia i te 'ohipa vai ara noa nō te tia'i 'e nō te pāruu. I te pae vārua, titauihia ia tātou 'ia vai ara noa 'e 'ia araara noa i te mau muhumuhu o te Vārua Maita'i 'e te mau fa'arara'a mai roto i te mau tia'i a te Fatu i ni'a i te pare.⁴

« E fa'aitoito ho'i au ia 'outou... 'ia tia'i 'outou ma te pure tu'utu'u 'ore, 'ia 'ore outou 'ia arata'i-ē-hia e te fa'ahemara'a a te diabolo... inaha ho'i, e 'ore 'oia e fa'auto'a ia 'outou i te hō'ē mea maita'i ».⁵

Maoti te fa'atumura'a i tō tātou orara'a i roto 'e i ni'a i te Fa'aora 'e tāna 'evanelia e ti'a ai ia tātou 'ia upo'oti'a i ni'a i te huru ta'ata tino nei e vāre'a ta'oto 'e e fa'atau i te pae vārua. 'A ha'amaita'ihia ai tātou i te mata 'ite 'e te tari'a fa'aro'o,⁶ e ti'a atu ra i te Vārua Maita'i 'ia fa'arahi atu ā i tō tātou 'aravihi 'ia hi'o 'e 'ia fa'aro'o i te taime iho ā rā e'ita tātou e mana'o ē, titauihia ia tātou 'ia hi'o 'e 'ia fa'aro'o 'aore rā i te taime e'ita tātou e mana'o ē, e nehenehe e 'itehia 'e e fa'aro'ohia te mau mea.

« Nō reira, e ara noa, 'ia vai ineine noa 'outou na ».⁷

Ha'api'ira'a #3—Mārarama i te hina'aro o te 'enemi

E 'a'iora te tēpara 'e 'o tōna nātura te a'ua'ura'a i te tahi atu mau 'ānimara. I te mahana tā'ato'a, i te mau mahana ato'a, e 'a'iora te tēpara.

« E 'enemi [Sātane] nō te parau ti'a 'e nō rātou e 'imi i te rave i te hina'aro o te Atua ».⁸ I te mahana tā'ato'a, i te mau mahana ato'a, 'o tōna noa hina'aro 'e te fā 'ia ro'ohia te mau tamaiti 'e te mau tamāhine a te Atua i te 'ati mai iāna te huru.⁹

'Ua 'ōpuahia te fa'anahora'a 'oa'oa a te Metua nō te fa'afāna'o i tāna mau tamari'i i te arata'ira'a, nō te tauturu ia rātou 'ia 'ite i te 'oa'oa vai maoro 'e nō te fa'aho'i pāpū ia rātou i te fare iāna ra, ma te tino ti'afa'ahou tei fa'ateiteihia. Tē ha'a nei te diabolo 'ia ta'a 'ore 'e 'ia 'oa'oa 'ore ho'i te mau tamaiti 'e te mau tamāhine a te Atua, 'ia taupupū tō rātou haerera'a mure 'ore i mua. Tē 'ohipa tu'utu'u 'ore nei te 'enemi nō te 'aro i te mau tuha'a o te fa'anahora'a a te Atua tāna i hae roa a'e.

'Aita tō Sātane e tino, 'e 'ua mau tōna haerera'a mure 'ore i mua. Mai te pape i roto i te 'ānāvai tei mau i te pahura'a pape, mai te reira ato'a te haerera'a mure 'ore i mua o te 'enemi

Nō te hō'ē topi, e nehenehe nō te tahi noa taime tau'a-'ore-ra'a 'aore rā ha'apa'o-'ore-ra'a e tura'i i te tepara e a'ua'u vitiviti atu. 'Oia ato'a, e ha'affi te tau'a-'ore-ra'a 'e te ha'apa'o-'ore-ra'a i te pae vārua ia tātou i mua i te mau tauto'ora'a a te 'enemi.

'ua upo'oti'a 'oia.¹² E tano ato'a ho'i te reira parau tumu 'e te parau fafau nō tātou tāta'itahi.

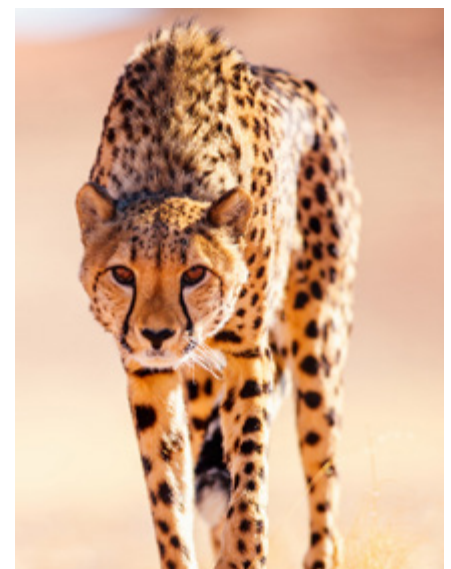
« Mai te mea... 'ua vai incine noa 'outou e 'ore 'outou e mata'u.

« 'E 'ia ora atu 'outou i te mana o te 'enemi ».¹³

Te anira'a, te parau fafau 'e te 'itera'a pāpū

Mai te mau ha'api'ira'a faufa'a rahi e nehenehe e 'apo mai nā roto i te māta'ita'ira'a i te huru o te mau tēpara 'e te mau topi, 'ia 'imi ato'a tātou tāta'itahi i te mau ha'api'ira'a 'e te mau fa'arara'a i roto i te mau 'ohipa 'ohie o tō tātou orara'a tāmahana. 'Ia 'imi tātou i te ha'amahora i te ferurira'a 'e te 'ā'u nō te fāri'i i te arata'ira'a nō te ra'i nā roto i te mana o te Vārua Maita'i, 'ei reira te tahi o te mau arata'ira'a rahi roa a'e tā tātou e nehenehe e fāri'i, nā reira ato'a te mau fa'arara'a pūai roa a'e 'e te rave rahi e nehenehe e pāruu ia tātou, e tupu mai ai i roto i tō tātou iho orara'a. E mau parabole pūai rahi i roto i te mau pāpa'ira'a mo'a 'e tō tātou orara'a tāmahana.

E toru noa ha'api'ira'a tā'u i fa'a'ite atu i roto i te mau ha'api'ira'a e rave rahi e nehenehe e 'apo mai i roto i terā rēhiti nā māua Susan i Afirika. Tē ani nei au 'e tē fa'aitoito nei au ia 'outou 'ia feruri i ni'a i teie 'ohipa iti tā'u i fa'ati'a nō ni'a i te mau tēpara 'e te mau topi ma te hi'o mai i te tahi atu ā mau

i te mau, nō te mea 'aore tōna e tino tāhuti. Nō tōna 'orurehau, 'ua fa'a'ere 'o Lucifero iāna iho i te mau ha'a-maita'ira'a ato'a o te tāhuti nei 'e te 'ite e noa'a maoti te hō'ē tino 'i'o 'e te ivi. Hō'ē aura'a tē nehenehe e hōro'a nō te parau 'anatemahia, e 'itehia ia i roto i te 'orera'a 'oia e nehenehe e haere fa'ahou i mua nō te riro mai tō tātou Metua i te Ra'i ra te huru.

Nō te mea ho'i e tumu rahi tō te tino tāhuti nei i roto i te fa'anahora'a 'oa'oa a te Metua 'e tō tātou tupura'a pae vārua, tē 'imi nei Lucifero i te ha'amanuia 'ore i tō tātou haerera'a i mua nā roto i te 'umera'a ia tātou 'ia fa'ahou i tō tātou tino ma te ti'a 'ore. 'Ua ha'api'i te perezideni Russell M. Nelson ē, tei roto roa te pāruu pae vārua i « 'te 'ore roa atu e tu'u i te 'avae mātāmua nō te haere i te vāhi 'eiaha e haere 'e nō te rave i te mea 'eiaha e rave'... Tātou te ta'ata nei, e mau hia'amu [pae tino] tō tātou pā'ato'a tei titauhia 'ia oraora tātou. 'E mea faufa'a roa teie mau hia'amu 'ia vai

noa te ora. Nō reira, e aha tā te 'enemi e rave ? E 'aro 'oia ia tātou nā roto i tō tātou mau hia'amu. E 'ume 'oia ia tātou nō te 'amu i te mau mea 'eiaha e 'amu, nō te inu i te mau mea 'eiaha e inu 'e nō te here i te huru 'eiaha tātou e nā reira !' »¹⁰

Hō'ē mea huru 'ē roa nō te tau mure 'ore, 'o te tītaura'a ia 'e te fa'a'amu'amura'a te 'enemi ia tātou, i roto i tōna 'ati rahi nō te 'erera'a i te tino tāhuti, 'ia 'āmui i tōna 'ati nā roto i te fa'ahou-tano-'ore-ra'a i tō tātou nei tino. Te mauha'a iho 'aita tāna 'e 'o tāna e 'ore e nehenehe e fa'ahou, 'o te fā mātāmua ia nō tāna mau tauto'ora'a parura'a ia tātou i te ha'amoura'a pae tino 'e pae vārua.

E ora tātou maoti te māraramara'a i te 'ōpuara'a a te 'enemi, nō te fa'aineine ia tātou nō tāna mau 'arora'a.¹¹ I te mea mau ho'i 'ua 'ite te Tāpena Moroni i te 'ōpuara'a a te mau 'āti Lamana tōna fa'aineinera'a nō te 'aro ia rātou i te haerera'a mai rātou 'e

ha'api'ira'a nō 'outou 'e nō tō 'outou 'utuāfare. E ha'amana'o noa na ē, 'o tō 'outou fare te pū mau nō te ha'api'i i te 'evanelia 'e nō te ora i te 'evanelia.

'A pāhono ai 'outou ma te fa'aro'o i teie anira'a, e tae mai te mau mana'o fa'auru i tō 'outou ferurira'a, e fa'a'i roa te mau mana'o pae vārua i tō 'outou 'ā'au 'e e 'ite mai 'outou i te mau 'ohipa e rave 'aore rā 'o tē tāmau i te rave 'ia ti'a ia 'outou 'ia « rave... i te tā'āto'ara'a o [te] ha'ana tama'i i ni'a ia [outou] na, 'ia ti'a ia [outou] 'ia pāru-ru ia [outou] iho na i te mahana 'ino rahi ra, nā roto i te ravera'a i te mau mea ato'a, e ti'a noa mai ai [outou] i ni'a ».¹⁴

Tē parau fafau nei au ē, e mani'i mai te mau ha'amaita'ira'a nō te fa'a'ineinera'a manuia 'e te pāruurura'a pae vārua i roto i tō 'outou orara'a 'a tia'i ai 'outou ma te pure vai ara 'e te tu'utu'u 'ore.

Tē fa'a'ite pāpū nei au ē, e noa'a te pāruurura'a pae vārua i te haere-ti'a-noa-ra'a i mua i ni'a i te 'ē'a nō te fafaua'a ma te titau i te 'oa'oa vai maoro i roto i tō tātou orara'a. 'E tē fa'a'ite pāpū nei au ē, e pāturu 'e e ha'apūai te Fa'aora ti'afā'ahou 'e te ora ho'i ia tātou i roto i te mau taime maita'i 'e te mau taime fifi. Tē fa'a'ite pāpū nei au nō teie mau parau mau, i te 'oa mo'a o te Fatu Iesu Mesia, 'āmene. ■

FA'ATA'ARA'A

1. Isaia 5:20.
2. Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 45:57 ; reta tei fa'ahuru-'ē-hia.
3. 2 Nephi 28:21 ; reta tei fa'ahuru-'ē-hia.
4. Hi'o Ezekielia 33:7, Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 101:44–58, Guide to the Scriptures, « Watch, Watchmen ».
5. Alama 34:39.
6. Hi'o Mataio 13:16.
7. Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 50:46.
8. Guide to the Scriptures, « Devil », scriptures.ChurchofJesusChrist.org.
9. Hi'o 2 Nephi 2:27.
10. Russell M. Nelson, i roto « Advice from the Prophet of the Church to Millennials Living in a Hectic World », Newsroom, 18 nō Fepuare 2018, newsroom.ChurchofJesusChrist.org.
11. Hi'o Alama 2:7–13.
12. Hi'o Alama 43:29–33 ; 48–50.
13. Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 38:30–31.
14. Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 27:15.

NĀ ELDER RUBÉN V. ALLIAUD
Nō te Hitu 'Ahuru

'Ite mai nā roto i te mana o te Buka a Moromona

E ti'a i te tā'āto'ara'a 'ia ora i te reira 'itera'a 'e 'ia 'ite mai nā roto i te mana o te mau parau mau e vai ra i roto i te Buka a Moromona.

'Ia haere au e fārerei i te mau ta'ata fa'afāriu iō rātou, hō'ē o te mau uira'a tā'u e au roa e ui pinepine ia rātou 'oia ho'i, nāhea rātou iho 'e tō rātou 'utuāfare i te ha'api'ira'a mai nō ni'a i te 'Ēkālesia 'e nāhea tō rātou hina'arora'a 'ia bāpetizohia ? Noa atu e 'ere te ta'ata i te reira taime e melo itoito 'aore rā 'aita e haere nei i te purera'a e rave rahi matahiti i teieni. 'O tera noa iho ā te pāhonora'a ; ma te 'ata'ata 'e te huru

'oa'oa, e ha'amata rātou i te fa'ati'a mai nāhea tō rātou 'itera'ahia mai. Inaha, e au ra 'ua riro te 'ā'amu nō te fa'afāriura'a 'ei 'ā'amu iho ā nō te huru o tō tātou 'itera'ahia mai.

'O Iesu Mesia iho te Fatu o te mau 'ohipa i mo'e. E ha'ape'ape'a 'oia nō te mau 'ohipa tei mo'e. Pāpū roa nō reira 'oia i ha'api'i ai i nā parabole e toru, 'o tā tātou i 'ite i roto i te pene 15 o Luka : Te parabole nō te māmoe mo'e,

te diderama i mo'e 'e te tamaiti pūhura. Hō'ē ā tumu tō teie mau 'ā'amu : Noa atu te tumu tō te reira mau tao'a i mo'e ai. Noa atu 'ua 'ite rātou, 'ua mo'e te reira. E tupu mai te hō'ē tumu hanahana o te 'oa'oa e nā ō ra : « E 'oa'oa ato'a tātou ; 'ua 'itea ho'i iā'u tā'u māmoe i mo'e ra ».¹ Te ti'ara'a mau, 'aita roa hō'ē a'e mea i mo'e iāna.²

Fa'ati'a mai iā'u e fa'ati'a atu ia 'outou hō'ē o te mau mea faufa'a roa nō'u—te 'ā'amu e nāhea vau iho i te 'itera'ahia mai.

Hou te 15ra'a o tō'u matahiti, 'ua ani manihini mai tō'u metua tāne feti'i, o Manuel Bustos, e haere mai i te tahi taime iāna ra 'e tōna 'utuāfare i te fenua Marite nei. E rāve'a rahi ia te reira nō'u 'ia ha'api'i mai i te reo peretāne. 'Ua fa'afāriuhia tō'u metua tāne feti'i i te 'Ēkalesia e rave rahi mau matahiti na mua atu 'e e vārua misiōnare rahi tōna. Nō reira paha tō'u metua vahine, ma tō'u 'ite 'ore, i paraparau ai 'iāna 'e i parau atu ai e fa'ati'a 'oia i te anira'a i te hō'ē noa mea : 'Eiaha 'ō'na e tāmata i te fa'a'amu'amu iā'u 'ia riro 'ei melo nā tāna 'Ēkalesia. E Kātorita mātou, 'ua riro noa mātou e rave rahi u'i, 'e 'aita e tumu nō te tāui. 'Ua pāpū roa te reira i tō'u metua tāne feti'i 'e 'ua tāpe'a i tāna parau, e tae roa 'aita 'oia e hina'aro e

pāhono i te hō'ē noa a'e uira'a nō ni'a i te 'Ēkalesia.

Mea pāpū rā, te 'ohipa e 'ore e ti'a i tō'u metua tāne feti'i 'e i tōna hoa fa'aipoipo marū o Marjorie e nehenehe e 'ape, 'oia ho'i 'o vai rāua.³

'Ua tu'uhia vau i roto i te hō'ē piha rahi vaira'a buka. 'Ua 'ite atu vau i roto i teie piha vaira'a buka, fātata e 200 hōho'a Buka a Moromona nā roto e rave rahi reo, e 20 nā roto i te reo Paniōra.

I te hō'ē mahana, ma te hi'ohi'o haere, 'ua rave mai au i te hō'ē Buka a Moromona reo Paniōra.

'O te hō'ē ia o te mau buka e tāpo'i o mua e ū ninamu 'e e hōho'a nō te melahi Moroni tō mua 'Ia tātarahia te reira, 'ua pāpā'ihia i te 'api mātāmua teie fafaura'a i muri nei : « 'E 'o teie tā'u a'o ia 'outou na, 'ia 'itea teie nei mau parau ia 'outou, e ui atu i te Atua, i te Metua Mure 'Ore ra, i te i'oa o te Mesia ē, e parau mau ānei teie mau parau, 'e 'aore ānei ; 'e 'ia ui atu 'outou ma te 'ā'au hina'aro mau, ma te mana'o pāpū, 'e ma te fa'aro'o i te Mesia, nāna ia e fa'a'ite mai i te parau mau ia 'outou nā roto i te mana o te Vārua Maita'i ».

'E 'ua tu'u-ato'a-hia teie : « E nā roto i te mana o te Vārua Maita'i e 'ite ai 'outou i te parau mau i te mau mea ato'a ra. »⁴

E mea fifi te reira 'ia fa'ata'a atu te tupura'a o teie mau pāpā'ira'a i ni'a i tō'u ferurira'a 'e tō'u 'ā'au. Te tanora'a mau, 'aita vau e 'imi nei i te « parau mau ». E taure'are'a 'āpi noa vau, e 'oa'oa nei i tōna orara'a, e fana'o nei i teie ta'ere 'āpi.

Teie rā, ma teie parau fafau i roto i te mana'o, 'ua ha'amata huna vau e tai'o i te buka. 'A tai'o rahi ai au, 'ua tā'a iā'u ē mai te mea e hina'aro mau vau e 'ite mai i te tahi 'ohipa i roto, mea maita'i a'e 'ia ha'amata vau e pure. 'Ua 'ite tātou pā'ato'a e mea e tupu 'ia fa'aoti ana'e tātou 'eiaha noa e tai'o, i te pure ato'a rā nō te Buka a Moromona. 'Oia mau, 'o te 'ohipa ia tei tupu nō'u. E 'ohipa ta'a 'ē mau 'e te 'ōtahi—'oia mau, mai tei tupu nō te rahira'a mirioni o vetahi nā te ao nei. 'Ua ha'api'i mai au nā roto i te Vārua Maita'i ē e parau mau te Buka a Moromona.

I muri iho 'ua haere atu vau nō te fa'ata'a i tō'u metua tāne feti'i i te mea i tupu 'e 'ua incine au 'ia bāpetizohia. 'Aita tō'u metua tāne feti'i i nehenehe e tāpe'a i tōna māere. 'Ua haere 'oia i roto i tōna pere'o'o, 'ua tere i te taura'a manureva, 'e 'ua ho'i mai 'e te titeti manureva nō te fa'aho'i iā'u, ma te hō'ē parau nā tō'u metua vahine e parau ra : « 'Aita vau i roto i taua 'ohipa ra ! »

I te tahi huru, 'ua tano 'oia. 'Ua 'ite-āfaro-hia mai au nā roto i te mana o te Buka a Moromona.

E rave rahi o rātou tei 'itehia mai nā roto mai i te mau misiōnare fa'ahiahia mau nā te ao nei, nō te mau tumu e rave rahi nā roto i te mau rāve'a temeio. 'Aore rā e penei a'e, 'ua 'itehia mai rātou nā roto mai i te mau hoa tā te Atua i tu'u mau mai i ni'a i tō 'ē'a. Penei a'e e 'oia ato'a, 'ua 'itehia mai rātou e te hō'ē tā'ata nō roto mai i teie u'i 'aore rā nā roto i te hō'ē o tō rātou tupuna.⁵ Rau noa atu te tumu, nō te tupu i te rahi e tae atu i te hō'ē fa'afāriura'a mau o te tā'ata iho, e ti'a ia rātou pā'ato'a, i teienei 'aore rā i muri iho, e tāmata i te mana o te mau parau mau e vai ra i roto i te Buka a Moromona. I te reira iho ā taime, e ti'a ia rātou iho e rave i te hō'ē fa'aotira'a mau e te Atua e fa'a'itoito rātou i te ha'apa'o i tāna mau fa'uera'a.

I te ho'ira'a vau i Buena Aires, 'ua hāro'aro'a i tō'u metua vahine ē 'ua hina'aro mau vau 'ia bāpetizohia. Nō te mea ho'i e vārua 'ōrurehau ri'i tō'u, 'e 'ore e pāto'i mai iā'u, 'ua piri mai tō'u māmā i tō'u pae. Ma te 'ite 'ore, 'ua rave 'oia iho i tō'u uiuira'a nō te bāpetizora'a. 'Oia mau, tē mana'o nei au ē mea hōhonu roa atu ā tāna uiuira'a i tā te mau misiōnare e rave ra. 'Ua parau mai 'oia iā'u : « Mai te mea e hina'aro 'oe 'ia bāpetizohia, e pāturu vau ia 'oe. Nā mua rā, 'e ui au ia 'oe te tahi mau uira'a 'e tē hina'aro nei au 'ia feruri maita'i 'oe, 'e 'ia pāhono mai 'oe 'iā'u ma te ha'ava-re 'ore. E fafau ānei 'oe e haere mau i te purera'a i te mau sābati ato'a ?

'Ua parau vau iāna : 'Ē, 'oia mau, e nā reira vau ».

« 'Ua feruri ānei 'oe e aha te roara'a o te purera'a ?

« 'Ē 'ua 'ite au », 'ua parau vau.

'Ua pāhono mai 'oia, « nā reira, mai te mea e bāpetizohia 'oe, 'ia pāpū iā'u e tae iho ā 'oe » I muri iho, 'ua ani mai 'oia iā'u, 'ua ineine mau ānei au 'eiaha roa atu e inu i te 'ava 'aore rā e puhipuhi i te 'ava'ava;

'Ua pāhono, « 'Ē, 'oia mau, e nā reira ato'a vau nō te reira »

'Ua nā ō mai 'oia : « 'Ia bāpetizohia 'oe, 'ia pāpū iā'u 'o te reira iho ā ». 'E 'ua nā reira 'oia fātata nō te mau fa'aue-ra'a ato'a.

'Ua niuniu mai tō'u metua tāne feti'i i tō'u metua vahine nō te parau iāna 'eiaha e ha'ape'ape'a, fātata roa te taime e fa'aha'amana'o ai au i te reira. Maha matahiti i muri iho, i tō'u fāri'ira'a i tā'u pi'ira'a nō te misiōni i Uruguay Montevideo, 'ua niuniu atu tō'u metua vahine i tō'u metua tāne feti'i nō te ani iāna e aha te taime mau e fa'aha'amana'o ai iā'u te reira. Te parau mau 'oia ho'i, i te taime iho ā 'a bāpetizohia au, 'ua riro tō'u māmā 'ei metua vahine 'oa'oa mau.

'Ua ha'api'i mai au ē e mea faufa'a mau te Buka a Moromona i roto i te fa'ānaha'a nō te fa'āfāriura'a ma te tāmata-āfaro-ra'a i te 'itera'a o te fafau'a i reira te ta'ata « e piri roa atu... i te Atua nā roto i te tāmāu-maitera'a i tāna mau ture ».⁶

'Ua fa'ata'a mai Nephi i te 'ōpuara'a tumu o te Buka a Moromona mai teie i muri nei :

« 'Ua itoito ho'i tātou i te pāpā'i 'ia ha'api'i atu i tā tātou mau tamari'i, 'e tō tātou mau taea'e ato'a i te fa'aro'o i te Mesia, 'e 'ia ha'amaita'i ho'i i te Atua ...

« 'E [teie fa'ahou ā] tē paraparau nei tātou i te Mesia, tē 'oa'oa nei tātou i te Mesia, tē a'o nei tātou i te parau a te Mesia, [e] tē tohu nei ho'i tātou i te Mesia... 'ia 'ite tā tātou mau tamari'i i te tumu e hi'ohia atu e rātou nō te matarara'a i tā rātou mau hara ».⁷

'Ua nene'ihia te tā'ato'ara'a o te Buka a Moromona i teie ā 'ōpuara'a mo'a.

Nō te reira tumu, te mau ta'ata tai'o ato'a e fafau e tuatāpapa mau, ma te hō'ē vārua pure, 'aita e ha'api'i noa mai nō ni'a i te Mesia, e ha'api'i ato'a mai rā nā roto mai i te Mesia—mai te mea iho ā ra e fa'aoti rātou e « tāmata i te mana o te parau »⁸ 'e 'eiaha e fa'aru'e noa te reira ma te ti'aturi tāpetepete⁹ nō te mea 'ua parau vetahi nō ni'a i te mau mea 'aita roa rātou i tai'o na.

'Ua parau te peresideni Russell M Nelson : « 'Ia feruri au i te Buka a Moromon, tē feruri rā vau i te ta'o mana. Te mau parau mau o te Buka a Moromona e mana tōna nō te fa'aora i te ma'i, nō te tāmāhanahana, nō te fa'aho'i mai, nō te aupuru, nō te ha'apūai, nō te fa'anā 'e nō te fa'a'oa'oa i tō tātou vārua ».¹⁰

Tā'u ani-manihini-ra'a i teie avatea ia tātou tāta'itahi, noa atu te tau i riro ai tātou 'ei melo nō te 'Ēkālesia, 'oia ho'i i te fa'ati'ara'a i te mana o te mau parau mau o te Buka a Moromona 'ia 'ite mai ia tātou 'e i te tauahi-fa'ahou-ra'a mai ia tātou, 'e i terā mahana 'e terā mahana, 'a 'imi itoito ai tātou i te heheura'a o te ta'ata iho. E nā reira 'oia mai te mea e fa'ati'a tātou ?

Tē fa'a'ite pāpū maita'i nei au ē tei roto i te Buka a Moromona te 'ira'a o te 'evanelia a Iesu Mesia 'e 'e ha'a-pāpū mai te Vārua Maita'i i te parau mau i terā mahana 'e terā mahana i te ta'ata o te tae te 'ā'au, e 'imi ra 'ia fāri'i i te mau 'itera'a nō te fa'aorara'a i tō rātou vārua.¹¹ I te i'oa o Iesu Mesia, 'āmene. ■

FA'ATA'ARA'A

1. Luka 15:6; hi'o ato'a Luka 15:9, 32.
2. I roto i tōna aura'a rahi mau, tē fa'ati'a nei te mau pāpū'ira'a mo'a i te mau tohu e parau nei nō te ha'aputuputura'a o te mau 'ōpu o 'Īserā'ela (hi'o Russell M. Nelson, « Te ha'aputuputura'a o 'Īserā'ela tei ha'apurarahia », *Liahona*, Novema 2006, 79–82). Noa atu 'ua mo'e rātou, 'aita rā nōna (hi'o 3 Nephi 17:4). 'Oia ato'a, e mea maita'i 'ia parau ē 'aita rātou e 'ite ra ē 'ua mo'e rātou e tae roa i te taime 'ua 'itehia mai rātou, i te taime iho ā ra e fāri'i rātou i tō rātou ha'amaita'ira'a patereareha.
3. 'Ua fa'ahiti Elder Dieter F. Uchtdorf ia Saint François d'Assise a parau ai 'oia, « Poro i te 'evanelia i te mau taime ato'a 'e mai te mea e hina'arohia, 'a fa'a'ohipa i te mau ta'o » (« Waiting on the Road to Damascus », *Liahona*, Mē 2011, 77; hi'o ato'a William Fay 'e Linda Evans Shepherd, *Share Jesus without Fear* [1999], 22).
4. Moroni 10:4–5.
5. Te 'ā'amu o te fa'afāriura'a o tō tātou tupuna 'o tō tātou iho ato'a 'ā'amu. 'Ua ha'api'i Elder William R. Walker, « E riro 'ei 'ohipa fa'ahia roa 'ia 'ite te feiā mo'a tāta'itahi nō te mau Mahana Hopea nei i te mau 'ā'amu nō te fa'afāriura'a o tō rātou mau hui metua » (« 'Ia ora ma te mau māite i te fa'aro'o », *Liahona*, Mē 2014, 97). Nō reira, 'ua 'ite-āfaro-hia mai tātou 'aore rā nā roto mai i tō tātou mau tupuna, maoti tō tātou Metua i te Ao ra, tei 'ite te hope'a mai te ha'amatarā'a mai (hi'o Aberahama 2:8).
6. 'Ōmuara'a o te Buka a Moromona hi'o ato'a Alama 31:5.
7. 2 Nephi 25:23, 26.
8. Alama 31:5.
9. Hi'o Alama 32:28.
10. Russell M. Nelson, « Te Buka a Moromona : E aha ia te huru tō 'outou orara'a 'āhani 'aita te reira ? *Liahona*, Novema 2017, 63.
11. Hi'o 3 Nephi 5:20.

NĀ TE PERESIDENI RUSSELL M. NELSON

Mau 'ite, mau pupu Autahu'ara'a a Aarona, 'e mau piha ha'api'ira'a Feiā 'Āpī Tamāhine

Te mau tauira'a tā mātou e fa'a'ite atu i teienei, 'ua 'ōpuahia ia nō te tauturu i te feiā 'āpī tamāroa 'e te feiā 'āpī tamāhine 'ia fa'ananea i tō rātou iho pūai mo'a.

E te mau taea'e 'e te mau tuahine here, e mea fa'ahia mau 'ia tae fa'ahou mai i rotopū ia 'outou i roto i te 'āmuirā'a rahi. I te 'ōmuara'a o teie hepetoma,

'ua fa'ataehia te mau fa'aarara'a i te mau melo o te 'Ēkālesia nō ni'a i te mau tauira'a i roto i te fa'aturera'a nō ni'a i te 'itera'a ē, o vai te nehenehe e ti'a 'ei 'ite

i roto i te mau 'ōro'a bāpetizora'a. Te hina'aro nei au e ha'apāpū i te reira nā tumu parau e toru.

1. E nehenehe te mau ta'ata ato'a e parau fa'ati'a mana tā rātou, 'e e parau fa'ati'a tā'ōti'ahia, e riro 'ei 'ite nō te bāpetizora'a mono o te hō'ē ta'ata pohe.
2. E nehenehe te mau melo ato'a e parau fa'ati'a nō te hiero tā rātou e tāvini 'ei 'ite nō te mau 'ōro'a tā'atira'a, nō te feiā ora 'e nō tei pohe.
3. E nehenehe te mau melo ato'a o te 'Ēkālesia tei bāpetizohia, e ti'a 'ei 'ite nō te bāpetizora'a o te hō'ē ta'ata ora. Nō te mau bāpetizora'a ato'a i rāpae i te hiero teie tauira'a.

E mau tauira'a ture teie nō ni'a i te ravera'a. 'Aita te mau ha'api'ira'a 'e te

mau parau fafau i tau. Tē vai maita'i noa ra te reira i roto i te mau 'ōro'a ato'a. E ha'amaita'i rahi roa teie mau tauira'a i te 'āmuira'a mai te 'utuāfare i roto i teie mau 'ōro'a.

Tē hina'aro ato'a nei au e paraparau ia 'outou i teie taime nō te fa'a'ite atu i te mau tauira'a nō ni'a i tā tātou feiā 'āpi 'e tō rātou feiā fa'atere.

Tē ha'amana'o ra paha 'outou ē, 'ua ani manihini au i te feiā 'āpi o te 'Ēkālesia a Iesu Mesia i te Feiā Mo'a i te Mau Mahana Hope'a nei 'ia fa'aō i roto i te nu'u tāma'i feiā 'āpi a te Fatu nō te rave i te 'ohipa rahi roa a'e i ni'a i te fenua nei i teie mahana—te ha'apututurura'a 'o Iseraela.¹ 'Ua fa'atae au i teie anira'a manihini i tō tātou feiā 'āpi nō te mea e 'aravihi ta'a 'ē tō rātou nō te toro i te rima ia vetahi 'ē 'ia fa'a'ite i tō rātou ti'aturira'a ma te pāpū

maita'i. Te 'ohipa nō te ha'apututurura'a, 'o te hō'ē ia tuha'a faufa'a nō te tauturura'a 'ia fa'aineine i te ao nei 'e i tōna mau ta'ata nō te tae-piti-ra'a mai o te Fa'aora.

I roto i te pāroita tāta'itahi, nā te hō'ē 'episekōpo e fa'atere i te nu'u tāma'i feiā 'āpi a te Fatu, hō'ē tāvini ha'apa'o nā te Atua. Tāna hōpoi'a mātāmua roa o te ha'apa'ora'a ia i te feiā 'āpi tamāroa 'e te feiā 'āpi tamāhine o tāna pāroita. Nā te 'episekōpo 'e tōna nā tauturu e arata'i i te 'ohipa a te mau pupu Autahu'ara'a a Aaronā 'e a te mau piha ha'api'ira'a Feiā 'Āpi Tamāhine i roto i te pāroita.

Te mau tauira'a tā mātou e fa'a'ite atu i teienei, 'ua 'ōpuahia ia nō te tauturu i te feiā 'āpi tamāroa 'e te feiā 'āpi tamāhine 'ia fa'ananea i tō rātou iho pūai mo'a. Tē hina'aro ato'a nei mātou e ha'apūai i te mau pupu Autahu'ara'a a Aaronā 'e te mau piha ha'api'ira'a Feiā 'Āpi Tamāhine, 'e 'ia hōro'a i te pāturura'a i te mau 'episekōpo 'e i te tahi atu feiā fa'atere ta'ata pa'ari, 'a tāvini ai rātou i te u'i e ti'a mai nei.

E paraparau atu o Elder Quentin L. Cook i teienei i te mau tauira'a nō ni'a i te feiā 'āpi tamāroa. 'E i teie pō, i roto i te tuha'a purera'a rahi nā te mau vahine, e paraparau te tuahine Bonnie H. Cordon, peresideni rahi nō te Feiā 'Āpi Tamāhine, i te mau tauira'a nō ni'a i te feiā 'āpi tamāhine.

'Ua tāhō'ē te Peresidenira'a Mātāmua 'e te Tino 'Ahuru Ma Piti i te turura'a i teie mau tauto'ora'a nō te ha'apūai i tō tātou feiā 'āpi. E here rahi tō mātou ia rātou 'e te pure nei mātou nō rātou ! 'O rātou « te ti'aturira'a o 'Īserā'ela, te nu'u nō Ziona, te mau tamari'i nō te mahana i fafauhia mai ». ² Tē fa'atae atu nei mātou i tō mātou ti'aturi hope i roto i tō tātou feiā 'āpi 'e tō mātou tāpa'o māuruuru ia rātou. Nā roto i te i'oa mo'a o Iesu Mesia, 'āmene. ■

FA'ATA'ARA'A

1. Hi'o ato'a Russell M. Nelson, « Ti'aturira'a nō Ziona » (purera'a nā te feiā 'āpi 'ati ti'a i te ao nei, 3 nō Tiunu 2018), HopeofIsrael. ChurchofJesusChrist.org.
2. « E te Fa'ora o 'Īserā'ela », Te Mau Himene, no. 6 ;

NĀ ELDER QUENTIN L. COOK
Nō te pupu nō te Tino 'Ahuru Ma Piti 'āpōsetolo

Mau fa'atanora'a nō te ha'apūai i te feiā 'āpī

E rahi atu te feiā 'āpī tamāroa 'e te feiā 'āpī tamāhine e ha'apa'o i te tītaura'a, 'e e fa'aea i ni'a i te 'ē'a nō te fafaura'a maoti teie fa'atumura'a rahi i ni'a i tā tātou feiā 'āpī.

Māuruuru, e te peresideni here Nelson, nō taua arata'ira'a 'oa'oa heheuhia mai nō ni'a i te mau 'ite i roto i te mau bāpetizora'a, 'e te arata'ira'a tā 'oe i ani mai ia mātou 'ia fa'a'ite nō te tauturu 'ia ha'apūai i te feiā 'āpī 'e 'ia fa'ananea i tō rātou pūai mo'a.

Hou 'a fa'a'ite atu ai au i te reira mau fa'atanora'a, tē fa'a'ite atu nei mātou i tō mātou māuruuru nō te huru ta'a 'ē o tō te mau melo pāhonora'a i te mau tupura'a i roto i te fa'aho'i-fa'ahou-ra'a tāmou o te 'evanelia. Mai tā te peresideni Nelson i parau mai i te matahiti i ma'iri a'e nei, 'ua rave 'outou i tā 'outou vitamine !¹

'Ua tuatāpapa 'outou ma te 'oa'oa i te *Mai, pe'e mai* i te fare.² 'Ua pāhono ato'a mai 'outou i te mau fa'atanora'a i te fare pure. Tē rave tāhō'ē nei te mau melo o te pupu peresibutero 'e te mau tuahine o te Sōtaiete Tauturu i te 'ohipa nō te fa'aorara'a.³

'Ua i roa mātou i te māuruuru rahi.⁴ E māuruuru ta'a 'ē tō mātou i te mea ē, tē tāmou noa nei tō tātou feiā 'āpī i te vai pūai noa 'e te ha'apa'o.

Te ora nei tō tātou feiā 'āpī i roto i te hō'ē tau 'oa'oa terā rā e tau fifi ato'a. Te mau mā'itira'a e vai ra, 'aita ia te reira i 'itehia a'e nei. Hō'ē hi'ora'a : Nā roto i te niuniu 'āfa'ifa' i smartphone, e nehenehe e haru mai i te mau ha'amāramaramara'a fa'ahiahia, tae noa atu i te 'ā'amu 'utuāfare 'e te mau pāpa'ira'a

mo'a. Terā rā tē vai ato'a ra te mau mea ma'ama'a, vi'ivi'i, 'e te 'ino, 'aita e vai ra i te mātāmua.

Nō te tauturu i tā tātou feiā 'āpī 'ia rātere nā roto i teie mau mā'itira'a fifi, 'ua fa'aineine te 'Ēkalesia e toru mau fa'aotira'a hōhonu 'e te pāpū maita'i. A tahi, 'ua ha'apūaihia te fa'anahora'a ha'api'ira'a 'e 'ua fa'anaho-ato'a-hia nō te fare. A piti, i te sābati i ma'iri a'e nei, 'ua vauvau atu te peresideni Nelson, te peresideni Ballard, 'e te ti'a fa'atere rahi, i te hō'ē fa'anahora'a nā te mau tamari'i 'e te feiā 'āpī, tei roto te mau 'ohipara'a fa'ahiahia 'e te fa'ananeara'a o te ta'ata iho. Te toru o te fa'aotira'a, 'oia ho'i o te mau tauira'a ia i roto i te fa'anahonahora'a o te titau 'ia fa'ariro i te feiā 'āpī 'ei rōtahira'a pāpū hau atu nō tō tātou mau 'episekōpo 'e te tahi atu mau ti'a fa'atere. 'Ia riro teie rōtahira'a 'ei mana pae vārua 'e nō te tauturu i tā tātou feiā 'āpī 'ia riro 'ei nu'u feiā 'āpī tā te peresideni Nelson i ani ia rātou 'ia riro mai.

Mau hōho'a 'āmuimui

Teie mau tauto'ora'a, 'āpitihiā i te mau tauto'ora'a i fa'aarahia i roto i nā matahiti ri'i i ma'iri, 'e 'ere ia i te mau tauira'a 'ōtahi. 'Ua riro te mau tauira'a tāta'itahi 'ei tuha'a pāpū nō te hō'ē hōho'a 'āmuimui nō te ha'amaita'i i te feiā mo'a 'e nō te fa'aineine ia rātou 'ia fārerei i te Atua.

Hō'ē tuha'a o te hōho'a nō ni'a ia i te u'i e ti'a mai nei. Tē anihia nei i tō tātou feiā 'āpī 'ia rave rahi atu i te hōpoi'a a te ta'ata hō'ē i te 'āpīra'a—ma te 'ore te mau metua 'e te feiā fa'atere e rave i te mau 'ohipa tā te feiā 'āpī iho e nehenehe e rave.⁵

Fa'aarara'a

I teie mahana tē fa'a'ite atu nei mātou i te mau tauira'a i roto i te fa'anahora'a nō te feiā 'āpī i roto i te pāroita 'e te titi. Mai tā peresideni Nelson i fa'ata'a mai, e paraparau te tuahine Bonnie H. Cordon i te mau tauira'a nō te feiā 'āpī tamāhine i teie ahiahi. Hō'ē tumu nō te mau tauira'a tā'u e paraparau i teienei, 'o te ha'apūaira'a ia i te mau taea'e e mau nei i te autahu'ara'a a Aarona, te mau pupu, 'e te mau peresidenira'a pupu. Tē fa'atano

nei teie mau taurira'a i tā tātou ravera'a 'e Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 107:15, 'o tē nā ō ra ē, « o te 'episekōpora'a ia te peresidenira'a nō teie nei autahu'ara'a [a Aarona], 'e 'o tē mau nei i te mau tāvirī 'oia ho'i te mana nō taua autahu'ara'a ra ».

Hō'ē o te mau 'ohipa a te 'episekōpo 'o te peresideni ia i ni'a i te mau tahu'a 'e 'ia pārahi i roto i te 'āpo'ora'a i piha'i iho ia rātou, 'ia ha'api'i ia rātou i te mau 'ohipa nō tō rātou tōro'a.⁶ Ta'a'ē atu i te reira, e hōpoi'a ta'a 'ē nā te tauturu hō'ē i roto i te 'episekōpora'a te ha'apa'ora'a i te mau ha'api'i, 'e te tauturu piti, te ha'apa'ora'a ia i te mau diakono.

Nō reira, nō te pe'e i te heheura'a i roto i te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau, e fa'a'orehia te mau peresidenira'a feiā 'āpi i roto i te pāroita. 'Ua rave teie mau taea'e ha'apa'o i te mau 'ohipa maita'i, 'e tē fa'atae nei mātou i te tāpa'o māuruuru ia rātou.

Tē ti'aturi nei mātou ē, e ha'apāpū 'e e fa'atumu te mau 'episekōpora'a i ni'a i te mau hōpoi'a autahu'ara'a a te feiā 'āpi tamāroa 'e e tauturu ia rātou i roto i tā rātou mau 'ohipa nō te pupu. E pi'ihia te mau tauturu ha'amāramama feiā 'āpi pa'ari maita'i, nō te tauturu i te mau peresidenira'a pupu autahu'ara'a a Aarona, 'e i te 'episekōpora'a, i roto i tā rātou mau 'ohipa.⁷ Tē ti'aturi nei mātou ē, e rahi atu ā te feiā 'āpi tamāroa 'e te feiā 'āpi tamāhine 'o te rave i te tita'ura'a, 'e 'ia fa'aea noa i ni'a i te 'ē'a nō te fafaura'a nā roto i teie fa'atūmura'a rahi i ni'a i tā tātou feiā 'āpi.

I roto i te hōhō'a fa'auruhia a te Fatu, e hōpoi'a nā te 'episekōpo te mau ta'ata ato'a i roto i te pāroita. E ha'amaita'i 'oia i te mau metua o te feiā 'āpi 'e tae noa atu i te feiā 'āpi. 'Ua 'itehia i te hō'ē 'episekōpo ē, 'a paraparau ai 'oia i te hō'ē taure'are'a e 'aro ra i te hōhō'a faufau, 'ua ti'a iāna 'ia tauturu i taua taure'are'a ra i roto i tāna tātarahapa, nā roto noa i tōna tauturura'a i te mau metua 'ia fa'a'ite noa i te here 'e te hāro'aro'a. Te fa'aorara'a o taua taure'are'a ra, e fa'aorara'a ia nō tōna 'utuāfare, 'e 'ua tupu te reira nā roto i tō te 'episekōpo 'ohipara'a nō te 'utuāfare tā'ato'a. 'Ua riro mai taua taure'are'a ra i teienei 'ei taea'e ti'amā tei mau i te autahu'ara'a

a Melehizedeka 'e 'ei misiōnare rave tāmau.

Mai tā teie 'ā'amu e fa'a'ite nei, nā teie mau fa'atanora'a :

- E tauturu i te mau 'episekōpo 'e tō rātou mau tauturu 'ia fa'atumu i ni'a i tā rātou mau hōpoi'a tumu nō te feiā 'āpi 'e te mau tamari'i nō te Paraimere.
- E tu'u i te mana 'e i te mau tita'ura'a o te autahu'ara'a a Aarona i rōpū i te orara'a 'e i te mau 'ōpuara'a a te feiā 'āpi tamāroa tāta'itahi.

Nā teie ato'a mau fa'atanora'a :

- E ha'apāpū i te mau hōpoi'a a te mau peresidenira'a pupu o te Autahu'ara'a a Aarona, 'e tō rātou rēni hōro'ara'a parau fa'a'ite i te 'episekōpora'a
- E fa'aitoito i te feiā fa'atere ta'ata pa'ari 'ia tauturu 'e 'ia ha'api'i i te mau peresidenira'a nō te pupu Autahu'ara'a a Aarona i te fa'arahira'a i te mana 'e i te mana fa'atere o tō rātou tōro'a.

Mai tei fa'a'itehia, e'ita teie mau fa'atanora'a e fa'a'iti i te hōpoi'a a te 'episekōpora'a nō te feiā 'āpi tamāhine. Mai tā te peresideni Nelson i ha'api'i iho nei, « te hōpoi'a mātāmua a te ['episekōpo], 'o te ha'apa'ora'a ia i te feiā 'āpi tamāroa 'e te feiā 'āpi tamāhine o tāna pāroita ».⁸

Nāhea tō tātou mau 'episekōpo here 'e te itoito 'ia fa'aoti i teie hōpoi'a ? Mai tā 'outou e ha'amana'o ra, i te matahiti 2018, 'ua fa'atanohia te mau pupu autahu'ara'a a Melehizedeka 'ia 'ohipa hau atu ā 'e te mau Sōtaiete Tauturu, 'ia ti'a i te mau pupu peresibutero 'e te mau Sōtaiete Tauturu, i raro a'e i te fa'aterera'a a te 'episekōpo, 'ia amo i te mau hōpoi'a faufa'a roa tei rave i te hō'ē

tuha'a rahi o tōna taime i mua ra. Teie mau hōpoi'a, o te 'ohipa misiōnare ia, 'e te hiero 'e te 'ā'amu 'utuāfare i roto i te pāroita⁹—e tae noa atu i te aupurura'a i te mau melo o te pāroita.

E'ita te 'episekōpo e hōro'a i te tahi mau hōpoi'a, mai te ha'apūaira'a i te feiā 'āpi, te rirora'a 'ei ha'avā, te ha'apa'ora'a i te feiā nava'i 'ore, 'e te hi'opo'ara'a i te faufa'a moni 'e i te mau 'ohipa pae tino. Terā rā, e mea iti ri'i te reira i tā tātou i hāro'aro'a i mūta'a ra. Mai tā Elder Jeffrey R. Holland i fa'ata'a mai i te matahiti i ma'iri a'e nei i te taime a fa'a'itehia mai ai te mau fa'atanora'a nō te mau pupu autahu'ara'a a Melehizedeka : « E vai noa te 'episekōpo 'ei tahu'a rahi fa'atere o te pāroita. Nā teie 'āna'ira'a rēni 'āpi [o te mau pupu Peresibutero 'e o te mau Sōtaiete Tauturu] e vaiho iāna 'ia peresideni i ni'a i te 'ohipa a te Autahu'ara'a a Melehizedeka 'e a te Sōtaiete Tauturu ma te tītou 'ore iāna 'ia rave i te 'ohipa a teie nā pupu ».¹⁰

Ei hī'ora'a, e nehenehe te hō'ē peresideni nō te Sōtaiete Tauturu 'e

te peresideni nō te hō'ē pupu peresibutero, tei fa'ata'ahia, e rave i te hō'ē hōpoi'a rahi a'e i roto i te 'āpo'ora'a a te feiā paari—*mai te hō'ē peresideni feiā 'āpī tamāhine e nehenehe e rave i roto i te 'āpo'ora'a a te feiā 'āpī tamāhine.* Te 'episekōpo ana'e tē nehenehe e tāvini 'ei ha'avā, teie atu mau feiā fa'atere e ti'a ato'a ia rātou 'ia fāri'i i te heheura'a nō te ra'i mai nō te tauturu ia rātou 'ia pāhono i te mau fifi 'aita e tītauhia te hō'ē ha'avā, 'aore rā, te mau fifi e 'ere i te hāmani-'ino-ra'a.¹¹

'Aita te reira e parau ra ē, e'ita 'aore rā 'eiaha te hō'ē feiā 'āpī tamāhine e paraparau i te 'episekōpo 'aore rā i tōna nā metua. Te feiā 'āpī tā rātou fa'atamura'a ! Te aura'a maori rā, e nehenehe te hō'ē feiā fa'atere feiā 'āpī tamāhine e pāhono maita'i a'e i te mau hina'aro o te hō'ē feiā 'āpī tamāhine. Hō'ē ā māna'onā'ora'a tō te 'episekōpora'a nō te feiā 'āpī tamāhine 'e nō te feiā 'āpī tamāroa; terā rā, 'ua 'ite rā mātou i te pūai nō roto mai i te feiā fa'atere feiā 'āpī tamāhine, tō rātou pūai, tō rātou itoito, 'e te mana'o tumu, tei here 'e tei

arata'i, ma te haru 'ore i te mau 'ohipa a te mau peresidenira'a pupu, 'ua tauturu rā 'ia manuia te feiā 'āpī i roto i te reira mau 'ohipa.

E fa'a'ite atu te tuahine Cordon i te tahi atu mau tauira'a fa'ahiahia nō te feiā 'āpī tamāhine i teie pō. Terā rā, tē fa'a'ite atu nei au ē, e fa'atae te mau peresideni feiā 'āpī tamāhine nō te pāroita i te parau fa'a'ite, 'e e paraparau 'āfaro roa atu rātou i te 'episekōpo o te pāroita. I mūta'a ra, e nehenehe teie 'ohipa e hōro'ahia i te hō'ē tauturu, i teieni rā, e riro te feiā 'āpī tamāhine 'ei hōpoi'a tumu nā te ta'ata tei mau i te mau tāviri fa'atere nō te pāroita. E tāmāu noa ato'a te peresideni nō te Sōtaiete Tauturu i te fa'atae i te parau fa'a'ite i te 'episekōpo ra.¹²

I roto i te fa'aterera'a rahi 'e i te titi, e vai noa ā te mau peresidenira'a feiā 'āpī tamāroa. I roto i te titi, e riro te hō'ē melo 'āpo'ora'a teitei 'ei peresideni nō te feiā 'āpī tamāroa¹³ 'e riro ato'a 'oia 'e nā melo 'āpo'ora'a teitei ha'apa'o i te feiā 'āpī tamāhine 'e te Paraimere, 'ei tuha'a nō te tōmite autahu'ara'a a

Aarona–Feiā 'Āpī Tamāhine o te titi. E 'ohipa teie mau taea'e 'e te peresidenira'a o te Feiā 'Āpī Tamāhine nō titi i roto i teie tōmite. Nā te hō'ē tauturu o te peresideni titi e peresideni i teie tōmite, 'e e faufa'a rahi tō teie tōmite i te mea ē, e rave rahi o te mau fa'anahora'a 'e te mau fa'a'oa'ora'a i roto i te fa'anahora'a 'āpī a te mau tamari'i 'e te feiā 'āpī, e tupu ia i roto i te titi.

I raro a'e i te fa'aterera'a a te peresidenira'a titi, e nehenehe teie mau melo o te 'āpo'ora'a teitei, e 'ohipa 'ei rāve'a tauturu nō te 'episekōpo 'e nō te mau pupu o te Autahu'ara'a a Aarona, mai tei ravehia e te mau melo o te 'āpo'ora'a teitei i roto i te mau pupu peresiputero o te pāroita.

E tāvini ato'a te tahi atu melo o te 'āpo'ora'a teitei 'ei peresideni nō te ha'api'ira'a sābati nō te titi, 'e, mai te mea e hina'arohia, e nehenehe e tāvini i roto i te tōmite autahu'ara'a a Aarona–feiā 'āpī tamāhine nō te titi.¹⁴

E fa'ata'ahia atu te tahi atu mau tauira'a i roto i te mau ha'amāramaramara'a o te fa'atachia atu i te feiā fa'atere. Te reira mau tauira'a tei roto :

- E monohia te putuputura'a a te tōmite 'episekōpora'a a te feiā 'āpī e te hō'ē 'āpo'ora'a pāroita nā te feiā 'āpī.
- E fa'a'orehia te parau « Mutual » (te tahi 'e te tahi), 'e e riro mai 'ei « 'Ohipara'a a te feiā 'āpī tamāhine », « 'Ohipara'a a te pupu Autahu'ara'a a Aarona », 'aore rā, « 'Ohipara'a a te feiā 'āpī » 'e 'o te fa'atupuhia i te mau hepetoma ato'a, i te mau vāhi e nehenehe.
- E vāhahia te faufa'a moni nō te mau 'ohipara'a a te feiā 'āpī i rotopū i te mau pupu feiā 'āpī tamāroa 'e feiā 'āpī tamāhine, mai te au i te rahira'a o te feiā 'āpī i roto i te pupu tāta'itahi. E hōro'ahia te hō'ē tuha'a moni na'ina'i, 'ia nava'i rā nō te mau 'ohipara'a a te Paraimere.
- I te mau fāito ato'a—pāroita, titi, 'e te fa'aterera'a rahi—e fa'a'ohipa tātou i te ta'o « fa'anahonahora'a » 'eiaha ra te « pupu tauturu ». Te feiā e fa'atere i te mau fa'anahonahora'a nō te Sōtaiete Tauturu rahi, Feiā

‘Āpi Tamāhine, Feiā ‘Āpi Tamāroa, Paraimere ‘e Ha’api’ira’a Sābati, e parauhia rātou ‘e « Ti’a Fa’atere Rahi ». O rātou ‘o te arata’i i te mau fa’anahonahora’a i roto i te pāroita ‘e te titi, e parauhia rātou e « ti’a fa’atere pāroita » ‘e e « ti’a fa’atere titi ».¹⁵

Te mau fa’atanora’a i fa’a’itehia i teie mahana, e nehenehe e ha’amata i te taime e ineine ai te mau ‘āma’a, te mau pāroita, te mau mata’eina’a ‘e te mau titi, terā rā, ‘ia mau te reira i te 1 nō Tēnuare 2020. Teie mau taurā’a, ‘āmuihia i te mau taurā’a i mua ra, e riro ia ‘ei tūtavara’a pae vārua ‘e pae fa’anahonahora’a, tei tū’ati i te ha’api’ira’a tumu nō te ha’amaita’i ‘e nō te ha’apūai i te tāne, te vahine, te feiā ‘āpi, ‘e te tamari’i tāta’itahi, ma te tauturu i te ta’ata tāta’itahi ‘ia pe’e i te hi’ora’a o tō tātou Fa’aora, o Iesu Mesia, a haere ai tātou nā ni’a i te ‘e’a o te fafaua’a.

E te mau taea’e ‘e te mau tuahine here, tē fafau atu nei au ‘e tē fa’a’ite pāpū atu nei au ē, teie mau fa’atanora’a, i raro a’e i te fa’aterera’a a te hō’ē peresideni fa’auruhia ‘e te hō’ē peropheta, Russell M. Nelson, e ha’apūai te reira ‘e e ha’apūai ho’i i te melo tāta’itahi o te ‘Ēkalesia. E fa’atupu tō tātou feiā ‘āpi i te fa’aro’o rahi a’e i roto i te Fa’aora, e pāruhia rātou i te mau fa’ahemara’a a te ‘enemi, ‘e e ti’a rātou ma te ineine nō te fa’aruru i te mau tītura’a o te orara’a. Nā roto i te i’oa mo’a o Iesu Mesia, ‘āmene. ■

FA’ATA’ARA’A

1. Russell M. Nelson, i roto « Latter-day Saint Prophet, Wife and Apostle Share Insights of Global Ministry », Newsroom, 30 nō ‘Ātopa 2018, newsroom.ChurchofJesusChrist.org.
2. Ta’a’e atu i te reira, ‘ua tūtava ta’a ‘ē ‘outou nō te fa’a’ohipa i te i’oa ti’a o te ‘Ēkalesia mai tei ha’api’ihia mai e te peresideni Russell M. Nelson, ‘e nō te ha’amana’o i tō tātou Fa’aora ma te here ‘e te fa’atura.
3. « Ei melo nō te ‘Ēkalesia, ‘ua pi’ihia tātou ‘ia rave i te ‘ohipa i roto i tāna ra ō vine nō te fa’aorara’a i te mau vārua o te ta’ata nei’ (Te Parau Ha’api’ira’a ‘e te mau Parau Fafau 138:56). Teie ‘ohipa nō te fa’aorara’a tei roto te ‘ohipa misionāre a te mau melo, te tāpe’ara’a mai i te feiā fa’afāriu, te fa’aitoitōra’a i te mau melo paruparu, te ‘ohipa hiero ‘e te ‘ohipa ‘āamu ‘utuāfare ‘e te ha’api’ira’a i te ‘evanēlia. Nā te ‘episkōpora’a e fa’atere i teie ‘ohipa i roto i te pāroita, tauturuhia ‘e te tahi atu

mau melo ‘o te ‘āpo’ora’a pāroita » (*Buka arata’i 2: Tē fa’aterera’a i te ‘Ēkalesia*, 5.0, ChurchofJesusChrist.org).

4. ‘Ei feiā fa’atere, tē here nei mātou i te mau melo o te ‘Ēkalesia a Iesu Mesia i te Feiā Mo’a i te mau Mahana Hope’a nei nō tō ‘outou maita’i ‘e tō ‘outou ti’ara’a pipi. Tē fa’ahanahana nei mātou i te mau ta’ata, te mau metua vahine, te mau metua tāne, te feiā ‘āpi ‘e te mau tamari’i ‘o tē haere nei nā ni’a i te ‘e’a o te fafaua’a—ma te ha’apa’o ‘e te ‘oa’oa.
5. I roto i te matahiti 2019, ‘ua ha’amata te mau diakono 11 matahiti i te ‘ōpere i te ‘oro’a mo’a, ‘e ‘ua fāri’i te feiā ‘āpi tamāhine ‘e te feiā ‘āpi tamāroa 11 matahiti i te parau fa’ati’a nō te hiero tā’ōti’ahia. I te matahiti i ma’iri a’e nei, ‘ua ani te peresideni Nelson i tō tātou feiā ‘āpi tamāroa ‘e feiā ‘āpi tamāhine ‘ia riro ‘ei tuha’a nō te hō’ē nu’u feiā ‘āpi nō te ha’aputupu ia Iseraēla i ha’apūarahia i nā pae e piti o te pārua (hi’o « Hope of Israel » [purera’a nā te feiā ‘āpi, ‘ati a’e te ao nei, 3 nō Tiunu 2018], HopeofIsrael.ChurchofJesusChrist.org). E mea fa’ahiahia te pāhonora’a.
Te tāvini nei te mau misionāre rave tāmau i teie nei ma te ta’a ‘ē mau, i te matahiti ‘āpi a’e. Mai te 6 nō ‘Ātopa 2012, ‘ua ti’a i te feiā ‘āpi tamāroa ‘ia tāvini i te 18 matahiti ‘e te feiā ‘āpi tamāhine i te 19 matahiti.
6. « Te ‘ohipa ato’a nō te peresideni i ni’a i te autahu’ara’a a Aarona ra o te fa’aterera’a ia i ni’a i te mau tahu’a, ‘e ‘ia pārahi i roto i te ‘āpo’ora’a i piha’i iho ia rātou ra, ‘ia ha’api’i atu ia rātou i te mau ‘ohipa nō tō rātou tōro’a. Teie nei peresideni ‘ei ‘episkōpora’a ‘oia; nō te mea o te hō’ē ‘ohipa te reira nō teie nei autahu’ara’a » (Te parau ha’api’ira’a ‘e te mau parau fafau 107:87–88).
7. E pi’i-ato’a-hia te feiā fa’atere pa’ari ‘ei mau ta’ata ‘aravihi nō te pupu autahu’ara’a a Aarona nō te tauturu i te mau fa’anahora’a ‘e te mau ‘ohipara’a, ‘e nō te haere i roto i te mau putuputura’a a te pupu, ‘ia nehenehe i te ‘episkōpora’a ‘ia fārerei tāmau noa i te mau piha Feiā ‘Āpi Tamāhine ‘e te mau ‘ohipara’a ‘e i te tahi taime, e fārerei i te Paraimere. E nehenehe te tahi feiā ‘aravihi e pi’ihia nō te tauturu i te hō’ē ‘ohipa ta’a ‘ē, mai te pūhapara’a; e nehenehe te tahi atu e pi’ihia nō te hō’ē tau roa, nō te tauturu i te mau tauturu ha’amāramarama o te pupu autahu’ara’a. E titauhia i te mau taime ato’a ‘ia pārahi e piti ta’ata pa’ari i roto i te putuputura’a a te pupu tāta’itahi, te fa’anahora’a ‘aore rā, te ‘ohipara’a. ‘A tau ai te mau ‘ohipa ‘e te mau ti’ara’a, ‘eiaha tātou e ti’a ‘ia fa’aitihia te rahira’a ta’ata pa’ari tāne e tāvini ‘e e pāturu i te mau pupu autahu’ara’a a Aarona.
8. Russell M. Nelson, « Te mau ‘ite, te mau pupu o te Autahu’ara’a a Aarona ‘e te mau piha feiā ‘āpi tamāhine », *Liahona*, Novema 2019; hi’o ato’a Ezra Taft Benson, « To the Young Women of the Church », *Ensign*, Novema 1986.
9. Tē parau ato’a nei mātou i te mau ‘episkōpora’a ‘ia hōro’a rahi atu i te taime i roto i te mau melo feiā ‘āpi pa’ari ‘ōtahi ‘e tō rātou iho ‘utuāfare.

10. Jeffrey R. Holland, putuputura’a nā te feiā fa’atere nō te ‘āmui’ara rahi, ‘Eperera 2018; hi’o ato’a « Aupurura’a manuia », ministering.ChurchofJesusChrist.org. ‘Ua ha’api’i mai o Elder Holland ē, te mau hōpoi’a ‘aita te episkōpora e hōro’a, maori rā, te peresidenira’a i ni’a i te mau pupu autahu’ara’a a Aarona ‘e te feiā ‘āpi tamāhine, te rirora’a ‘ei ha’avā, te ha’apa’ora’a i te faufā’a moni ‘e te mau ‘ohipa pae tino a te ‘Ēkalesia, ‘e te utuutura’a i te feiā veve ‘e te nava’i ‘ore. E nehenehe te peresidenira’a o te pupu peresibutero ‘e o te Sōtaiete Tauturu ‘e te tahi atu, e amo i te hōpoi’a tumu o te ‘ohipa misionāre, te hiero ‘e te ‘āamu ‘utuāfare, te maita’i ‘o te ha’api’ira’a i roto i te pāroita, ‘e te ha’apa’ora’a ‘e te aupurura’a i te mau melo o te ‘Ēkalesia.
11. Ta’a ‘ē atu te mau ‘ohipa o te titau i te mau tāviri a te hō’ē ha’avā, titauhia i te mau ‘episkōpora ‘ia fa’atiti’aifaro i te mau fifi o te mau huru hāmami-’ino-ra’a ato’a, ‘ia au i te arata’ira’a ture a te ‘Ēkalesia.
12. E tāmau noa ato’a te peresideni nō te Sōtaiete Tauturu titi i te fa’atae i te parau fa’a’ite i te peresideni titi.
13. E nehenehe te mau tauturu o te peresideni o te Feiā ‘Āpi Tamāroa nō te titi e pi’ihia i roto i te mau melo o te titi ‘aore rā, mai te mea e titauhia, e nehenehe te melo o te ‘āpo’ora’a teitei ha’apa’o i te feiā ‘āpi tamāhine ‘e te melo o te ‘āpo’ora’a teitei ha’apa’o i te Paraimere.
14. E hōpoi’a faufa’a tā te taea’e e tāvini ‘ei peresideni nō te Ha’api’ira’a Sābati i roto i te fa’anahora’a ha’api’ira’a nā te feiā ‘āpi, i roto e piti sābati i te ‘āva’e tāta’itahi.
15. Te mau peresidenira’a nō te Sōtaiete Tauturu, te Feiā ‘Āpi Tamāhine, te Feiā ‘Āpi Tamāroa, te Ha’api’ira’a Sābati, ‘e te Paraimere i roto i te fa’aterera’a rahi ‘e i roto i te titi, e parauhia rātou e ti’a fa’atere rahi ‘aore rā e ti’a fa’atere titi. I roto i te pāroita, nā te ‘episkōpora’a e fa’atere i te feiā ‘āpi tamāroa, nō reira, e ‘ere te mau tauturu ha’amāramarama nō te feiā ‘āpi tamāroa i te ti’a fa’atere nō te pāroita.

NĀ MARK L. PACE
Peresideni rahi nō te Ha'api'ira'a Sābati

Mai, pe'e mai— te fa'anahora'a 'aro 'e te itoito a te Fatu.

E fa'aineine te Fatu i tōna mau ta'ata i mua i te mau arora'a a te 'enemi. Te Mai, pe'e mai 'o te fa'anahora'a 'aro ia 'e te itoito a te Fatu.

Tē 'oa'oa nei tātou 'ia fārerei 'āmui i roto i teie 'āmuira'a rahi fa'ahiahia a Te 'Ēkālesia a Iesu Mesia i te Feiā Mo'a i te mau Mahana Hope'a Nei. E ha'amaita'ira'a i te fāri'ira'a i te mana'o 'e te hina'aro o te Fatu nā roto i te mau ha'api'ira'a a tōna mau peropheta 'e mau 'āpōsetolo. 'O te peresideni Russell M. Nelson te peropheta ora a te Fatu. 'Auē tō tātou māuruuru i tāna parau a'o 'e te arata'ira'a fa'auroa tei fāri'ihia i teie mahana.

Tē 'āpiti nei au i tō'u 'itera'a pāpū i tō tei fa'a'itehia nā mua atu. Tē fa'a'ite pāpū nei au nō ni'a i te Atua, tō tātou Metua mure 'ore. Tē ora nei 'oia 'e 'ua here 'oia 'ia tātou 'e tē tīa'i nei 'oia ia tātou. Tē hōro'a mai nei tāna fa'anahora'a nō te 'oa'oa i te ha'amaita'ira'a nō teie orara'a tāhuti nei 'e nō tō tātou ho'ira'a i mua i tōna aro.

Tē fa'a'ite ato'a nei au i te 'itera'a pāpū nō Iesu Mesia. 'O 'oia te Tamaiti Fānau Tahī a te Atua. 'Ua fa'aora 'oia ia tātou i te pohe, 'e tē fa'aora nei 'oia ia tātou i te hara 'a fa'a'ite ai tātou i te

fa'aro'o i roto iāna 'e 'a tātarahapa ai. Tē hōpoi mai nei tāna tusia tāra'ehara hope 'ore nō tātou i te mau ha'amaita'ira'a o te tāhuti 'ore 'e te ora mure 'ore. « 'Ia ha'amaita'ihia te Atua nō te ō fāito 'ore o tāna tamaiti hanahana » (« Te Mesia Ora : Te fa'a'itera'a pāpū o te mau 'āpōsetolo », *Liahona*, Mē 2017, te tāpo'i roto nō mua).

'Ua ha'amaita'ihia te feiā mo'a i te mau mahana hope'a nei 'ati a'e te ao nei 'ia ha'amori ia Iesu Mesia i roto i tōna mau hiero. Tē patuhia nei te hō'ē o te reira mau hiero i Winnipeg, Canada. 'Ua haere māua o tā'u vahine, o Anne Marie, e hi'o i te vāhi patura'a i te 'āva'e 'Ātete o teie matahiti. E mea nehenehe roa te hāmanira'a o te hiero 'e mea pāpū ē, e mea nehenehe 'ia oti mai. Terā rā, e'ita e noa'a te hō'ē hiero nehenehe i Winnipeg, 'aore rā i te tahi atu vāhi, mai te mea ē, 'aita e niu pa'ari 'e te pāpū.

'Ua ha'afifi te 'ohura'a tau pa'arira'a 'e te tahera'a hiona 'e te huru tupura'a o te fenua i Winnipeg i te fa'aineine-ra'a o te niu o te hiero. Nō reira, 'ua fa'aotihia ē, e tu'u i roto i te niu o te hiero e 70 pou auri i roto i te tīmā. E 60 'āvae (18 m) te roa tō teie mau pou 'e 12 e tae atu i te 20 initi (30 e tae atu i te 50 cm) te menemene. E pātiahia te reira mau pou i roto i te repo 'e ū atu i ni'a i te papa, i te hōhonura'a fātata e 50 'āvae (15 m) i raro i te fenua. Nā teie mau pou e 70 e ha'apa'ari 'e e ha'apāpū i te niu nō te hiero nehenehe nō Winnipeg.

Tātou te feiā mo'a i te mau mahana hope'a nei, tē 'imi ato'a nei tātou i te hō'ē niu pa'ari 'e te pāpū i roto i tō tātou orara'a—hō'ē niu pae vārua e hina'arohia nō tō tātou tere i roto i te tāhuti nei nō te ho'i atu i tō tātou fare i te ao ra. E ha'amauhia te reira niu i ni'a i te papa o tō tātou fa'afāriura'a i te Fatu ra ia Iesu Mesia.

Tē ha'amana'ō ra tātou i te mau ha'api'ira'a a Helamana nō roto mai i te Buka a Moromona : « E teie nei, e tā'u nā tamari'i, 'a ha'amana'ō, 'a ha'amana'ō, 'e 'ia ha'amaui i tō 'ōrua niu i ni'a i te papa ra o tō tātou ora, o te Mesia ia, o te Tamaiti a te Atua ho'i, 'e 'ia hāpono mai te diabolo i tōna ra mata'i 'u'ana, 'e tāna mau ohe nā roto i te pū'āhiohio, 'e 'ia ma'iri mai tōna ra ūa pa'ari, 'e tōna vero rahi i ni'a iho ia 'ōrua ra, e 'ere 'oia i te mana i ni'a iho ia 'ōrua e pūtōhia ai 'ōrua i raro i te 'ābuso, 'a mamae ai i te 'oto mure 'ore ra, nō te papa pa'i tā 'ōrua i ti'a i ni'a ra, o te niu mau ia, o te tumu 'ia patuhia i ni'a e te ta'ata, e 'ore e ti'a 'ia ma'iri rātou i raro » (Helamana 5:12

'Aua'e pa'i tē ora nei tātou i te hō'ē tau tē ha'api'i mai nei te mau peropheta 'e te mau 'āpōsetolo ia tātou nō ni'a i te Fa'aora o Iesu Mesia. 'Ia pe'e tātou i tā rātou parau a'o, e tauturu te reira ia tātou 'ia ha'amaui i te hō'ē niu pa'ari i roto i te Mesia.

Mai tā te peresideni Russell M. Nelson i fa'ata'a mai i roto i te 'āmuira'a rahi o te 'āva'e 'Ātopa i ma'iri a'e nei, « te fā tau maoro a te 'Ēkālesia 'o te tauturura'a ia i te mau melo ato'a 'ia fa'arahi i tō rātou fa'aro'o i tō tātou Fatu ia Iesu Mesia 'e i tāna tāra'ehara, 'ia tauturu ia rātou 'ia rave 'e 'ia ha'apa'o i tā rātou mau fafaura'a 'e te Atua 'e 'ia ha'apūai 'e 'ia tā'ati ho'i i tō rātou 'utuāfare ». I roto i teie orara'a fifi i teie mahana, e 'ere i te mea 'ōhie.. *Tē fa'arahi noa atu ra te 'enemi i tāna mau 'arora'a i ni'a i te fa'aro'o 'e i ni'a ia tātou 'e i tō tātou 'utuāfare ma te vitiviti 'e te tāmāu māite.* Nō te fa'aora ia tātou i te pae vārua, e hina'aro tātou i *te fa'anahora'a 'aro 'e te itoito a te Fatu* » (« Mau parau 'ōmura'a », *Liahona*, Nov. 2018, 7; tu'uhia te fa'atomara'a).

I muri a'e i te parau poro'i a te peresideni Nelson, 'ua fa'a'ite mai o Elder Quentin L. Cook nō te Pupu nō te Tino Ahuru Mā Piti 'Āpōsetolo i te rāve'a tauturu *Mai, pe'e mai* nō te ta'ata hō'ē 'e nō te 'utuāfare. Teie tāna i fa'ahiti i roto i tāna mau parau :

- « Teie rāve'a tauturu 'āpī nō te tuatāpapara'a i te fare, *Mai, pe'e mai* 'ua fa'ata'ahia ia nō te tauturu i te

mau melo 'ia ha'api'i mai i te 'evanelia i roto i te 'utuāfare.

- « Nā te mau ta'ata 'e te mau 'utuāfare ato'a i roto i te 'Ēkālesia teie rāve'a tauturu » [*Mai, pe'e mai—nō te ta'ata hō'ē 'e te 'utuāfare* (2019), vi] ».
- « Tā tātou fā 'o te fa'a'aifāitora'a ia i te mau 'itera'a i te pae 'Ēkālesia 'e i te pae 'utuāfare 'ia nehenehe te reira 'ia fa'arahi i te fa'aro'o 'e te fāito pae vārua, 'e 'ia fa'ahōhonu i te fa'afāriura'a i te Metua i te ao ra 'e i te Fatu ia Iesu Mesia ». (« Te fa'afāriura'a hōhonu 'e te pāpū i te Metua i te Ao ra 'e i te Fatu ia Iesu Mesia », *Liahona*, Novema 2018, 8–12).

Ha'amata i te 'āva'e Tēnuare ra nō teie matahiti, 'ua ha'amata te feiā mo'a i te mau mahana hope'a nei, 'ati a'e te ao nei, i te tuatāpapa i te faufa'a 'āpī, ma te fa'a'ohipa i te rāve'a tauturu *Mai, pe'e mai* 'ei arata'i nō tātou. Nā roto i te hō'ē tārena hepetoma, tē tauturu nei te *Mai, pe'e mai* ia tātou 'ia tuatāpapa i te mau pāpa'ira'a mo'a, te ha'api'ira'a tumu o te 'evanelia, 'e te mau ha'api'ira'a a te mau peropheta 'e te mau 'āpōsetolo. E rāve'a tauturu fa'ahiahia teie nō tātou pā'ato'a.

I muri a'e e iva 'āva'e nō teie 'ohipa tuatāpapara'a i te pāpa'ira'a mo'a, e aha tā tātou e 'ite nei ? Tē 'ite nei tātou i te feiā mo'a i te mau mahana hope'a nei, i te mau vāhi ato'a, te tupu nei i te rahi i roto i te fa'aro'o 'e te ha'apa'o i te

Fatu ia Iesu Mesia. Tē 'ite nei tātou i te ta'ata hō'ē 'e te mau 'utuāfare, tē fa'ata'a nei i te taime i roto i te hepetoma nō te tuatāpapa i te mau parau a tō tātou Fa'aora. Tē 'ite nei tātou i te maita'ira'a te ha'api'ira'a o te 'evanelia i roto i tā tātou mau piha ha'api'ira'a i te sābati 'a tuatāpapa ai tātou i te mau pāpa'ira'a mo'a i te fare 'e 'a fa'a'ite ai i tō tātou mau mana'o i te fare purera'a. Tē 'ite nei tātou i te 'oa'oa 'e te hō'ēra'a rahi a'e i roto i te mau 'utuāfare, 'a tau ai tātou mai te tai'o-noa-ra'a i te mau pāpa'ira'a mo'a nō te tuatāpapara'a hōhonu i te mau pāpa'ira'a mo'a.

'Ua ha'amaita'ihia vau i te fāreireira'a e rave rahi feiā mo'a i te mau mahana hope'a nei, 'e i te fa'aro'o-tino-roa-ra'a i tō rātou mau 'itera'a nō ni'a i te *Mai, pe'e mai*. 'Ua fa'a'i tā rātou huru fa'a'itera'a i tō rātou fa'aro'o i tō'u 'ā'au ma te 'oa'oa. Teie te tahi mau mana'o tā'u i fa'aro'o, nā roto mai i te mau melo rau o te 'Ēkālesia i roto i te mau vāhi ta'a 'ē o te ao nei :

- Tē parau ra te hō'ē metua tāne, « tē 'oa'oa nei au i te *Mai, pe'e mai* nō te mea tē hōro'a mai nei te reira i te hō'ē rāve'a nō te fa'a'ite pāpū i tā'u mau tamari'i nō ni'a i te Fa'aora ».
- I roto i te tahi atu fare, tē parau ra te hō'ē tamari'i ē, « teie te hō'ē fāna'ora'a 'ia fa'aro'o i tō'u nā metua 'ia fa'a'ite i tō rāua 'itera'a pāpū ».

- Tē parau ra te hō'ē metua vahine: « 'Ua fa'auruhia tātou nāhea 'ia tu'u i te Atua i mua roa. Terā taime tā tātou i feruri ē, 'aita e vai ra, 'ua i 'ia i te mana'o ti'aturi, te 'oa'oa, te hau, 'e te manuia, nā roto i te mau rāve'a tā tātou i 'ore i 'ite ē, e ti'a te reira ».
- Teie te parau a te hō'ē nā ta'ata fa'aipoipo : « Tē tai'o nei māua i te mau pāpa'ira'a mo'a, ma te ta'a 'ē roa i tā māua huru tai'ora'a i nā mua ra. 'Ua hau roa atu tā māua e ha'api'i mai nei i tā māua i ha'api'i mai i nā mua ra. Tē hina'aro nei te Fatu 'ia hi'o ta'a 'ē tātou i te mau mea. Tē fa'aineine nei te Fatu ia tātou ».
- Teie te parau a te hō'ē metua vahine : « E mea au roa nā'u i te mea tē apo 'āmui nei mātou i te mau mea ato'a. Nā mua a'e nei, 'ua tai'o mātou i te reira. I teie mahana, tē 'apo mai nei mātou i te reira.
- Tē fa'a'ite ra te hō'ē tuahine i teie mana'o pāpū : « Nā mua a'e nei, tē vai ra te ha'api'ira'a 'e nā te mau pāpa'ira'a mo'a e fa'ananea i te reira. I teienei, tē vai ra te mau pāpa'ira'a mo'a 'e nā te ha'api'ira'a e fa'ananea i te reira ».

- Tē parau ato'a ra te tahi atu tuahine : « E 'ite au i te hō'ē ta'a-'ē-ra'a 'ia rave ana'e au [e fa'atu'ati] i te taime 'aita vau e rave. Tē 'ite nei au ē, e mea 'ohie a'e 'ia paraparau ia vetahi 'ē nō ni'a ia Iesu Mesia 'e i tō tātou mau ti'aturira'a ».
- Tē parau ra te hō'ē māmā rū'au ē, « e ha'aputupu vau i tā'u mau tamari'i 'e te mau mo'otua i te mau sābati, 'e e fa'a'ite 'āmui mātou i te mau mana'o nō roto mai i te *Mai, pe'e mai* ».
- Tē parau ra te hō'ē tuahine ē, « te *Mai, pe'e mai* i tō'u mana'ora'a, e au ia ē, te Fa'aora iho teie e aupuru mai nei iā'u. E mea fa'auruhia ia nō te ra'i mai ».
- Tē nā ō ra te hō'ē metua tāne ē, « 'Ia fa'a'ohipa tātou i te *Mai, pe'e mai*, e au tātou mai te mau tamari'i a Iseraela, i te tāpa'ora'a i te mau pou o tō tātou mau 'ūputa fare, te pāru-rura'a i tō tātou 'utuāfare i te mana o te ha'amoura'a ».

E te mau taea'e 'e te mau tuahine, e mea 'oa'oa mau 'ia fārerei ia 'outou 'e 'ia fa'aro'o ē, tē riro nei te fa'anahora'a ha'api'ira'a *Mai, pe'e mai* 'ei ha'amaita'ira'a i tō 'outou orara'a. Māuruuru nō tō 'outou itoito.

Te tuatāpapara'a i te mau pāpa'ira'a mo'a ma te fa'a'ohipa i te *Mai, pe'e mai* 'ei arata'i, 'o te ha'apūaira'a ia i tō tātou fa'afāriura'a i ni'a ia Iesu Mesia 'e i tāna 'evanelia. 'Aita tātou e tau noa nei hō'ē hora iti i te fare purera'a i te sābati, nō te hō'ē hora hau atu ra, nō te tuatāpapa i te pāpa'ira'a mo'a i te fare. Te ha'api'ira'a mai i te 'evanelia 'o te hō'ē ia tūtavarā'a tāmau i te roara'a o te hepetoma. Mai tā te hō'ē tuahine i parau mai iā'u, « te 'ōpuara'a, 'e 'ere te ha'apotora'a mai hō'ē hora i te fare purera'a; o te hō'ora'a rā i te 'Ēkalesia e ono mahana roa a'e ! »

Teienei, 'a feruri fa'ahou na i te fa'aa-rara'a tā tō tātou peropheta, te peresideni Nelson, i hō'ora'a mai 'a 'iriti ai 'oia i te 'āmui raahi nō 'Ātopa 2018 :

« Tē fa'arahi noa atu ra te 'enemi i tāna 'arora'a i te fa'aro'o, 'e ia tātou, 'e i tō tātou mau 'utuāfare, e 'ua 'ū'ana roa. Nō te fa'aora ia tātou i te pae vārua, e

hina'aro tātou i te mau fa'anahora'a 'aro 'e te itoito » (Mau parau 'ōmuara'a », 7).

'E, (fātata e 29 hora i muri a'e) i te avatea sābati, 'ua 'ōpani 'oia i te 'āmui ra nā roto i teie parau fafau : « Mai te mea ē, e rohi itoito 'outou nō te fa'anaho i tō 'outou fare 'ei pū nō te 'apora'a mai i te 'evanelia... e iti roa ia te mana o te 'enemi i roto i tō 'outou orara'a 'e i roto i tō 'outou fare » (« Te rirora'a 'ei feiā mo'a hi'ora'a maita'i nō te mau mahana hope'a nei », *Liahona*, Nov. 2018, 113).

Nāhea te mau 'arora'a a te 'enemi e tupu ai i te rahi, i te taime 'a iti ato'a ai ho'i te mana o te 'enemi ? E nehenehe te reira e tupu, 'e tē tupu nei nā roto i te 'Ēkalesia tā'ato'a, nō te mea te fa'aineine nei te Fatu i tōna mau ta'ata nō te mau 'arora'a a te 'enemi. Te *Mai, pe'e mai* 'o te fa'anahora'a 'aro ia 'e te itoito a te Fatu. Mai tā te peresideni Nelson i ha'api'i mai, « e nehenehe te fa'anahora'a ha'api'ira'a 'āpi fa'atumuhia i ni'a i te 'utuāfare, pāturuhia e te 'Ēkalesia, e vaiiho ti'amā i te mana o te mau 'utuāfare ». Terā rā, e tītau te reira i tā tātou tūta-varā'a maita'i roa a'e; tītauhia ia tātou 'ia « ha'apa'o maita'i nō te fa'ariri i tō [tātou] fare 'ei vāhi mo'a nō te fa'aro'o » (« Te rirora'a 'ei feiā mo'a hi'ora'a maita'i nō te mau mahana hope'a nei », 113).

Mai tā te peresideni Nelson i parau ato'a, « Tei ia tātou tāta'itahi te hōpoi'a nō tō tātou iho tupura'a i te rahi i te pae vārua » (« Mau parau 'ōmuara'a », 8).

Nā roto i te rāve'a tauturu *Mai, pe'e mai* tē fa'aineine nei te Fatu ia tātou « nō te mau taime fifi tā tātou e fārerei nei i teienei » (Quentin L. Cook, « Te fa'afāriura'a hōhonu 'e te māoro », 10). Tē tauturu nei 'oia ia tātou 'ia ha'amau i « te niu mau, o te tumu 'ia patuhia i ni'a e te ta'ata, e 'ore e ti'a 'ia ma'iri rātou i raro » (Helamana 5:12)—te niu o te hō'ē 'itera'a pāpū tei ha'amau-pāpū-hia i ni'a i te papa o tō tātou fa'afāriura'a i te Fatu ra ia Iesu Mesia.

'Ia riro tā tātou mau tauto'ora'a i te tuatāpapara'a i te mau pāpa'ira'a mo'a i te mau mahana ato'a, 'ei fa'aitoitorā'a ia tātou, 'e 'ei fa'a'itera'a i tō tātou ti'amā nō te fāri'i i teie mau ha'amaita'ira'a i fafauhia mai. Tā'u ia pure nā roto i te i'oa o Iesu Mesia, 'āmene. ■

NĀ ELDER L. TODD BUDGE
Nō te Hītu 'Ahuru

Te ti'aturi tāmāu 'e te tupu fa'ahou ā

Te ti'aturi i te Fatu, 'o te ti'aturira'a ato'a ia i tōna taime 'e e tītauhia te fa'a'oroma'i 'e te fa'aitoito 'o tē ora mai i te mau vero o te orara'a.

'Ua ma'i-roa-hia tā māua tamaiti 'o Dan i roto i tāna misiōni i te fenua Afirika, 'e 'ua hōpoihiā 'oia i te fare mā'i 'aore re'a mātēria nō te rapa'au. 'A tai'o ai māua i tāna rata mātāmua ia mātou i muri mai i tōna mā'i, 'ua mana'o māua ē, e paruparu tōna mana'o, 'aita rā, 'ua pāpā'i mai 'oia ē : « Noa atu ā tei roto vau i te piha mā'i rū, 'ua pārahi hau noa vau. 'Aita a'enei tō'u 'oa'oa tāmāu 'e te tupu fa'ahou ā mai te reira te huru i roto i tō'u orara'a ».

I te tai'ora'a māua ta'u vahine i teie mau parau, 'ua putapū roa māua. *Tē 'oa'oa tāmāu 'e te tupu fa'ahou ā.* 'Aita māua i fa'aro'o a'enei i teie huru parau, e aura'a pāpū rā 'ia māua i fa'aro'o atu. 'Ua 'ite māua ē, e 'ere te 'oa'oa tāna e parau ra i te 'oa'oa 'ārearea noa 'e te 'ana'anatae rahi, e hau rā 'e te 'oa'oa e tae mai 'ia auraro tātou i te Atua 'e 'ia tu'u ho'i i tō tātou ti'aturi i ni'a iāna i roto i *te mau mea ato'a*.¹ Tātou ato'a nei, e mau taime i roto i tō tātou orara'a 'ua

parau mai te Atua i te hau i tō tātou vārua 'e 'ua fa'atupu i tō tātou tia'ira'a i te Mesia noa atu ā e mea pa'ari te orara'a 'e te pāpū 'ore.²

Tē ha'api'i nei Lehi ē, 'āhiri 'aita te hi'ara'a o Adamu rāua Eva, e vai noa ia rāua « ma te hara 'ore, 'aore o rāua e 'oa'oa, nō te mea 'aita rāua i 'ite i te 'ati...

« Inaha rā, 'ua ravehia te *mau mea ato'a* i te pa'ari nōna, nō te 'ite i te *mau mea ato'a*.

« 'Ua hi'a Adamu 'ia vai te mau tā'ata ; 'e tē vai nei te mau tā'ata 'ia noa'a tō rātou 'oa'oa ».³

Te mea huru 'ē rā, e fa'aineine te mau 'ati 'e te 'oto ia tātou 'ia 'ite i te 'oa'oa mai te mea e ti'aturi tātou i te Fatu 'e i tāna 'ōpuara'a nō tātou. E parau teie tei fa'ahiti-nehenehe-hia e te hō'ē rohi pehe nō te 13 tenetere : « E fa'aineine te 'oto ia tātou nō te 'oa'oa. E huri tōna mata'i pārapu i te mau mea ato'a i rāpac i te fare, 'ia āteatea māite 'e 'ia tomo mai te 'oa'oa 'āpi. E ueue 'oia i te mau rao'ere marō o te 'āma'a ra o tō 'ā'au, 'ia mono mai te mau rao'ere 'āpi 'e te ruperupe i reira. E huti 'oia i te mau a'a, 'ia āteatea te vāhi nō te mau a'a 'āpi tei mo'e nā raro a'e 'ia tupu mai. Noa atu ā te mea e 'āueue te 'oto mai roto atu i tō 'ā'au ra, e maita'i rahi hau roa a'e e mono mai ».⁴

'Ua ha'api'i te peresideni Russell M. Nelson : « Te 'oa'oa tā te Fa'aora e pūpū nei [ia tātou]... E mea tāmāu [ia], ma te ha'apāpūra'a ē, 'e vai poto noa mai tō 'oe... mau 'ati' » [Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 121:7] 'e e ha'a-mo'ahia te reira nō tō tātou maita'i ».⁵ E ti'a i tā tātou mau tāmataraa 'e te mau 'ati 'ia fa'aātea mai i te vāhi nō te 'oa'oa rahi a'e.⁶

Te parau 'āpi maita'i o te 'evanelia, e 'ere ia i te parau fafau nō te orara'a 'aita e 'oto 'e 'aita e pe'ape'a, e orara'a rā tei 'i i te fā 'e tōna aura'a—e orara'a i reira tō tātou mau 'oto 'e tō tātou mau 'ati e « horomi'ihia i roto i te 'oa'oa i te Mesia ra ».⁷ 'Ua parau te Fa'aora : « E pohe tō 'outou i teie nei ao. E fa'aitoito rā, 'ua riro te rē o teie nei ao iā'u ».⁸ Tāna 'evanelia, e poro'i ia nō te tia'ira'a. Te 'oto 'āpitihiā i te tia'ira'a i roto ia Iesu Mesia, 'o te parau fafau ia nō te 'oa'oara'a tāmāu.

E nehenehe e fa'ā'ohipa i te 'ā'amu nō te tere o te mau 'āti Iareda i te fenua i parauhia ra 'ei hōhō'a nō tō tātou tere i roto i te tāhuti nei. 'Ua parau te Fatu i te taea'e o Iareda 'e i tōna mau ta'ata ē, « e nā mua [oia ia rātou] i te haere i te hō'ē fenua tei hau 'ē i te mau fenua o te ao nei i te maita'i ». ⁹ 'Ua fa'au'e oia ia rātou 'ia hāmani i te mau pahī, 'e 'ua ha'apa'o rātou i te parau 'e 'ua haere e hāmani i te reira mai te au i te mau arata'ira'a a te Fatu. Teie rā, 'a nu'u noa ai te 'ohipa, 'ua ha'amata te taea'e o Iareda i te ha'ape'ape'a e'ita e nava'i teie huru pahī a te Fatu. 'Ua ti'aoro atu oia :

« E te Fatu, 'ua rave au i te 'ohipa tā 'oe i fa'au'e mai, 'e 'ua tarai au i te mau pahī i tā 'oe i parau mai iā'u ra.

« 'E inaha, e te Fatu, 'aita 'o roto ia rātou e māramarama ». ¹⁰

« Inaha, e te Fatu e fa'ati'ā ānei 'oe 'ia haere atu mātou i terā pae mai o te moana ra i te pōuri ? » ¹¹

'Ua māni'i a'enei ānei tō 'outou vārua i te Atua mai te reira te huru ? 'Ia tūtava 'outou i te ora mai tā te Fatu i fa'au'e 'e 'aita rā te mau fa'ahope'ara'a parau ti'a e tupu ra, 'ua uiui a'enei ānei tō 'outou mana'o ē, e haere ānei 'outou nā roto i teie orara'a i te pōuri ? ¹²

'Ua fa'ahiti a'era te taea'e o Iareda i te tahi fifi rahi atu ā, nāhea i te oraora i roto i teie mau pahī. 'Ua ti'aoro oia : « 'E e pohe ho'i mātou nō te mea e'ita e ti'a 'ia huti i te aho, maori rā i te mata'i tō roto ia rātou ». ¹³ 'Ua fa'atupu ānei te mau fifi o te orara'a i te pe'ape'a nō te hutira'a i te aho 'e 'ua uiui atu ra te mana'o ē, e nāhea pa'i tātou i te ora mai i teie mahana, 'aita

ia i fa'ahitihia te parau nō te ho'ira'a i te fare o te ra'i ?

'Ua 'ohipa te Fatu 'e te taea'e o Iareda nō te pāhono i tōna mau māna'ona'ora'a tāta'itahi, ma te fa'ata'a iāna ē : « 'Aita e au ia haere 'outou i terā pae mai o taua moana rahi nei, maori rā [e fa'aineine au i te rāve'a nō te pāruu] ia 'outou i te mau 'are o te miti ra, 'e te mau mata'i i reva atu na, 'e te mau pape pu'e tē haere mai ra ». ¹⁴

'Ua ha'apāpu atu te Fatu ē, nā ni'a roa atu, e 'ore roa te mau 'āti Iareda e tāpae i te fenua i parauhia mai te mea 'aita oia. 'Aita tā rātou e rāve'a, 'e te rāve'a ana'e e tāpae ai rātou i terā pae mai o te moana rahi, 'o te tu'ura'a ia i tō rātou ti'aturi i ni'a iāna. E au ē, 'ua fa'ahōhonu atu ā teie mau 'ohipa 'e te ha'api'ira'a a te Fatu i te fa'aro'o o te taea'e o Iareda 'e 'ua ha'apūai i tōna ti'aturi i te Fatu.

'A hi'o maita'i na tātou i te tauira'a o tāna pure mai te uiuira'a 'e te māna'onā'ora'a i te fa'a'itera'a fa'aro'o 'e te ti'aturi :

« 'Ua 'ite au, e te Fatu, e mana hope tō 'oe, 'e tā 'oe i hina'aro i te rave nō te faufa'a o te ta'ata nei, e ti'a ia ia 'oe...

« Inaha, e te Fatu, e ti'a teie ia 'oe. 'Ua 'ite mātou ē e ti'a ia 'oe 'ia fa'a'ite mai i te pūai rahi ra, e mea iti rā ia i te mana'o o te ta'ata nei ». ¹⁵

'Ua pāpa'ihia ē, « haere atu ra rātou i roto i tā rātou mau pahī ra, reva atu ra i ni'a i te moana, 'e 'ua tu'u a'era rātou ia rātou iho i te Fatu i tō rātou Atua ». ¹⁶ 'Ua 'ua rātou te aura'a ra, 'ua ti'aturi 'aore rā 'ua auraro. 'Aita te mau 'āti Iareda i haere i roto i te mau pahī

nō tō rātou 'ite-pāpū-ra'a mea nāhea tō rātou tere. 'Ua haere rātou nō te mea 'ua ha'api'i rātou i te ti'aturi i te mana o te Fatu, tōna maita'i 'e te aroha, 'e nō reira, 'ua incine rātou nō te auraro ia rātou 'e tō rātou ato'a mau fē'a'a 'e mau mata'u i te Fatu ra.

'Aita i maoro a'enei, i mata'u nei tā māua mootua 'o Abe nō te pai'uma atu i ni'a iho i te pāpio tei tere i ni'a 'e i raro. 'Ua au a'e oia i te pāpio tei tere 'āfaro noa. 'Ua paraparau maita'i tōna māmā rū'au iāna ē e 'ore oia e fifi, 'ua ti'aturi oia iāna 'e 'ua pai'uma i ni'a iho i te pāpio. 'Ua parau atu oia ma te mata 'ata'ata : « E mea taiā, 'aita rā e fifi ». Penei a'e mai teie paha te huru o te mau 'āti Iareda. Te ti'aturi i te Atua, e mea taiā i te 'ōmuara'a, teie rā, e tupu te 'oa'oara'a i muri mai.

E 'ere teie tere i te mea 'ohie nō te mau 'āti Iareda. E rave rahi taime tō rātou pāremora'a i roto i te hōhonu o te moana « nō te 'are mou'a tei fati mai i ni'a iho ia rātou ». ¹⁷ Terā rā, 'ua pāpa'ihia ē « 'aita te mata'i i fa'aea i te haere i te pae i te fenua i parauhia ra ». ¹⁸ Noa atu te fifi 'ia māramarama i te reira, i te mau taime iho ā rā o tō tātou orara'a 'ia pūai te mata'i tā tātou e fa'a'u 'ia pūai te vāve'a, e ti'a ia tātou 'ia tāmarū ma te 'ite ē, i roto i tōna maita'i fāito 'ore, tē puhī noa ra te mata'i hau o te Atua ia tātou i te fare.

Tē parau fa'ahou nei te 'ā'amu : « 'E 'ua nā reira rātou i te puhia-noa-hia atu ; 'e 'aita roa e ti'a 'ia parari rātou i te mea rahi o te tai, 'e 'aore roa i ti'a 'ia ha'ape'ape'ahia e te i'a rahi ra ; tei raro rā rātou i te miti 'e 'aore rā tei ni'a ra i te

miti, e māramara tō rātou ». ¹⁹ Tei roto tātou i te hō'ē ao tē fati noa ra te miti rahi o te pohe, te mau mā'i i te pae tino 'e i te pae manava 'e nō te mau huru fifi ato'a 'e te mau huru 'ati tei fati i ni'a ia tātou. 'Ātirā noa atu, nā roto i te fa'aro'o ia Iesu Mesia 'e te mā'itira'a e ti'aturi iāna, e ti'a ato'a ia tātou 'ia māramarama noa noa atu tei ni'a 'aore rā tei raro tātou i te miti. E pāpū tō tātou ti'aturirira'a ē, e'ita roa atu te Atua e fa'aea i te puhi ia rātou i te fenua i parauhia ra.

'A tā'ue'ue noa ai te mau 'āti Iareda i roto i te mau pahī, « 'ua hīmene noa rātou i te mau hīmene 'āruē i te Fatu... 'e 'ua ha'amaita'i atu ra [rātou] i te Fatu ē 'ia pō roa te mahana ; 'e 'ia tae i te pō ra, 'aita rātou i fa'aea i te ha'amaita'i i te Fatu ra ». ²⁰ 'Ua 'ite rātou i te 'oa'oa 'e te māuruuru noa atu ā tō rātou mau 'ati. 'Aita ā rātou i tāpae i te fenua i parauhia ra, tē 'oa'oa nei rātou i te ha'amaita'ira'a i parauhia maoti tō rātou ti'aturi tāmāu 'e te tupu fa'ahou ā, iāna ra. ²¹

'Ua tūra'ihia te mau 'āti Iareda i ni'a i te miti e 344 mahana. ²² Tē 'ite ra 'outou ? Te ti'aturi i te Fatu, 'o te ti'aturirira'a ato'a ia i tōna taime 'e e titauhia te fa'a'oroma'i 'e te fa'aitoito 'o tē ora mai i te mau vero o te orara'a. ²³

I te hope'a, 'ua « tipae atu ra [te mau 'āti Iareda] i tahatai i te fenua i parauhia ra. 'E tae a'era tō rātou 'āvae i ni'a iho i tahatai i te fenua i parauhia ra, 'ua pi'o ihora rātou i raro i ni'a i te fenua, fa'aha'eha'a atura ia rātou iho i mua i te Fatu, 'e 'ua 'oto ihora rātou ma te roimata 'oa'oa i mua i te Fatu, nō te rahi o tōna ra aroha ia rātou ». ²⁴

Mai te mea e ha'apa'o maita'i noa tātou i tā tātou mau fafaura'a, 'ia tae i te hō'ē mahana, e tāpae ato'a tātou i te fare 'e e pi'o tātou i mua i te Fatu ma te roimata nō te rahi o tōna aroha i roto i tō tātou orara'a, nā reira ato'a te mau 'oto tei fa'aāteatea i te vāhi nō te 'oa'oa rahi atu ā. ²⁵

Tē fa'a'ite pāpū nei au ē, 'ia tu'u tātou ia tātou iho i roto i te rima o te Fatu 'e 'ia tāpae ho'i tātou i te ti'aturi tāmāu 'e te tupu fa'ahou ā ia Iesu Mesia 'e i tāna mau fā hanahana i roto i tō tātou orara'a, e haere mai 'oia ia tātou 'āpē'ehia e te taiā 'ore, e parau mai 'oia i te hau i tō tātou vārua 'e e fa'atupu 'oia i

te « ti'aturi iāna nō tō [tātou] ora ». ²⁶

Tē fa'a'ite pāpū nei au ē 'o Iesu te Mesia. 'O 'Oia te tumu nō te mau 'oa'oa ato'a ». ²⁷ 'Ua nava'i tōna aroha, e mea pūai 'oia nō te fa'aora. ²⁸ 'O 'oia te māramarama, te ora 'e te tia'ira'a o te ao nei. ²⁹ E'ita 'oia e vaiiho 'ia pohe tātou. ³⁰ I te i'oa o Iesu Mesia, 'āmene. ■

FA'ATA'ARA'A

1. Hi'o Alama 36:3 ; 57:27.
2. Hi'o Alama 58:11.
3. 2 Nephi 2:23–25 ; reta tei fa'ahuru-'ē-hia.
4. Hi'o *The Mathnawi of Jalalu'ddin Rumi* (1925–40), trans. Reynold A. Nicholson, vol. 5, 132.
5. Russell M. Nelson, « Te 'oa'oa 'e te oraora pae vārua », *Liahona*, Nov. 2016, 82.
6. Hi'o Neal A. Maxwell, « Plow in Hope », *Liahona*, Tiurai 2001, 73 : « 'Ua mani'i ato'a Iesu Fa'aora 'i tōna vārua i te pohe ra... Nō te mea tē vai nei te taime e 'mani'i' tātou i tō tātou vārua 'ei tāparura'a nā tātou iho, tē mani'i ha'apau ra ia tātou nō te fa'aāteatea i te vāhi nō te 'oa'oa rahi atu ā ! »
7. Alama 31:38 ; hi'o ato'a Neal A. Maxwell, « Brim with Joy » (purera'a i Brigham Young University, 23 nō Tenuare 1996), speeches. byu.edu : « 'Ia ra'e ia tātou te hō'ē fāito ha'amo'ara'a, e horomi'ihia tō tātou mau 'ati i roto i te 'oa'oa o te Mesia. E 'ere roa ia 'aita tō tātou mau 'ati, e tu'uhia rā te reira i roto i te hō'ē hi'ora'a e mara'a ia tātou 'ia fa'ruru i te reira. Nā roto i tā tātou titau-māite-ra'a i te 'oa'oa 'e te fāito parau ti'a tāta'itahi tē

rahi noa ra, e 'ite tātou i te tahi atu ā tōpata pōpou—hō'ē tōpata i muri i te tahi—ē tae noa atu, mai te mau parau a te peropheta, e 'i roa [tō tātou 'ā'au i te 'oa'oa]' (Alama 26:11). 'E i te hope'a, e mani'i roa mai i rāpae i te 'āu'a o te vārua ! »

8. Ioane 16:33.
9. Etera 1:42.
10. Etera 2:18–19.
11. Etera 2:22.
12. Hi'o Ioane 8:12.
13. Etera 2:19 ; fa'aaui i te Mareko 4:38 ; hi'o ato'a Mareko 4:35–41.
14. Etera 2:25 ; reta tei fa'ahuru-'ē-hia.
15. Etera 3:4–5.
16. Etera 6:4 ; reta tei fa'ahuru-'ē-hia.
17. Etera 6:6.
18. Etera 6:8 ; reta tei fa'ahuru-'ē-hia, hi'o ato'a 1 Nephi 18:8.
19. Etera 6:10.
20. Etera 6:9 ; hi'o ato'a 1 Nephi 18:16.
21. Fa'aaui i te 1 Nephi 5:5. Noa atu ā tei roto noa 'oia i te medebara, 'ua 'oa'oa Lehi i te ha'amaita'ira'a i parauhia.
22. Hi'o Etera 6:11.
23. Hi'o Hebera 10:36 ; Alama 34:41 ; Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau ; 64:32.
24. Etera 6:12.
25. Hi'o 1 Nephi 1:20 ; 8:8 ; Alama 33:16.
26. Alama 58:11.
27. Hi'o Russell M. Nelson, « Te 'oa'oa 'e te oraora pae vārua », 82.
28. Hi'o 2 Nephi 31:19 ; Alama 34:18 ; Moroni 10:32.
29. Hi'o « Te Mesia Ora : Te 'itera'a pāpū o te mau 'āpōsetolo », *Liahona*, Mē 2017, tāpo'i nō mua, i roto.
30. Hi'o 1 Nephi 1:14.

NĀ ELDER JORGE M. ALVARADO
Nō te Hitu 'Ahuru

'Ia oti te tāmatarā'a o tō tātou fa'aro'o

Mai te mea 'e pe'e tātou i te reo o te Atua 'e tōna 'ē'a nō te fafaura'a, e ha'apūai 'oia ia tātou nā roto i tō tātou mau tāmatarā'a.

I tō'u tamari'iri'ira'a, 'ua hōro'a mai te hō'ē melo maita'i nō te 'Ēkālesia, nō te tauturu i tō'u 'utuāfare 'ia reva mai Puerto Rico haere atu i Roto Miti, 'ia nehenehe ia mātou 'ia tā'atihia i roto i te hiero, i reira iho ā, 'ua ha'amata ato'a te mau ha'afifira'a i te tupu mai. 'Ua ro'ohia te hō'ē o tō'u mau tuahine, o Marivid, i te ma'i. Ma te hepohepo, 'ua pure tō'u nā metua e aha te ti'a ia rāua 'ia rave 'e inaha ho'i 'ua fa'auru-noa-hia rāua 'ia

rave i te tere. 'Ua ti'aturi rāua ē, nō te mea ē te pe'e māite noa ra rāua i te fa'aurura'a a te Fatu, 'e ara 'e 'e ha'amaita'ihia ia tō mātou 'utuāfare, e 'oia mau.

Rau noa atu te mau ha'atāfifira'a o tā tātou e fa'aruru i roto i te orara'a, e nehenehe tātou e ti'aturi ē e fa'aineine mai Iesu Mesia i te hō'ē 'ē'a nō te pe'e 'a haere ai tātou ma te fa'aro'o. 'Ua fafau mai te Atua ē 'o rātou ato'a o te ora itoito 'ia au i te mau fafaura'a i ravehia e rātou e 'ōna, e fāri'i ia, i tōna taime, terā mau ha'amaita'ira'a ato'a i fafauhia. 'Ua ha'api'i o Elder Holland, « e tae 'oi'oi mai te tahi mau ha'amaita'ira'a, e taere te tahi o rātou, 'e te tahi atu ā 'aita roa ia e tae mai na mua a'e i te ra'i; nō rātou rā 'o tei fāri'i i te 'evanelia a Iesu Mesia, e tae mai iho ā ».¹

'Ua fa'ata'a mai o Moroni ē, « te fa'aro'o nei, 'o te ti'aturi ia i te mau mea 'aore i hi'ohia; nō reira, 'eiaha 'outou e mārō i te mea 'aore i hi'ohia e 'outou; e 'ore ho'i 'outou e tae i te 'ite 'e 'ia oti te tāmatarā'a i tō 'outou fa'aro'o ».²

Tā tātou uira'a 'oia ho'i : E aha te ti'a ia tātou 'ia rave nō te pāhono-maita'ira'a i te mau tāmatarā'a e tae mai i ni'a ia tātou ?

I roto i tāna mau parau mātāmua i mua i te ta'ata 'ei peresideni nō te 'Ēkālesia, 'ua ha'api'i mai te peresideni Russell M. Nelson : « 'Ei peresidenira'a 'āpi, tē hina'aro nei mātou e ha'amata ma te hope'ara'a i roto i te feurira'a. Nō reira mātou e paraparau atu ai ia 'outou mai te hō'ē hiero atu. Te hope'a tā tātou tāta'itahi e tūtava nei, 'o te fāri'ira'a ia i te mana i roto i te hō'ē fare o te Fatu, ma te tā'atihia 'ei 'utuāfare, ma te ha'apa'o maita'i i te mau fafaura'a i ravehia i roto i te hiero 'o te fa'aineine ia tātou nō te hōro'a rahi roa a'e a te Atua—'o te ora mure 'ore. Te mau 'oro'a o te hiero 'e te mau fafaura'a tā 'outou i rave i reira 'e tāviri ia nō te ha'apūai i tō 'outou orara'a, tō 'outou fa'aipoipora'a 'e te 'utuāfare, 'e tō 'outou 'aravihi 'ia pāto'i i te mau 'arora'a a te 'enemi. Tā 'outou ha'amorira'a i roto i te hiero 'e tā 'outou tāvinira'a i reira nō tō 'outou hui tupuna o te ha'amaita'i ia 'outou nā roto i te heheura'a rahi a'e nō 'outou iho 'e te hau, 'e e ha'apūai te reira i tā 'outou pūpūra'a ia 'outou nō te fa'aea i ni'a i te 'ē'a nō te fafaura'a ».³

Mai te mea 'e pe'e tātou i te reo o te Atua 'e tōna 'ē'a nō te fafaura'a, e ha'apūai 'oia ia tātou i roto i tō tātou mau tāmatarā'a.

E mea fifi te tere o tō'u 'utuāfare i te hiero tau matahiti i ma'iri a'e nei. 'A ha'afatata ai ra mātou i te hiero nō Roto Miti, 'ua parau tō'u metua vahine tei i i te 'oa'oa 'e te fa'aro'o : « E maita'i tātou; e pāroru mai te Fatu ia tātou ». 'Ua tā'atihia mātou, 'e 'ua ora te ma'i o tō'u tuahine. 'Ua tupu noa te reira 'ia oti te tāmatarā'a o te fa'aro'o o tō'u nā metua 'e nā roto i te pe'era'a i te mau fa'aurura'a a te Fatu.

Tē fa'auru noa nei ā teie hi'ora'a o tō'u nā metua i tō mātou orara'a i teie mahana. 'Ua ha'api'i mai tō rāua hi'ora'a ia mātou i te tumu o te ha'api'ira'a tumu o te 'evanelia, 'e 'ua tauturu mai ia mātou 'ia māmarama i te aura'a, te ōpuara'a, 'e te mau ha'amaita'ira'a tā te 'evanelia e hōro'a mai. E nehenehe ato'a te māmaramara'a i te tumu o te 'evanelia a Iesu Mesia e tauturu mai ia tātou i te 'arora'a i tō tātou mau tāmatarā'a ma te fa'aro'o.

I te hope'a ra, te mea ato'a tā te Atua e ani mai 'e 'e fa'auē mai ia tātou 'ia rave o te hō'ē ia fa'aitera'a nō tōna here ia tātou 'e tōna hina'aro 'ia hōro'a mai ia tātou te mau ha'amaita'ira'a ato'a i fa'ata'ahia nō tāna mau tamari'i ha'apa'o. 'Eiaha tātou e mana'o noa ē e ha'api'i mai tā tātou mau tamari'i 'ia here i te 'evanelia nā roto noa ia rātou iho ; e hōpoi'a te reira nā tātou e ha'api'i ia rātou. 'A tauturu ai tātou i tā tātou mau tamari'i 'ia 'apo mai nāhea e fa'a'ohipa i tō rātou ti'amāra'a ma te maita'i, e nehenehe tō tātou hi'ora'a e fa'auru ia rātou 'ia rave i tā rātou iho mau mā'itira'a tano. Muri iho e tauturu tō rātou orara'a itoito i tā rātou mau tamari'i 'ia 'ite i te parau mau nō te 'evanelia nō rātou iho.

E te feiā 'āpi tamāroa 'e te feiā 'āpi tamāhine, 'a fa'aro'o i te peropheta e paraparau nei ia 'outou i teie mahana. 'A 'imi i te ha'api'i mai i te mau parau mau hanahana 'e a 'imi 'ia māramarama i te 'evanelia nō 'outou iho. 'Ua a'o te peresideni Nelson 'aita i maoro a'e nei : « E aha te 'ite e 'erehia ra e 'outou ?... 'A pe'e i te hi'ora'a o te peropheta Iosepha Semita. 'A 'ite mai i te hō'ē vāhi maniania 'ore... E fa'aha'eha'a ia 'outou iho i mua i te Atua. 'A nini'i i tō 'outou 'ā'au i tō 'outou Metua i te Ao ra. 'A fāriu atu iāna ra nō te fāri'i i te mau pāhōnora'a ».4 'A 'imi ai 'outou i te arata'ira'a

nō ō mai i tō 'outou Metua here i te ao ra, te fa'aro'ora'a i te mau a'o a te mau peropheta ora, 'e hi'ora'a i te hi'ora'a maita'i o te mau metua parau-ti'a, e nehenehe ato'a 'outou e riro mai e hō'ē tā'amura'a pūai nō te fa'aro'o i roto i tō 'outou 'utuāfare.

Nō te mau metua e mau tamari'i tā rātou 'o tei fa'aru'e i te 'e'a nō te fafaura'a, 'a fa'aho'i marū noa mai. Tauturu ia rātou 'ia hāro'aro'a i te parau mau o te 'evanelia. 'A ha'amata i teienei; 'aita roa atu i tāere roa.

E nehenehe tō tātou hi'ora'a nō te orara'a parau-ti'a e fa'atupu i te hō'ē ta'a-'ē-ra'a rahi. 'Ua parau te peresideni Nelson : « Tātou te feiā mo'a i te mau mahana hope'a nei, 'ua mātau tātou i te feruri i te 'ēkālesia' 'ei 'ohipa e tupu i roto i tō tātou mau fare purera'a, turuhia e te mau mea e tupu nei i te 'utuāfare. Titauhia te tahi taurira'a i teie hōho'a. 'Ua tae te taime nō te hō'ē *Ēkālesia tei fa'atumuhia i ni'a i te 'utuāfare*, turuhia e te mau mea e tupu i roto i tō tātou 'āma'a, pāroita 'e titi ».5

Tē ha'api'i nei te mau pāpa'ira'a mo'a, « e ha'api'i i te tamaiti i tāna 'ē'a 'ia haere ra : 'e 'ia pa'ari 'oia ra, e 'ore e fa'aru'e i tāua 'ē'a ra ».6

'Ua parau ato'a rātou, « e teie nei, nō te mea e mana rahi tō te a'ora'a i te parau a te Atua 'ia arata'i i te ta'ata 'ia rave i te 'ohipa ti'a; 'oia ia, 'ua hau tō

reira mana i ni'a i te 'ā'au o te ta'ata i tō te 'o'e, 'e tō te tahi mau mea ato'a tē tae ia rātou ra; nō reira i mana'o ai Alama ē, e mea maita'i ia 'ia tāmata i te mana o te parau a te Atua ».7

Tē fa'ati'ahia ra te hō'ē 'ā'amu nō te hō'ē vahine tei 'ino'ino nō te 'amu rahi o tāna tamaiti i te monamona. E pau tāna parau e fa'aea, 'ua tāmau noa te tamaiti i te 'amu i te monamona. Nō tōna riri rahi, 'ua fa'aoti a'era 'oia e 'āfa'i i tāna tamaiti e hi'o i te hō'ē ta'ata pa'ari o tāna e fa'atura nei.

Ha'afātata atu ra te vahine iāna nā 'ō atu ra, « Miti, e mea 'amu rahi roa

tā'u tamaiti i te monamona. E nehenehe ānei tā 'oe e parau iāna 'ia fa'aea i te 'amu i te reira ? »

'Ua fa'aro'o maita'i o Gandhi i terā vahine, fāriu a'e ra, 'e nā 'ō atu ra i tāna tamaiti, « A ho'i i te fare, 'e 'a ho'i mai i roto e piti hepetoma ».

'Ua rave iho ra 'oia i tāna tamaiti 'e 'ua ho'i i te fare, ma te uiui noa nō te aha 'aita 'oia i ani i te tamaiti 'ia fa'aea i te 'amu i te monamona.

E piti hepetoma i muri iho 'ua ho'i fa'ahou mai rāua. Hi'o 'āfaro atu ra te ta'ata pa'ari i ni'a i te tamaiti 'e nā 'ō atu ra, « teie tamaiti, 'ia fa'aea 'oe i te 'amu rahi i te monamona e ti'a ai. E 'ere i te mea maita'i nō tō 'oe ea ».

'Ua tā'iri'iri mai ra te tamaiti i tōna upo'o 'e 'ua fafau mai e nā reira 'oia.

'Ua ui te metua vahine o te tamaiti, « nō te aha 'aita 'oe i parau i te reira 'iāna a piti hepetoma i teie ? »

'Ua 'ata mai ra te ta'ata pa'ari. « A piti hepetoma i teienei, tē 'amu noa ato'a ra vau i te tihota ».

'Ua ora noa nā teie ta'ata pa'ari i te hō'ē orara'a parau-ti'a 'ua 'ite 'ōna ē e'ita tāna mau a'o e manahia maoti rā 'ia pe'e 'ōna i tāna iho mau a'o.

Tō tātou mana fa'auru i ni'a i tā tātou mau tamari'i, e hau atu ia i te pūai mai te mea e 'ite rātou ia tātou 'ia haere ma te itoito i ni'a i te 'ē'a nō te fafaura'a. E hi'ora'a te peropheta

Iakoba, nō te Buka a Moromona, nō taua huru parau-ti'a ra. 'Ua pāpa'i tāna tamaiti o Enosa i te mana fa'auru o te mau ha'api'ira'a a tōna metua tāne :

« Inaha, 'ua 'ite au o Enosa i tō'u ra metua tāne, e ta'ata parau-ti'a 'oia ; 'e nāna ho'i i ha'api'i mai iā'u nei i tōna reo, 'e i te pa'ari 'e te a'o a te Atua ra— 'Ia ha'amaita'ihia te i'oa o tō'u ra Atua i te reira...

« ... 'Ua ha'amana'o māite au i roto i tā'u 'ā'u i te mau parau tā'u i fa'aro'o i te parau-pinepine-hia e tō'u ra metua nō te ora mure 'ore 'e te 'oa'oa ho'i o te feiā mo'a ra ».⁸

'Ua ora te mau metua vahine o te mau fa'ehau 'āpi i te 'evanelia i te hō'ē fāito 'ua i tā rātou mau tamari'i i te ti'aturira'a pāpū. 'Ua fa'a'ite tō rātou arata'i :

« 'Ua ha'api'ihia nā ho'i rātou e tō rātou mau metua vahine, 'ia 'ore rātou e fē'a'a, e fa'aora te Atua ia rātou.

« 'Ua fa'ati'ati'a mai ra rātou iā'u i te mau parau a tō rātou mau metua vahine, 'ua nā 'ō mai ra : 'Aita mātou i fē'a'a ē, 'ua 'ite tō mātou mau metua vahine i te reira ».⁹

'Ua ha'apūaihia o Enosa 'e te mau fa'ehau 'āpi e te fa'aro'o o tō rātou mau metua, o tei tauturu ia rātou 'ia fārerei i tō rātou iho tāmatara'a nō te fa'aro'o.

'Ua ha'amaita'ihia tātou 'e te 'evanelia a Iesu Mesia tei fa'aho'i-fa'ahou-hia mai i tō tātou 'anotau, 'o te fa'ateitei ia tātou 'ia 'oto ana'e 'aore rā 'ia hepohepo ana'e tātou. 'Ua pāpū ia tātou ē, e hōrō'a mai tā tātou mau tauto'ora'a itoito i te hotu i te taime tā te Fatu i fa'ata'a 'ia oti te tāmatara'a o tō tātou fa'aro'o

'Aita i maoro a'e nei, 'ua 'āpe'e atu māua tā'u vahine 'e te peresidenira'a o te Ārea, ia Elder David A. Bednar i te ha'amo'ara'a o te hiero nō Haiti, i Port-au-Prince. 'Ua haere mai tā māua tamaiti o Jorge nā muri iho ia māua, 'e 'ua parau mai nō ni'a i tōna 'itera'a : « E mea fa'ahiahia, e Papa ! I te taime iho 'a ha'amata ai o Elder Bednar i te pure ha'amo'ara'a, 'ua fāri'i au i te māhanahana 'e te māmarama 'o tei fa'a'i i te piha. 'Ua rau te mau mea tā te pure i tu'u mai i roto i tā'u hi'ora'a i te 'ōpuara'a o te hō'ē hiero. E fare mau te reira nō te Fatu

I roto i te Buka a Moromona, tē ha'api'i mai nei Nephi ē 'ia hina'aro tātou e 'ite i te hina'aro o te Atua, e ha'apūai 'oia ia tātou. 'Ua pāpa'i 'oia, « e ta'ata 'āpi roa vau o Nephi... 'e e hina'aro rahi ho'i i te 'ite i te mau parau aro a te Atua ra, i pi'i hua atu ai au i te Fatu ra ; e inaha 'ua fā mai ra 'oia iā'u ra, 'e 'ua ha'amarū ho'i i tā'u 'ā'u ; 'e 'ua fa'aro'o ihora vau i te mau parau ato'a i parauhia e tō'u ra metua; e nō reira, 'aore atu'ra vau i mārō i tō'u metua, mai tā tō'u ra nā tua'ana ».¹⁰

Te mau taea'e 'e te mau tuahine, 'a tauturu i tā tātou mau tamari'i 'e te feiā ato'a e fa'a'ati ra ia tātou 'ia pe'e i te 'ē'a nō te fafaura'a a te Atua 'ia nehenehe te Vārua 'ia ha'api'i ia rātou 'e 'ia tāmarū i tō rātou 'ā'u nō te hina'arora'a 'ia pe'e 'iāna i te roara'a o tō rātou orara'a.

'A feruri fa'ahou ai au i te hi'ora'a o tō'u mau metua, tē 'ite nei au ē e fa'a'ite mai tō tātou fa'aro'o i te Fatu ia Iesu Mesia i te 'ē'a nō te fa'aho'i ia tātou i tō tātou 'utuāfare i te ao ra. 'Ua 'ite au e tae mai te mau temeio 'ia oti te tāmatara'a o tō tātou fa'aro'o.

Tē fa'a'ite pāpū nei au nō ni'a ia Iesu Mesia 'e tāna tusia tārahā. 'Ua 'ite au ē, o 'oia tō tātou Ora 'e tō tātou Fa'aora. 'Ua haere mai 'oia 'e tō tātou Metua i te ao ra i taua po'ipo'i ra nō te pu'e tau fa'atupura'a rā'u o te matahiti 1820, i te tamaiti 'āpi ra o Iosepha Semita, te peropheta nō te Fa'aho'i-fa'ahou-ra'a mai. 'O te peresideni Russell M. Nelson te peropheta nō tō tātou 'anotau. I te i'oa o Iesu Mesia, 'āmene. ■

FA'ATA'ARA'A

1. Jeffrey R. Holland, « Hō'e tahu'a rahi nō te mau mea maita'i e tae mai ra », *Liahona*, Tēnuāre. 2000, 45.
2. Etera 12:6
3. Russell M. Nelson, « A haere 'āmui ai tātou i mua », *Liahona*, 'Ēperēra. 2018, 7.
4. Russell M. Nelson, « Heheura'a nō te 'Ēkālesia, heheura'a nō tō tātou orara'a », *Liahona*, Mē 2018, 95.
5. Russell M. Nelson, « Mau parau 'ōmuara'a », *Liahona*, Novema 2018, 7.
6. Maseli 22:6
7. Alama 31:5.
8. Enosa 1:1-3
9. Alama 56:47-48.
10. 1 Nephi 2:16.

NĀ ELDER RONALD A. RASBAND
Nō te pupu nō te Tino 'Ahuru Ma Piti 'āpōsetolo

Tāpe'a i tā tātou mau parau fafau 'e te mau fafaura'a

Tē ani nei au ia 'outou 'ia feruri i te mau parau fafau 'e te mau fafaura'a tā 'outou i rave i mua i te Fatu, 'e ia vetahi 'ē ato'a, ma te huru parau ti'a, ma te 'ite ē, hō'ē noa tā 'outou parau.

E au mau taea'e, e au mau tuahine, 'a 'ōpani ai tātou i teie tuha'a purera'a, 'ia tāpe'a noa tatōu i roto i tō tātou 'ā'au i te 'itera'a pāpū tei hōro'ahia i teie mahana nō ni'a i te mau parau mau o te 'evanelia a Iesu Mesia. E ha'amaita'ira'a nō tātou pā'ato'a teie taime 'āmuira'a nō te ha'apūai i tā tātou parau fafau i te Fatu Iesu Mesia ē, e mau tāvini tātou nāna 'e 'o 'oia tō tātou Fa'aora.

Tē fa'ateimaha nei te faufa'a rahi nō te ravera'a 'e te ha'apa'ora'a i te mau parau fafau 'e te mau fafaura'a i tō'u ferurira'a. E aha te faufa'a nō 'outou 'ia tāpe'a i tā 'outou parau ? 'ia ti'aturihia mai ? 'ia rave i te mea tā 'outou i parau e rave 'outou ? 'ia tūtava i te ha'apa'o i tā 'outou mau fafaura'a mo'a ? 'ia vai te huru parau ti'a ? Nā roto i te vai-ha'avare-'ore-ra'a i tā tātou mau parau fafau i te Fatu 'e ia vetahi 'ē ato'a, tē haere nei tātou i te 'ē'a nō te fafaura'a e ho'i i tō tātou Metua i te Ra'i 'e tē 'ite nei tātou i tōna here i roto i tō tātou orara'a.

'O te Fa'aora Iesu Mesia tō tātou Hi'ora'a rahi roa i te pae nō te ravera'a 'e te ha'apa'ora'a i te mau parau fafau 'e te mau fafaura'a. 'Ua haere mai 'oia i te fenua nei ma te parau e rave 'oia i te

hina'aro o te Metua. 'Ua ha'api'i 'oia i te mau parau tumu nō te 'evanelia, nā roto i te parau 'e te 'ohipa. 'Ua fa'a'ore 'oia i tā tātou mau hara 'ia ora fa'ahou tātou. 'Ua fa'atura 'oia i te mau mea ato'a tāna i parau.

Mai te reira ato'a ānei nō tātou tāta'itahi ? E aha te fifi mai te mea e ha'avare ri'i tātou, e he'e ri'i tātou, 'e e'ita tātou e pe'e roa i tā tātou i parau ? 'E mai te mea e fāriu 'ē atu tātou i tā tātou mau fafaura'a ? E haere mai ānei te ta'ata i te Mesia 'ia hi'o rātou i tō tātou hi'ora'a ? Hō'ē noa ānei parau tā 'outou ? E 'ere te tāpe'ara'a i tāna parau i te hō'ē peu ; e hiro'a te reira nō te pipi a Iesu Mesia.

Nō tōna 'ite i tō tātou mau paruparu i te orara'a tāhuti nei, 'ua parau fafau te Fatu : « 'Ia 'oa'oa, 'e 'eiaha e mata'u, nō te mea tei piha'i iho ia vau, 'o te Fatu, ia 'outou na, 'e e ti'a noa ho'i i piha'i iho ia 'outou na ». ¹ 'Ua pārahi mai 'oia i piha'i iho iā'u i te hina'arora'a vau i te ha'apāpūra'a 'e te tāmarūra'a 'e te 'ite pae vārua 'e te pūai rahi atu ā, 'e 'ua tae mai te mana'o ha'eha'a roa 'e te māuruuru nō tāna 'āpitira'a hanahana.

'Ua parau te Fatu : « 'O te mau vārua ato'a 'o tē fa'aru'e i tāna mau hara ra 'e 'o tē haere mai iā'u nei, 'e 'o tē pi'i mai i tō'u nei i'oa, 'e 'o tē ha'apa'o i tō'u nei reo, 'e 'o tē ha'apa'o ho'i i tā'u mau fa'auera'a, e 'ite mai ia i tō'u nei mata 'e e 'ite mai ho'i ē tē vai nei au ». ² Penci a'e 'o tāna parau fafau rahi roa ia teie.

'Ua ha'āpī'i au i te faufa'a rahi e tāpē'a i tā'u parau i tō'u āpīra'a. Hō'ē hi'ora'a, 'o te taime ia tō'u ti'ara'a nō te fa'ahiti i te parau fafau a te Scout. E riro noa tā tātou āmuira'a i te Boy Scouts nō America, i teieni tē hope ra te reira, 'ei faufa'a āi'a rahi nō'u 'e nō teie 'Ēkālesia. 'Ia 'outou te fa'anahora'a Scout, te mau tāne 'e te mau vahine e rave rahi tei tāvini itoito 'ei feiā fa'ate-re Scout, 'outou te mau māmā—tei ia 'outou mau te manuiara'a—'e 'outou te feiā āpī tamāroa tei haere i te Scout, tē parau nei mātou : « Māuruuru ».

I roto i teie tuha'a purera'a, 'ua fa'aara tō tātou peropheta here, te peresideni Russell M. Nelson, nā reira ato'a 'o Elder Quentin L. Cook i te mau fa'atanora'a nō te feiā āpī ma te fa'atū'ati i tā tātou mau fa'anahora'a i ni'a i te parau mau i heheuhia mai.

Hau atu, i te sābati i ma'iri a'enei, 'ua fa'ata'a mai te peresideni Nelson 'e te peresideni M. Russell Ballard i te fa'anahora'a āpī nō te mau tamari'i 'e te feiā āpī a Te 'Ēkālesia a Iesu Mesia i te Feiā Mo'a i te mau Mahana Hope'a nei, nō te 'Ēkālesia tā'āto'a. E 'ōpuara'a 'ati a'e i te ao nei, tei fa'atumuhia i ni'a i tō tātou Fatu 'e Fa'aora, 'o Iesu Mesia. 'Ua tāhō'ē te Peresidenira'a Mātāmua 'e te pupu nō te Tino 'Ahuru Ma Piti āpōsetolo nō ni'a i teie 'avei'a āpī, 'e tē hōro'a nei au i tō'u iho nei 'itera'a pāpū ē, 'ua arata'i te Fatu ia mātou i te mau ta'ahira'a tāta'itahi. E mana'o 'ana'ana-tae roa tō'u nō te mau tamari'i 'e te feiā āpī o te 'Ēkālesia, 'o tē 'ite i teie rōta-hira'a tei tu'uhia i ni'a ia rātou i te fare 'e i te fare pure—nā roto i te ha'āpī'ira'a 'evanelia, te tāvinira'a 'e te mau 'ohipa rī'i, nā reira ato'a tō rātou iho tupura'a.

Te tumu parau a te feiā āpī nō te matahiti 2020 i muri nei, 'o te parau ia a Nephi tei mātau-roa-hia, « e haere atu vau, e rave ho'i ». 'Ua pāpā'i 'oia : « 'E 'ua parau atu ra vau i tō'u metua, e haere atu vau, e rave ho'i i te mau mea tā te Fatu i fa'aue mai ra, 'ua 'ite ho'i au ē e 'ore te Fatu e tu'u mai i te hō'ē fa'aue i te mau tamari'i a te ta'ata, maori rā e fa'aincine 'oia i te hō'ē rāve'a nō rātou, e ti'a ai ia rātou i te rave i te mea tāna i fa'aue mai ia rātou ra ».³ Noa atu ā e parau tahito roa teie, tātou nei i roto i te 'Ēkālesia, tē tāpē'a nei tātou i te reira parau fafau i teie mahana.

« E haere atu... e rave ho'i », te aura'a ra, e ti'a tātou nā ni'a atu i te mau peu a teie nei ao, ma te fāri'i 'e ma te 'ohipa mai te au i tā tātou iho heheura'a, ma te ora parau ti'a ma te ti'aturi 'e te fa'aro'o i te ananahi, ma te rave 'e ma te ha'apa'o i te mau fafaura'a 'ia pe'e ia Iesu Mesia, 'e nā roto i te reira e fa'arahi ai i tō tātou here iāna, te Fa'aora o te ao nei.

Te hō'ē fafaura'a, e parau fafau piti pae ia i roto ia tātou 'e te Fatu. Tātou te mau melo nō te 'Ēkālesia, e fafau tātou i te bāpetizora'a 'ia rave i ni'a ia tātou i te i'oa o Iesu Mesia, 'ia ora mai tāna i ora. Mai te feiā i bāpetizo ia rātou i te Mau pape nō Moromona, e fafau tātou 'ia riro 'ei mau ta'ata nōna, « 'ia tauturu te tahi i te tahi i te hōpoi i tā 'outou mau hōpoi'a, 'ia māmā te reira... 'ia 'oto, 'a 'oto ai te feiā 'oto ra... 'e 'ia ha'amāhanahana ia rātou i tei au 'ia ha'amāhanahanahia ra, 'e 'ia ti'a 'ei 'ite o te Atua i te mau mahana ato'a, 'e i te mau mea ato'a, 'e i roto i te mau vāhi ato'a tā 'outou e pārahi ra ».⁴ Tā tātou tāvinira'a te tahi i te tahi i roto i te 'Ēkālesia, e fa'ahōho'ara'a ia nō tō tātou fafaura'a ia tātou 'ia fa'atura i teie mau parau fafau nei.

'Ia rave ana'e tātou i te 'ōro'a, tē fa'a'āpī nei tātou i terā fafaura'a e rave i ni'a ia tātou i tōna i'oa 'e 'ia rave i te tahi atu ā mau parau fafau nō te ha'a-maita'i ia tātou. E fa'ahōho'a tō tātou mau mana'o 'e tā tātou mau 'ohipa, te mea rahi 'e te mea na'ina'i, i tō tātou fafaura'a iāna. Teie atu ra ia tāna parau fafau : « Mai te mea e ha'amana'o tāmau noa 'outou ia'u, e vai noa tā'u Vārua i roto ia 'outou ».⁵

Tā'u uira'a i teie mahana, 'oia ho'i, te tēpe'a ra ānei tātou i tā tātou mau parau fafau 'e te mau fafau'a 'aore rā e mau fafau'a 'ana'anatae 'ore ri'i, tei rave-noa-hia mai terā, ma te 'ohie 'ia 'ōfati atu ? 'Ia parau tātou i te hō'ē tā'ata ē : « E pure au nō 'oe », te nā reira ra ānei tātou ? 'Ia parau tātou ē : « E haere atu vau nō te tauturu », e haere ānei tātou ? 'Ia parau tātou e 'aufau tātou i te hō'ē tārahu, e 'aufau ānei tātou ? 'Ia 'āfa'i tātou i tō tātou rima i ni'a nō te pāturu i te hō'ē melo i roto i tāna pi'ira'a 'āpi, 'oia ho'i e tauturu atu, e tauturu ānei tātou ?

I te hō'ē pō i tō'u 'āpīra'a, 'ua pārahi tō'u metua vahine i piha'i iho iā'u i raro i tōna ro'i e 'ua paraparau pāpū mai 'oia nō te faufa'a rahi e ora i te Parau pa'ari. « 'Ua mātau vau i te tā'ata, i te mau matahiti i mā'iri, tei mo'e tō rātou maita'i pae vārua 'e te vai ara i te 'ore-ra'a rātou i pe'e i te Parau pa'ari ». 'Ua hi'o 'āfaro 'oia i roto i tō'u mata 'e mai te huru 'ua puta roa tō'u 'ā'u i tāna mau parau : « E parau fafau mai 'oe Ronnie ē [ua pi'i 'oia iā'u e Ronnie], e ora noa 'oe i te Parau pa'ari. » Ma te tura rahi, 'ua parau fafau atu vau iāna i te reira, 'e 'ua tāpe'a vau i te reira i terā mau matahiti tā'āto'a.

'Ua tauturu mai tā'u fafau'a iā'u i tō'u 'āpīra'a, 'e i te mau matahiti i

muri iho, 'e tō'u mau hoa 'ohipa i reira terā mau rā'u e 'ōpere-'ohie-noa-hia ai. E fa'aotira'a tā'u i rave 'oi'oi e pe'e i te mau ture a te Atua, 'e 'aita vau i ho'i a'e i ni'a iho. 'Ua parau te Fatu : « 'Ua ru'uru'uhia vau, 'o te Fatu, 'ia rave 'outou i te mea tā'u i parau ra ; 'ia 'ore rā 'outou 'ia rave i tā'u i parau ra, e 'ore ia tā 'outou e fafau'a i reira ». ⁶ E aha tāna e parau ra i te feiā e auraro i te Parau pa'ari ? 'Oia ho'i e noa'a ia tātou tei parauhia ra nō te ea maita'i, te pūai, te pa'ari, te 'ite 'e te pāururu'a a te mau melahi. ⁷

Ma'a matahiti i mā'iri, tei te hiero nō Roto Miti māua te tuahine Rasband, nō te tā'atira'a o te hō'ē o tā māua mau tamāhine. 'A ti'a ai māua i rāpae i te hiero 'e te tahi atu tamāhine 'āpi tā māua 'aita ā i ti'a te matahiti nō te haere i roto i te 'ōro'a, 'ua paraparau mātou nō te faufa'a rahi o te tā'atira'a i roto i te hiero mo'a o te Atua. Mai tā tō'u metua vahine i ha'āpi'i iā'u i te mau matahiti nā mua atu, 'ua parau māua i tā māua tamāhine ē : « 'Ua hina'aro māua ia pāururu'uhia 'oe 'e 'ia tā'atihia i roto i te hiero, 'e 'ua hina'aro māua 'ia parau fafau mai 'oe ē, 'ia 'itehia mai ia 'oe tō 'oe hoa mure 'ore, e tāpa'o 'ōrua i tō 'ōrua i'oa nō te tā'ati ia 'ōrua i roto i te hiero ». 'Ua hōro'a mai 'oia i tāna parau.

'Ua parau 'oia i te hō'ē taime ē, 'ua pāururu tā mātou paraparau'a 'e tāna parau fafau iāna ma te fa'aha'amana'o iāna e aha « te mea faufa'a roa a'e ». E muri a'era, 'ua rave 'oia i te mau fafau'a mo'a i te tā'atira'ahia 'oia 'e tāna tāne fa'aipoipo i roto i te hiero.

'Ua ha'āpi'i te peresideni Nelson : « E fa'arahi tātou i te mana o te Fa'aora i roto i tō tātou orara'a 'ia rave tātou i te mau fafau'a mo'a 'e 'ia ha'apa'o ho'i tātou i te reira mau fafau'a ma te pāpū roa. E tā'ati tā tātou mau fafau'a ia tātou iāna ra ma te hōro'a ia tātou i te mana huru atua ». ⁸

'Ia tāpe'a tātou i tā tātou mau parau fafau i te tahi 'e te tahi, e mea 'ohie a'e 'ia tāpe'a i te mau parau fafau 'e te Atua. E ha'amana'o na i te mau parau a te Fatu : « 'O 'outou i nā reira i te hō'ē taea'e iti ha'iha'i roa i roto i ta'u mau taea'e nei, 'ua nā reira mai 'ia 'outou iā'u ». ⁹

Feruri 'āmui ana'e nō ni'a i te tahi mau hi'ora'a parau fafau i roto i te mau pāpa'ira'a mo'a. 'O Amona 'e te mau tamaiti a Mosia i roto i te Buka a Moromona tei parau fafau « i te poro atu i te parau a te Atua ». ¹⁰ I te harura'ahia Amona e te nu'u 'āti Lamana, 'ua 'āfa'ihia 'oia i mua i te ari'i Lamoni. 'Ua parau atu 'oia i te ari'i : « E riro vau 'ei tāvini nō 'oe ». ¹¹ I te haerera'a

mai nā feiā e 'eiā i te māmoe a te ari'i, 'ua tāpū Amona i tō rātou rima. Nō te māere rahi o te ari'i, fa'aro'o ihora 'oia i te poro'i o te 'evanelia a Amona e 'ua fa'afāriuhia 'oia.

I roto i te Faufa'a Tahito, 'ua parau fafau Ruta i tōna metua ho'ovai vahine ē : « Te vāhi tā 'oe e haere ra, e haere ato'a ia vau ». ¹² 'Ua fa'aea pāpū noa 'oia i ni'a i tāna parau. Te ta'ata maita'i nō Samaria, i roto i te parabole o te Faufa'a 'Āpi, tei parau fafau i te ta'ata o te fare tipaera'a e utuutu i terā rātere i pēpē : « 'E 'ia riro ato'a tā 'oe ra moni, nā'u ia e hōpoi atu i te ho'o ia 'oe 'ia ho'i mai au ra ». ¹³ 'O Zorama i roto i te Buka a Moromona, tei parau fafau e haere i roto i te medebara 'e 'o Nephi e tōna mau taea'e. Tē fa'ati'a ra Nephi : « 'E oti a'era ia Zorama tē tapu i te tapu ia mātou ra, 'ua 'ore ia tō mātou horuhoru iāna ». ¹⁴

'E te parau fafau tahito ia tei « fafauhia i te mau metua » mai tei fa'a'itehia i roto i te mau pāpā'ira'a mo'a « e riro te mau 'ā'au o te mau tamari'i i te fāriu i tō rātou ra mau metua » ? ¹⁵ I te orara'a hou teie orara'a, i te mā'itira'a tātou i te fa'anahora'a a te Atua, 'ua parau fafau tātou i te tauturu i te ha'aputuputura'a ia 'Īserā'ela i nā pae e piti o te pāruru. « 'Ua riro mai tātou 'ei 'āpiti nō te Fatu », tā Elder John A. Widtsoe i parau i te mau matahiti i ma'iri. « E 'ere atu ra te 'ohipara'a i roto i teie fa'anahora'a 'ei 'ohipa noa nā te Metua 'e nā te Fa'aora, e 'ohipa ato'a rā nā tātou ». ¹⁶

« Taua ha'aputuputura'a [ra], 'o te 'ohipa faufa'a rahi roa ia 'o tē tupu nei i ni'a i te fenua nei, 'ua nā 'ō te peresideni Nelson 'a rātere ai 'oia nā te ao nei. « 'Ia paraparau ana'e tātou i te parau nō te ha'aputuputura'a, tē parau nei tātou i teie parau mau faufa'a rahi : e ti'a i te

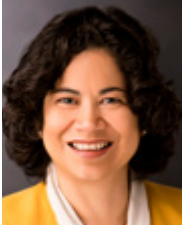
mau tamari'i ato'a a tō tātou Metua i te Ao ra, i nā pae e piti 'o te pāruru, 'ia fa'aro'o i te poro'i nō te 'evanelia a Iesu Mesia tei fa'aho'ihia mai ». ¹⁷

'Ei 'āpōsetolo nā te Fatu Iesu Mesia, tē fa'aoti nei au ma te tahi anira'a 'e te tahi parau fafau. 'A tahi, te anira'a : Tē ani nei au ia 'outou 'ia feruri i te mau parau fafau 'e te mau fafau'a tā 'outou i rave i mua i te Fatu, 'e 'ia vetahi 'ē ato'a, ma te huru parau ti'a, ma te 'ite ē, hō'ē noa tā 'outou parau. Te piti, tē parau fafau nei au ia 'outou ē, 'ia rave 'outou i te reira, e ha'amau te Fatu i tā 'outou mau parau 'e e fa'au'u'a maita'i 'oia i tā 'outou 'ohipa 'a tūtava ai 'outou ma te itoito 'e te rohirohi 'ore 'ia patu i tō 'outou orara'a, tō 'outou 'utuāfare 'e Te 'Ēkālesia a Iesu Mesia i te Feiā Mo'a i te mau Mahana Hope'a nei. 'Ei ia 'outou 'oia, e tō'u mau taea'e 'e mau tuahine, 'e e nehenehe tā 'outou e hi'o i mua ma te ti'aturi e « fāri'ihia ia ['outou] i te ra'i ra, 'ia pārahi ['outou] 'e te Atua ato'a i roto i te 'oa'oa hope 'ore ra... nā te Fatu ra nā te Atua i parau mai ra ». ¹⁸

'O tā'u ia e fa'a'ite pāpū nei 'e e parau fafau nei i te 'oa o Iesu Mesia, 'āmene. ■

FA'ATA'ARA'A

1. Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 68:6.
2. Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 93:1.
3. 1 Nephi 3:7.
4. Mosia 18:8–9.
5. 3 Nephi 18:7.
6. Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 82:10.
7. Hi'o Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 89:18–21.
8. Russell M. Nelson, « Te hutira'a mai i te mana 'o Iesu Mesia i roto i tō tātou orara'a », *Liahona*, Mē 2017, 39.
9. Mataio 25:40.
10. Alama 17:14.
11. Alama 17:25.
12. Ruta 1:16.
13. Luka 10:35.
14. 1 Nephi 4:37.
15. Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 2:2 ; hi'o ato'a Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 27:9 ; 128:17 ; Iosepha Semita—'Āamu 1:39.
16. John A. Widtsoe, « The Worth of Souls », *Utah Genealogical and Historical Magazine*, 'Ātopa 1934, 189.
17. Russell M. Nelson, « Ti'aturira'a nō Ziona » (purera'a nō te feiā 'āpi 'ati a'e i te ao, 3 nō Tiunu 2018), HopeofIsrael. ChurchofJesusChrist.org, 8.
18. Mosia 2:41.

NĀ REYNA I. ABURTO

Tauturu piti i roto i te peresidenira'a rahi o te Sōtaiete Tauturu

I roto i te ata 'e te mahana, e pārahi te Fatu i pīha'i iho iā'u !

Tē fa'a'ite pāpū nei au ē « I roto i te ata 'e te mahana » e pārahi te Fatu i pīha'i iho ia tātou, e nehenehe « tō tātou mau 'āti e horomi'ihia i roto i te 'oa'oa o te Mesia ».

Tē fa'a'ite ra te hō'ē o tā tātou mau himene herehia i te tāparura'a « I roto i te ata 'e te mahana, e pārahi te Fatu i pīha'i iho iā'u ! »¹ I te hō'ē taime tei roto vau i te manureva 'e te fātata mai ra te hō'ē vero rahi. 'A hi'o ai au nā roto i te ha'amāramarama, 'ua 'ite atu vau i te hō'ē ata rahi i raro mai ia mātou. 'Ua hiti mai te mau hihi mahana i ni'a i te mau ata, tei fa'ana'ana roa ia rātou. Terā rā, 'aita i maoro, 'ua pou mai te manureva i roto i te mau ata me'ume'u, e 'ua tāpo'ihia mātou i te hō'ē pōiri tā'ota'o, 'aita mātou i 'ite fa'ahou i te māmarama rahi tā mātou i 'ite nā mua atu.²

E nehenehe ato'a te mau ata 'ere'ere e tupu i roto i tō tātou orara'a, 'o tē nehenehe e ha'amatapō ia tātou i te māmarama o te Atua, 'e e nehenehe ato'a e fa'atupu i te uiuira'a i roto ia tātou ē, tē vai noa ra ānei te reira māmarama nō tātou. Te tahi o te reira mau ata, 'o te hepohepo ia, te ahoaho, 'e te tahi atu mau huru 'ati o

te ferurira'a 'e o te 'ā'au. E nehenehe te reira e fa'ahuru 'ē i tā tātou hi'ora'a ia tātou iho, ia vetahi 'ē, 'e i te Atua ato'a. E tupu te reira i ni'a i te mau vahine 'e te mau tāne o te mau huru matahiti ato'a i te mau vāhi ato'a o te ao nei.

E nehenehe ato'a te ata o te fe'a'a e ha'afifi ia vetahi 'ē 'aita i fāri'i i teie mau tāmatarā'a. Mai te mau huru melo ato'a o te tino, e ro'ohia te roro i te mau ma'i, te mau ahoaho 'e te mau 'aifaito'ore-ra'a i roto i te tino. 'Ia māuiui tō tātou vārua, e nehenehe tā tātou e ani i te tauturu a te Atua, a te feiā e hā'ati nei ia tātou, 'e a te feiā tōro'a nō te ea i te pae ferurira'a.

« 'Ua hāmanihia te mau tā'ata ato'a—te tāne 'e te vahine—i te hōho'a o te Atua. 'Ua riro tātou tāta'itahi 'ei tamaiti 'e 'ei tamāhine vārua herehia e nā metua i te ra'i ra, 'e... e huru 'e e hope'a hana-hana tō tātou tāta'itahi ».³ Mai tō tātou nā Metua i te ao ra 'e tō tātou Fa'aora, e tino tāhuti tō tātou⁴ 'e tē fāri'i nei i te mau mana'o horuhoru.⁵

E a'u mau tuahine here ē, e mea mātaro'hia 'ia 'oto 'aore rā 'ia ha'ape'a-pe'a i te tahi taime. Te 'oto 'e te mana'o pe'ape'a e mau mana'o horuhoru mātaro'hia terā nō te tā'ata.⁶ Terā rā, mai te mea e 'oto tāmāu noa tātou 'e mai te mea e tāpe'a tō tātou māuiui 'ia 'ite i te here o tō tātou Metua i te ao ra 'e o tāna Tamaiti 'e o te Vārua Maita'i, tei roto paha ia tātou i te hepohepo rahi, te mana'o pe'ape'a, 'aore rā te tahi atu huru hepohepo.

I te hō'ē taime 'ua pāpa'i tā'u tamāhine : « I te hō'ē tau... i te 'oto-noa-ra'a vau i te mau taime ato'a. 'Ua mana'o noa na vau ē, e au te 'oto mai te hō'ē mea e ha'amāhia, 'e e tāpa'o te reira nō te paruparu. Nō reira 'ua tāpe'a noa vau i tō'u 'oto nō'u iho. 'Ua feruri au ē, 'aita hō'ē a'e faufa'a tō'u ».⁷

Teie te parau a te hō'ē hoa : « Mai tō'u tamari'iri'ira'a, 'ua fa'aruru vau i te hō'ē 'arora'a tāmāu i te mau mana'o ti'aturi 'ore, te pōiri, te mo'emo'e, 'e te mata'u 'e i te ferurira'a 'oto 'e te 'ino. 'Ua rave au i te mau mea ato'a nō te huna i tō'u māuiui 'e 'eiaha roa atu 'ia mana'ohia ē, e 'ere au i te mea ruperupe 'e te mea pūai ».⁸

E a'u mau hoa here, e nehenehe te reira e tupu mai i ni'a ia tātou—mai te mea iho ā rā ē, tātou te feiā ti'aturi i roto i te fa'anahora'a nō te 'oa'oa, e tu'u tātou i te mau hōpoi'a faufa'a 'ore

i ni'a ia tātou iho nā roto i te ferurira'a ē, e ti'a ia tātou 'ia maita'i roa i teie nei. E nehenehe te reira mau huru mana'o e fa'ateimaha. Te tita'ura'a 'ia roa'a te maita'i roa, e 'ohipa te reira nō tō tātou orara'a tāhuti tā'āto'a 'e tae atu i'ō mai—'e nā roto ana'e i te aroha o Iesu Mesia.⁹

I te tahi a'e pae, mai te mea ē, e ha'apa'o tātou i tō tātou mau fifi i te pae mānava, ma te fāri'i ē, 'aita tātou i maita'i hope roa, te hōro'a ra ia tātou i te parau fa'ati'a ia vetahi 'ē 'ia fa'a'ite mai i tō rātou mau fifi. E 'ite 'āmui tātou ē, tē vai ra te ti'aturira'a, 'e 'aita i titauhia ia tātou 'ia māuiui tātou ana'e¹⁰

'Ei mau pipi nā Iesu Mesia, 'ua fafau tātou i te Atua ē, « 'ua ineine tātou nō te hōpoi i te mau hōpoi'a a vetahi 'ē » 'e « 'ia 'oto 'a 'oto ai te feiā 'oto ra ». ¹¹ E nehenehe e riro mai te uiuira'a nō ni'a i te mau ma'i o te ferurira'a, te 'itera'a i te mau rāve'a 'o tē nehenehe e tauturu 'ia fa'a'āfaro i te reira mau fifi 'e i te hope'a 'ia 'āfa'i ia tātou iho 'e 'ia 'āfa'i ia vetahi 'ē i te Mesia, te Fatu o te Fa'aorara'a. ¹² Noa atu ē, 'aita tātou i 'ite nāhea 'ia fa'atū'a-ti ia tātou i ni'a i te mau mea e fāri'ihia

ra e vetahi 'ē, e nehenehe te fāri'ira'a ē, e māuiui mau tō rātou e riro 'ei ta'ahira'a mātāmua faufa'a nō te 'ite mai i te hāro'aro'ara'a 'e te ora.¹³

Nō te tahi mau huru, e nehenehe te tumu o te hepohepo 'e te ahoaho e 'itehia, 'e i te tahi atu mau taime, e mea fifi 'ia 'ite mai. ¹⁴ E nehenehe tō tātou roro e māuiui nō te hepohepo¹⁵ 'aore rā nō te rohirohi hope,¹⁶ 'o tē nehenehe e ha'amaita'ihia i te tahi taime nā roto i te fa'atanotanora'a i te mā'a, te ta'otora'a, 'e te fa'a'eta'etara'a i te tino. I te tahi mau taime, e hina'aro-ato'a-hia te rapa'aura'a 'e te rā'aura'a i raro a'e i te arata'ira'a a te feiā 'aravihi.

E nehenehe te mau ma'i nō te pae ferurira'a tei 'ore i rapa'auhia e riro 'ei 'ati rahi, 'e e rahi roa atu te mo'emo'era'a, te hāro'aro'a 'ore, te mutura'a te mau auta'atira'a, te ha'amāuiuira'a iāna iho, 'e tae roa atu i te 'ōnohi. 'Ua 'ite maita'i au i te reira, 'ua pohe tō'u metua tāne nā roto i te 'ōnohi e rave rahi matahiti i teieni. E mea 'ino mau tōna pohera'a 'e te māuiui rahi nō tō'u 'utuāfare 'e nō'u iho. E rave rahi matahiti tō'u māuiuira'a, 'e 'aita i maoro

a'e nei, 'ua ha'api'i mai au ē, nā roto i te paraparaura'a nō ni'a i te 'ōnohi ma te ti'a, e tauturu te reira 'ia tāpe'a i te reira, e 'ita ra e fa'aitoito. ¹⁷ I paraparau a'e nei au i tā'u mau tamari'i ma te 'ōhie i te pohe o tō'u metua tāne, 'e 'ua 'ite au i te fa'aorara'a tā te Fa'aora e nehenehe e hōro'a i nā pae e piti o te pāruru.¹⁸

Te fifi rā, e rave rahi ta'ata e māuiui nei i te hepohepo rahi 'o tē fa'aātea nei ia rātou i tō rātou mau hoa Feiā Mo'a nō te mea, tē mana'o ra rātou ē, 'aita rātou i roto i te hō'ē fāito i ferurihia. E nehenehe tā tātou e tauturu ia rātou 'e 'ia fāri'i ē, e ti'a ato'a ia rātou 'ia 'āmui mai i rotopū ia tātou. E mea faufa'a 'ia 'ite ē, e 'ere te hepohepo 'ei hope'a nō te paruparu, e 'ere ato'a 'ei hope'a nō te hara. ¹⁹ E « ruperupe 'oia i roto i te vāhi mo'emo'e, e morohi rā i roto i te aroha ». ²⁰ 'Ia 'āmui tātou, e nehenehe tā tātou e vāvāhi i te mau ata o te mo'emo'e 'e o te ha'avi'ivi'ira'a, 'ia amohia te teimaha o te ha'amā 'e 'ia tupu mai te mau temeio o te fa'aorara'a.

I roto i tōna tau tāvinira'a i te fenua nei, 'ua fa'aora Iesu Mesia i tei ma'ihia, 'e i tei 'oto, terā rā, 'ua titauhia i te ta'ata tāta'itahi 'ia fa'a'ite i te fa'aro'o i roto iāna 'e 'ia ha'a nō te fāri'i i tāna fa'aorara'a. 'Ua haere mai te tahi pae nā te ātea roa, 'ua toro vetahi i tō rātou rima nō te tāpe'a i tōna 'ahu, 'e 'ua amohia vetahi iāna ra 'ia fa'aorahia. ²¹ Nō te fa'aorara'a, 'aita ānei tātou pā'āto'a e hina'aro tu'utu'u 'ore iāna ? « E 'ere ānei tātou pā'āto'a e mau ta'ata tao'a 'ore ra ? »²²

E pe'e ana'e i te haere'a o te Fa'aora 'e e fa'arahi ana'e i tō tātou aroha ta'ata, e fa'aiti i tō tātou mana'o ha'avā, 'e e fa'aea i te riro 'ei mau ta'ata hi'opo'a i te huru pae vārua o vetahi 'ē. Te fa'aro'ora'a ma te here 'o te hō'ē ia o te mau tao'a fa'ahiahia roa tā tātou e nehenehe e pupu atu. E nehenehe paha tātou e tauturu i te ta'ita'ira'a 'aore rā, i te amora'a i te mau ata teimaha 'o tē ha'apohe i tei herehia e tātou 'e tō tātou mau hoa²³ 'ia nehenehe ia rātou, nā roto i tō tātou here, 'ia fāri'i fa'ahou i te Vārua Maita'i 'e 'ia 'ite i te māramarama nā roto mai ia Iesu Mesia.

Mai te mea te hā'ati-tāmau-hia ra 'outou 'e te hō'ē « māhu pōiri », ²⁴ fāriu

atu i te Metua i te Ao ra. 'Aore hō'ē mea tā'outou i fārerei e nehenehe e tau i te parau mau mure 'ore ē, e tamari'i 'outou nāna 'e 'ua here 'oia ia 'outou.²⁵ 'A ha'amana'o o te Mesia tō'outou Fa'aora 'e te Ora, 'e o te Atua tō'outou Metua. 'Ua ta'a ia rāua. 'A feruri tei piha'i iho rāua ia 'outou, tē fa'aro'o ra 'e tē pūpū mai ra i te tauturu.²⁶ E tamarū rāua ia 'outou i roto i tō'outou mau 'ati ». ²⁷ 'A rave i te mau mea ato'a e ti'a ia 'outou 'ia rave 'e 'a ti'aturi i te aroha tāra'ehara a te Fatu.

E'ita tā'outou mau arora'a e fa'ata'a ia 'outou, e ha'amaita'i rā te reira ia 'outou.²⁸ Nō te hō'ē « tara i roto i te tino nei », ²⁹ e roa'a paha ia 'outou te ti'ara'a 'ia 'ite hau atu i te aroha ia vetahi 'ē. Ma te arata'ihia e te Vārua Maita'i, 'a fa'a'ite i tō'outou 'a'amu nō te « aupuru i te feiā paruparu, fa'ateitei mai i te rima tautau ra i ni'a, 'e 'ia fa'a'eta'eta i te mau turi 'avae paruparu ».³⁰

Nō tātou 'o tē aro nei 'aore rā 'o tē pāturu nei i teie taime i te hō'ē ta'ata 'o tē aro nei, e mata na tātou i te pe'e i te mau fa'auera'a a te Atua 'ia vai noa tōna vārua i roto ia tātou.³¹ E mata na tātou i te rave i « te mau 'ohipa na'ina'i 'e te 'ohie »³² 'o tē hōro'a mai ia tātou i te pūai pae vārua. Mai tā te peresideni Russell M. Nelson i parau : « 'Aita e mea e ha'avētea a'e i te ra'i maori rā te 'āmuira'a te ti'amā rahi, te ha'apa'o-ti'a-ra'a, te 'imi-pāpū-ra'a, te 'oa'oara'a i te mau mahana ato'a i te parau a te

Mesia i roto i te Buka a Moromona, e te fa'ata'ara'a i te taime tāmau nō te 'ohipa hiero 'e te 'a'amu 'utuāfare.³³

'A ha'amana'o na tātou ē, 'ua rave tō tātou Fa'aora o Iesu Mesia « i tō [tātou] paruparu i ni'a iāna iho 'ia fa'a'ihia tōna ra 'a'au i te aroha i au i te tino, 'ia 'ite 'oia i te rāve'a e fa'aora ai ia [tātou] i tō [tātou] paruparura'a ra ».³⁴ I haere mai 'oia « 'ei fa'aora i te feiā 'a'au 'oto, 'ia ha'amahanahana i te feiā i mihi ra, 'ia hōro'a atu nō rātou i te 'una'una 'ei mono i te rehu auahi, 'e te mono'i ra i te 'oa'oa 'ei mono i te 'oto, 'e te 'ahu pū ra i te ha'amaita'i 'ei mono i te 'a'au taiā ».³⁵

Tē fa'a'ite pāpū atu nei au ia 'outou ē, « i roto i te ata 'e te mahana » e pārahi te Fatu i piha'i iho ia tātou, 'ia « horomi'ihia tō tātou mau 'ati i roto i te 'oa'oa i te Mesia », ³⁶ e « nō roto i te aroha e ora ai tātou, hope noa atu tō tātou itoito ato'a ». ³⁷ Tē fa'a'ite pāpū nei au ē, e ho'i mai Iesu Mesia i te fenua nei « ma te ora i raro a'e i tōna pererau ». ³⁸ I te hope'a, e « horoi 'oia i tō [tātou] roimata ; 'e e 'ore roa te 'oto ». ³⁹ Nō te mea, te feiā ato'a « e haere mai i te Mesia 'ia maita'i roa 'outou iāna », ⁴⁰ e 'ore te mahana e topa fa'ahou, e riro ho'i Iehova 'ei māramarama vaiiho tai'ata nō [tātou], 'e tō [tātou] mau mahana autā noa ra, e hope roa ia ». ⁴¹ I te 'ioa o Iesu Mesia, 'āmene. ■

FA'ATA'ARA'A

1. « Pārahi i piha'i iho Iā'u ! » *Tē mau Himene*, nū.166.
2. Mai te mea tei ni'a atu tātou i te ata, e'ita tātou e 'ite i te pōiri i raro noa atu ia tātou, 'e mai te mea ē, tei roto tātou i te pōiri i raro a'e nei, e mea fifi 'ia hi'o i te 'ana'ana o te mahana 'o tē hiti ra i ni'a noa a'e ia tātou.
3. « Te 'Utuāfare : E Poro'i i tō te Ao nei », *Liahona*, Mē 2017, 145.
4. « E te vārua 'e te tino ra o te 'a'au tā'ato'a iā o te ta'ata nei » (Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 88:15). « 'Ua riro tō'outou tino 'ei hiero nō tō'outou vārua. Te huru o tō'outou vārua, tei te huru iā o tā'outou fa'a'ohipara'a i tō'outou tino » (Russell M. Nelson, « Te mau fa'a'otira'a nō a muri atu », *Liahona*, Novema 2013, 107).
5. Hi'o, 'ei hi'ora'a, Isaia 65:19; Luka 7:13; 3 Nephi 17:6-7; Mose 7:28. Te ha'api'ira'a mai 'ia 'ite 'e 'ia ha'afau'a i tō tātou mau horuhoru, e nehenehe te reira e tauturu ia tātou 'ia fa'a'ohipa i te reira ma te maita'i nō te riro hau atu mai tō tātou Fa'aora, o Iesu Mesia.

6. Hi'o « Te 'oto 'e te hepohepo », kidshealth.org/en/kids/depression.html.
7. Hermana Elena Aburto blog, [hermanaelenaaburto.blogspot.com/2015/08.'Ua-pāpā-i-ato'a-oia](https://hermanaelenaaburto.blogspot.com/2015/08/'Ua-pāpā-i-ato'a-oia) : « 'Ua hōro'a mai taua tāmatara'a ra iā'u i te fāna'ora'a 'ia fa'a'ohipa pāpū i tō'u fa'aro'o i roto i te fa'anahora'a nō te fa'arara'a Nō te mea 'ua 'ite au ē, 'ua here tō'u Metua i te ao ra iā'u, 'e e fa'anahora'a tāna nō'u ana'e, 'e 'ua 'ite maita'i te Mesia i te mea tā'u e fārerei ra ».
E'ita te Atua e fa'aha'amā ia 'outou mai te mea te 'ere ra 'outou i te hō'ē 'aravihi. E 'oa'oa 'oia 'ia tauturu ia 'outou 'ia ha'amaita'i 'e 'ia tātarahapa. 'Aita 'oia e ti'a'i nei 'ia fa'a'afaro 'outou i te mau mea ato'a i te hō'ē taime. 'Aita e titauhia ia 'outou 'ia rave 'outou ana'e » (iwillthee.blogspot.com/2018/09)
8. Rata a te ta'ata iho. 'Ua pāpā'i ato'a 'oia : « 'Ua riro te rā'au fa'aora o te tāra'ehara a tō'u Fa'aora 'ei tumu tāmau nō te hau 'e te ha'apūra'a i roto i tō'u tere. 'Ia mo'emo'e ana'e au i roto i tā'u arora'a, e fa'aha'amana'ohia iā'u ē, 'ua fārerei a'e nā 'oia i te mea tā'u e fārerei nei, 'ei maita'i nō'u. E ti'a'ira'a rahi tō roto i te 'itera'a ē, tō'u tino maita'i i muri nei 'e e ti'afā'ahou mai ia, e 'ore ia e fārerei fa'ahou i teie 'ati o te tāhuti nei ».
9. Hi'o Russell M. Nelson, « Perfection Pending », *Ensign*, Novema 1995, 86-88; Jeffrey R. Holland, « 'Ia maita'i roa ho'i 'outou—i te hope'a ra », *Liahona*, Novema 2017, 40-42; J. Devn Cornish, « 'Ua nava'i ānei tō'u maita'i ? E manuia ānei au ? » *Liahona*, Novema 2016, 32-34; Cecil O. Samuelson, « What Does It Mean to Be Perfect ? » *New Era*, Tēnuare 2006, 10-13.
10. E mea faufa'a 'ia paraparau i teie mau tumu parau i tā tātou mau tamari'i, te 'utuāfare, 'e te mau hoa i roto i tō tātou fare, te pāroita 'e te 'oire.
11. Mōsia 18:8-9.
12. Hi'o Russell M. Nelson, « Iesu Mesia—te Fatu Fa'aora », *Liahona*, Novema 2005, 85-88; Carole M. Stephens, « Te Fatu Fa'aora », *Liahona*, Novema 2016, 9-12.
13. E mea maita'i 'ia 'ite nāhea 'ia 'ite i te mau tāpā'o 'e te mau fa'a'itera'a i roto ia tātou iho 'e i roto ia vetahi 'ē. E nehenehe ato'a tātou e ha'api'i mai 'ia 'ite i te mau huru ferurira'a tano 'ore 'aore rā maita'i 'ore, 'e nāhea 'ia mono i te reira i te mau huru ferurira'a tano 'e te maita'i a'e.
14. E nehenehe ato'a te hepohepo e tupu mai nā roto mai i te mau taurā'a maita'i i roto i te orara'a, mai te fānaura'a o te hō'ē tamari'i 'aore rā te hō'ē 'ohipa 'āpi, 'e e nehenehe e tupu mai mai te mea e mea maita'i te mau 'ohipa i roto i te orara'a o te hō'ē ta'ata.
15. Hi'o « Understanding Stress », *Adjusting to Missionary Life* (2013), 5-10.
16. Hi'o Jeffrey R. Holland, « Mai te 'āu'a parari », *Liahona*, Novema 2013, 40.
17. Hi'o Dale G. Renlund, « Understanding Suicide » (video), ChurchofJesusChrist.org; « Talking about Suicide » (video), ChurchofJesusChrist.org; Kenishi Shimokawa, « Understanding Suicide: Warning Signs and Prevention », *Liahona*, 'Atopa 2016, 35-39.35-39.

18. E titau te ha'amatarā'a o te fa'aorara'a i te hō'ē fa'aro'o mai tō te tamari'i te huru i roto i te 'itera'a ē, tē here nei te Metua i te Ao ra ia 'outou 'e 'ua hōro'a mai 'oia i te hō'ē rāve'a nō te fa'aora. 'Ua hōro'a tāna Tamaiti Here o Iesu Mesia i tōna ora nō te hōro'a i te reira fa'aorara'a. Terā rā, 'aita e rāve'a manamana, 'aita e rā'au 'ōhie nō te fa'aora, 'aita ato'a e 'ē'a 'ōhie nō te rā'au hope. Nō te fa'aora e titauhia te fa'aro'o rahi ia Iesu Mesia 'e i tōna ti'ara'a mure 'ore nō te fa'aora » (Richard G. Scott, « 'Ia ora i te hope'a 'oto o te hāmani-ino-ra'a », *Liahona*, Mē 2008, 42). 'Ia tupu ana'e mai te hō'ē fifi, 'oi'oi roa tātou i te fa'a'āfaro. Terā rā, 'aita e titauhia ia tātou ana'e 'ia riro 'ei feiā fa'a'āfaro nō tō tātou iho mau fifi 'aore rā nō tō vetahi 'ē. 'Eiaha nā tātou iho e rave i te mau mea ato'a. Hau atu i te hō'ē taime i roto i tō'u orara'a, 'ua 'imi au i te taote 'ia tauturu mai iā'u 'ia fa'a'oroma'i i roto i te mau taime fifi.
19. Hi'o Ioane 9:1-7.
20. Jane Clayton Johnson *Silent Souls Weeping* (2018), 197.
21. Hi'o Mataio 9:2-7, 20-22 ; 14:35-36 ; Mareko 1:40-42 ; 2:3-5 ; 3 Nephi 17:6-7.
22. Mosia 4:19; hi'o ato'a Jeffrey R. Holland, « E 'ere ānei tātou pā'āto'a i te feiā tāparu ? » *Liahona*, Novema 2014, 40-42.
23. Hi'o Roma 2:19 ; 13:12 ; hi'o ato'a Jeffrey R. Holland, « Come unto Me » (purera'a i Brigham Young University, 2 nō Māti 1997), speeches.byu.edu.
24. Hi'o 1 Nephi 8:23 ; hi'o ato'a 1 Nephi 12:4, 17 ; 3 Nephi 8:22.
25. Hi'o Salamo 82:6 ; Roma 8:16-18 ; Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 24:1 ; 76:24 ; Mose 1:1-39.
26. Hi'o *Adjusting to Missionary Life*, 20; hi'o ato'a Mika 7:8; Mataio 4:16; Luka 1:78-79; Ioane 8:12.
27. Iakoba 3:1; hi'o ato'a Ephesia 5:8; Kolosa 1:10-14; Mosia 24:13-14; Alama 38:5. 'A tai'o i tō 'outou ha'amaita'ira'a pātereareha 'aore rā e ani i te hō'ē ha'amaita'ira'a autahu'ara'a 'ia ti'a ia 'outou 'ia fa'aro'o 'e 'ia ha'amana'o i te here rahi o te Metua i te Ao ra ia 'outou 'e tē hina'aro nei 'oia e ha'amaita'i ia 'outou.
28. Hi'o 2 Korinetia 4:16-18; Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 121:7-8, 33; 122:5-9.
29. 2 Korinetia 12:7.
30. Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 81:5; hi'o ato'a Isaia 35:3.
31. Hi'o Moroni 4:3; Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 20:77.
32. Alama 37:6.
33. Russell M. Nelson, « Heheura'a nō te 'Ēkālesia, heheura'a nō tō tātou orara'a », *Liahona*, Mē 2018, 95.
34. Alama 7:12; hi'o ato'a Isaia 53:4; 2 Nephi 9:21; Mosia 14:4.
35. Isaia 61:1-3 hi'o ato'a Luka 4:18.
36. Alama 31:38 hi'o ato'a Alama 32:43; 33:23.
37. 2 Nephi 25:23.
38. Malaki 4:2; 3 Nephi 25:2.
39. Apokalupo 21:4.
40. Moroni 10:32.
41. Isaia 60:20.

NĀ LISA L. HARKNESS

Tauturu hō'ē i roto i te Peresidenira'a rahi o te Paramere

Fa'aturara'a i tōna i'oa

Ma te ihota'ata o te fafaura'a 'e te rirora'a 'ei melo, 'ua pi'ihia tātou ma te i'oa o Iesu Mesia.

'A tia'i noa ai nā metua ma te fa'a'oroma'i i te fānaura'a o te hō'ē tama, tei ia rāua te hōpoi'a nō te mā'iti i te i'oa nō tā rāua 'aiu fānau 'āpi. Penei a'e i tō 'outou fānaura'ahia, 'ua fāri'i 'outou i te hō'ē i'oa tei hōro'ahia i roto i tō 'outou fēti'i mai tera u'i 'e tera u'i. 'Aore rā penei a'e te i'oa tei hōro'ahia nō 'outou, 'ua tu'i te ro'o i roto i te matahiti 'aore rā i te tuha'a fenua i reira 'outou i te fānaura'ahia.

'Ua hōro'a te peropheta Helamana 'e tōna hoa vahine i te mau i'oa fēti'i faufa'a tumu mau nō tā rāua nā tamā-roa na'ina'i 'o Lehi 'e 'o Nephi. 'Ua

parau i muri a'e 'o Helemana i tāna nā tamaiti :

« I topa atu vau ia 'ōrua i te i'oa o tō tātou tau metua ... 'a ha'amana'o ai 'ōrua i tō 'ōrua ra tau i'oa 'ia ha'amana'o 'ōrua ia rāua ra ; 'e 'ia ha'amana'o 'ōrua ia rāua ra, 'a ha'amana'o ato'a i tā rāua ra mau 'ohipa ; 'ia 'ite ato'a i tei parauhia 'e tei pāpā'ihia ho'i, 'e tau ta'ata maitata'i rāua ».

« Nō reira, e tā'u pu'e tamari'i nei, 'ia rave 'ōrua i tei maita'i ra ».¹

Te i'oa 'o Nephi 'e 'o Lehi, 'ua tauturu ia rāua 'ia ha'amana'o i te mau 'ohipa maita'i tā tō rātou tau tupuna, 'e 'ua fa'aitoito ia rāua 'ia nā reira ato'a.

Te mau tuahine, noa atu te vāhi tā tātou e noho nei, te reo tā tātou e parau nei, e 8 ānei matahiti tō tātou 'aore rā hau atu, tē mau nei tātou i te hō'ē i'oa e hō'ē ā fā tō te reira.

« O (tātou) ato'a ho'i tei bāpetizohia i roto i te Mesia, 'ua 'ahu ia i tā te Mesia ra... hō'ē ā ho'i (tātou) i roto i te Mesia ra ia Iesu ».²

'Ei mero nō Te 'Ēkālesia a Iesu Mesia i te Feiā Mo'a i te mau Mahana Hope'a nei, « 'ua pūpū mātāmua atu tātou i tō tātou hina'aro 'ia rave i ni'a ia tātou iho te i'oa o te Mesia, nā roto te 'ōro'a nō te bāpetizora'a ».³ Nā roto i teie fafaura'a, 'ua tapu tātou 'ia ha'amana'o noa iāna, 'ia ha'apa'o i tāna mau fa'auera'a, 'e 'ia tāvini ia vetahi

'ē. Tō tātou hina'aro 'ia ha'apa'o i teie fafaura'a, 'ua fa'a'āpīhia ia i te mahana sābati ato'a 'a rave ai tātou i te 'oro'a mo'a 'e 'a 'oa'oa fa'ahou ai i roto i te ha'amaita'ira'a nō « te ta'ahira'a i roto i te hō'ē orara'a 'āpi ».⁴

Te i'oa tei hōro'ahia nō tātou i te fānaura'a e fa'a'ite mai te reira i tō tātou ihota'ata tāta'itahi 'e e hōro'a mai ia tātou i te rirora'a 'ei melo nō tō tātou 'utuāfare i te tāhuti nei. 'Āre'a rā, 'ia « fānau-fa'ahou-hia » tātou nā roto i te bāpetizora'a, e fa'arahihia tō tātou hāro'aro'ara'a 'o vai mau tātou. « Nō te faufa'a tā 'outou i fafau mai ra, 'e parauhia ai 'outou i te tamari'i a te Mesia... inaha ho'i... i fa'afānau-vārua-hia ai 'outou e āna ; nō te mea tē nā ō mai ra 'outou, 'ua fa'ahuru-ē-hia tō 'outou 'ā'au nā roto i te fa'aro'o i tōna ra i'oa ; nō reira i fa'afānauhia ai 'outou e āna ».⁵

Nō reira, ma te ihota'ata o te fafaura'a 'e te rirora'a 'ei melo, 'ua pi'ihia tātou ma te i'oa o Iesu Mesia. 'E « 'aita atu e i'oa, 'aita ho'i e 'ē'a, 'aita ho'i e rāve'a e fa'a'itehia mai, e tae mai ai te ora i te tamari'i a te ta'ata nei, i roto ana'e rā, 'e nā roto ana'e ho'i i te i'oa o te Mesia, te Fatu Pūai Hope ».⁶

'Ua 'itehia te i'oa o Iesu hou tōna fānaura'ahia. I te ari'i Beniamina, 'ua tohu te hō'ē melahi, « 'E e ma'irihia tōna i'oa, 'o Iesu Mesia, te Tamaiti a te Atua... 'e e ma'irihia tōna metua vahine i te i'oa ra ia Maria ».⁷ Tāna 'ohipa nō « te aroha fa'aora »⁸ 'ua fa'a'ite-ato'ahia i te mau tamari'i a te Atua i te mau taime ato'a 'a vai noa mai ai te 'evanelia i ni'a i te fenua nei, mai Adamu rāua o 'Eva mai ā e tae roa mai i tō tātou nei mahana, 'ia 'ite ho'i rātou « i te tumu 'e hi'ohia atu e rātou nō te matarara'a i tā rātou mau hara ».⁹

I te matahiti i ma'iri, 'ua fa'atae mai te peresideni Russell M. Nelson i te hō'ē ti'a'orora'a tohu i te mau tuahine ato'a 'ia « hāmani i te ananahi nā roto i te tauturura'a 'ia ha'aputupu mai ia Iseraela tei ha'apurarahia ». 'Ua ani manihini mai 'oia ia tātou 'ia tai'o i te Buka a Moromona 'e 'ia « tāpa'o i te mau 'irava tāta'itahi 'o tē parau nei nō 'aore ra tē fa'ahiti nei nō te Fa'aora. 'Ua 'ani ato'a mai 'oia ē « 'ia vai te hina'aro pāpū e paraparau nō te Mesia, e 'oa'oa i

te Mesia 'e e poro i te Mesia i tō (tātou) 'utuāfare 'e te mau hoa ». Penei a 'e 'ua ha'amata 'outou i te 'itea i te mau hotu o tāna parau tapu ē, « 'o 'outou 'e 'o ratou, e ha'afātatahia atu i te Fa'aora... 'E 'ei reira ho'i te mau taurira'a, te mau temeio ato'a 'e ha'amata ai i te tupu mai ».¹⁰

E hōro'a mai tā tātou fafaura'a, 'ia ha'amana'o tāmau noa i te Fa'aora, i te pūai nō te pāruu i te parau mau 'e te parau-ti'a, i rotopū i te hō'ē naho'a ta'ata ānei, 'aore rā i roto i tō tātou mau vāhi mo'emo'e, i te hō'ē vāhi 'aita roa te hō'ē ta'ata 'e 'ite i tā tātou mau ravera'a maoti te Atua ana'e. 'Ia ha'amana'o ana'e tātou iāna 'e tōna i'oa tā tātou e rave nei i ni'a iho ia tātou, 'aita roa e vāhi nā te mau fa'aura'a vi'ivii 'aore rā nō te mau ha'avara'a teiaha. Ma tō tātou mata i ni'a i te Fa'aora, e 'ite tātou iho 'o vai mau tātou—hō'ē tamari'i here-mauhia na te Atua.

E tauihia tā tātou fafaura'a, 'ia ha'amana'o 'ia tāmarū i te mau ha'ape'ape'ara'a o te ao nei, i te fe'a'a 'ei itoitō 'e

e hōro'a mai i te tia'ira'a i te mau taime tāmatara'a.

'E 'ia hi'a 'e 'ia topa ana'e tātou i roto i tō tātou haerera'a i mua i ni'a i te 'ē'a nō te fafaura'a, e mata na tātou i te ha'amana'o i tōna i'oa 'e i tōna hāmani maita'i ia tātou. « Tei iāna ho'i te mana hope, 'e te pa'ari ato'a, 'e te 'ite ato'a ; tē hāro'aro'a ra 'oia i te mau mea ato'a ra, 'o te Atua aroha 'oia... ia rātou 'o te tātarahapa 'e te fa'aro'o i tōna ra i'oa ».¹¹ 'Oia mau, 'aita e ta'i huru marū a'e 'oia ho'i te i'oa o Iesu Mesia nō te feiā ato'a e 'ā'au paruparu 'e te 'oto, 'o tē 'imi nei « 'ia rave maita'i a'e 'e 'ia riro 'ei mea maita'i a'e ».¹²

'Ua ha'api'i mai peresideni Nelson ē : « 'Ua topa te mahana i te taime e pārahi noa 'oe mai te hō'ē keresetiano muhu noa 'e te fana'o ho'i ». Tā 'oe ha'apa'ora'a e 'ere noa ia i te fa'a'ite-tino-ra'a ia 'oe i te purera'a i te sābati. Maoti ra, 'o te fa'a'itera'a ia 'oe 'ei pipi mau mai te sābati po'ipoi 'e tae roa atu i te mahana ma'a pō. 'Aita re'a mea i 'iteāhia 'ei pipi 'āfa tai-me ra te huru na te Fatu Iesu Mesia ».¹³

Tō tātou hina'aro 'ia rave i te i'oa o te Mesia i ni'a ia tātou 'ua riro hau atu i te hō'ē 'aitauri'a parau pāpū. E 'ere i te hō'ē fafaura'a e fa'ata'oto 'aore rā te hō'ē fa'anahora'a ihotumu. E 'ere i te hō'ē peu nō te tomora'a 'aore rā te hō'ē tāreta i'oa tei pinehia i ni'a ia tātou. E 'ere i te hō'ē parau pāpā'i 'o tā tātou e tu'u 'ōhie noa atu i ni'a i te pa'epa'e 'aore rā e fa'atautau i ni'a i te papa'i. Tōnā i'oa 'ua « tu'uhia »,¹⁴ 'ua pāpā'ihia i roto i tō tātou 'ā'au, 'e 'ua « 'ō'otihia i ni'a i tō (tātou) ra mata ».¹⁵

E ti'a 'ia ha'amana'o-tāmau-hia te tusia tara'ehara a te Fa'aora i roto i tō tātou ferurira'a, tā tātou mau 'ohipa, 'e tō tātou mau auhoara'a ia vetahi 'ē. 'Aita 'oia i ha'amana'o noa i tō tātou i'oa, 'ua ha'amana'o tāmau rā 'oia ia tātou. 'Ua parau te Fa'aora ē :

« E mo'e ānei i te 'aiū i te metua vahine mau iho ; 'e 'aita atu ra e 'ite i te aroha i te tamaiti nō tōna iho 'ōpu ? 'Ē, e mo'e ā ia iāna, e'ita rā 'oe 'e mo'e iā'u ».

« Inaha, 'ua pāpā'i ha'amau vau ia 'oe i ni'a i tō'u 'apu rima ».¹⁶

'Ua ha'api'i mai peresideni George Albert Smith e, « 'A fa'atura i te mau i'oa tā 'outou e mau nei, nō te mea, 'ia tae i te hō'ē mahana, 'e hōro'ahia ia 'oe te taimē 'e te hōpoi'a nō te parau-ti'a atu i te Fatu i te ra'i ra... e aha tā 'outou i rave i (tera) mau i'oa »,¹⁷

Mai te au i te mau i'oa o Nephi 'e o Lehi tei mā'iti-māite-hia, e ti'a ānei i te

parauhia 'e i te pāpā'ihia nō tātou nei 'ei pipi mau tātou na te Fatu ra o Iesu Mesia ? Tē fa'ahanahana mau ra ānei tātou i te i'oa 'o Iesu Mesia mai tei au, 'o tā tātou ho'i i rave mai ma te hina'aro mau i ni'a ia tātou nei ? 'E ti'a ānei ia tātou 'ia pi'i-to'o-piti-hia 'ei « tahu'a 'e 'ei 'ite »¹⁸ nō tōna ra here-maita'i-mau 'e tōna pūai fa'aora ?

'Aita i maoro roa a'e nei, tē fa'aro'o ra vau i te tai'ora'a o te Buka a Moromona. 'Ia tae i te pene hope'a o Nephi 2, 'ua fa'aro'o vau ia Nephi i te paraura'a i te hō'ē mea, 'inaha 'aita vau i tai'o a'e nei mai te reira i muta'a iho ra. I roto i te tā'āto'ara'a o tāna mau pāpā'i, tē ha'api'i nei 'oia 'e tē fa'a'ite pāpū nei 'oia nō te « Fa'aora », i « Tei Mo'a i Iseraela ra », te « 'Arenio a te Fatu », 'e te « Mesia ». 'A 'ōpani ai 'oia i tāna pāpā'i, 'ua fa'aro'o vau iāna i te paraura'a i teie mau parau : « Tē 'oa'oa nei au i te parau pāpū ; tē 'oa'oa nei au i te parau mau ra ; 'e tē 'oa'oa nei ho'i au i tō'u ra Iesu, nō te mea 'ua fa'aora 'oia i tō'u vārua ».¹⁹ I tō'u fa'aro'ora'a i teie mau parau, 'ua 'oa'oa roa tō'u 'ā'au 'e, 'ua tāmau atu vau i te fa'aro'o fa'ahou ā 'e na ni'a-iho-noa. 'Ua 'itehia iā'u 'e 'ua pāhonoa e teie nei 'irava mai te au i tā'u i 'ite 'e i pāhono i tō'u iho i'oa.

'Ua parau a'e nei te Fatu, « 'oia ia, 'e ao tō teie nei feiā tō tei hina'aro 'ia rave i tō'u ra i'oa 'ei i'oa nō rātou ; e ma'irihia ho'i rātou i tō'u i'oa, 'e nō'u ia rātou ».²⁰

'Ei mau melo nō Te 'Ēkālesia a Iesu Mesia i te Feiā Mo'a i te mau Mahana Hope'a nei, 'ia « rave-'oa'oa-ato'a (i ni'a ia tātou) te i'oa 'o te Mesia²¹ ma te fa'atura i tōna ra i'oa ma te here, te 'ā'au fa'aro'o 'e te mau 'ohipa maita'i. Tē fa'a'ite pāpū nei au, 'o 'oia te « 'Arenio a te Atua, 'oia ia, te Tamaiti a te Metua Mure 'Ore ra ».²² Nā roto i te i'oa o tāna 'aiu mo'a, 'o Iesu Mesia, 'āmene. ■

FA'ATA'ARA'A

1. Helamana 5:6–7.
2. Galatia 3:27–28
3. D. Todd Christofferson, « Te mana o te fafaura'a », *Liahona*, Mē 2009, 20.
4. Roma 6:4
5. Mosia 5:7
6. Mosia 3:17
7. Mosia 3:8
8. Alama 26:13
9. 2 Nephi 25:26
10. Russell M. Nelson, « Te tauturura'a a te mau tuahine i te ha'aputuputura'a ia 'Īserā'ela », *Liahona*, Nov. 2018, 70.
11. Alama 26:35
12. Russell M. Nelson, « E nehenehe tātou e rave maita'i a'e 'e e riro maita'i a'e », *Liahona*, Mē 2019, 68.
13. Russell M. Nelson, « Disciples of Jesus Christ—Defenders of Marriage » (Brigham Young University commencement, 14 nō 'Ātete 2014), 3, speeches.byu.edu.
14. Galatia 3:27
15. Alama 5:19
16. 1 Nephi 21:15–16.
17. George Albert Smith, « Your Good Name », *Improvement Era*, Māti 1947, 139.
18. Te mau 'Ohipa 26:16.
19. 2 Nephi 33:6; ha'apāpūra'a hau atu.
20. Mosia 26:18
21. Alama 46:15
22. 1 Nephi 11:21

Te mau huimana fa'atere rahi 'e te feiā fa'atere rahi o te 'Ēkālesia a Iesu Mesia i te Feiā Mo'a i te mau Mahana Hope'a nei

TE PERESIDENIRA'A MĀTĀMUA

Dallin H. Oaks
Tauturu hō'e

Russell M. Nelson
Peresideni

Henry B. Eyring
Tauturu piti

TE PUPU NŌ TETINO 'AHURU MA PITI 'ĀPŌSETOLO

M. Russell Ballard

Jeffrey R. Holland

Dieter F. Uchtdorf

David A. Bednar

Quentin L. Cook

D. Todd Christofferson

Neil L. Andersen

Ronald A. Rasband

Gary E. Stevenson

Dale G. Renlund

Gerrit W. Gong

Ulisses Soares

TE PERESIDENIRA'A NŌ TE HITU 'AHURU

L. Whitney Clayton

Patrick Kearon

Carl B. Cook

Robert C. Gay

Terence M. Vinson

José A. Teixeira

Carlos A. Gaddy

TE MAU HITU 'AHURU HUIMANA FA'ATERE RAHI

(‘āpāpāra’a pīrāpā)

Marcos A. Adickmans	Rubén V. Allaud	Jose L. Alonso	Jorge M. Alvarado	Ian S. Arden	Steven R. Bangert	W. Mark Bassett	David S. Baxter	Randall K. Bennett	Hans T. Boom	Shayne M. Bowen	Mark A. Braeg	L. Todd Budge	Matthew L. Carpenter	Yoon Hwan Choi	Craig C. Christensen	Weatherford T. Clayton
Valeri V. Córdón	J. Devn Cornish	Joaquín E. Costa	LeGrand R. Curtis Jr.	Massimo De Feo	Benjamin De Hoyos	Edward Dube	Kevin R. Duncan	Timothy J. Dyches	David F. Evans	Enrique R. Fabella	Randy D. Furk	Eduardo Gavaret	Jack N. Gerard	Ricardo P. Gimenez	Taylor G. Goody	Christoffel Golden
Walter E. González	Brook P. Hales	Kevin S. Hamilton	Allen D. Haynie	Mathias Held	David P. Homer	Paul V. Johnson	Peter M. Johnson	Larry S. Kacher	Jörg Klebingat	Joni L. Koch	Frích W. Kopschke	Hugo E. Martinez	James B. Martino	Richard J. Maynes	John A. McCune	Kyle S. McKay
Peter F. Meurs	Hugo Montoya	Marcus B. Nash	K. Brett Nattress	S. Gifford Nielsen	Brent H. Nielson	Michael John U. Teh	S. Mark Palmer	Adilson de Paula Parrella	Kevin W. Pearson	Anthony D. Perkins	Paul B. Pieper	John C. Piggree Jr.	Rafael E. Pino	James R. Rasband	Michael T. Ringwood	Lynn G. Robbins
Gary B. Sabin	Evan A. Schmutz	Joseph W. Strati	Vern P. Scantill	Benjamin M. Z. Tai	Brian K. Taylor	Juan A. Uceda	Arnulfo Valenzuela	Juan Pablo Villar	Takeshi Wada	Alan R. Walker	Tameela B. Wakolo	Scott D. Whiting	Chi Hong (Sam) Wong	Kazuhiko Yamashita	Jorge F. Zaballós	

TE 'EPISEKŌPORĀ FA'ATERE RAHI

Dean M. Davies Tauturu hōē	Gerald Gausse Epipekōpo fa'atere rahi	W. Christopher Maddell Tauturu piti

TE FEIĀ FA'ATERE RAHI

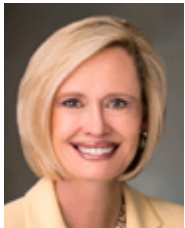
SŌTAIETE TAUTURU		
Sharon Eubarik Tauturu hōē	Jean B. Bingham Peresideti	Reyna L. Aburto Tauturu piti

FEIĀ 'ĀPI TAMĀHINE		
Michelle Craig Tauturu hōē	Bonnie H. Gordon Peresideti	Becky Craven Tauturu piti

HA'ĀPI'IRA'A SĀBĀTI		
Milton Camargo Tauturu hōē	Mark L. Pace Peresideti	Jan E. Newman Tauturu piti

FEIĀ 'ĀPI TAMĀROA		
Douglas D. Holmes Tauturu hōē	Stephen W. Owen Peresideti	Joseph Brough Tauturu piti

NĀ TE TUAHINE BONNIE H. CORDON
Peresideni rahi nō te Feiā 'Āpi Tamāhine

E mau tamāhine herehia

I te pū o te mau mea ato'a tā tātou e rave i te Feiā 'Āpi Tamāhine, 'o te hina'aro ia e tauturu ia 'outou 'ia noa'a te fa'aro'o 'āueue 'ore i te Fatu Iesu Mesia.

E au mau tuahine here ē, e 'oa'oa iti rahi te putuputura'a i rotopū ia 'outou. Tē 'ite nei tātou i te mani'ira'a rahi o te heheura'a, e mea teimaha nō te vārua, e mea fa'a'ana'anatae rā.

Tē ha'amata nei tātou 'e tē hina'aro nei au e fa'a'ite ia 'outou i te tahi mau hoa ; e mau tamāhine ma te tārēni hō'ē roa 'e te peu hō'ē roa, 'e te vaira'a hō'ē roa 'ei ta'ata hō'ē 'e 'ei utuāfare. 'Ua poihere roa vau ia rātou tāta'itahi, mai tā'u i poihere ia 'outou pā'āto'a.

Nā mua, 'o Bella. E mea itoito roa 'oia, 'o 'oia ana'e te tamāhine i roto i tāna 'āma'a i 'Itirane.

Teie 'o Josephine nō Afrika, tei pūpū fa'ahou iāna i te tuatāpapara'a i te Buka a Moromona i te mau mahana ato'a. Tē 'ite nei 'oia i te mana 'e te mau ha'amaita'ira'a nō teie 'ohipa 'ōhie 'e te ha'apa'o maita'i.

'E teie tō'u hoa iti 'o Ashtyn, e tamāhine fa'ahiahiā mau tei fa'aru'e mai i muri mai e ono matahiti 'arora'a i te ma'i mariri 'aita'ata. Tē pīna'ina'i noa nei tōna 'itera'a pāpū pūai nō te tāra'ehara a Iesu Mesia i roto i tō'u 'ā'au.

E mau tamāhine fa'ahiahiā ana'e 'outou. E mea ta'a 'ē 'outou tāta'itahi, terā tamāhine 'e terā tamāhine tāna mau hōro'a 'e te mau 'ohipa i tupu, hō'ē

ā rā huru 'outou 'ia hi'ohia te faufa'a rahi 'e te faufa'a mure 'ore.

E tamāhine vārua mau 'outou nō nā metua i te ra'i, 'aita ho'i e mea e nehenehe e fa'ata'a 'ē ia 'outou i tō rātou here 'e te here o te Fa'aora.¹ 'A ha'afātata ai 'outou iāna, noa atu ā e nu'ura'a na'ina'i roa mai te pēpe, e 'ite mai 'outou i te hau vai maoro i te pārahira'a i roto i tō 'outou vārua 'ei pipi ha'apa'o maita'i nā tō tātou Fa'aora, 'o Iesu Mesia.

'Ua ani mai te peresideni Russell M. Nelson, tō tātou perophe-ta here, 'iā'u 'ia fa'a'ite atu i te mau taurā'a fa'auru 'o tē tauturu ia 'outou 'ia « fa'atupu i [tō 'outou] fāito pūai mo'a »² 'e ia fa'arahi i tā 'outou fa'aururā'a nō te parau ti'a. E paraparau vau nō ni'a e maha vāhi e fa'atanora'a i teie pō.

Te parau tai'o a te Feiā 'Āpi Tamāhine

'A tahi, i te pū o te mau mea ato'a tā tātou e rave i te Feiā 'Āpi Tamāhine, 'o te hina'aro ia e tauturu ia 'outou 'ia noa'a te fa'aro'o 'āueue 'ore i te Fatu Iesu Mesia³ nā reira ato'a te 'ite pāpū nō ni'a i tō 'outou hiro'a hanahana 'ei tamāhine nā te Atua.

I teie pō, tē hina'aro nei au e fa'aara i te hō'ē taurā'a i ni'a i te parau tai'o a te Feiā 'Āpi Tamāhine. Tē pure nei au 'ia putapū 'outou i te Vārua Maita'i i te fa'a'itera'a ia 'outou i te parau mau o teie mau parau tā'u e fa'ahiti atu nō te parau tai'o 'āpi :

E tamāhine herehia vau e nā metua i te ra'i ra,⁴ ma te nātura hanahana 'e te hope'a mure 'ore.⁵

'Ei pipi nā Iesu Mesia,⁶ tē tūtava nei au 'ia riro mai iāna ra te huru.⁷ Tē 'imi nei au 'e tē rave nei au mai te au i te heheura'a e tae mai iā'u nei⁸ 'e tē aupuru nei au ia vetahi 'ē nā roto i tōna i'oa mo'a.⁹

E ti'a atu vau 'ei 'ite nā te Atua i te mau taimē ato'a 'e i roto i te mau mea ato'a 'e i te mau vāhi ato'a.¹⁰

'A tūtava ai au 'ia noa'a te fa'atei-teira'a¹¹ e poihere au i te hōro'a nō te tāta-rahapa¹² 'e e 'imi au i te ha'amaita'i iā'u i te mahana tāta'itahi.¹³ Ma te fa'aro'o,¹⁴ e ha'apūai au i tō'u 'utuāfare 'e tō'u mau fēti'i,¹⁵ e rave au i te mau fafaura'a mo'a 'e e ha'apa'o vau i te reira,¹⁶ 'e e fāri'i au i te mau 'ōro'a¹⁷ 'e i te mau ha'amaita'ira'a o te hiero mo'a.¹⁸

Tē 'ite nei tātou i te taurā'ahia te « mātou » 'ei « vau ». E tano teie mau parau mau i te ta'ata hō'ē. E tamāhine herehia 'outou nō nā metua i te ra'i. E pipi nō te fafaura'a 'outou nā tō tātou Fa'aora, 'o Iesu Mesia. Tē ani manihini nei au ia 'outou 'ia tuatāpapa 'e 'ia feruri i teie mau parau. 'Ua 'ite au ē,

Bella, nō Iceland mai

Josephine, nō Afirita mai

Ashtyn, tei fa'aruru i te ma'i mariri 'aita'ata

'ia nā reira 'outou, e noa'a mai tō 'outou 'itera'a pāpū nō te parau mau o te reira. 'Ia māramarama 'outou i teie mau parau mau, e tau i te huru 'outou e fa'a-ruru i te mau fifi. E tauturu te 'itera'a i tō 'outou hīro'a 'e te fā i te fa'atū'ati i tō 'outou hina'aro i ni'a i tō te Fa'aora.

E noa'a ia 'outou te hau 'e te ara-tā'ira'a 'a pe'e ai 'outou ia Iesu Mesia.

Te mau piha Feiā 'Āpī Tamāhine

Te piti o te vāhi e tauhia, 'o te mau piha Feiā 'Āpī Tamāhine ia. 'Ua parau Elder Neal A. Maxwell : « E mea pine-pine roa te mea tā te tā'ata e hina'aro roa nei, 'o te ha'apū'a nō te mau vero o te orara'a, i roto i te vāhi mo'a ra nō te tā'amura'a ». ¹⁹ E mea tītauhia 'ia riro tō tātou mau piha tamāhine 'ei vāhi mo'a e pārruru ia rātou i te mau vero, e mau vāhi pāpū nō te here 'e te tā'amura'a. I roto i te tauto'ora'a e patu i te tāhō'ē rahi a'e, e ha'apūai i te hoara'a 'e e ha'amaita'i i terā mana'o tā'amura'a i roto i te Feiā 'Āpī Tamāhine, tē rave nei mātou i te tahi mau fa'atanora'a i ni'a i te fa'anahora'a o te piha tamāhine.

'Ua hau i te hānere matahiti tō te feiā 'āpī tamāhine fa'ata'ara'ahia 'ei toru piha tamāhine. Mai teie taime atu, tē ani nei mātou i te feiā fa'atere Feiā 'Āpī Tamāhine, nā reira ato'a te mau 'episekōpo, 'ia feruri nā roto i te pure i te mau hina'aro o te tamāhine tāta'itahi ma te fa'anaho ia rātou mai te au i te vaira'a tā'a 'e o te pāroita. Teie te tahi hi'ora'a nō te reira.

- Mai te mea 'aita i rahi te feiā 'āpī tamāhine, e nehenehe 'outou e fa'anaho i te hō'ē noa piha Feiā 'Āpī Tamāhine tei roto rātou pauroa.
- Penei a'e 'ua rahi roa te mau tamāhine 12 matahiti 'e e mea iti a'e te mau matahiti i ni'a atu. E nehenehe 'outou e fa'aoti e fa'anaho e piti piha tamāhine : te Feiā 'Āpī Tamāhine 12 matahiti 'e te Feiā 'Āpī Tamāhine 13–18 matahiti.
- 'Aore rā mai te mea e pāroita rahi tō 'outou 'e e 60 tamāhine e tae mai nei, e nehenehe 'outou e fa'anaho e ono piha tamāhine, hō'ē piha hō'ē fāito matahiti.

'Ātirā ia, 'ua nahonaho tā 'outou mau piha tamāhine, e mea faufa'a 'outou te feiā 'āpī tamāhine nō te ora 'e nō te patura'a i te tāhō'ē. 'Ia riro 'outou 'ei māramarama nō te feiā 'ati a'e ia 'outou. 'Ia riro 'outou nō vetahi 'e 'ei puna here 'e te 'atu'atu 'o tā 'outou iho e hina'aro e fāri'i. Ma te pure i te 'ā'au, 'a tāmau noa i te toro i te rima 'e 'ia riro i terā pūai nō te maita'i. 'A nā reira ai 'outou, e 'i roa tō 'outou orara'a i te hāmani maita'i. E noa'a mai tō 'outou mana'o maita'i nō vetahi 'e 'e e 'ite ato'a mai ia 'outou i tō rātou maita'i.

Te i'oa nō te piha Feiā 'Āpī Tamāhine

Te toru, nā roto i teie fa'anahora'a piha tamāhine 'āpī, e parauhia te mau piha tamāhine ato'a i te hō'ē noa i'oa, 'oia ho'i « Te Feiā 'Āpī Tamāhine ». ²⁰ E tātarahia te mau i'oa Debure (Abeille), Roti (Eglantine) 'e Taronā (Lauréole).

Ha'apūai i te mau peresidenira'a piha tamāhine

Te vāhi hope'a tā'u i hina'aro e paraparau, 'o te faufa'a rahi ia o te mau peresidenira'a piha tamāhine. Tā'a 'e noa atu te fa'anahora'a e tāpe'ahia nō te mau piha Feiā 'Āpī Tamāhine, e pi'ihia te hō'ē peresidenira'a nō te piha tamāhine tāta'itahi! ²¹ E 'ōpuara'a nā te Atua 'ia pi'ihia te feiā 'āpī tamāhine 'ia fa'atere i tō rātou 'āpīra'a.

'Ua ha'apūaihia te 'ohipa 'e te fā nō te mau peresidenira'a piha tamāhine, 'e 'ua ha'apūpūhia te reira. 'O te 'ohipa nō te fa'arara'a te hō'ē o teie mau hōpoi'a rahi, i roto iho ā rā i te aupurura'a, te 'ohipa misiōnare, te fa'aitoitara'a 'e te 'ohipa hiero 'e te 'ā'amu 'utuāfare. ²² 'Oia mau, e mea nā reira tātou e ha'aputupu-tu ai ia 'Īserā'ela ²³—e 'ohipa hanahana te reira nō te tā'ato'ara'a o te feiā 'āpī tamāhine 'ei melo nō te nu'u feiā 'āpī a te Fatu.

Mai tā 'outou i 'ite, i roto i te mau tuha'a ato'a o te 'Ēkalesia, te pi'i nei te Fatu i te mau peresidenira'a nō te fa'atere i tōna

Chloe

mau ta'ata. 'Outou te feiā 'āpi tamāhine, e nehenehe te ti'ara'a melo nō te hō'ē peresidenira'a piha tamāhine 'ia riro i tō 'outou taime mātāmua nō te 'āmui i roto i teie fa'anahora'a fa'aterera'a fa'auru. 'Outou te feiā fa'atere ta'ata pa'ari, 'a hi'o i te pi'ira'a i te mau peresidenira'a piha tamāhine 'ei 'ohipa mātāmua roa nō 'outou 'ei reira e fa'atere atu ai i piha'i iho ia rātou, ma te fa'aa'o 'e ma te arata'i ia rātou i te manuiara'a.²⁴ Ta'a 'ē noa atu te 'aravihi fa'aterera'a o terā 'e terā peresidenira'a piha tamāhine, 'a ha'amata i te vāhi tei reira rātou 'e 'a tauturu ia rātou 'ia ha'amaita'i i tō rātou 'aravihi 'e te ti'aturi, 'o tē ha'amaita'i ia rātou 'ei feiā fa'atere. Tāpiri ia rātou, 'eiaha rā e haru mai i te fa'aterera'a. E arata'i te Vārua ia 'outou 'a arata'i ai 'outou ia rātou.

'Ei fa'ahōho'ara'a i te 'ohipa faufa'a rahi o te metua 'e te feiā fa'atere 'ei fa'aa'o (mentor), e fa'ati'a atu vau i te hō'ē 'ā'amu. 'Ua pi'ihia Chloe 'ei peresideni piha tamāhine. 'Ua fa'aitoito tōna ti'a fa'atere autahu'ara'a iāna 'ia 'imi i te tauturu a te Fatu nō te tu'u mai i te mau i'oa nō tāna peresidenira'a. 'Ua pure 'o Chloe 'e 'ua fāri'i 'oia i te fa'aurura'a nō te mau tamāhine e pi'i 'ei tauturu nōna, e mea huru vitiviti. 'Ua tāmāu 'oia i te feruri 'e i te pure nō te hō'ē pāpā'i parau, 'e 'ua fa'aho'i fa'ahou 'e fa'ahou ā te Vārua i tōna mana'o i ni'a i te hō'ē tamāhine tāna i māere—e tamāhine e tae varavara nei i te purera'a 'e i te mau 'ohipa ri'i.

Nō tōna hepohepo ri'i i teie muhumu, 'ua paraparau 'o Chloe i tōna metua vahine tei fa'ata'a iāna ē, hō'ē rāve'a tātou e fāri'i nei i te heheura'a, 'o te mau mana'o ia e ho'i noa mai. 'Ua noa'a fa'ahou mai tōna ti'aturi, 'e 'ua hau te mana'o o Chloe nō te tu'ura'a i te i'oa o terā tamāhine. 'Ua vauvau te 'episekōpo i te pi'ira'a i terā tamāhine, 'e 'ua fāri'i 'oia. I muri mai i te fa'ata'ara'a, 'ua nā 'ō teie pāpā'i parau iti ē : « 'Ua 'ite 'outou, 'aita vau i mana'o a'enei tē vai ra te pārahira'a nō'u 'e 'ua hina'arohia vau i te hō'ē vāhi. 'Aita a'enei tō'u mana'o tū'ati i te hō'ē vāhi. I teie rā pi'ira'a, 'ua tae mai te mana'o ē, e fā 'e e vāhi tā te Metua i te Ao ra nō'u ». I te fa'aru'era'a Chloe 'e tōna metua vahine

i terā rurura'a, 'ua fāriu Chloe i ni'a i tōna metua vahine ma te roimata 'a nā 'ō ai : « E parau pāpū te heheura'a ! Tē vai nei te heheura'a ! »

'Outou te mau peresidenira'a piha tamāhine, 'ua pi'ihia 'outou e te Atua 'e 'ua ti'aturihia 'outou nō te fa'atere i te hō'ē pupu o tāna mau tamāhine. « 'Ua 'ite te Fatu ia 'outou... Nāna i mā'iti ia 'outou ». ²⁵ 'Ua fa'ata'ahia 'outou e te hō'ē ta'ata tei mau i te mana o te autahu'ara'a ; te aura'a ra, 'ia rave 'outou i te mau hōpoi'a o tā 'outou pi'ira'a, tē fa'a'ohipa nei 'outou i te mana o te autahu'ara'a. E 'ohipa faufa'a rahi e tiā'i ra ia 'outou. 'A vai ara i te Vārua Maita'i 'e 'a 'ohipa mai te au i tāna mau muhumu. 'A nā reira ai 'outou, 'a tāvini ma te ti'aturi inaha, 'aita 'outou e tāvini 'ōtahi nei.

E te mau peresideni piha tamāhine, tītauhia tō 'outou mana'o pa'ari, te reo 'e te ito i roto i te 'āpo'ora'a feiā 'āpi pāroita tā Elder Quentin L. Cook i fa'aara 'āpi i teie mahana. E tuha'a faufa'a rahi 'outou nō te pāhonora'a i te mau hina'aro o tō 'outou mau taea'e 'e mau tuahine.²⁶

E ha'amata teie mau tauira'a nō ni'a i te fa'anahora'a 'e te fa'aterera'a piha tamāhine i te taime ra iho ā e incine te mau pāroita 'e te mau 'āma'a, 'eiaha rā 'ia mā'iri atu i te 1 nō Tēnuare 2020.

E au mau tuahine, tē hōro'a nei au i tō'u 'itera'a pāpū ē, e mau arata'ira'a fa'auruhia e te Fatu teie mau fa'atanora'a tā'u i paraparau i teie mahana. 'A rave itoito ai tātou i teie

mau fa'atanora'a, 'eiaha roa atu 'ia mo'e ia tātou i tā tātou fā : e ha'apūai i tā tātou fa'aotira'a e pe'e ia Iesu Mesia 'e e tauturu ia vetahi 'ē 'ia haere iāna. 'Ua 'ite au ē 'o teie tāna 'Ēkālesia. 'Auē tō'u māuruuru rahi i te mea ē, tē fa'ati'a nei 'oia ia tātou 'ia riro 'ei tuha'a faufa'a rahi nō tāna 'ohipa mo'a.

Tē pure nei au 'ia arata'i ato'a te Vārua i arata'i i teie mau fa'atanora'a ia 'outou 'a haere ai 'outou i mua i ni'a i te 'e'a nō te fafaura'a. Tē fa'a'ite pāpū nei au i te reira nā roto i te i'oa o Iesu Mesia, 'āmene. ■

FA'ATA'ARA'A

1. Hi'o Roma 8:35–39.
2. Russell M. Nelson, « Mau 'ite, mau pupu Autahu'ara'a a Aarona, 'e mau piha Feiā 'Āpi Tamāhine », *Liahona*, Novema 2019, 39.
3. Hi'o Maseli 3:5–7 ; Iakoba 7:5.
4. Hi'o Roma 8:16–17 ; Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 76:24 ; « Te 'utuāfare : E Poro'i i tō te Ao nei », *Liahona*, Mē 2017, 145.
5. Hi'o 2 Petero 1:3–4 ; Alama 37:44 ; Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau ; « Te 'utuāfare : E Poro'i i tō te Ao nei ».
6. Hi'o Ioane 13:14–15, 35.
7. Hi'o Mataio 22:37–39 ; 25:40 ; 3 Nephi 12:48.
8. Hi'o Ioane 16:13 ; 3 Nephi 14:7–8 ; Moroni 7:13 ; 10:5 ; Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 8:2 ; 9:8 ; 11:13.
9. Hi'o Mataio 20:26–28 ; 22:37–39 ; 25:34–40 ; 3 Nephi 26:19.
10. Hi'o Isaia 43:10 ; Mosia 18:9 ; Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 14:8.
11. Hi'o Roma 8:17 ; 2 Nephi 9:18 ; 31:20 ; Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 84:38 ; 132:49 ; Mose 1:39.

12. Hi'o Helamana 12:23 ; Moroni 10:33 ; Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 58:42.
13. Hi'o Alama 34:33 ; Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 82:18.
14. Hi'o Hebera 11 ; 2 Nephi 31:19–20 ; Alama 32:21.
15. Hi'o Iosua 24:15 ; Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 109:8 ; 132:19.
16. Hi'o Exodo 19:5 ; 1 Nephi 14:14 ; 2 Nephi 11:5 ; Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 54:6 ; 66:2 ; 90:24.
17. Hi'o Mosia 13:30 ; Alama 30:3 ; Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 84:20–22 ; Hiro'a fa'aro'o 1:3.
18. Hi'o Salamo 24:3 ; Isaia 2:3 ; Ezekielia 37:26.
19. Neal A. Maxwell, *All These Things Shall Give Thee Experience* (1979), 55.
20. E parauhia te mau piha tamahine ato'a i te ho'e noa i'oa, 'oia ho'i « Te Feia 'Api Tamahine ». Nō te fa'ata'a i te piha tamahine, e tu'u i te matahiti—'ei hi'ora'a, « Feia 'Api Tamahine 12–14 » ; « Feia 'Api Tamahine 15–18 » (hi'o *Buka arata'i 2: Fa'atere i te 'Ekalesia*, 10.1.5, ChurchofJesusChrist.org).
21. E pi'ihia te ho'e peresidenira'a piha tamahine nō te piha Feia 'Api Tamahine tata'itahi. Mai te mea e nehenehe, e pi'ihia te tā'ato'ara'a o te peresidenira'a, ma te ho'e peresideni, e piti tauturu 'e ho'e pāpā'i parau. Mai te mea e titauhia e pi'ihia te ho'e pae o te peresidenira'a (hi'o *Buka arata'i 2*, 10.3.5).
22. Hi'o *Buka arata'i 2*, 10.3.5.
23. Hi'o Russell M. Nelson « Ti'aturira'a nō Ziona » (purera'a nā te feia 'api 'ati a'e i te ao nei, 3 nō Tiunu 2018), HopeofIsrael. ChurchofJesusChrist.org.
24. Tē vai nei te tahi atu ā arata'ira'a nō te feia fa'atere ta'ata pa'ari o te Feia 'Api Tamahine i roto i te *Buka arata'i 2*, pene 10.
25. Henry B. Eyring, « Rise to Your Call », *Liahona*, Nov. 2002, 76.
26. Mai te mea ho'e ana'e tā 'outou piha tamahine 'e ho'e peresidenira'a piha tamahine, e nehenehe te tā'ato'ara'a o te peresidenira'a e haere mai i te 'āpo'ora'a feia 'api pāroita 'e te mau peresideni pupu Autahu'ara'a a Aaronā, e mea 'aifaito'ia te rahira'a feia 'api tamahine 'e te rahira'a feia 'api tamāroa (*Buka arata'i 2*, 18.2.9).

NĀ TE PERESIDENI HENRY B.EYRING
Tauturu piti i roto i te Peresidenira'a Mātāmua

Te mau vahine nō te fafaura'a e 'āpiti atu 'e te Atua

Te rirora'a 'ei vahine nō te fafaura'a e 'āpiti atu 'e te Atua, 'o te huru fa'ahiahia ia 'e te maita'i o te mau tamahine a te Atua tei riro noa na 'ei metua vahine, 'ei arata'i 'e 'ei aupuru.

'Ua māuruuru vau i te ha'amaita'ira'a e paraparau ia 'outou, te mau tamahine nō te fafaura'a a te Atua. Tā'u fā i teie pō, 'o te fa'aitoitōra'a ia ia 'outou i roto i te tāvīnira'a rahi tei pi'ihia 'outou 'ia rave. 'Oia mau, 'ua fāri'i te mau tamahine ato'a e fa'aro'o mai ra i tō'u reo i te ho'e pi'ira'a nō 'o mai i te Fatu ia Iesu Mesia.

'Ua ha'amata tō 'outou pi'ira'a i te taima 'a tu'uhia ai 'outou i te tāhuti nei,

i te vāhi 'e i te taima tei mā'itihia nō 'outou e te Atua tei 'ite maita'i roa ia 'outou 'e tei here roa ia 'outou 'ei tamahine nāna. I te ao vārua, 'ua 'ite 'oia ia 'outou 'e 'ua ha'api'i ia 'outou 'e 'ua tu'u ia 'outou i te vāhi e fāna'o ai 'outou i te ha'amaita'ira'a, varavara i roto i te tua'a'ai o te ao nei, i ani-manihini-hia i roto i te 'āpo'o pape nō te bāpetizo-ra'a. I reira 'outou e fa'aro'o ai i te mau

parau a te hō'ē tāvini pi'ihia nā Iesu Mesia : « Nō te mana i tu'uhia mai iā'u e Iesu Mesia, tē bāpetizo nei au ia 'oe i te i'oa o te Metua, 'e nō te Tamaiti 'e nō te Vārua Maita'i. Āmene ».¹

I te haerera'a mai 'outou i rāpae i te pape, 'ua fāri'i 'outou i te tahi fa'ahou pi'ira'a 'ia tāvini. 'Ei tamāhine 'āpi nō te fafaura'a a te Atua, 'ua parau fafau atu 'outou 'e 'ua fāri'i ho'i 'outou i te hō'ē fa'auera'a i roto i Te 'Ēkālesia a Iesu Mesia i te Feiā Mo'a i te mau Mahana Hope'a nei, i te ha'amaura'ahia 'outou 'ei melo. 'Ua fafau 'outou i te Atua e rave i ni'a ia 'outou i te i'oa o Iesu Mesia, 'ia ha'apa'o i tāna mau fa'auera'a 'e 'ia tāvini iāna.

Te ta'ata tāta'itahi e rave i teie mau fafaura'a, e tano maita'i roa 'oia nō te tāvinira'a tā te Fatu e pi'i iāna 'ia rave. Tē vai nei rā te hō'ē pi'ira'a faufa'a rahi 'e te 'oa'oa tā te mau tamāhine 'e te mau tamaiti nō te fafaura'a a te Atua e amo hō'ē nei. 'O te tāvinira'a ia i te ta'ata nōna.

I tōna paraparaura'a i te mau tuahine, 'ua hōro'a te peresideni Russell M. Nelson i te hō'ē ha'apotorā'a fa'ahia nō te pi'ira'a a te Fatu ia 'outou 'ia 'āmui mai i roto i tāna 'ohipa. 'Ua fa'ata'a te peresideni Nelson i tō 'outou pi'ira'a mai teie : « Ua parau te Fatu ē, 'Tā'u 'ohipa 'e tō'u hanahana, 'ia fa'atupu i te tāhuti 'ore 'e te ora mure 'ore o te ta'ata nei' (Mose 1:39). Nō reira e nehenehe tāna pipi tamāhine e parau ē : 'Tā'u 'ohipa 'e tō'u hanahana 'o te tauturura'a ia i te mau ta'ata tei herehia e au 'ia taea'ehia ia rātou taua tītura'a i te ra'i ra'.

« Nō te tauturura'a i te tahi ta'ata 'ia tae i tōna fāito pūai tīretiera, e tuha'a ia nō te misiōni hanahana a te vahine. 'Ei metua vahine, 'ei 'orometua ha'api'i 'aore rā 'ei feiā mo'a aupuru, e fa'ahōho'a 'oia i te araea ora 'ia au i te hōho'a o tāna mau tīa'ira'a. 'Āpiti atu 'e te Atua, tāna misiōni hanahana, 'o te tauturura'a ia i te mau vārua 'ia ora 'e 'ia fa'ateiteihia tō rātou vārua. Teie te fāito o tōna poieterā'ahia. E noa'a te hanahana ari'i, te fa'aitoitōra'a 'e te fa'ateiteira'a ».²

'Eita tā 'outou e nehenehe e 'ite afea, 'aore rā e aha te maoro tā 'outou iho misiōni e rōtahi ai i ni'a i te tāvinira'a i

roto i te mau pi'ira'a metua vahine, ti'a fa'atere 'aore rā tuahine aupuru. Nō tōna here, 'aita te Fatu e hōro'a nei ia tātou i te mā'itira'a nō te taime, te maorora'a 'aore rā te 'āpapara'a nō tā tātou mau hōpoi'a. Terā rā, 'ua 'ite 'outou nā roto i te mau pāpā'ira'a mo'a 'e te mau peropheta ora ē, e tae mai teie mau hōpoi'a ato'a, i roto ānei i teie orara'a 'aore rā i tō muri iho, i te mau tamāhine ato'a a te Atua. 'E e mau fa'aineinera'a ana'e rātou nō te ora mure 'ore i roto i te mau 'utuāfare here—« te hōro'a hau a'e i te mau hōro'a ato'a a te Atua ».³

E mana'o pa'ari ia 'ia tu'u i tāna tau'ora'a ato'a nō te fa'aineine i teienei ma te fa'ahope'ara'a i te ferurira'a. E

mea 'ōhie a'e te reira 'ohipa inaha tītau-hia nō teie mau hōpoi'a fātata i te hō'ē ā fa'aineinera'a.

Ha'amata ana'e nā ni'a i te hōpoi'a 'ia riro 'ei tuahine aupuru. Mai te mea tei ia 'outou nei terā hōpoi'a 'ei tamāhine 10 matahiti i roto i te hō'ē 'utuāfare 'ua pohe te metua tāne, 'aore rā 'ei peresideni Sōtaiete Tauturu tei pa'apa'a a'enei tōna 'oire i te auahi 'aore rā 'ei vahine i te fare ma'i nō te tahi tāpū—'ua fāna'o 'outou i te rāve'a nō te rave i tō 'outou pi'ira'a nō 'ō mai i te Fatu 'ia riro 'ei tamāhine aupuru nāna.

'Ia hi'ohia, e mea ta'a 'ē roa teie nau huru hōpoi'a aupurura'a. Terā rā, e tītau pauroa te reira i te fa'aineinera'a

ineine ai 'ia pārahi mai te Vārua Maita'i 'ei hoa tāmau nō 'outou. E tae mai tō 'outou 'ana'anatae nō te parau ē, « nā'u e rave », i te taime e pe'ape'a te reo o tō 'outou tauturu peresidenira'a Feiā 'Āpi Tamāhine i te nā-'ō-ra'a mai : Ua ma'i-hia te tuahine Alvarez i teie mahana. Nā vai e rave i te ha'api'ira'a ? »

Hō'ē ā huru fa'aineinera'a nō te mahana nehenehe e pi'i te Fatu ia 'outou i te hōpoi'a metua vahine. E tītauhia rā te 'ā'au here rahi atu ā i tei mātāmua ra. E tītauhia te fa'aro'o rahi atu ā ia Iesu Mesia i tei noa'a mai i tō 'outou 'ā'au. 'E e tītauhia te pūai nō te pure nō te fa'aurura'a, te arata'ira'a 'e te tāmārū a te Vārua Maita'i, hau atu i tā 'outou i 'ite a'enei e nehenehe.

E tano paha 'outou i te ui ē, nāhea pa'i te hō'ē tāne, ta'a 'ē noa atu tōna matahiti, e nehenehe ai e 'ite e aha tei tītauhia nō te mau metua vahine. E uira'a ti'a roa ia. E'ita e nehenehe i te mau tāne 'ia 'ite i te mau mea ato'a, e ti'a rā ia mātou 'ia 'apo mai i te tahi ha'api'ira'a nā roto i te heheura'a nō 'ō mai i te Atua ra. 'E tē ha'api'i rahi ato'a nei mātou i te mea tā mātou e hi'o, 'ia 'imi mātou i terā taime i te Vārua nō te tauturu ia mātou 'ia māmarama i tā mātou e hi'o ra.

'Ua hi'o noa vau ia Kathleen Johnson Eyring nā matahiti 57 māua i te fa'aipoipora'a. E metua vahine 'oia nō e maha tamāroa 'e e piti tamāhine. Tae roa mai i teie mahana, 'ua fāri'i 'oia i te pi'ira'a 'ia riro 'ei fa'aurura'a metua vahine nō te fēti'i piri, 'ua hau i te hānere ta'ata, 'e nō te tahi fa'ahou feiā tā tōna 'ā'au metua vahine i fa'a'amu, e rave rahi hānerera'a ta'ata.

Tē ha'amana'o ra 'outou i te fa'a-hitira'a tano roa a te peresideni Nelson nō ni'a i te misiōni hanahana a te hō'ē vahine—tae noa atu tāna misiōni metua vahine : « 'Ei metua vahine, 'ei 'orometua ha'api'i 'aore rā 'ei feiā mo'a aupuru, e fa'ahōho'a 'oia i te araca ora 'ia au i te hōho'a o tāna mau ti'a'ira'a. I roto i te 'āpitira'a e te Atua, tāna misiōni hanahana o te tauturura'a ia i te mau vārua 'ia ora 'e 'ia fa'ateihia te mau vārua. Teie te fāito o tōna poietera'ahia ».⁵

'Ia au i tō'u piri iāna 'e tā'u i hāro'a-ro'a, 'ua pe'e tā'u vahine Kathleen i

'ā'au pūai 'e te here, te fa'aro'o mata'u 'ore, e'ita te Fatu e hōro'a i te fa'auera'a maoti rā e fa'aineine 'oia i te rāve'a, 'e te hina'aro 'ia haere 'e 'ia rave nōna.⁴

Nō tōna fa'aineinera'a, e tauahi te tamāhine 10 matahiti i tōna metua vahine 'ivi ma te pure nō te 'ite nāhea 'oia e tauturu ai i tōna 'utuāfare. 'E e tāmau noa 'oia i te nā reira.

'Ua fa'aineine te peresideni Sōtaiete Tauturu nō te aupuru atu hou terā auahi mana'o-'ore-hia i tōna vāhi. 'Ua noa'a iāna i te mātou i te ta'ata 'e i te here ia rātou. 'Ua tupu tōna fa'aro'o ia Iesu Mesia i te rahi i roto i terā mau matahiti, 'ua fāri'i 'oia i te pāhonora'a i tāna mau pure i te Fatu 'ia tauturu iāna i roto i te mau 'ohipa tāvinira'a ri'i nōna. Nō tōna fa'aineine-māite-ra'a, 'ua ineine 'oia 'e 'ua hina'aro roa 'oia e fa'anahonaho i tōna mau tuahine nō te tāvini i te mau ta'ata 'e te mau 'utuāfare i roto i te fifi.

'Ua fa'aineinehia te hō'ē tuahine i te fare ma'i, tei tāpūhia, nō te tāvini i tōna mau hoa feiā ma'i. 'Ua tāvini 'oia i tōna orara'a tā'ato'a nō te Fatu i te mau ta'ata 'e'ē ato'a mai te huru ra ē, e ta'ata tupu rātou 'aore rā e hoa rātou. I te putapūra'a tōna 'ā'au i te pi'ira'a e tāvini i te fare ma'i, nō tōna itoito roa i te tāvinira'a i te ta'ata ma te here rahi

ha'amata atu ra te tahi atu feiā ma'i 'ia hina'aro 'eiaha 'oia 'ia ora 'oi'oi mai.

Mai tā 'outou e fa'aineine nō te aupuru i te ta'ata, e nehenehe 'outou, 'e e mea tītauhia ho'i ia 'outou 'ia fa'aineine nō tō 'outou pi'ira'a 'ei ti'a fa'atere nō te Fatu, 'ia tae mai te reira. E tītauhia te fa'aro'o ia Iesu Mesia tei a'ahia i roto i te here rahi o te mau pāpa'ira'a mo'a nō te arata'i i te ta'ata 'e nō te ha'api'i ia rātou i tāna parau ma te mata'u 'ore. 'Ei reira 'outou e

teie fa'auera'a, tei hōro'ahia i te mau tamāhine a tō tātou Metua. Te tāviri tā'u e 'ite ra, 'o te mau parau ia « e fa'ahōho'a 'oia i te araea ora 'ia au i te hōho'a o tāna mau tia'ira'a... i roto i te 'āpitira'a atu 'e te Atua ». 'Aita 'oia i fa'ahēpo. 'Ua fa'atō [mouler] 'oia. 'E e hōho'a tāna nō tōna mau tia'ira'a, 'o tāna ia i tāmata i te fa'atō i te feiā tāna i here 'e tāna i aupuru 'ei metua vahine. Tāna hōho'a, 'o te 'evanelia ia a Iesu Mesia—mai tā'u i 'ite nā roto i te pure 'e te hi'ora'a a tō'u mata i roto i terā mau matahiti.

Te rirora'a 'ei vahine nō te fafau'a e 'āpiti atu 'e te Atua, 'o te huru fa'ahiahia ia 'e te maita'i o te mau tamāhine a te Atua tei riro noa na 'ei metua vahine, 'ei arata'i 'e 'ei aupuru, ma te tāvini i te fāito ato'a 'e i te vāhi ato'a tāna i fa'aineine nō rātou. Tē parau fafau nei au ia 'outou ē, e 'ite mai 'outou i te 'oa'oa i ni'a i tō 'outou tere i te fare o te ra'i ra, 'ia ho'i atu 'outou iāna 'ei tamāhine ha'apa'o fafau'a nā te Atua.

Tē fa'a'ite pāpū nei au ē, tē ora nei te Atua te Metua, 'e 'ua here 'oia ia 'outou. E pāhono mai ra 'oia i tā 'outou mau pure. Tē fa'atere nei tāna Tamaiti here i Te 'Ēkālesia a Iesu Mesia i te Feiā Mo'a i te mau Mahana Hope'a nei, i te mau mea ato'a. 'O te peresideni Russell M. Nelson tāna peropheta ora. 'E 'ua 'ite Iosepha Semita 'e 'ua paraparau ho'i 'oia i te Atua te Metua 'e ia Iesu Mesia i roto i te hō'ē uru rā'au i Palmyra (New York). 'Ua 'ite au e parau mau te reira. Tē fa'a'ite pāpū ato'a nei au ē, o Iesu Mesia tō tātou Fa'aora, 'ua here 'oia ia 'outou. 'E nā roto i tāna tāra'ehara, e nehe-nehe 'outou e tāmāhia 'e e fa'ateiteihia i te mau pi'ira'a teitei 'o te tae mai ia 'outou. Tē fa'a'ite pāpū nei au i te reira i te i'oa mo'a o Iesu Mesia, 'āmene. ■

FA'ATA'ARA'A

1. Te Parau Ha'api'ira'a e te mau Parau Fafau 20:73.
2. Russell M. Nelson, « Woman—Of Infinite Worth », *Ensign*, Novema 1989, 22.
3. Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 14:7
4. Hi'o 1 Nephi 3:7
5. Russell M. Nelson, « Woman—Of Infinite Worth », 22.

NĀ TE PERESIDENI DALLIN H. OAKS
Tauturu mātāmua i roto i te Peresidenira'a Mātāmua

E piti fa'auera'a rahi

'Ia tāmata tātou i te ha'apa'o i nā ture rahi e piti e ti'a ai. Nō te rave i te reira, e haere tātou nā ni'a i te hō'ē rēni rairai i rōpū i te ture 'e te here.

E au mau tuahine here i roto i te 'evanelia a Iesu Mesia, tē aroha atu nei au ia 'outou 'ei mau tia'i fa'ata'a-hanahana-hia nō te 'utuāfare mure 'ore. 'Ua ha'api'i mai te peresideni Russell M. Nelson ia tātou : « 'Ua fa'aho'ihia mai teie 'Ēkālesia 'ia ti'a i te mau 'utuāfare 'ia ha'amauhia, 'ia tā'atihia, 'e 'ia fa'ateiteihia ē a muri noa atu. »¹ E mau hope'ara'a faufa'a tō te reira ha'api'ira'a nō te mau ta'ata e parau nei ē, e mähū vahine rātou, e mähū tāne, e ta'ata ta'oto i te tāne 'e i te vahine, 'aore rā, tei tau i te 'āpeni, e parauhia rātou te LGBT.² 'Ua fa'aha'amana'o ato'a mai te peresideni Nelson ia tātou ē, 'aita i « tītauhia ia tātou 'ia tū te mana'o te tahi 'e te tahi nō te here i te tahi 'e te tahi. »³ E mea faufa'a teie mau ha'api'ira'a tohu nō te mau 'āparaura'a 'utuāfare nō te pāhono i te mau uira'a a te mau tamari'i 'e a te feiā 'āpi. 'Ua 'imi au nā roto i te pure i te fa'aurura'a nō te paraparau i teie pupu ta'ata nō te mea, e ha'affi ta'a 'ē teie mau uira'a ia 'outou, ma te ha'affi i teienei 'aore rā 'araua'e, i te mau 'utuāfare ato'a i roto i te 'Ēkālesia.

I.

E ha'amata vau nā ni'a i te mea tā Iesu i ha'api'i ē, 'o nā ture rahi e piti.

« Hina'aro 'oe i tō Atua ia Iehova ma tō 'ā'au ato'a, 'e ma tō vārua ato'a, 'e ma tō mana'o ato'a.

« 'O te ture mātāmua teie 'e te hau i te rahi.

« 'E mai te reira ato'a te piti, e aroha atu 'oe i tō ta'ata tupu, mai tō aroha ia 'oe iho na. »⁴

Te aura'a ra, te fa'auehia nei tātou 'ia here i te mau ta'ata ato'a, inaha tē ha'api'i nei te parable a Iesu nō te ta'ata samaria ē, e ta'ata tupu te mau ta'ata ato'a nō tātou.⁵ Terā rā, 'eiaha tō

tātou ha'apa'o i teie fa'auera'a piti 'ia fa'aha'amo'e ia tātou i te ture mātā-mua, 'ia hina'aro i te Atua ma tō tātou 'ā'au, te vārua 'e te mana'o ato'a. E fa'a'ite tātou i te reira here nā roto i te « ha'apa'o[ra'a] i [tāna] mau fa'auera'a. »⁶ Tē titau nei te Atua ia tātou 'ia ha'apa'o i tāna mau fa'auera'a nō te mea, nā roto ana'e i te reira ha'apa'o, 'e tae noa atu i te tātarahapa, e ti'a ai ia tātou 'ia ho'i e ora i mua i tōna aro 'e 'ia maita'i roa mai iāna ra.

I roto i tāna a'ora'a i te feia 'āpi pa'ari o te 'Ēkālesia 'aita i maoro a'enei, 'ua paraparau te peresideni Russell M. Nelson i te mea tāna i parau ra ē, te « natira'a pa'ari i rotopū i te here o te Atua 'e tāna mau ture. »⁷ Te mau ture e tano maita'i i ni'a i te mau fifi o te mau ta'ata e parau nei ē, e mähū vahine, e mähū tāne, e petea rātou, 'o te ture ia a te Atua nō ni'a i te fa'aipoipora'a 'e tōna 'āpiti, te vi'ivi'i 'ore. E mea faufa'a nā mea e piti i roto i te fa'anahora'a nō te fa'aorara'a a tō tātou Metua i te ao ra nō tāna mau tamari'i. Mai tā peresideni Nelson i ha'api'i : «Te tumu o te mau ture a te Atua 'o tōna ia here fāito 'ore nō tātou 'e tōna hina'aro 'ia riro mai tātou mai tāna e hina'aro. »⁸

'Ua ha'api'i te peresideni Nelson : « E rave rahi fenua tei ha'amana i te fa'aipoipora'a i te feiā hō'ē ā 'āpeni. 'Ei melo nō te 'Ēkālesia, tē fa'atura nei tātou i te mau ture o te fenua, tae noa atu i te fa'aipoipora'a tivira. 'Āre'a rā

te parau mau, i te 'ōmuara'a ra... 'ua fa'ata'ahia te fa'aipoipora'a nā te Atua ! 'E tae mai i teie mahana 'ua fa'ata'a mai 'oia i te reira, 'ia ravehia i rotopū i te hō'ē tāne 'e te hō'ē vahine. 'Aita te Atua i tau i tāna tātarara'a i te parau nō te fa'aipoipora'a ».

Tē parau fa'ahou nei te peresideni Nelson : « 'Aita ato'a te Atua i tau i tāna ture nō te vi'ivi'i 'ore. 'Aita te mau tītura'a nō te tomo i roto i te hiero i tau. »⁹

'Ua fa'aha'amana'o mai te peresideni Nelson ia mātou pā'ato'a ē, « tā mātou misiōni 'ei mau 'āpōsetolo, 'o te ha'api'ira'a ia i te parau mau ana'e. 'Aita te reira misiōni e hōro'a [i te mau 'āpōsetolo] i te mana nō te fa'ahuru 'ē i te ture a te Atua. »¹⁰ Nō reira, e au mau tuahine, tītauhia i te feiā fa'atere o te 'Ēkālesia 'ia ha'api'i i te mau taime ato'a i te faufa'a hō'ē roa o te fa'aipoipora'a i rotopū i te hō'ē tāne 'e te hō'ē vahine 'e tōna 'āpiti, te ture nō te vi'ivi'i 'ore.

II.

Te 'ohipa a Te 'Ēkālesia a Iesu Mesia i te Feiā Mo'a i te mau Mahana Hope'a nei i te hope'a roa, 'o te fa'aineinera'a ia i te mau tamari'i a te Atua nō te bāsileia tīretiera, nō tōna hanahana teitei roa a'e, te fa'ateiteira'a 'aore rā te ora mure 'ore. Hō'ē noa iho rāve'a e roa'a ai tāua hope'ara'a teitei roa a'e, nā roto ia i te fa'aipoipora'a mure 'ore.¹¹ Tei roto i te ora mure 'ore te mau mana poieta tei

roto i te tāhō'ēra'a te tāne 'e te vahine¹²—tā te heheura'a nō teie anotau e fa'ata'a nei 'ei « fa'atupu-noa-ra'a o te hua'ai ē a muri ē a muri noa atu ». ¹³

I roto i tāna a'ora'a i te feiā 'āpi pa'ari, 'ua ha'api'i te peresideni Nelson : « 'Ia ha'apa'o 'outou i te mau ture a te Atua, e pāruu te reira ia 'outou 'a haere ai 'outou i mua 'e, peni a'e, tae noa atu i te fa'ateiteira'a ». ¹⁴—'oia ho'i, e riro mai te Atua te huru, ma te orara'a fa'ateitehia 'e te fāito pūai o tō tātou nā metua i te ra'i. Terā te hope'ara'a tā tātou e hina'aro nō te feiā ato'a tā tātou e here nei. Nō taua here nei, e'ita tā tātou e nehenehe e vaiiho i te reira here 'ia nā ni'a a'e i te mau fa'auera'a 'e i te fa'anahora'a 'e te 'ohipa a te Atua, tā tātou i 'ite ē, e hōpoi mai te reira i te 'oa'oa rahi i te feiā tā tātou i here.

Terā rā, e rave rahi tā tātou e here nei, 'e tae noa atu i te feiā tei fāri'i i te 'evanelia i fa'aho'ihia mai, tei 'ore e ti'aturi 'aore rā tei mā'iti 'eiaha e pe'e i te mau fa'auera'a a te Atua nō ni'a i te fa'aipoipora'a 'e te ture nō te vi'ivi'i 'ore. E aha ia tō rātou parau ?

Tē fa'a'ite nei te ha'api'ira'a tumu a te Atua ē, e mau tamari'i ana'e tātou nāna 'e 'ua hāmani 'oia ia tātou 'ia noa'a tō tātou 'oa'oa.¹⁵ Tē ha'api'i nei te mau heheura'a nō teie anotau ē, 'ua hōro'a mai te Atua i te hō'ē fa'anahora'a nō te tāmatara'a tāhuti nei i reira te mau ta'ata ato'a e nehenehe ai e mā'iti i te ha'apa'o nō te 'imi i tāna mau

ha'amaita'ira'a teitei, 'aore rā e rave i te mau fa'aotira'a 'o tē arata'i atu i te hō'ē o te mau bāsileia hanahana iti a'e.¹⁶ Nō te here rahi o te Atua i tāna mau tamari'i pā'āto'a, taua mau bāsileia iti a'e, e mau bāsileia fa'ahiahia ā, 'o te 'ore e hāro'aro'ahia e tō te tāhuti nei.¹⁷ 'Aua'a a'e te tāra'ehara a Iesu Mesia 'e tupu ai teie mau mea ato'a, « 'o tē fa'ahanahana nei i te Metua, 'e 'o tē fa'aora nei i te mau 'ohi'a ato'a a tōna nā rima. »¹⁸

III.

'Ua paraparau atu na vau nō te fa'auera'a mātāmua, e aha te parau nō te fa'auera'a piti ? Nāhea tātou i te ha'apa'o i te fa'auera'a 'ia here i tō tātou ta'ata tupu ? Tē tītau nei mātou i tō tātou mau melo ē, 'o rātou 'o tē pe'e i te mau ha'api'ira'a 'e te mau 'ohi'a a te mähū vahine, te mähū tāne, tē ta'oto i te tāne 'e i te vahine 'aore rā 'o tē tau i te 'āpeni, 'ia ha'apa'ohia rātou ma te here tā tō tātou Fa'aora i fa'auae mai 'ia fa'a'ite i tō tātou mau ta'ata tupu ato'a. Nō reira, i te ha'amanara'ahia te fa'aipoipora'a i te feiā hō'ē ā 'āpeni i te Fenua Marite, 'ua parau te Peresidenira'a Mātāmua 'e te pupu nō te Tino 'Ahuru Ma Piti : « Tē ha'api'i mai nei te 'evanelia a Iesu Mesia ia tātou 'ia here 'e ia hāmani maita'i i te mau ta'ata ato'a—noa atu ē, 'aita tō tātou mana'o e tū ra. Tē ha'apāpū nei mātou ē, mai te peu noa atu e ti'a mai te tahi ta'ata ma te ture 'e 'aore rā te fa'aotira'a a te fare ha'avāra'a e ha'amana ra i te fa'aipoipora'a i te feiā hō'ē ā 'āpeni, 'eiaha roa atu 'oia 'ia hi'o-ē-hia ».¹⁹

'Eiaha roa ato'a tātou e hāmani 'ino i te feiā 'aita e fāri'i i tō tātou mau ti'aturira'a 'e te mau fafaua'a.²⁰ Te vāhi pe'ape'a, te mau ta'ata e vai nei i roto i terā vairā'a, tē vai noa ra ā tō rātou mana'o ē, tē tu'uhia nei rātou i te hiti 'e te tāu'a-ore-hia nei rātou nā te tahi mau melo 'e te mau feiā fa'atere i roto i tō rātou 'utuāfare, te pāroita 'e te titi. Tītauhia ia tātou pā'āto'a 'ia tūtava 'ia hāmani maita'i a'e 'e 'ia fa'atura a'e.

IV.

'Aita tātou i ta'a e aha te tumu i ta'a 'e ai tā tātou mau tāmatara'a i roto i tō tātou orara'a tāhuti nei. 'Ua 'ite rā tātou

ē, e tauturu te Atua ia tātou tāta'itahi 'ia upo'oti'a i ni'a i te reira mau tāmatara'a mai te mea ē, e 'imi tātou i tāna tauturu ma te 'ā'au tae mau. I muri a'e i tō tātou mamaera'a 'e te tātarahapara'a i te mau 'ōfatira'a ture tei ha'api'ihia ia tātou, 'ua fa'ata'ahia tātou nō te hō'ē bāsileia hanahana. Nā te Fatu e rave i te ha'avāra'a rahi 'e te hope'a, 'o 'oia ana'e ho'i tei mau i te 'ite, te pa'ari 'e te aroha i tītauhia nō te ha'avā ia tātou tāta'itahi.

I roto i tāua ārea taime ra, tītauhia ia tātou 'ia tāmata i te ha'apa'o i nā ture rahi e piti. Nō te rave i te reira, e ha'amau tātou i te hō'ē rēni i rotopū i te ture 'e te here—te ha'apa'ora'a i te mau fa'auera'a 'e te haerera'a nā ni'a i te 'ē'a o te fafaua'a, 'a here noa ai i tō tātou ta'ata tupu i ni'a i te 'ē'a. E tītau tāua haerera'a ra ia tātou 'ia 'imi i te fa'aurura'a nō ni'a i te mea e pāturu 'e i te mea e pāto'i, 'e nāhea 'ia here 'e 'ia fa'aro'o ma te fa'atura 'e 'ia ha'api'i i terā vairā'a. E tītau terā haerera'a tā tātou 'eiaha tātou 'ia fati i ni'a i te mau fa'auera'a, e fa'a'ite rā i te hāro'aro'a 'e te here rahi. E tītau terā haere'a 'ia ha'apa'o maita'i i te mau tamari'i 'o tei 'ore ā i pāpū i tō rātou orara'a 'āpeni, ma te 'ore e topa 'oi'oi i te i'oa pi'i, inaha e iti mai teie huru nō te rahira'a o te mau tamari'i i muri iho.²¹ E pāto'i terā haere'a tā tātou i te tihepura'a i te ta'ata i rāpae i te 'ē'a nō te fafaua'a ma te fāri'i 'ore ato'a i te tahi noa atu ta'ata 'ia arata'i 'ē i te ta'ata

i te Fatu. E ha'amana'o tātou i roto i teie mau mea ato'a ē, e fafau mai te Atua i te ti'aturira'a 'e i te 'oa'oa rahi 'e i te mau ha'amaita'ira'a i te feiā ato'a e ha'apa'o i tāna mau fa'auera'a.

V.

E te mau metua vahine 'e te mau metua tāne 'e tātou pauroa, e hōpoi'a nā tātou 'ia ha'api'i i nā fa'auera'a rahi e piti. Nō te mau vahine o te 'Ēkālesia, 'ua fa'ahiti te peresideni Spencer W. Kimball i te reira hōpoi'a i roto i teie parau tohu rahi : « Hō'ē tuha'a rahi o te tupura'a o te 'Ēkālesia i te mau mahana hope'a nei, nō te mea ia, e rave rahi vahine maita'i o te ao nei... e tomo rahi mai nei i roto i te 'Ēkālesia. E tupu te reira i te fāito e fa'a'ite atu ai te mau vahine o te 'Ēkālesia i te parau ti'a 'e i te pāpūra'a [i te parau] i roto i tō rātou orara'a 'e i te fāito e hi'ohia ai te mau vahine o te 'Ēkālesia 'ei mau vahine ta'a maita'i 'e te ta'a 'ē... i te mau vahine o te ao nei... Nō reira e riro ia te mau vahine hi'ora'a maita'i nō te 'Ēkālesia 'ei pūai pāpū i roto i te tupura'a rahi 'e te tupura'a vārua o te 'Ēkālesia i te mau mahana hope'a nei. »²²

Nō ni'a i taua parau tohu ra, 'ua parau te peresideni Russell M. Nelson ē, « Te mahana tā te peresideni Kimball i 'ite ātea, 'o teie ia mahana. 'O 'outou te mau vahine tāna i 'ite ātea ».²³ Tātou tei fa'aro'o i taua parau tohu ra 'a 40

matahiti i ma'iri, 'aita tātou i mana'o i tāua taime ra ē, i rotopū i te feiā tā te mau vahine nō teie nei 'Ēkālesia e fa'aora atu, 'o to rātou iho ia mau hoa rahi 'e tō rātou 'utuāfare 'o tē 'umehia nei e te mau hina'aro rahi o teie nei ao, 'e tae noa atu i te mau fa'ahuru-'ē-ra'a a te diabolo. Tā'u pure 'e tā'u ha'maita'ira'a 'oia ho'i, 'ia ha'api'i 'outou 'e 'ia ha'a nō te fa'atupu i tāua parau tohu ra, nā roto i te i'oa o Iesu Mesia ra, 'āmene. ■

FA'ATA'ARA'A

1. Russell M. Nelson, « Te fa'aipoipora'a tiretiera », *Liahona*, Novema 2008, 93.
2. E mea rahi roa te tahi atu mau ti'ara'a 'ia fa'ahiti atu, 'ua rava'i noa teie nō teie a'ora'a.
3. Te mau parau a Russell M. Nelson, i roto i te putuputura'a a te National Association for the Advancement of Colored People (NAACP Te tā'atira'a nō te fa'anū'ura'a i te mau ta'ata 'ere'ere), Detroit, Michigan, 21 nō Tiurai 2019.
4. Mataio 22:37–39
5. Hi'o Luka 10:29–37
6. Ioane 14:15
7. Russell M. Nelson, « The Love and Laws of God » (Brigham Young University devotional, 17 nō Tetepa 2019), speeches.byu.edu.
8. Russell M. Nelson, « The Love and Laws of God ».
9. Russell M. Nelson, « The Love and Laws of God ».
10. Russell M. Nelson, « The Love and Laws of God ».
11. A hi'o Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 132:7–13.
12. A hi'o 1 Korinetia 11:11; Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 131:1–4.
13. Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 132:19
14. Russell M. Nelson, « The Love and Laws of God ».
15. Hi'o 2 Nephi 2:25
16. Hi'o Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 76:71–113.
17. Hi'o Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 76:89.
18. Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 76:43; 'ua tu'uhia atu te ha'apāpūra'a.
19. « Response to the Supreme Court Decision Legalizing Same-Sex Marriage in the United States », mau 'api parau 'āpiti i te rata a te Peresidenira'a Mātāmua, 29 nō Tiunu 2015.
20. 'A hi'o Dallin H. Oaks, « Te herera'a ia vetahi 'ē 'e te orara'a 'e te mau ta'a-'ē-ra'a », *Liahona*, Novema 2014, 25–28; « Te here 'e te ture », *Liahona*, Novema 2009, 26–29.
21. 'Ei hi'ora'a, 'a hi'o Michelle Forcier, « Adolescent Sexuality », UpToDate, 3 nō Tiunu 2019, uptodate.com/contents/adolescent-sexuality.
22. *Te Mau Ha'api'ira'a a te Mau Peresideni o te 'Ēkālesia : Spencer W. Kimball* (2006), 270.
23. Russell M. Nelson, « E reo tāparu i tō'u mau tuahine Liahona, Novema 2015, 96.

NĀ TE PERESIDENI RUSSELL M. NELSON

Te mau tao'a pae vārua

'A fa'a'ohipa noa ai 'outou i te fa'aro'o i te Fatu 'e i tōna mana autahu'ara'a, e rahi atu ā tō 'outou 'aravihi e fa'a'ohipa i teie tao'a pae vārua tā te Fatu i fa'aineine.

Māuruuru nō te pehe nehenehe. 'A ti'a ai tātou nō te himene « Māuruuru mātou, e te Atua », e piti mana'o pūai tei puta mai. Te hō'ē, nō ni'a ia i te peropheta Iosepha Semita, te peropheta nō teie tau tu'ura'a. Tē rahi noa nei tō'u here 'e tō'u faahiahia iāna i te mau mahana ato'a. Te piti o te mana'o, 'ua puta mai ia 'a hi'o ai au i tā'u vahine, tā'u mau tamāhine, mau mo'otua vahine 'e mau hina vahine. Mai te huru ē, 'ua hina'aro vau 'ia parau ē, e fēti'i ana 'e 'outou nō'u.

Ma'a 'āva'e i ma'iri, i te hope'a o te hō'ē 'ōro'a hiero, 'ua nā 'ō vau i ta'u

vahine ia Wendy : « Maita'i pa'i 'ua māramarama te mau tuahine i te mau tao'a pae vārua nā rātou i roto i te hiero. » E te mau tuahine, pinepine au i te feruri nō ni'a ia 'outou, mai tei tupu 'a piti 'āva'e i ma'iri, i te haerera'a māua Wendy i Harmony (Pennsylvania).

'O te pitira'a o te taime māua i te haerera'a i'ō. Terā e piti taime ato'a māua i te putapū-roa-ra'a 'a hāhaere ai nā te reira vāhi mo'a. I te hō'ē vāhi tāpīri ia Harmony tō Ioane Bāpetizo fāra'a ia Iosepha Semita 'e tōna fa'aho'ira'a mai i te Autahu'ara'a a Aarona.

I reira ato'a tō te mau 'āpōsetolo Petero, Iakobo 'e Ioane fāra'a mai nō te fa'aho'i mai i te Autahu'ara'a a Melehizedeka.

I Harmony tō Emma Hale Smith tāvinira'a 'ei pāpa'i parau mātāmua nō tāna tāne, 'a 'iriti ai te peropheta i te Buka a Moromona.

I Harmony ato'a tō Iosepha fāri'ira'a i te hō'ē heheura'a tei fa'a'ite i te hina'aro o te Fatu nō Emma. 'Ua fa'auc te Fatu ia Emma 'ia tātara i te mau pāpa'ira'a mo'a, 'ia a'o i te 'Ēkālesia, 'ia fāri'i i te Vārua Maita'i 'e 'ia tu'u i te taime rahi « nō te ha'api'ira'a i te tahi mau mea e rave rahi ra. » 'Ua a'o-ato'a-hia

Emma « e ha'apae i te mau mea o teie nei ao, 'e e titau ho'i i te mau mea nō tei maita'i a'e ra », 'e 'ia tāpe'a maitē i tāna mau fafau'ā 'e te Atua ra. Fa'aoti a'era te Fatu i tāna mau arata'ira'a i teie parau fa'ahiahia : « 'O teie tō'u reo i te mau ta'ata ato'a ».¹

Te mau mea ato'a i tupu i terā mau vāhi, e mau hope'a rahi ato'a ia i roto i tō 'outou orara'a. E nehenehe te fa'aho'i-fa'ahou-ra'a-hia mai te autahu'ara'a, nā reira ato'a te parau a'o a te Fatu ia Emma, e riro 'ei arata'i 'e 'ei ha'amaita'ira'a nō 'outou tāta'itahi. 'Auē ia tō'u hina'aro rahi 'ia māramarama 'outou ē, nō te mau tāne te fa'aho'i-fa'ahou-ra'a-hia te autahu'ara'a 'e nō 'outou ato'a ho'i te mau vahine. Nō te fa'aho'i-fa'ahou-ra'a-hia mai te Autahu'ara'a a Melchizedeka, e matara i te mau vahine 'e te mau tāne ha'apa'o fafau'ā « te mau ha'amaita'ira'a ato'a nō te 'ekālesia i te pae vārua ra », ² 'aore rā e nehenehe e parau ē, i te mau tao'a pae vārua ato'a a te Fatu nō tāna mau tamari'i.

E matara hua te mana Atua i te mau vahine ato'a 'e te mau tāne ato'a e rave i te mau fafau'ā 'e te Atua ma te ha'apa'o i te reira 'e ma te 'āmui ti'amā i te mau 'oro'a o te autahu'ara'a. Te feiā e fāri'i i te 'oro'a hiero i roto i te fare o te Fatu, e fāri'i rātou i te hōro'a nō te mana autahu'ara'a a te Atua maoti tā rātou mau fafau'ā, nā reira ato'a te hōro'a nō te 'ite, 'ia 'ite rātou nāhea i te fa'ahou'ia i terā mana.

E vēteahia te ra'i i te mau vahine tei hōro'ahia te mana o te Atua nā roto i tā rātou mau fafau'ā autahu'ara'a mai tei vēteahia i te mau tāne tei mau i te autahu'ara'a, 'aita e ta'a-'ē-ra'a. Tē pure nei au 'ia vai te reira parau mau i roto i tō 'outou 'ā'au nō te mea tē ti'aturi nei au ē, e tau'i te reira i tō 'outou orara'a. E te mau tuahine, e ti'ara'a mana tō 'outou nō te fa'ahou'ia hua i te mana o te Fa'aora nō te tauturu i tō 'outou 'utuāfare 'e i te ta'ata tā 'outou i here.

I teienei, e parau paha ia 'outou ē : « E mea au 'ia fa'aro'o i te reira, nāhea rā pa'i ? Nāhea vau i te fa'ahou'ia i te mana o te Fa'aora i roto i tō'u orara'a ? »

E'ita 'outou e 'ite i teie 'ohipa tau maoro i te tātarahia i roto i te hō'ē buka arata'i. Nā te Vārua Maita'i e a'o

ta'a 'e atu ia 'outou 'a 'imi ai 'outou 'ia māramarama e aha tā te Fatu i hina'aro ia 'outou 'ia 'ite 'e 'ia rave. E 'ere teie 'ohipa i te 'ohipa vitiviti 'e te 'ohie, e mea fa'aoraora rā nō te vārua. E aha pa'i te 'ohipa 'ana'anatae a'e i te ha'ara'a 'e te Vārua nō te māramarama i te mana o te Atua—te mana autahu'ara'a ?

Tē mea tā'u e nehenehe e parau ia 'outou, 'oia ho'i, nō te noa'a te mana o te Atua i roto i tō 'outou orara'a, e titauhia te hō'ē ā mau mea tā te Fatu i fa'au'e ia Emma 'e ia 'outou 'ia rave.

Nō reira, tē ani nei au ia 'outou 'ia tuatāpapa nā roto i te pure i te tuha'a 25 o Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 'e 'ia 'apo mai i te mea tā te Vārua Maita'i e ha'api'i ia 'outou. E fa'atae mai tā 'outou tauto'ora'a i te mau mea pae vārua i te 'oa'oa 'a 'āpi ai 'outou, a māramarama ai 'e a fa'ahou'ia ai i terā mana tei hōro'ahia ia 'outou.

E titau te hō'ē pae o teie tauto'ora'a 'ia tu'u 'outou i te hiti e rave rahi mea o teie nei ao. I te tahi taime e fa'ahiti tāu'a 'ore tātou i te parau nō te fa'aā-teara'a i te mau mea o teie nei ao, tō te reira mārōra'a, te mau 'umera'a purara 'ia hara 'e te mau mana'o hōhonu hape.

Nō te rave mau rā i te reira, titauhia ia 'outou 'ia hi'opo'a hu'ahu'a 'e hi'opo'a pinepine i tō 'outou orara'a. 'A nā reira ai 'outou, e muhumuhu mai te Vārua Maita'i ia 'outou i te mau mea 'aita e faufa'a fa'ahou, te mau mea 'eiaha fa'ahou e ha'amāu'a i tō 'outou taime 'e te pūai.

'A fāriu 'ē ai 'outou i te mau fa'anevanevara'a o teie nei ao, e riro te mau mea faufa'a rahi nō 'outou i teienei i te topa mai mai terā pārahira'a mātāmua. E titauhia ia 'outou 'ia parau 'aita nō te tahi mau mea, noa atu ē 'ia hi'ohia, 'aita e fifi i reira. 'A 'e'e (embarquer) ai 'outou 'e 'a tāmau ai i teie 'ohipa nō te orara'a tā'ato'a, i te ha'amo'ara'a i tō 'outou ora i te Fatu, e māere 'outou i te mau taurā'a i roto i tā 'outou hi'ora'a, te mau mana'o 'e te pūai pae vārua !

I teienei rā, e vai ara. Tē vai nei te ta'ata e tōtōā i tō 'outou 'aravihi e ti'aoro i te mana o te Atua. Tē vai nei te ta'ata e fa'afē'a'a ia 'outou i roto ia 'outou iho ma te fa'aiti i tō 'outou 'aravihi pae vārua fa'ahiahia 'ei vahine parau ti'a.

E mea pāpū roa ia 'aita te 'enemi e hina'aro nei 'ia māramarama 'outou i te fafau'ā tā 'outou i rave i

te bāpetizora'a, 'e te 'ite 'e te mana tā 'outou i fāri'i 'aore rā 'o tā 'outou e fāri'i i roto i te 'ōro'a hiero i te hiero—te fare o te Fatu. E mea pāpū iho ā ia 'aita Sātane e hina'aro nei 'ia māramarama 'outou ē, i te mau taime ato'a e tāvini 'e e ha'amori 'outou i roto i te hiero ma te ti'amā, e fa'aru'e 'outou i te reira vāhi ma te mau i te mana o te Atua 'e « e ha'apa'o » mai tōna mau melahi ia 'outou ra.³

E tāmāu noa Sātane 'e tāna mau teuteu i te feruri i te mau ārai'ē'a (obstacles) 'eiaha 'outou 'ia māramarama i te mau hōro'a pae vārua tei ha'amaita'ihia 'outou 'e 'o tē nehenehe e ha'amaita'ia 'outou. Te vāhi 'ino rā, tē vai nei te tahi mau ārai'ē'a, 'o te ravera'a hape ia a te tahi atu ta'ata. E mea māuiui nō'u 'ia feruri i te hō'ē noa a'e o 'outou tei tupu te mana'o nō te patura'ahia i te hiti 'aore rā nō te ti'aturi-ore-ra'a-hia e te ti'a fa'atere o te autahu'ara'a, 'aore rā tei hāmani-'ino-hia 'aore rā tei ha'avarehia e te tāne fa'aipoipo, te metua tāne 'e tei mana'ohia ē e hoa. E 'oto rahi tō'u ia 'outou tei tae mai te mana'o nō te tu'ura'ahia i te hiti, nō te fa'atura-'ore-ra'a-hia 'e nō te ha'avā-hape-ra'a-hia. 'Aita terā huru fa'a'inora'a i roto i te bāsileia a te Atua.

I te tahi pae, e mea au nā'u 'ia fa'aro'o ē, 'ua hina'aro mau te feiā fa'atere 'ia 'āmui mai te mau vahine i roto i te mau 'āpo'ora'a pāroita 'e titi.

E fa'aurura'a nō'u te mau tāne fa'aipoipo ato'a e fa'a'ite nei ē, tāna hōpoi'a autahu'ara'a rahi roa a'e, 'o te ha'apa'ora'a ia i tāna vahine.⁴ Tē 'āru nei au i te tāne e fa'atura roa nei i te 'aravihi o tāna vahine nō te fāri'i i te heheura'a ma te poihere iāna 'ei 'āpiti 'aifaito nō tō rāua fa'aipoipora'a.

'Ia ta'a i te tāne te huru ari'i 'e te mana o te hō'ē vahine feiā mo'a parau ti'a 'e te 'imi maita'i 'e tei fāri'i i tōna 'ōro'a hiero, e māere ānei ia tātou e ti'a fa'atura atu terā tāne i ni'a 'ia tomo mai 'oia i roto i te piha ?

Mai te ha'amatarā'a mai ā o te tau, 'ua ha'amaita'ihia te mau vahine i te hō'ē 'avei'a mōrare hō'ē roa—te 'aravihi nō te fa'ata'a i te maita'i 'e te 'ino. E maita'i atu ā teie hōro'a nō rātou e rave 'e e ha'apa'o i te mau fafau'a. 'E e iti mai te reira nō rātou e mā'iti 'ia tāu'a 'ore roa i te mau fa'auera'a a te Atua.

Tē ha'aviti nei au i te parau ē, 'aita roa atu vau e tātara nei i te titauro'a i ni'a i te mau tāne 'ia fa'ata'a ato'a rātou i te maita'i 'e te 'ino. Teie rā, e te mau tuahine here ē, e mea faufa'a roa 'ino tō 'outou 'aravihi e hāro'aro'a i te parau mau 'e te hape, 'ia riro 'outou 'ei tia'i i te pae mōrare, i teie mau mahana hope'a nei. 'E tē tūru'i nei mātou i ni'a ia 'outou nō te ha'api'i ia vetahi i te reira. E parau pāpū roa atu vau : 'āhiri e 'ere te ao i te 'āfaro mōrare o te mau vahine, e'ita roa atu te ao e ora mai.

Tātou te feiā mo'a i te mau mahana hope'a nei, e 'ere tātou nō teie nei ao ; 'o 'Īserā'ela fafau tātou. 'Ua pi'ihia tātou nō te fa'aineine i te hō'ē pupu ta'ata nō te Tae-piti-ra'a mai o te Fatu.

I teieni, e ha'apāpū atu vau i te tahi atu ā mau mea e au i te mau vahine 'e te autahu'ara'a. 'Ia fa'ata'ahia 'outou nō te tāvini i roto i te hō'ē pi'ira'a i raro a'e i te fa'aterera'a a te ta'ata tei mau i te mau tāviri o te autahu'ara'a—mai te 'episekōpo 'aore rā te peresideni titi—e mana nō te autahu'ara'a tei hōro'ahia ia 'outou nō te 'ohipa i roto i terā pi'ira'a.

Nā reira ato'a, i roto i te hiero mo'a, e fa'ati'ahia 'outou 'ia rave 'e 'ia fa'atere i roto i te mau 'ōro'a o te autahu'ara'a i te mau taime ato'a e haere atu 'outou. E fa'aineine te fāri'ira'a i te 'ōro'a hiero 'ia rave i te reira.

Mai te mea 'ua fāri'i 'outou i tō 'outou 'ōro'a hiero, 'aita rā i fa'aipoipohia i te hō'ē tāne tei mau i te autahu'ara'a 'e tē nā 'ō ra te tahi ta'ata ia 'outou ē : « E mea 'oto roa 'aita tō 'oe autahu'ara'a i te fare », 'ia 'ite 'outou ē, 'ua hape terā parau. 'Aita paha e ta'ata tei mau i te autahu'ara'a i tō 'outou fare, 'ua fāri'i rā 'e 'ua rave 'outou i te mau fafau'a mo'a 'e te Atua i roto i tōna hiero. Mai roto i taua mau fafau'a ra e mani'i mai ai te hōro'ara'a o tōna mana autahu'ara'a i ni'a ia 'outou. 'E 'a ha'amana'o ē, 'ia pohe noa atu tā 'outou tāne fa'aipoipo, nā 'outou e peresideni i tō 'outou 'utuāfare.

'Outou te mau vahine feiā mo'a parau ti'a tei fāri'i i tō 'outou 'oro'a hiero, e paraparau 'outou 'e e ha'api'i 'outou ma te mana 'e te ha'amanara'a nō 'ō mai i te Atua. I roto i te a'ora'a 'aore rā te 'āparaura'a, titauihia 'ia ha'api'i tō 'outou reo i te ha'api'ira'a tumu a te Mesia. Titauihia tō 'outou mana'o i roto i te mau 'āpo'ora'a 'utuāfare, pāroita 'e titi. E mea faufa'a roa 'ia 'āmu mai 'outou, e 'ere 'outou nō te fa'anehehe noa !

E au mau tuahine here, e rahi atu ā tō 'outou mana 'ia tāvini 'outou ia vetahi 'ē. E riro tā 'outou mau pure, te ha'apaera'a mā'a, te taime i roto i te mau pāpa'ira'a mo'a, te tāvinira'a i te hiero 'e i roto i te 'ā'amu 'utuāfare, i te ha'avētea i te ra'i nō 'outou.

Tē tāparu nei au ia 'outou 'ia tuatāpapa nā roto i te pure i te tā'ā-to'ara'a o te parau mau e 'ite mai 'outou nō ni'a i te mana autahu'ara'a. E nehenehe e ha'amata nā ni'a i Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 84 'e te 107. E arata'i atu teie nā tufa'a i te tahi atu mau 'irava. 'Ua 'i te mau pāpa'ira'a mo'a 'e te mau ha'api'ira'a a te mau peropheta, te mau hi'o 'e te mau heheu parau i tō tātou nei anotau i teie mau parau mau. 'A māramarama noa ai 'outou 'e 'a fa'a'ohipa ai i te fa'aro'o i te Fatu 'e i tōna mana autahu'ara'a, e rahi atu ā tō 'outou 'aravihi e fa'a'ohipa i teie tao'a pae vārua tā te Fatu i fa'aineine. 'A nā reira ai 'outou, e 'ite mai 'outou i tō 'outou 'aravihi rahi a'e nō te fa'atupu i te 'utuāfare mure 'ore 'e te tāhō'ē 'e tei tā'atihia i roto i te hiero o te Fatu 'e tei 'i i te here nō tō tātou Metua i te Ao ra 'e nō Iesu Mesia.

E arata'i tā tātou mau tauto'ora'a ato'a nō te aupuru i te tahi 'e te tahi, nō te poro i te 'evanelia, nō te ha'amaita'i i te feiā mo'a 'e nō te fa'aora i te feiā pohe, i te hiero mo'a. 166 hiero tā tātou i teienei nā te ao ato'a nei, 'e tē vai fa'ahou ra.

Mai tā 'outou i 'ite, e fa'a'āpiphia te hiero nō Roto Miti, 'o Temple Square, 'e te mau vāhi tāpiri mai i te fare nō te piha tōro'a a te 'Ēkālesia i roto i te hō'ē 'ōpuara'a patura'a e ha'amata i te hope'a o teie nei matahiti. E mea titauihia 'ia fa'ahereherehia 'e 'ia fa'aineinehia

teie hiero mo'a nō te fa'auru i te mau u'i nō ananahi, mai tāna i fa'auru ia tātou nō teie nei u'i.

'A tupu rahi noa ai te 'Ēkālesia, e rahi atu ā te mau hiero tē pātuhia 'ia noa'a i te mau 'utuāfare e rave rahi atu ā terā ha'amaita'ira'a rahi roa a'e i te mau ha'amaita'ira'a ato'a, 'oia ho'i te ora mure 'ore.⁵ Tē hi'o nei tātou i te hō'ē hiero 'ei fare mo'a roa a'e i roto i te 'Ēkālesia. 'Ia fa'aara-ana'e-hia te 'ōpuara'a nō te hō'ē hiero 'āpi, e tuha'a faufa'a rahi ia te reira nō tō tātou 'ā'amu. Mai tā tātou i paraparau i teie pō, e mea faufa'a rahi 'outou te mau tuahine nō te ora o teie 'ohipa hiero, 'e 'o te hiero te vāhi e fāri'i ai 'outou i tā 'outou mau tao'a pae vārua teitei roa a'e.

E fa'aro'o māite na i teie nei 'e ma te mana'o tura, e fa'aara atu vau i te mau 'ōpuara'a patura'a nō e va'u hiero 'āpi. Mai te mea e fa'aarahia atu te hō'ē hiero i te hō'ē vāhi ta'a 'e nō 'outou, tē ani nei au ia 'outou 'ia taupe noa i tō 'outou upo'o i raro ma te pure ha'amāuruuru i te 'ā'au. Tē 'oa'oa nei mātou i te fa'aara i te 'ōpuara'a patura'a hiero i te mau vāhi i muri nei : Freetown (Sierra Leone) ; Orem (Utah) ; Port Moresby (Papua Niu Guinea) ; Bentonville (Arkansas) ;

Bacolod (Firipino) ; McAllen (Texas) ; Cobán (Guatemala) 'e Taylorsville (Utah). Māuruuru 'e te mau tuahine here ē. Tē māuruuru roa nei mātou i tā 'outou fāri'ira'a i teie mau 'ōpua ma te mana'o tura.

I teienei, 'ei 'ōpanira'a, tē hina'aro nei au e vaiho i te hō'ē ha'amaita'ira'a i ni'a ia 'outou, 'ia māramarama 'outou i te mana autahu'ara'a tei hōro'ahia ia 'outou, 'ia fa'arahi ho'i 'outou i taua mana nei nā roto i te tu'ura'a i te fa'aro'o i roto i te Fatu 'e i tōna mana.

E au mau tuahine, ma te fa'atura rahi 'e te māuruuru, tē fa'a'ite nei au i tō'u here ia 'outou. Ma te ha'eha'a, tē fa'a'ite nei au ē, tē ora nei te Atua ! 'O Iesu te Mesia. 'O teie tāna 'Ēkālesia. Tē fa'a'ite pāpū nei au i te reira i te i'oa mo'a o Iesu Mesia, 'āmene. ■

FA'ATA'ARA'A

1. Hi'o Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 25:7-16.
2. Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 107:18 ; reta tei fa'ahuru-ē-hia.
3. Te Parau Ha'api'ira'a 'e te Mau Parau Fafau 109:22.
4. Hi'o Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 131:2-4.
5. Hi'o Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 14:7.

NĀ ELDER GERRIT W. GONG
Nō te pupu nō te Tino 'Ahuru Ma Piti 'āpōsetolo

Te tā'amura'a fafaura'a

Te rirora'a tātou nā te Atua 'e te haerera'a 'e te tahi 'e te tahi i ni'a i tōna 'ē'a nō te fafaura'a, o te fāri'ira'a ia i te ha'amaita'ira'a nō te tā'amura'a fafaura'a.

Te mau taeca'e 'e te mau tuahine, tē fa'ati'ahia ra te 'ā'amu nō te hō'ē tamari'i Paraimere tē ha'api'i ra i te pure. « Māuruuru nō te reta A, te reta B... te reta G ». Nā 'ō fa'ahou a'era tāna pure : « Māuruuru nō te mau reta X, Y, Z. E te Metua i te Ao ra, māuruuru nō te nūmera 1, te nūmera 2. » Tē pe'ape'a ra te 'orometua Paraimere, 'ua tia'i rā. Nā 'ō a'era te tamari'i : « Māuruuru nō te nūmera 5, te nūmera 6—'e māuruuru ato'a nō tō'u 'orometua Paraimere. 'O 'ōna ana'e tei vaiiho iā'u e fa'aoti i tā'u pure. »

Tē fa'aro'o mau nei te Metua i te Ao ra i te pure a te mau tamari'i ato'a. Ma te here fāito 'ore, tē tāparu nei 'oia ia tātou 'ia haere mai 'e 'ia ti'aturi 'e 'ia tā'amu iāna nā roto i te fafaura'a.

'Ua 'i te ao nei i te natuarea (mirage), te mana'o vare 'e te 'aravihi ha'avare. Mai te huru ra ē 'ua rahi roa te mau mea vava'o (passager) 'e te ania (superficiel). 'Ia tātarahia te hōho'a fa'anehehe, te hōho'a fa'ahua, te mau au 'e te mau au 'ore a te ta'ata, e titau tātou i te hō'ē mea hau atu i te vāniti (verniss) matara haere noa, te natira'a tau poto 'aore rā te titaura'a i tōna maita'i pae tino. 'Aua'a a'e maoti, tē vai ra te rāve'a nō te reira.

'Ia haere tātou i nā fa'aucera'a rahi a te Atua e here iāna 'e i te feiā 'ati a'e ia tātou nā roto i te fafaura'a, e nā reira tātou, 'eiaha mai te ta'ata 'e'ē 'e te manihini, mai tāna ra tamari'i i te 'utuāfare.¹ Tē vai noa nei terā parau mau huru 'ē. 'Ia mo'ē tō tātou huru pae tino i roto i te tā'amura'a fafaura'a, e 'ite mai tātou, 'e e riro mai ho'i tātou i tō tātou huru

maita'i roa a'e nō te tau mure 'ore²—e mea ti'amā 'e te oraora 'e te pāpū—'e e 'ite tātou i tā tātou mau tā'amura'a faufa'a roa a'e. Te tā'amura'a fafaura'a, 'o te ravera'a ia 'e te ha'apa'ora'a i tā tātou i parau fafau i te Atua ma te tura rahi, nā reira ato'a i te tahi 'e te tahi, nā roto i te mau 'oro'a mo'a, 'o tē titau i te mana nō te paiaeti 'ia 'itehia i roto i tō tātou orara'a.³ 'Ia fafau atu tātou i te tā'āto'ara'a o tō tātou huru, e hau atu tā tātou e riro mai i tō te huru i teieinei. E hōro'a te tā'amura'a i te fafaura'a i te vāhi, te parau 'ā'amu 'e te 'aravihi nō te riro mai. E fa'ahotu te reira i te fa'aro'o i te ora 'e i te fa'aorara'a.⁴

E riro mai te mau fafaura'a hana-hana 'ei puna here nō te Atua 'e 'ei puna here nō 'ō mai i te Atua, 'e mai reira atu 'ei here nō te tahi 'e te tahi 'e i te tahi 'e te tahi. 'Ua rahi a'e te here 'e te 'ite o te Metua i te Ao ra ia tātou i tō tātou iho nei here 'e te 'ite ia tātou iho. Maoti te fa'aro'o ia Iesu Mesia 'e te taurira'a iāna iho (te tātarahapa) e tae mai ai tōna aroha, tōna maita'i 'e te fa'a'orera'a hara. E tāmarū te reira i te pēpē, te vai-'ōtahi-noa-ra'a 'e te ti'a 'ore tā tātou e fa'aruru i te tāhuti nei. Nō te mea e Atua 'oia, tē hina'aro nei tō tātou Metua i te Ao ra 'ia fāri'i tātou i te hōro'a rahi roa a'e a te Atua—tōna 'oa'oa, tōna ora mure 'ore.⁵

E Atua nō te fafaura'a tō tātou Atua. Nō tōna nātura, e « ha'apa'o [oia] i te fafaura'a [e e] fa'a'ite mai i te aroha ».⁶ E vai noa tāna mau fafaura'a « 'a vai ai te tau, 'a mau ai te fenua, 'a pārahi ai ho'i te hō'ē ta'ata i ni'a i te fenua 'ia fa'aorahia 'oia. »⁷ 'Aita tātou nō te 'ōvere i roto i te pāpū 'ore 'e te fe'a'a i tō tātou vaira'a, nō te poupu rā i te mau aura'a poihere nō te fafaura'a « e mea pūai a'e... i te mau tāpe'ara'a nō te pohe ».⁸

Nō te tā'āto'ara'a te mau titaura'a o te mau 'oro'a 'e te mau fafaura'a a te Atua, tei te ta'ata hō'ē rā te mā'iti. Nō te maita'i o te Atua, e ti'a i te ta'ata tāta'itahi noa atu te vāhi 'e te matahiti 'ia fāri'i i te mau 'oro'a fa'aorara'a. Tē vai nei te ti'amāra'a 'ia mā'iti—nā te ta'ata hō'ē e mā'iti e fāri'i ānei i te mau 'oro'a i pūpūhia. E mau pou fa'a'ite te mau 'oro'a a te Atua i ni'a i tāna 'ē'a nō te fafaura'a. Tē parau nei tātou i te

fa'anhora'a a te Atua nō te fa'aho'ira'a i tāna tamari'i i te fare, te rāve'a ora, te fa'anhora'a nō te fa'aorara'a, te fa'anhora'a nō te 'oa'oa. E noa'a te ora, te fa'aorara'a 'e te 'oa'oa tiritiera maoti tō Iesu Mesia « fa'atupu[ra'a] i teie nei tāra'ehara ti'a mau ».⁹

Te rirora'a tātou nā te Atua 'e te haerera'a 'e te tahi 'e te tahi i ni'a i tōna 'e'a nō te fafau'a, o te fāri'ira'a ia i te ha'amaita'ira'a nō te tā'amura'a fafau'a.

'A tahi, e fa'atumu te tā'amura'a fafau'a i ni'a ia Iesu Mesia 'ei « ārai i te faufa'a 'āpi ra ».¹⁰ E ti'a i te mau mea ato'a e rave 'āmu'i nō tō tātou maita'i i te taimē 'ua « mo'a [tātou] i te Mesia nā roto i te... faufa'a ia a te Atua ».¹¹ E tae mai te mau ha'amaita'ira'a ato'a i parauhia i te feiā e vai ha'apa'o maita'i noa ē tae noa atu i te hope'a. Te « maita'i 'e te 'oa'oa o te ta'ata e ha'apa'o i te mau fa'aue ra a te Atua », 'oia ho'i, 'o te « ha'amaita'ihia... i te mau mea ato'a, o te tino nei 'e o te Vārua ato'a ho'i », 'e 'o te « pārahi... 'e te Atua ato'a i roto i te 'oa'oa hō'ē 'ore ra ».¹²

'A fa'atura ai tātou i tā tātou mau fafau'a, e tae mai te mana'o i te tahi

taimē ē, tei rotopū tātou i te mau melahi. 'E 'o te reira iho ā—'o rātou tā tātou i here 'e 'o tē ha'amaita'i nei ia tātou i teie pae o te pāruru, 'e 'o rātou tā tātou i here 'e 'o tē ha'amaita'i nei ia tātou nā te tahi atu pae o te pāruru.

'Aita i maoro a'enei, 'ua 'ite māua te tuahine Gong i te tā'amura'a fafau'a iti i roto i te hō'ē piha fare ma'i. 'Ua tītau-roa-hia te hō'ē mōpē tau'i nō te hō'ē metua tāne 'āpi. 'Ua tā'i tōna 'utuāfare, 'e 'ua ha'apae i te mā'a 'e 'ua pure ho'i nōna, 'ia fāri'i 'oia i te hō'ē mōpē. I te taera'a mai te parau 'āpi ē, 'ua noa'a mai terā mōpē fa'aora, 'ua mana'o marū noa tāna vahine ē : « Maita'i pa'i 'aita terā 'utuāfare i fifi roa. » Te tā'amura'a nā roto i te fafau'a, 'oia ho'i ia mai tā te 'āpōsetolo Paulo i parau ē « 'ia māhana-hana ho'i au 'e 'outou ato'a i tō tātou fa'aro'o, i tō 'outou 'e i tō'u ato'a ho'i ».¹³

I ni'a i te 'e'a o te orara'a, penci a'e e mo'e tō tātou fa'aro'o i te Atua, 'aita rā e mo'e tōna fa'aro'o ia tātou. E aura'a parau, 'ua 'ama noa te mōri i mua i tōna fare. Tē ani nei 'oia ia tātou 'ia haere mai 'aore rā 'ia ho'i mai i te mau fafau'a e tāpa'opa'o nei i tōna 'e'a. Tē tia'i nei 'oia ma te ineine i te fāri'i ia tātou i roto i tōna rima, noa atu ā « tei te ātea 'ē ā » tātou.¹⁴ 'Ia hi'o tātou ma te mata fa'aro'o i te mau hōhō'a, te terera'a 'aore rā te mau taimē tū'ati'ati tei orahia e tātou, e nehenehe tātou e 'ite i tōna aroha marū 'e te fa'aitoitōra'a, i roto iho ā rā i tā tātou mau tāmatara'a, tō tātou mau 'oto 'e te mau fifi, nā reira ato'a tō tātou mau 'oa'oa. Noa atu rā te pine-pine tātou i te turori 'aore rā i te topa, mai te mea e tāmau tātou i te haere iāna ra, e tauturu mai 'oia ia tātou, hō'ē tā'ahira'a i te taimē hō'ē.

Te piti, e fa'a'itera'a te Buka a Moromona nō te tā'amura'a fafau'a, e mau i roto i te rima. 'O te Buka a Moromona te mau'ia i parauhia nō te ha'aputputura'a i te mau tamari'i a te Atua tei tohuhia 'ei fafau'a 'āpi.¹⁵ 'Ia tai'o tātou i te Buka a Moromona, tātou ana'e iho 'e nā muri ia vetahi 'ē, e tai'ora'a marū ānei 'aore rā e mea pūai, e nehenehe tātou e ani atu i te Atua « ma te 'ā'u hina'aro mau, ma te mana'o pāpū, 'e ma te fa'aro'o i te Mesia » 'e e fāri'i nā roto i te mana o te

Vārua Maita'i i te ha'apāpūra'a a te Atua ē, e parau mau te Buka a Moromona.¹⁶ Tei roto ato'a te ha'apāpūra'a ē, 'o Iesu Mesia tō tātou Fa'aroa, 'o Iosepha Semita te peropheta no te Fa'aho'i-fa'ahou-ra'a 'e 'ua topahia te 'Ēkalesia a te Fatu i tōna i'oa—Te 'Ēkalesia a Iesu Mesia i te Feiā Mo'a i te mau Mahana Hope'a nei.¹⁷

Nā roto i te fafau'a tahito 'e te fafau'a 'āpi, tē paraparau nei te Buka a Moromona ia 'outou te mau tamari'i a Lehi, « taua mau peropheta ra tamari'i ».¹⁸ 'Ua fāri'i tō 'outou mau tupuna i te hō'ē parau 'e te hō'ē fafau'a e 'ite 'outou, tō rātou hua'ai, i terā reo mai raro i te repo ra i roto i te Buka a Moromona.¹⁹ Tē fa'a'ite nei taua reo tā 'outou e putapū nei 'a tai'o ai ē, 'o 'outou « te tamari'i i raro a'e i te faufa'a ra »²⁰ 'e 'o Iesu tō 'outou Tia'i māmoe maita'i.

Tē ani nei te Buka a Moromona ia tātou tāta'itahi, mai te parau a Alama, 'ia « fa'au [tātou] i te hō'ē faufa'a [i te Fatu], 'ia ha'amori atu [tātou] iāna, 'e 'ia ha'apa'o i tāna ra mau fa'aue, 'ia rahi atu tāna nini'ira'a mai i tōna Vārua i ni'a ia [tātou] ».²¹ 'Ia hina'aro tātou e tau'i nō te maita'i a'e—mai tā terā ta'ata i parau, « e fa'aea i te 'oto 'e e 'oa'oa i te 'oa'oara'a »—e mahora tātou i te arata'ira'a, i te tauturu 'e i te pūai. E nehenehe tātou e riro na nā te Atua 'e nā te hō'ē pupu feiā ha'apa'o maita'i 'e e fāri'i i te mau ha'amaita'ira'a tei parauhia i roto i te ha'api'ira'a tumu a te Mesia²²—i teienei.

'O te fa'aho'ira'ahia te ha'amanara'a 'e te mana autahu'ara'a nō te ha'amaita'i i tāna mau tamari'i ato'a te toru o te huru tā'amura'a fafau'a. I teie nei tau tu'ura'a, 'ua haere mai Ioane Bāpetizo 'e te mau 'āpōsetolo Petero, Iakobo 'e Ioane 'ei ve'a hanahana nā te Atua nō te fa'aho'i i tōna mana nō te autahu'ara'a.²³ E fa'anehenehe te autahu'ara'a a te Atua 'e tāna mau 'oro'a i te mau aura'a i ni'a i te fenua nei 'e e nehenehe ho'i e tā'ati i te mau tā'amura'a fafau'a i te ra'i.²⁴

E ti'a mau iho ā i te autahu'ara'a 'ia ha'amaita'i, mai te fānaura'a i te mēnema roa—mai te topara'a i'oa tamari'i i te ha'amaita'ira'a mēnema. E fa'aora te mau ha'amaita'ira'a autahu'ara'a, e tāmarū 'e e a'o. 'Ua riri te hō'ē metua

tāne i tāna tamaiti ē tae roa a'era 'ua tae mai te here fa'au'ore hapa 'a hōro'a ai te metua tāne i tāna tamaiti i te hō'ē ha'amaita'ira'a autahu'ara'a. 'Ua pāpū 'ore te hō'ē tamāhine, 'o 'ōna ana'e te melo o te 'Ēkālesia i roto i tōna 'utuāfare, 'ua here ānei te Atua iāna ē tae roa a'era 'ua fāri'i 'oia i te hō'ē ha'amaita'ira'a autahu'ara'a fa'auruhia. Nā te ao nei, e mau patereareha hanahana ari'i e fa'a'ineine nei i te pae vārua nō te hōro'a i te mau ha'amaita'ira'a patereareha. 'Ia tu'u te patereareha i tōna rima i ni'a i tō 'outou upo'o, e putapū 'e e parau 'oia i te here o te Atua ia 'outou. E parau 'oia 'o vai tō 'outou 'ōpū i roto i te 'utuāfare o 'Īserā'ela. E fa'a'ite 'oia i te mau ha'amaita'ira'a nō 'ō mai i te Fatu. Ma te marū mātauhia, 'ua nā 'ō mai te vahine o te hō'ē patereareha nāhea tōna 'utuāfare e titau nei i te Vārua i te mau mahana iho ā rā e hōro'a Pāpā i te mau ha'amaita'ira'a patereareha.

Te hope'a, e tae mai te mau ha'amaita'ira'a nō te tā'amura'a fafaura'a i te taime e pe'e tātou i te peropheta a te Fatu ma te pōpou i te orara'a fafaura'a hiero, i roto ato'a i te fa'aipoipora'a. E rahi hope 'e te mure 'ore te fafaura'a nō te fa'aipoipora'a 'ia mā'iti tātou i te mahana tāta'itahi i te 'oa'oa o tō tātou hoa fa'aipoipo 'e o te 'utuāfare nā mua i tō tātou iho nei. 'Ia riro « vau » 'ei « tātou », e tupu 'āmui tātou i te rahi. E pa'ari 'āmui tātou, e 'āpī 'āmui tātou. 'A ha'amaita'i ai tātou te tahi i te tahi i te roara'a o te hō'ē orara'a ha'amo'e ia tātou iho, e 'ite mai tātou i tō tātou mau tia'ira'a 'e te mau 'oa'oa i te ha'amo'ahia i roto i te tau 'e te tau mure 'ore.

Noa atu e mea ta'a 'ē terā vaira'a 'e terā vaira'a, 'ia rave tātou i te mea

ato'a e noa'a ia tātou, te mea maita'i roa a'e, 'e 'ia ani ateate tātou 'e 'ia 'imi ateate tātou i tōna tauturu i te roara'a o te 'ē'a, e arata'i te Fatu ia tātou, mai te au i tōna taime 'e tāna ravera'a, nā roto i te Vārua Maita'i.²⁵ E mea nati te mau fafaura'a fa'aipoipora'a maoti te mā'itira'a a nā ta'ata to'opiti—e ha'amana'ora'a i tō te Atua fa'atura 'e tō tātou ato'a ho'i fa'atura i te ti'amāra'a 'ia mā'iti, nā reira ato'a tōna tauturu 'ia 'imi tāhō'ē i te reira.

E putapūhia te mau hotu nō te tā'amura'a fafaura'a nā roto i te mau u'i i te 'utuāfare 'e i roto i te 'ā'au. E fa'ahōho'a ri'i au i te reira i to'u iho itera'a.

I te 'arapaera'a māua te tuahine Gong 'e tē ha'amata ra māua i te 'ōpua e fa'aipoipo, 'ua 'apo mai au i te ha'api'ira'a nō ni'a i te ti'amāra'a 'ia mā'iti 'e te mau fa'aotira'a. Nō te hō'ē tau, teie au i te hō'ē fenua nō te ha'api'ira'a 'e tei te tahi atu fenua 'oia, e piti ra'ituāta'a (continent) ta'a 'ē. Nō reira ia e ti'a iā'u ia parau ē, e parau tahu'a tuatoro (doctort) tā'u nō te mau aura'a nā te ara.

I tō'u anira'a : « E te Metua i te Ao ra, 'o Susan ānei tā'u e fa'aipoipo ? » E mana'o hau tei tae mai. I tō'u rā ha'api'ira'a 'ia pure mā te hina'aro mau : « E te Metua i te Ao ra, 'ua here au ia Susan 'e 'ua hina'aro vau e fa'aipoipo iāna. Tē parau fafau nei au 'ia riro 'ei hoa fa'aipoipo 'e 'ei metua tāne maita'i roa 'o tā'u e nehenehe e riro »—i tō'u ha'ara'a nō te rave i te mau fa'aotira'a maita'i roa a'e, i reira te mau ha'apāpūra'a pae vārua pūai roa a'e i te taera'a mai.

I teienei, 'o tō mātou mau rā'au tuatāpapara'a FamilySearch Gong 'e

Lindsay, te mau 'ā'amu 'e te mau hōho'a tē tauturu nei ia mātou 'ia 'ite i te mau mea, 'ia nati 'e 'ia tā'amua ia mātou maoti te 'ohipa i orahia nā roto i te mau u'i tā'amura'a fafaura'a.²⁶ Ia mātou nei, teie te tahi mau tupuna fa'ahiahia :

'O te tupuna vahine Alice Blauer Bangerter, te anihia 'ia fa'aipoipo e toru taime i roto i te hō'ē noa mahana, ē muri a'era, 'ua ani 'oia i tāna tāne fa'aipoipo 'ia hāmani i te hō'ē ta'ata'ahira'a nō te fa'arapu i te pata ia nehenehe oia ia rara'a, 'e ia tai'o i te ho'e ā taime.

'O te tupuna tāne Loy Kuei Char tei āmo i tāna mau tamari'i i ni'a i tōna tua 'e te mau tauiha'a ri'i o tōna 'utuāfare i ni'a i te hō'ē 'āteni, 'e 'ua nā rotoroto 'oia i te vari 'arahu i ni'a i te motu Big Island nō Vaihi. Tē ha'amaita'i nei te mau u'i pūpūra'a 'e te fa'atusiara'a a te 'utuāfare Char, i tō mātou nei 'utuāfare.

'Ua toe noa mai 'o Gram Mary Alice Powell Lindsay 'e tāna e pae tamari'i i te pohe-tā'ue-ra'a tāna tāne 'e tāna tamaiti matahiapo i roto noa i te tahi ārea mahana. 'Ei vahine 'ivi 47 matahiti, 'ua atu'atu 'o Gram i tōna 'utuāfare ma te pāturuhia e te feiā fa'atere 'e te mau melo i reira. I roto i taua mau matahiti ra e rave rahi, 'ua parau fafau Gram i te Fatu ē, mai te mea e tauturu te Fatu iāna, e'ita roa 'oia e amuamu. 'Ua tauturu te Fatu iāna. 'Aita 'oia i amuamu noa a'e.

E au mau tae'a'e, e au mau tuahine, mai tei ha'apāpūhia e te Vārua Maita'i, e fa'atumuhia te mau mea maita'i ato'a 'e te mure 'ore i ni'a i te vai-pāpū-ra'a te Atua tō tātou Metua mure 'ore 'e tāna Tamaiti, 'o Iesu Mesia 'e tāna tāra'ehara. 'O tō tātou Fatu Iesu Mesia te ārai nō te fafaura'a 'āpī. 'O te fā 'e te fafaura'a o te Buka a Moromona te fa'a'ite-pāpū-ra'a nō Iesu Mesia.²⁷ Nā roto i te tapura'a 'e te fafaura'a, 'ua 'ōpuahia te mana nō te autahu'ara'a tei fa'aho'ihia mai nō te ha'amaita'i i te mau tamari'i ato'a nā te Atua, nā roto ato'a i te fafaura'a nō te fa'aipoipora'a, te mau u'i 'utuāfare 'e te mau ha'amaita'ira'a ta'ata hō'ē.

'Ua parau tō tātou Fa'aora : « 'O vau nei te Alepha 'e te Omega, 'o Iesu te Fatu ; 'oia ia, 'o vau nei ho'i 'oia, te ha'amatarā'a 'e te fa'ahope'a, te Fa'aora nō tō te ao nei ».²⁸

Alice Blauer Bangerter

Loy Kuei Char

Mary Alice Powell Lindsay

Tei ia tātou i te ha'amatarā'a, tei ia tātou nei 'oia, i roto i tā tātou ato'a mau tā'amurā'a fafau'a, ē tae noa atu i te hope'a. 'O tā'u ia e fa'a'ite pāpū nei, i te i'oa mo'a o Iesu Mesia, 'amene. ■

FA'ATA'ARA'A

1. Hi'o Isaac Watts, « My Shepherd Will Supply My Need », *Ensign*, Setepa 2015, 73.
2. Hi'o Mataio 10:39.
3. Hi'o Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 84:20.
4. Hi'o *Lectures on Faith* (1985), 69.
5. Hi'o Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 14:7.
6. Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 109:1.
7. Moroni 7:36 ; hi'o ato'a Moroni 7:32.
8. Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 121:44.
9. Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 76:69.
10. Hebera 12:24 ; Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 76:69 ; 107:19 ; hi'o ato'a te 'Iritira'a a Iosepha Semita, Galatia 3:20 (i roto i te parau hi'u o te Bibilia).
11. Moroni 10:33 ; hi'o ato'a Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 90:24 ; 98:3.
12. Mosia 2:41.
13. Roma 1:12 ; hi'o ato'a Mosia 18:8–9.
14. Luka 15:20.
15. Hi'o te 'api upo'o parau nō te Buka a Moromona ; Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 84:57.
16. Moroni 10:4.
17. Hi'o 3 Nephi 27:7–8 ; Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 115:3.
18. 3 Nephi 20:25.
19. Hi'o 2 Nephi 26:16 ; 33:13.
20. 3 Nephi 20:26.
21. Mosia 18:10.
22. Hi'o 2 Nephi 31:2, 12–13.
23. Hi'o Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 13 ; 27:12 ; 'ōmura'a nō Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau
24. Hi'o Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 128:8 ; hi'o ato'a Exodo 19:5–6 ; Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 84:40. Rātou tē ha'apa'o ti'amā i te mau fafau'a, e riro mai rātou 'ei tao'a rahi , 'ei bāsileia tahu'a 'e 'ei nūna'a mo'a. E ha'amo'a te mau fafau'a. Rātou e ha'apa'o i te mau fafau'a, e ha'amo'ahia rātou nō te Fatu.
25. Hi'o Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 8:2.
26. E ti'a i te mau u'i 'ia ha'api'i mai roto i te tahi 'e te tahi, mai tā te u'i tāta'itahi e nehenehe e ha'api'i mai roto iāna iho. 'Ua tu'u te ta'ata pāpā'i kresetiano ra 'o Søren Kierkegaard i teie mana'o ta'a 'ē ē : « Noa atu ā te mea e ha'api'i te hō'ē u'i mai roto i te tahi atu u'i, te huru ta'ata mau 'aita ia e u'i e ha'api'i mai roto i tei ma'iri » (*Fear and Trembling*, 'iritihia e Vigilius Haufniensi [2018], 117).
27. Hi'o 'api upo'o parau nō te Buka a Moromona
28. Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 19:1.

NĀ CRISTINA B. FRANCO
Tauturu Piti i roto i te Peresidenira'a Rahi o te Paraimere

Te 'itera'a mai i te 'oa'oa i roto i te fa'a'itera'a i te 'Evanelia

E Metua mure 'ore here tō tātou i te ra'i 'o tē tīa'i nei 'ia fāriu atu tātou iāna nō te ha'amaita'i i tō tātou orara'a 'e i te orara'a o te feiā 'ati a'e ia tātou.

Hō'ē o tā'u mau himene Paraimere au roa e ha'amata ia nā roto i teie mau parau :

E melo vau nō te 'Ēkālesia a Iesu Mesia i te Feiā Mo'a i te mau Mahana Hōpe'a Nei.
'Ua 'ite au 'o vai au.
'Ua 'ite au i te fa'anahora'a a te Atua.
E pe'e au iāna nā roto i te fa'aro'o.
Tē ti'aturi nei au i te Fa'aora, ia Iesu Mesia.¹

'Auē ia fa'ahitira'a 'ohie 'e te nehenehe o te mau parau mau tā tātou e ti'aturi nei !

'Ei melo nō te 'Ēkālesia a Iesu Mesia i te Feiā Mo'a i te mau Mahana Hope'a nei, 'ua 'ite tātou 'o vai tātou. 'Ua 'ite tātou ē, « 'o te Atua te metua o tō tātou vārua. 'O tātou... tāna mau tamari'i, 'e 'ua here 'oia ia tātou. 'Ua ora nā tātou [i piha'i iho iāna i te ra'i ra] hou tātou [a haere mai] ai i te fenua nei ».

'Ua 'ite tātou i te fa'anahora'a a te Atua. Tei reira tātou i piha'i iho iāna 'a vauvau mai ai 'oia i te reira. Tā tō tātou

Metua i te ao ra « 'ōpuara'a tā'āto'a—tāna 'ohipa 'e tōna hanahana—te fa'a-ti'ara'a ia ia tātou tāta'itahi 'ia fāna'o i te tā'āto'ara'a o tāna mau ha'amaita'ira'a. 'Ua hōro'a mai 'oia i te hō'ē fa'anahora'a

maita'i roa nō te fa'atupu i tāna 'ōpuara'a. 'Ua māramarama tātou e 'ua fāri'i i teie fa'ānāhora'a... nō te 'oa'oa... te fa'aorara'a, 'e... te ora ».

« O Iesu Mesia te pū i roto i te fa'ānāhora'a a te Atua. Nā roto i tāna tāra'ehara, 'ua fa'atupu Iesu Mesia i te 'ōpuara'a a tōna Metua 'e 'ua fa'ati'a ia tātou tāta'itahi 'ia fāna'o i te tāhuti 'ore 'e te fa'ateiteira'a. O Sātane, 'aore rā te diabolō, te 'enemi nō te fa'ānāhora'a a te Atua mai te ha'amatarā'a mai.

« Te ti'amāra'a, 'aore rā te ti'ara'a 'ia mā'iti, 'o te hō'ē ia o te mau hōro'a rahi a'e a te Atua i tāna mau tamari'i. Titauhia ia tātou 'ia mā'iti e pe'e ānei ia Iesu Mesia 'aore rā e pe'e ia Sātane ».²

E mau parau mau 'ōhie teie tā tātou e nehenehe e fa'a'ite ia vetahi 'ē.

E fa'ati'a mai iā'u 'ia parau atu ia 'outou i te hō'ē taime 'a fa'a'ite ai tō'u metua vahine i teie mau parau 'ōhie ma te 'āparau-noa-ra'a 'e i te 'itera'a i te taime mau.

E rave rahi matahiti a'e nei, 'ua ho'i tō'u metua vahine i Raparata nō te hō'ē tere fārerei 'e tō'u taea'e. 'Aita tō'u māmā e au roa i te tere nā ni'a i te manureva, nō reira 'ua ani 'oia i te hō'ē o tā'u nau tamaiti 'ia hōro'a iāna i te hō'ē ha'amaita'ira'a tāmāhanahana 'e te pāroru. 'Ua fa'auru-ato'a-hia tā'u tamaiti 'ia ha'amaita'i i tōna māmā rū'au 'ia fāri'i 'oia i te arata'ira'a ta'a 'ē a te Vārua Maita'i nō te ha'apūai 'e nō te ha'aputa-pū i te 'ā'au o te mau ta'ata e rave rahi e hina'aro e ha'api'i mai i te 'evanelia.

I te taura'a manureva nō Roto Miti, 'ua fārerei tō'u metua vahine 'e tō'u taea'e i te hō'ē tamāhine e hitu matahiti te pa'ari tē ho'i ra i te fare nā roto mai i te hō'ē tere fa'ahē'era'a hiona 'e tōna 'utuāfare. I te 'itera'a tōna nā metua i te roa o te 'āparaurā'a a tō'u māmā 'e tō'u taea'e iāna, 'e 'ua fa'aoti e 'āmui mai ia rātou. 'Ua fa'a'ite mai ra rāua o vai rāua 'e tā rāua tamāhine, o Eduardo, o Maria Susana 'e o Giada Pol. E mea au maita'i te fārereira'a i teie 'utuāfare maita'i.

'Ua 'oa'oa nā 'utuāfare to'opiti 'ia rātere 'āmui nā ni'a iho i te reira manureva nō te haere i Buenos Aires, Raparata. 'A tere noa ai tā rātou 'āparaurā'a, 'ua 'ite a'era tō'u metua vahine ē, 'aita ā teie 'utuāfare i fa'aro'o a'e nei i te parau nō te 'Ēkālesia a Iesu Mesia i fa'aho'ihia mai.

Hō'ē o te mau uira'a mātāmua tā Susana i ui 'oia ho'i, « āhani, fa'a'ite mai nā e aha terā fare manaha nehenehe 'e te ti'i auro i ni'a ? »

'Ua fa'ata'a atu ra tō'u māmā ē, e 'ere terā fare nehenehe i te hō'ē fare manaha, e hiero rā o te Fatu, i reira mātou e rave ai i te mau fafaura'a 'e te Atua, e ti'a ai ia mātou 'ia ho'i e ora i pīha'i iho iāna i te hō'ē mahana. 'Ua fā'i mai ra o Susana i tō'u māmā ē, hou tō rātou tere i Roto Miti, 'ua pure 'oia nō te hō'ē mea e ha'apūai i tōna vārua.

I te roara'a o te tere, 'ua fa'a'ite tō'u māmā i tōna 'itera'a pāpū 'ōhie terā rā, e 'itera'a pūai nō ni'a i te 'evanelia, 'e 'ua

ani manihini ia Susana 'ia 'imi i te mau misiōnare i roto i tōna 'oire. 'Ua ui mai ra o Susana i tō'u māmā, « nāhea vau e 'ite ai ia rātou ? »

'Ua pāhono atu ra tō'u māmā ē, « e'ita 'oe e 'ore i te 'ite ia rātou; tē vai ra e piti nā taure'are'a tamāroa e 'ahu 'uo'uo tō rāua 'e te tā'amu 'arapo'a 'aore rā, e piti nā taure'are'a tamāhine e piritoti tō rāua, 'e tē vai ra hō'ē tāreta i ni'a ia rātou 'o tē fa'a'ite ra i tō rātou i'oa e tae noa atu i te 'Ēkālesia a Iesu Mesia i te Feiā Mo'a i te mau Mahana Hope'a nei' ».

'Ua 'aitau a'era nā 'utuāfare i tā rātou nūmera niuniu 'e 'ua ta'a 'ē atu ra i te taura'a manureva nō Buenos Aires. Mai taua taime ra, 'ua riro mai o Susana 'ei hoa rahi nō'u, 'e 'ua parau mai 'oia iā'u e rave rahi taime, 'ua 'oto roa 'oia i te taime 'a fa'aru'e ai 'oia i tō'u māmā i te taura'a manureva. 'Ua parau mai 'oia ē, « 'ua 'ana'ana tō 'oe māmā. 'Aita vau e ta'a nāhea 'ia parau, terā rā, tē vai ra hō'ē 'ana'ana i ni'a iāna 'aita vau i hina'aro e vaiiho i muri iā'u ».

I te taera'a iho ā o Susana i tōna 'oire, 'ua haere 'oia 'e tāna tamāhine, o Giada, e fa'a'ite i te reira 'ohipa i te māmā o Susana, e ora ra i te tahi noa aroā purūmu te ātea i tō rātou fare. 'A tere ai rāua nā ni'a i te pere'o'o, 'ite atu ra Susana e piti nā taure'are'a tē haere ra nā ni'a i te purūmu ma te 'ahuhia mai tā tō'u māmā i fa'ata'a. 'Ua tāpe'a 'oia i tōna pere'o'o i rōpū i te purūmu, haere atu ra i rāpae, 'e ani atu ra i teie nā taure'are'a e piti, « nō te 'Ēkālesia a Iesu Mesia ānei 'ōrua ? »

Nā 'ō mai ra rāua ē, « 'Ē »,

« E mau misiōnare ? » tāna ia uira'a.

Pāhono mai ra rāua to'opiti ē, « 'Oia mau ! »

Nā 'ō atu ra 'oia ē, « 'a ta'uma mai i roto i te pere'o'o ; e haere mai 'ōrua i te fare nō te ha'api'i iā'u ».

E piti 'āva'e i muri iho, 'ua bāpeti-zohia o Susana. 'Ua bāpetizo-ato'a-hia tāna tamāhine, o Giada i te 9ra'a o tōna matahiti. Tē ha'a noa nei ā mātou i ni'a ia Eduardo, tā mātou e here nei noa atu te huru.

Mai taua taime ra, 'ua riro mai o Susana 'ei hō'ē o te mau misiōnare fa'ahiahia 'aita ā vau i fārerei a'e nei.

E au 'oia mai te mau tamaiti a Mosia, tei hōpoi mai e rave rahi vārua i te Mesia ra.

I roto i te hō'ē o tā māua mau 'āparaurā'a, 'ua ani au iāna, « e aha tā 'oe rāve'a huna ? Nāhea 'oe 'ia fa'a'ite i te 'evanelia ia vetahi 'ē ? »

'Ua parau mai ra 'oia iā'u ē, « e mea 'ōhie roa. I te mau mahana ato'a, 'ia fa'aru'e au i tō'u fare, e pure au, ma te ani i te Metua i te ao ra 'ia arata'i iā'u i te hō'ē ta'ata tei hina'aro i te 'evanelia i roto i tōna orara'a. I te tahi taima e rave au i te hō'ē Buka a Moromona nō te fa'a'ite ia rātou, 'aore rā e 'ōpere au i te mau tāreta nō ō mai i te mau misiōnare ra—'e 'ia ha'amata ana'e au i te paraparau i te hō'ē ta'ata, e ani noa vau iāna ē, 'ua fa'aro'o a'ena ānei 'oia nō ni'a i te 'Ēkalesia ».

'Ua parau ato'a mai o Susana ē, « i te tahi taima, e 'ata'ata noa vau, 'a tia'i noa ai au i te pere'o'o auahi. I te hō'ē mahana, 'ua hi'o mai te hō'ē ta'ata iā'u 'e 'ua nā ō mai, 'e aha tā 'oe e 'ata'ata nei ? 'Ua hiti mahuta vau i tāna uira'a.

« Pāhono atu ra vau, 'tē 'ata'ata nei au nō te mea tē 'oa'oa nei au ! »

« Nā ō mai ra 'oia, 'e nō te aha 'oe i 'oa'oa ai ? »

« 'Pāhono atu ra vau ē, 'e melo vau nō te 'Ēkalesia a Iesu Mesia i te Feiā Mo'a i te mau Mahana Hope'a nei, nō reira vau i 'oa'oa ai. 'Ua fa'aro'o a'ena ānei 'oe i tōna parau ? »

I tōna paraurā'a mai ē, 'aita, 'ua hōro'a atu ra 'oia iāna i te hō'ē tāreta

fārereira'a 'e 'ua ani manihini iāna 'ia haere mai i te mau purera'a i te sābati i muri iho. I te sābati i muri iho, 'ua aroha 'oia iāna i te 'ūputa.

'Ua ha'api'i te peresideni Dallin H. Oaks ē :

« Teie e toru 'ohipa tā te mau melo ato'a e nehenehe e rave nō te tauturu i te fa'a'itera'a i te 'evanelia :

« *A tahi*, e nehenehe tātou pā'āto'a e pure nō te hina'aro 'ia tauturu i teie tufa'a faufa'a rahi o te 'ohipa nō te fa'aorara'a...

Te piti, e nehenehe tātou e ha'apa'o i te mau fa'auera'a... E vai tāmau noa, i te mau melo ha'apa'o, te Vārua o te Fa'aora... ia rātou ra nō te arata'i 'a tūtava ai rātou i te 'āmui mai i roto i teie 'ohipa fa'ahiahia nō te fa'a'itera'a i te 'evanelia a Iesu Mesia tei fa'aho'i-fa'ahou-hia mai.

Te toru, e nehenehe tā tātou e pure 'ia fa'auruhia nō te mea tā tātou e nehenehe e rave... nō te fa'a'ite i te 'evanelia ia vetahi 'ē... [e] e pure ma te fafaura'a e rave mai te au i te fa'aurura'a tā 'outou e fāri'i ».³

E te mau taea'e 'e te mau tuahine, te mau tamari'i, 'e te feiā 'āpi, e nehenehe ānei tātou 'ia riro mai tō'u hoa o Susana 'e 'ia fa'a'ite i te 'evanelia ia vetahi 'ē ? E nehenehe ānei tātou e ani manihini i te hō'ē hoa e 'ere nō tā tātou ha'apa'ora'a fa'aro'o 'ia haere mai i te purera'a i te Sābati nā muri iho ia tātou ? 'Aore rā e nehenehe

paha iā tātou e hōro'a i te hō'ē buka a Moromona i te hō'ē fēti'i 'aore rā i te hō'ē hoa ? E nehenehe ānei tātou e tauturu ia vetahi 'ē 'ia 'imi i tō rātou mau tupuna i ni'a ia FamilySearch 'aore rā e fa'a'ite ia vetahi 'ē e aha tā tātou i 'apo mai i roto i te hepetoma 'a tuatāpapa ai tātou i te *Mai, pe'e mai* ? E nehenehe ānei tātou e riro mai tō tātou Fa'aora o Iesu Mesia 'e e fa'a'ite ia vetahi 'ē e aha te mea e hōro'a mai te 'oa'oa i roto i tō tātou orara'a ? Te pāhono'a nō teie mau uira'a ato'a e 'Ē ! E nehenehe tā tātou e nā reira !

I roto i te mau pāpa'ira'a mo'a tē tai'o nei tātou ē, « 'ua tonohia te mau melo o te 'Ēkalesia a Iesu Mesia 'nō te 'ohipa i roto i tāna 'ō vine nō te fa'aorara'a o te mau vārua o te ta'ata nei'. (Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 138:56). Tei roto i teie 'ohipa nō te fa'aorara'a te 'ohipa misiōnare a te melo, te tāpe'ara'a mai i te feiā fa'afāriuhia, te fa'aitoitōra'a i te mau melo paruparu ri'i, te 'ohipa hiero 'e te 'ā'amu 'utuāfare, 'e te ha'api'ira'a i te 'evanelia ».⁴

Tō'u mau hoa here, tē hina'aro nei te Fatu ia tātou 'ia ha'aputupu ia 'Īserā'ela ? I roto i Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau, tē parau nei 'oia, « 'eiaha 'outou e feruri nā mua i te mea tā 'outou e parau ra ; 'a ha'aputu noa rā i roto i tō 'outou mau ferurira'a i te mau taima ato'a ra te mau parau nō te ora, 'e e hōro'ahia mai iā ia 'outou na i te hora

tī'a mau ra te reira tufa'a 'o tē hōro'a-hia atu i te ta'ata ato'a ».⁵

Hau atu, 'ua fafau mai 'oia ia tātou :

« E mai te mea e hope tō 'ōrua pu'e mahana i te porora'a i te parau tātarahapa i teie nei mau ta'ata, 'e 'ia arata'i mai 'ōrua, i te hō'ē noa a'ē vārua ta'ata iā'u nei, 'auē ho'i tō 'ōrua 'oa'oa rahi i piha'i iho iāna i roto i te bāsileia o tō'u Metua !

« E teie nei, mai te mea 'ua rahi tō 'ōrua 'oa'oa i te vārua ta'ata hō'ē a'e o tei arata'ihia mai e 'ōrua iā'u nei i roto i te bāsileia o tō'u Metua, e aha atu ra ā iā te huru o tō 'ōrua 'oa'oa rahi 'ia rahi noa atu ā tā 'ōrua vārua ta'ata e arata'i mai iā'u nei ! »⁶

Teie te fa'ahitira'a parau hōhonu i te hope'a o te himene Paraimere tā'u i fa'a'ite atu i te ha'amatarara'a :

Tē ti'aturi nei au i te Fa'aora ia Iesu Mesia.

E fa'atura vau i tōna i'oa.

E rave au i te maita'i ;

E pe'e au i tōna māramarama.

E poro vau i tāna parau mau.⁷

Tē fa'a'ite pāpū nei au ē, e parau mau teie mau parau 'e e Metua mure 'ore here tō tātou i te ra'i 'o tē tia'i nei 'ia fāriu atu tātou iāna ra nō te ha'amaita'i i tō tātou orara'a 'e i te orara'a o te feiā 'ati a'e ia tātou. E mata nā tātou i te hina'aro 'ia 'āfa'i i tō tātou mau taea'e 'e mau tuahine i te Mesia ra, o tā'u iā pure nā roto i te i'oa o Iesu Mesia ra, 'āmene. ■

FA'ATA'ARA'A

1. « L'Eglise de Jésus-Christ » *Chants pour les enfants*, 48.
2. 'Ia Poro Haere i Ta'u nei 'Evanelia : Hō'ē arata'i nō te 'Ohipa Misiōnare, rev. ed. (2018), 48.
3. Dallin H. Oaks, « Fa'a'itera'a i te 'Evanelia tei Fa'aho'i-fa'ahou-hia mai », *Liahona*, Novema 2016, 58.
4. *Buka arata'i 2 : Fa'aterera'a i te 'Ēkālesia*, 5.0, ChurchofJesusChrist.org; hi'o ato'a L. Whitney Clayton, « The Work of Salvation: Then and Now », *Liahona*, Tetepa 2014, 23.
5. Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 84:85
6. Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 18:15-16
7. « L'Eglise de Jésus-Christ », 48

NĀ ELDER DIETER F. UCHTDORF
Nō te Pupu nō te Tino 'Ahuru Ma Piti 'āpōsetolo

Tō 'outou tere rahi

Tē ani manihini mai nei te Fa'aora ia tātou, i te mahana tāta'itahi, 'ia vaiiho i te hiti i tō tātou orara'a tūroto 'e te pāroruhia 'e 'ia 'āpiti atu iāna i roto i te tere o te ti'ara'a pipi.

Nō ni'a i te mau hobbits

Te vai ra hō'ē buka 'ā'amu nā te mau tamari'i, pāpa'ihia e rave rahi matahiti i teienei, teie te parau ha'amatarara'a o te reira buka : « I roto i te hō'ē 'āpo'o i roto i te repo, tē ora ra hō'ē hobbit (ta'ata pōpoto iā) ».¹

Te 'ā'amu nō Bilbo Baggins, nō ni'a iā i te hō'ē hobbit mātarohia 'e te tāu'a-orehia, tei fāri'i i te hō'ē 'ohipa fa'ahiahia mau—'oia ho'i, te orihaerera'a nā te mau mea 'ite-ore-hia, 'e te fafaura'a 'ia fāri'i i te hō'ē ha'amāuruurura'a maita'i roa.

Te fifi rā 'oia ho'i, te rahira'a o te mau hobbit 'aita rātou e au i te 'ohipa orihaere noa. E orara'a tūroto tō rātou. E mea au nā rātou 'ia tāma'a e ono tāmā'ara'a i te mahana mai te mea ē, e 'itehia ia ratou, 'e 'ia fa'aea noa i roto i te 'āua i te mahana tā'ato'a, ma te fa'ati'a 'ā'amu i te mau ta'ata rātere, ma te himene, ma te ha'uti i te mau mauha'a 'upa'upa 'e te fāna'ora'a i te mau 'oa'oa 'ōhie o te orara'a.

Terā rā, i te pūpū-ra'a-hia mai ia Bilbo te 'ōpuara'a nō te hō'ē orihaerera'a rahi, 'ua tupu mai te hō'ē mea i roto i tōna 'ā'au. I te 'ōmuara'a iho ā tōna 'itera'a ē, e 'ere te tere i te mea 'ōhie. E riro ato'a i te mea ataata. E nehenehe ato'a ē, e'ita 'oia e ho'i fa'ahou mai.

Noa atu rā i te reira, 'ua puta te pi'ira'a nō te orihaerera'a i roto i tōna 'ā'au. 'E nō reira, 'ua fa'aru'e teie hobbit tāu'a-ore'hia i te orara'a tūroto 'e 'ua haere i roto i te hō'ē orihaerera'a rahi o te arata'i ātea iāna « i ō roa 'e ho'i mai ai »²

Tō 'outou tere

Hō'ē paha o te mau tumu teie 'ā'amu e tāvevo rahi ai, nō te mea paha, e 'ā'amu ato'a te reira nō tātou.

E rā 'ē te tau, hou roa tātou 'a fānauhia mai ai, i te hō'ē tau marehurehu i roto i te ferurira'a, 'ua ani-ato'a-hia tātou 'ia ta'uma i roto i te hō'ē tere. Nā te Atua, tō tātou Metua i te Ao ra, i hōhōra mai i te reira. Te fāri'ira'a i teie tere, te aura'a ra, e fa'aru'e 'ia tātou i te orara'a tūroto 'e te pāruuruhia i piha'i iho roa iāna. Te aura'a ra, e haere mai i te fenua nei nō te hō'ē tere tei i te fifi 'e te tāmatarā'a 'ite-'ore-hia.

'Ua 'ite tātou ē, e 'ere i te mea 'ōhie.

'Ua 'ite ato'a rā tātou ē, e roa'a ia tātou te mau tao'a faufa'a rahi, mai te hō'ē tino tāhuti 'e te 'itera'a i te mau 'oa'oa 'e te mau 'oto rahi o te tāhuti nei. E ha'api'i mai tātou 'ia tūtava, 'ia 'imi, 'e 'ia rohi. E 'ite tātou i te mau parau mau nō ni'a i te Atua 'e ia tātou iho.

'Oia mau, 'ua 'ite tātou ē, e rave tātou i te mau hape e rave rahi i ni'a i te 'ē'a. Terā rā, e fafau'a ato'a tei hōro'a-hia mai ia tātou : 'oia ho'i, maoti te tusia rahi a Iesu Mesia, e tāmāhia tātou i tā tātou mau hara, e ha'amaita'ihia, 'e e tāmāhia i roto i tō tātou vārua, 'e, i te hō'ē mahana, e ti'afa'ahou 'e e tāhō'ē-fa'ahou-hia i te feiā tā tātou i here.

'Ua ha'api'i mai tātou ē, e here rahi tō te Atua ia tātou. 'Ua hōro'a mai 'oia i te ora ia tātou 'e te hina'aro nei 'oia 'ia manuia tātou. Nō reira, 'ua fa'aineine 'oia i te hō'ē Fa'aora nō tātou. « 'Āre'a rā », 'ua parau tō tātou Metua i te ao ra, « tei ia 'oe iho te mā'itira'a, 'ua hōro'a-hia atu te reira ia 'oe ».³

E riro ē, tē vai ra te tahi mau tuha'a o te tere i te tāhuti tei ha'ape'ape'a 'e tei ha'amata'u i te mau tamari'i a te Atua, i te mea ho'i ē, 'ua fa'aoti te hō'ē tuha'a rahi o tō tātou mau taea'e 'e tuahine vārua e pāto'i i te reira.⁴

Nā roto i te hōro'a 'e i te mana o te ti'amāra'a mōrare, 'ua fa'aoti tātou ē, te mea tā tātou e ha'api'i mai 'e te mea tā tātou e nehenehe e riro a muri noa atu, e ho'onahia te taime.⁵

'E nō reira, nō tō tātou ti'aturi i te mau parau fafau 'e i te mana o te Atua 'e tāna Tamaiti Here, 'ua fāri'i tātou i te titaura'a.

'Ua fāri'i au.

'E 'ua fāri'i ato'a 'outou.

'Ua fāri'i tātou 'ia fa'aru'e i te pāruurā'a o tō tātou 'ai'a mātāmua 'e 'ia

ta'uma i ni'a i tō tātou iho tere « i ō roa 'e ho'i mai ai ».

Te pi'ira'a o te tere

Terā rā, e rāve'a tā te orara'a tāhuti nō te fa'anevaneva ia tātou, e 'ere ānei ? E mo'e-ri'i-hia ia tātou tā tātou titaura'a rahi, nā roto i te ha'afau'a'ara'a i te hau 'e te 'ōhie 'eiaha rā te tupura'a i te rahi 'e te haerera'a i mua.

Terā rā, tē vai ra hō'ē mea pāpū maita'i, i roto i te hōhonura'a o tō tātou 'ā'au, 'o tē hia'ai nei i te hō'ē 'ōpuara'a pae vārua hau a'e. Taua hia'ai ra 'o te hō'ē 'ia tumu e umehia mai ai te ta'ata e te 'evanelia 'e e te 'Ēkālesia a Iesu Mesia. E nehenehe e parau ē, 'ua riro te fa'aho'i-fa'ahou-ra'a mai o te 'evanelia 'ei fa'a'āpīra'a nō te pi'ira'a o te tere tā tātou i fāri'i e rā 'ē te tau. Tē ani manihini mai nei te Fa'aora ia tātou, i te mahana tāta'itahi, 'ia vaiiho i te hiti i tō tātou orara'a tūroto 'e te pāruuruhia 'e 'ia 'āpiti atu iāna i roto i te tere o te ti'ara'a pipi.

E rave rahi mau fifi i ni'a i teie purūmu. Tē vai ra te mau 'āivi, te mau 'āfa'a 'e te mau 'ōtu'e. E nehenehe ato'a e vai te mau fa'ahōho'ara'a tūtūrahonui, te mau anatia'iahu (troll), 'e hō'ē 'aore rā e piti teni. Terā rā, mai te mea ē, e vai noa 'outou i ni'a i te 'ē'a 'e e ti'aturi i te Atua, e 'itehia mai ia 'outou te 'ē'a e haere atu i tō 'outou hope'ara'a hana-hana 'e tae atu ai i tō 'outou fa'acara'a i te ra'i ra.

Nō reira, nāhea 'outou i te ha'amata ?

E mea 'ōhie roa.

Fāriu atu i tō 'outou 'ā'au i ni'a i te Atua.

A tahi, titauphia ia 'outou 'ia mā'iti e fāriu atu i tō 'outou 'ā'au i ni'a i te Atua. 'A tūtava i te 'imi iāna i te mahana tāta'itahi. Ha'api'i mai i te here iāna. 'E i muri iho, 'a vaiiho i te reira here 'ia fa'auru ia 'outou 'ia 'apo mai, 'ia māramarama 'e 'ia pe'e i tāna mau ha'api'ira'a 'e 'ia ha'apa'o i te mau fa'auera'a a te Atua. 'Ua hōro'ahia mai ia tātou te 'evanelia a Iesu Mesia tei fa'aho'i-fa'ahou-hia mai ma te māramarama 'e te 'ōhie, tā te hō'ē tamari'i e nehenehe e māramarama. Terā rā, e mau pāhonora'a tā te 'evanelia a Iesu Mesia i te mau uira'a fifi mau o te orara'a nei, 'e tē vai ra tōna hōhonura'a 'e te raura'a, e mea fifi roa nō tātou 'ia hāro'aro'a i te hō'ē tuha'a iti ha'iha'i roa, noa atu tō tātou 'ite 'e tō tātou māramarama.

Mai te mea ē, tē 'ōti'ati'a ra 'outou i roto i teie tere nō te mea tē tapitapi ra 'outou i tō 'outou 'aravihi, ha'ama-na'o ē, te rirora'a 'ei pipi e 'ere ia te rave-maita'i-roa-ra'a i te mau 'ohipa ; 'o te ravera'a rā i te mau 'ohipa ma te hina'aro mau. Nā tā 'outou mau mā'itira'a e fa'a'ite i tō 'outou huru mau, hau atu i tō 'outou 'aravihi.⁶

Noa atu ē, 'aita 'outou e manuia, e nehenehe 'outou e mā'iti 'eiaha e fati i raro a'e i te fa'ahēpora'a 'aore rā 'eiaha e fa'aru'e, e 'imi rā 'ia 'ite 'outou i tō 'outou itoito, 'ia haere i mua 'e 'ia ti'a. Terā te tāmatarā'a rahi o te tere.

'Ua 'ite te Atua ē, 'aita 'outou i maita'i hope roa, 'e hi'a 'outou i te tahi taime. E'ita te Atua e here ri'i ia 'outou 'ia aro 'outou, e 'ia upo'oti'a 'outou.

Mai te hō'ē metua here, tāna noa hina'aro, maori rā, 'ia tāmāu noa 'outou i te tāmata ma te mana'o mau. Te riro-ra'a 'ei pipi, e au mai te ha'api'ira'a nō te fa'ata'i i te piāna. Penei a'e, te 'ohipa tā 'outou e nehenehe e rave i te ha'amatarā'a, 'o te fa'ata'ira'a ia mai te au i te ha'utira'a i te patia tinito. Mai te mea rā ē, e tāmāu noa 'outou i te ha'api'ipi'i, terā mau nota 'ohie tā 'outou e ha'uti ra i teienei, e riro mai rātou 'ei mau nota himene nehenehe.

Teienei, e'ita paha te reira mahana e tae mai i roto i teie orara'a, e tae mai rā. Tā te Atua noa e ani nei, maori rā, 'ia tāmāu noa 'outou i te tūtava pāpū.

'A toro i te rima ma te here ia vetahi ē,

Tē vai ra hō'ē mea fa'ahiaha, fātata e mea huru 'ē, i ni'a i teie 'ē'a tā 'outou i mā'iti : Te rāve'a hō'ē roa nō te haere i mua i roto i tō 'outou tere i roto i te 'evanelia 'o te tauturura'a ia ia vetahi 'ē 'ia haere ato'a i mua.

Te 'ē'a nō te rirora'a 'ei pipi, o te tauturura'a ia ia vetahi 'ē. E tāmā te

fa'aro'o, te tia'ira'a, te here, te aroha 'e te tāvinira'a ia tātou 'ei mau pipi.

Nā roto i tā 'outou mau tauto'ora'a nō te tauturu i te feiā veve 'e te nava'i 'ore, nō te fārerei i te feiā i roto i te 'ati, e tāmāhia 'e e ha'amāuhia tō 'outou iho huru, e fa'arahihia tō 'outou vārua, e haere 'outou ma te rahi a'e.

E'ita rā teie here e tae mai nā roto i te tia'ira'a i te faaho'ira'a tārahu. E 'ore ato'a e au 'ei huru tāvinira'a o tē tia'i i te ha'amāuruurura'a, te 'āruera'a, aore rā te maita'i.

E here te pipi mau a Iesu Mesia i te Atua 'e i tāna mau tamari'i ma te tia'i 'ore i te fa'aho'ira'a. E here tātou ia rātou 'o tē fa'atupu i te 'ino'ino i roto ia tātou, 'o tē 'ore e au ia tātou. E tae noa atu ia rātou 'o tē fa'ainaina, te hāmani 'ino, 'e te 'imi e ha'apēpē ia tātou.

'Ia fa'a'i 'outou i tō 'outou 'ā'au i te here mau o te Mesia, 'aita ia 'outou e vaiiho i te hō'ē vāhi nō te 'ino'ino, nō te ha'avā 'e nō te fa'aha'amā. E ha'apa'o 'outou i te mau fa'auera'a a te Atua nō te mea 'ua here 'outou iāna. 'Ia nā reira 'outou, e rahi atu tō 'outou rirora'a mai te Mesia te huru i roto i tō 'outou mau mana'o 'e te mau 'ohipa.' 'E, e aha ia te tere rahi atu i teie ?

'A fa'a'ite i tō 'outou 'ā'amu

Te toru o te 'ohipa tā tātou e fa'aito-ito nei i te ha'avī i roto i teie tere o te ravera'a ia i te i'oa o Iesu Mesia i ni'a iho ia tātou 'e 'eiaha e ha'amā i tō tātou

ti'ara'a 'ei melo nō te 'Ēkalesia a Iesu Mesia.

'Eiaha tātou e huna i tō tātou fa'aro'o.

'Eiaha tātou e huna i te reira.

E paraparau rā tātou i tō tātou tere ia vetahi 'ē ma te 'ohie 'e 'ia au i te terera'a mau. E mea nā reira tā te mau hoa—e paraparau rātou i te mau mea faufa'a nō rātou. Te mau mea fātata i tō rātou 'ā'au 'e 'o tē fa'atupu i te ta'a-'ē-ra'a nō rātou.

Terā tā 'outou e rave. E fa'ati'a 'outou i tō 'outou 'ā'amu 'e te mau 'itera'a 'ei melo nō te 'Ēkalesia a Iesu Mesia i te Feiā Mo'a i te mau Mahana Hope'a nei.

I te tahi taime e 'ata te ta'ata i tō 'outou 'ā'amu. I te tahi taime e fa'ata'i ia rātou. I te tahi taime e tauturu te reira i te mau ta'ata 'ia tāmāu noa i te fa'a'oroma'i, i te fāri'i, 'e i te itoito nō te fa'aruru hō'ē atu hora, hō'ē atu mahana, 'e e ha'afātata ri'i atu ā i te Atua.

'A fa'a'ite i tō 'outou iho mau 'itera'a, i ni'a i te mau ha'apararera'a tōtiare, i roto i te mau pupu, i te mau vāhi ato'a.

Hō'ē o te mau 'ohipa hope'a roa tā Iesu i parau i tāna mau pipi 'oia ho'i, e haere rātou nā te ao ato'a nei 'e e fa'a'ite i te 'ā'amu nō te Mesia tei ti'afa'ahou.⁸ I teie mahana tē fāri'i pōpou nei tātou i te reira fa'auera'a rahi.

'Auē ia parau poro'i hanahana o tē ti'a ia tātou 'ia fa'a'ite : Maoti Iesu Mesia, e nehenehe i te mau tāne ato'a, te mau vahine ato'a 'e te mau tamari'i ato'a e ho'i ma te pe'ape'a 'ore i tō rātou fare i te ra'i 'e, i reira, e pārahi ai i roto i te hanahana 'e te parau-ti'a !

Tē vai atu ra ā te mau parau 'āpī maita'i e ti'a 'ia fa'a'ite.

'Ua fā mai te Atua i te ta'ata nei i tō tātou nei 'anotau ! Tē vai ra tā tātou hō'ē peropheta ora.

Tē fa'aha'amana'o atu nei au ia 'outou ē, 'aita te Atua e hina'aro ia 'outou 'ia « ho'o » i te 'evanelia i fa'aho'ihia mai aore rā i te 'Ēkalesia a Iesu Mesia.

Tāna noa e titau nei 'oia ho'i, 'eiaha 'outou e huna i te reira i raro a'e i te 'aira'a mā'a.

'E mai te mea ē, e fa'aoti te mau ta'ata ē, e 'ere te 'Ēkalesia nō rātou, tā rātou ia te reira fa'aotira'a.

'Aita te reira e parau mai ra ē, 'aita 'outou i manuia. E tāmau noa 'outou i te fa'a'ite i te huru maita'i ia rātou. 'Aita ato'a te reira e parau mai ra ē, 'aita 'outou e ani manihini fa'ahou ia rātou.

Te ta'a-ē-ra'a i rotopū i te mau fāreireira'a tōtiare 'ōpua-'ore-hia 'e te hō'ē pipi aroha 'e te itoito, 'o—te anira'a manihini ia !

Tē here nei 'e tē fa'atura nei tātou i te mau tamari'i pā'ato'a a te Atua, noa atu te huru o tō rātou ti'ara'a i roto i te orara'a, noa atu tō rātou taura ta'ata 'aore rā fa'aro'o, noa atu te mau fa'aotira'a o tō rātou orara'a.

Nō tātou, e parau tātou ē, « Haere mai 'e a hi'o ! 'Ia 'ite mai 'outou iho i te faufa'a 'e te hanahana i te haerera'a nā ni'a i te 'ē'a o te pipi ».

Tē ani manihini nei mātou i te ta'ata 'ia « haere mai 'e 'ia tauturu mai, 'a tāmata ai mātou i te fa'ariro i te ao nei 'ei vāhi maita'i a'e ».

'E tē parau nei mātou ē, « Haere mai 'e a fa'aea mai ! E mau taea'e 'e e mau tuahine mātou nō 'outou. E 'ere mātou i te mau ta'ata maita'i hope. Tē ti'aturi nei mātou i te Atua 'e tē 'imi nei mātou 'ia ha'apa'o i tāna mau fa'auera'a.

« 'Āmui mai ia mātou, 'e nā 'outou e ha'amaita'i atu ia mātou. 'E, 'ia nā reira 'outou, e rahi ato'a atu tō 'outou maita'i. Haere 'āmui ana'e i roto i teie tere ».

Ahea vau e ha'amata ai?

I te taime 'a fāri'i ai tō tātou hoa o Bilbo Baggins e 'ārepurepu te pi'ira'a o te tere i roto iāna, 'ua fa'aoti a'era 'oia e ta'oto maita'i i te pō, 'ua tāma'a maita'i i te po'ipo'i, 'e 'ua ha'amata i tāna mau 'ohipa i te po'ipo'i roa.

I te arara'a mai o Bilbo, 'ite a'era 'oia ē, e mea huehue tōna fare, 'e 'ua fātata 'oia i te fāriu 'ē i tāna fa'anahora'a hanahana.

Terā rā, haere mai ra tōna hoa o Gandalf 'e ui mai ra, « ahea 'oe e haere mai ai ? »⁹ Nō te tāpapa i tōna mau hoa, tītauhia ia Bilbo 'ia fa'aoti nōna iho e aha te 'ohipa e rave.

E nō reira, 'aita i maoro, tei mua te hobbit 'o tei tāu'a-ore-hia i te 'ūputa nō te tere, 'ua mo'ehia rā iāna tōna taupo'o, tāna turuto'oto'o 'e tōna horoi. 'Aita ato'a te piti o tāna mā'a nō te po'ipo'i i pau.

Tē vai ato'a ra paha hō'ē ha'api'ira'a nō tātou i'ō nei.

Mai te mea ē, 'ua fāri'i 'outou 'e o vau i te hina'aro 'ia 'āmui i roto i te tere rahi o te orara'a, 'e te fa'a'itera'a i te mea tā tō tātou Metua here mure 'ore i fa'aaineine nō tātou e rā 'ē te tau, tē ha'apāpū atu nei au ia 'outou ē, teie te mahana nō te pe'e i te Tamaiti a te Atua, 'e tō tātou Fa'aora i ni'a i tōna 'ē'a tāvinira'a 'e te ti'ara'a pipi.

E pau tō tātou orara'a tā'ato'a i te tīa'ira'a i tāua taime ra e ti'a māite mai

ai te mau mea ato'a. Teie rā te taime nō te fafau hope roa e 'imi i te Atua, e aupuru ia vetahi 'ē, 'e e fa'a'ite i tō tātou 'itera'a ia vetahi 'ē.

A vaiho i tō 'outou taupo'o, te turuto'oto'o, te horoi 'e te fare huehue.¹⁰

Nō rātou i roto ia tātou tei ha'amata a'ena i te haere nā ni'a i te reira 'ē'a, 'a fa'a'itoito, 'a fa'a'ohipa i te aroha, 'a ti'aturi 'e 'a tāmau noa !

Nō rātou tei fa'aru'e i te 'ē'a, 'a ho'i mai, 'a 'āmui fa'ahou mai ia mātou, 'a ha'apūai hau atu ia mātou.

'E, nō rātou 'aita ā i ha'amata, nō te aha e fa'atāere ai ? Mai te mea ē, e hina'aro 'outou e 'ite i te mau mea māere o teie tere rahi pae vārua, 'a tu'u i te 'āvae i ni'a i tō 'outou iho tere rahi ! Paraparau i te mau misiōnare Paraparau i tō 'outou mau hoa feiā mo'a i te mau mahana hope'a nei. Paraparau ia rātou nō ni'a i teie 'ohipa ūmehia 'e te māerehia.¹¹

'Ua tae i te taime nō te ha'amata !

Haere mai, 'āpiti mai ia mātou !

Mai te mea ē, tē 'ite ra 'outou ē, e nehenehe e roa'a i tō 'outou orara'a te hō'ē aura'a hau atu, hō'ē 'ōpuara'a teitei a'e, te mau tā'atira'a 'utuāfare pūai atu 'e te hō'ē tā'atira'a fātata a'e i te Atua, 'a haere mai, 'a 'āpiti mai ia mātou.

Mai te mea ē, tē 'imi ra 'outou i te hō'ē autahira'a ta'ata o tē ha'a nei nō te riro mai 'ei hi'ora'a maita'i a'e nō rātou iho, e tauturu i te feiā nava'i 'ore, 'e e fa'ariro i teie ao 'ei vāhi maita'i a'e, 'a haere mai, 'a 'āpiti mai ia mātou !

Haere mai 'e 'a hi'o e aha teie tere nehenehe, te māere 'e te fifi.

I ni'a i te purūmu e 'ite 'outou ia 'outou iho.

E 'ite 'outou i te aura'a.

E 'ite 'outou i te Atua.

E 'ite 'outou i te tere fifi roa a'e 'e te hanahana o tō 'outou orara'a.

Tē fa'a'ite pāpū nei au i te reira nā roto i te i'oa o tō tātou Fatu 'e Fa'aora, o Iesu Mesia, āmene. ■

FA'ATA'ARA'A

1. J. R. R. Tolkien, *The Hobbit or There and Back Again* (Boston: Houghton Mifflin, 2001), 3.
2. I'oa pāpa'i o *The Hobbit*.
3. Mose 3:17.

4. Hi'o Ioba 38:4-7 ('ua tuō ma te 'oa'oa te mau tamaiti a te Atua); Isaia 14:12-13 (« fa'ateitei i tō'u tērono i ni'a a'e i te mau feti'a a te Atua »); Apokalupo 12:7-11 ('ua tupu te hō'ē tama'i i te ra'i ra).
5. « 'Ua fa'ata'a te peropheta Iosepha Semita i te ti'amāra'a mai 'te fa'ati'amāra'a i te ferurira'a tā te ra'i i tu'u mai i ni'a i te 'utuāfare ta'ata nei 'ei hō'ē o tāna hōro'a maita'i roa a'e' [*Teachings of the Prophet Joseph Smith*, ha'aputuhia mai e Joseph Fielding Smith (1977), 49]. Teie ti'amāra'a o te ferurira'a, 'aore rā, te ti'amāra'a, 'o te mana ia o te fa'ati'a i te mau ta'ata 'ia riro 'ei ha'apa'o ia rātou iho' (PH&PF 58:28). Tei roto i te reira te fa'a'ohipara'a i te hina'aro 'ia mā'iti i rotopū i te maita'i 'e te 'ino 'aore rā, i te mau fāito rau o te maita'i 'aore rā o te 'ino, 'e te fāri'i-ato'a-ra'a i te mau hōpe'ara'a o te reira mā'itira'a. E here rahi tō te Metua i te ao ra i tāna mau tamari'i i hina'aro ai 'oia 'ia tae'ahia ia tātou tō tātou pūai hope—'ia riro mai iāna te huru. Nō te haere i mua, e ti'a i te hō'ē ta'ata 'ia fāri'i i te 'aravihi roto nō te rave i tāna fa'aotira'a i mā'iti. Nō te faufa'a rahi o te ti'amāra'a i roto i tāna fa'anahora'a nō tāna mau tamari'i, 'e 'ore e ti'a i te Atua 'ia fa'ariro i te ta'ata mai iāna, ma te fa'ati'amā 'ore ia rātou' [David O. McKay, « Whither Shall We Go? Or Life's Supreme Decision », *Deseret News*, 8 nō Tiunu 1935, 1] » (Byron R. Merrill, « Agency and Freedom in the Divine Plan », i roto i te nene'ira'a a Roy A. Prete, *Window of Faith: Latter-day Saint Perspectives on World History* [2005], 162).
6. I roto i tāna buka *Harry Potter and the Chamber of Secrets*, 'ua ani te ta'ata pāpā'i o J. K. Rowling i te ta'ata fa'atere Hogwarts Dumbledore 'ia parau i te tahi mea mai te reira te huru i te taure'are'a young Harry Potter. E parau a'o fa'ahia ato'a nō tātou. 'Ua fa'a'ohipa a'ena vau i te reira i roto i te mau parau poro'i 'e tē mana'o nei au e mea maita'i 'ia tāpitihiā te reira i te parau.
7. « E au mau here ē, e tamari'i tātou nā te Atua i teienei, 'e aita ā i 'itea tō tātou huru a muri atu : 'Ua 'ite rā tātou ē, 'ia fā mai 'oia ra, e riro tātou mai iāna ato'a te huru ; e 'ite ho'i tātou iāna i tōna ra huru mau » (1 Ioane 3:2; ha'apāpūra'a i 'āpitihiā atu).
Noa atu ē, e hau atu teie tauira'a i tō tātou 'aravihi 'ia hāro'aro'a, « o te Vārua iho ho'i, 'e tō tātou ato'a nei vārua, 'o tei fa'a'ite ia ē, e tamari'i tātou nā te Atua :
« 'E mai te mea e mau tamari'i ra, e feiā tufa'a ia ; e feiā tufa'a i te Atua ra, 'e e feiā tufa'a tātou 'e te Mesia; tē pohe 'āpitihiā nei ho'i tātou e 'oia ato'a, 'ia ha'amaita'i-'āpitihiā hia tātou e 'oia ato'a ho'i ».
« Tē parau nei ho'i au, e 'ore teie nei mau pohe e au 'ia fāito i te maita'i e fa'a'itehia mai ia tātou nei » (Roma 8:16-18; ha'apāpūra'a i 'āpitihiā atu).
8. Hi'o, Mataio 28:16-20
9. Tolkien, *The Hobbit*, 27.
10. Hi'o Luka 9:59-62.
11. Hi'o LeGrand Richards, *A Marvelous Work and a Wonder*, nene'ira'a fa'a'āpitihiā (1966).

NĀ ELDER WALTER F. GONZÁLEZ
Nō te Hitu 'Ahuru

Te fa'ati'a'ia a te Fa'aora

'A haere ai tātou iāna ra, e haere mai te Atua e fa'aora ia tātou, e fa'aora 'oia i tō tātou māuiui 'aore rā e hōro'a mai 'oia i te pūai nō te fa'aruru i te huru fifi ato'a.

Fātata e 2 000 matahiti i teienei, 'ua pou mai te Fa'aora mai ni'a mai i te mou'a i muri i tōna ha'āpī'ira'a i te mau Ha'amaita'ira'a 'e i te tahi ato'a mau parau tumu nō te 'evanelia. 'A haere ai 'oia, tē haere mai nei te hō'ē ta'ata e mā'i lēpera tōna. 'Ua fa'a'ite mai ra taua ta'ata ra i te mana'o tura 'e te fa'atura nā roto i te tāhopura'a i te Mesia, i te 'imira'a i te tamarū i tōna māuiui. E anira'a 'ōhie tāna : « E te Fatu, mai te mea e ti'a ia 'oe, e mā vau ia 'oe ».

'Ua fa'atoro atu ra te Fa'aora i tōna rima 'e fa'ati'a'ia atu ra iāna, 'a nā 'ō ai : « 'Ua ti'ā 'iā'u; 'ia mā 'oe ».¹

Tē ha'āpī'i nei tātou i'ō nei ē, tē hina'āro noa nei to tatou Fa'aora e ha'amaita'i ia tātou. E nehenehe te tahi mau ha'amaita'ira'a e tae vave mai, e nehenehe te tahi e tāere ri'i, e nehenehe ato'a te tahi e tae mai i muri mai i teie orara'a, terā rā e tae mai te mau ha'amaita'ira'a i te taime i fa'ata'ahia.

Mai te lēpera ra, e nehenehe tātou e 'ite i te pūai e te tūroto i roto i teie orara'a nā roto i te fāri'ira'a i tōna hina'aro 'e nā roto i te 'itera'a ē tē hina'aro nei 'oia e ha'amaita'i ia tātou. E nehenehe tātou e 'ite i te pūai nō te 'aro i te huru tāmatara'a, nō te upo'oti'a i te

mau 'umera'a 'ia hara 'e nō te māramarama 'e nō te fa'a'oroma'i i tō tātou mau taime fifi. E mea pāpū, i roto i te taime teimaha roa a'e o tōna orara'a, 'ua ha'apāpūhia te pūai o te Fa'aora nō te fa'a'oroma'i, i te paraura'a 'oia i tōna Metua : « 'Ia ha'apa'ohia tō 'oe hina'aro ».²

'Aita te lēpera i fa'atae i tāna anira'a nā roto i te mana'o te'ote'o 'aore rā te fa'ahepo. Tē fa'a'ite mai nei tāna mau parau i te hō'ē huru ha'eha'a, ma te

titaura'a teitei 'e te hina'aro mau ato'a rā 'ia tupu te hina'aro o te Fa'aora. 'O te hō'ē hi'ora'a te reira nō te huru e titauhia ia tātou nō te haere i te Mesia ra. E nehenehe tātou e haere mai i te Mesia ma te 'ite pāpū ē, tōna hina'aro i teienei ē a muri noa atu, 'o te maita'i roa ia nō tō tātou orara'a i te tāhuti nei 'e i te tau mure 'ore. E hi'ora'a mure 'ore tāna 'aita tā tātou. Titauhia ia tātou 'ia haere mai i te Mesia mā te hina'aro mau 'ia horomi'ihia tō tātou hina'aro i roto i te hina'aro o te Metua, mai tō te Mesia ra.³ E fa'aineine ia te reira ia tātou nō te ora mure 'ore.

E mea fifi roa 'ia feruri i te mamae tino 'e te 'āchuehu i ni'a i te lēpera 'o tei haere mai i te Fa'aora ra. E fa'a'ino te ma'i lēpera i te mau uaua 'e te 'iri, mā te fa'atupu i te fa'ahuru-ē-ra'a o te hōho'a 'e ma te fa'atupu i te paruparu. 'Oia ato'a, 'ua fa'atupu te reira i te fa'ao'o'ora'a rahi a vetahi ē. Te hō'ē ta'ata 'o tei ro'ohia i te lēpera 'ua titauhia iāna 'ia fa'aru'e i tōna mau fēti'i nō te ora fa'ata'a-ē-hia i te sōtaiete. 'Ua fa'arirohia te mau lēpera 'ei mea vi'ivi'i, i te pae tino 'e i te pae vārua. Nō reira, 'ua fa'ahepo te ture a Mose i te mau lēpera 'ia 'ō'omo i te 'ahu mutumutu 'e 'ia tuō « Vi'ivi'i ! » 'a haere ai rātou.⁴ Nō tō rātou ma'i 'e te fa'a'inora'a a te ta'ata, 'ua ora te mau lēpera i roto i te mau fare 'aore rā te mau mēnema vai noa.⁵ E'ita i te mea fifi 'ia feruri ē te lēpera i haere mai i te Fa'aora, 'ua pereha'a roa ia.

I te tahi taime—nā roto i te tahi 'ohipa—e nehenehe ato'a e tupu tō tātou mana'o pereha'a, i tā tātou iho ānei mau 'ohipa 'aore rā i tā vetahi 'ē, nō te tahi ānei vaira'a e mana tō tātou i ni'a iho 'aore rā 'aita. I roto i terā mau taime, e nehenehe tātou e tu'u i tō tātou hina'aro i roto i tōna nā rima.

E rave rahi matahiti i teienei, 'ua fāri'i 'o Zulma tā'u vahine, tō'u 'āfa maita'i a'e, tō'u pae maita'i a'e—i te parau 'āpī pe'ape'a, e piti noa hepeto-ma nā mua a'e i te fa'aipoipora'a o te hō'ē o tā māua mau tamari'i. E pu'unono (tumeur) tōna i roto i tōna pūtē hā'ae, ē tē tupu 'oi'oi ra i te rahi. 'Ua ha'amata tōna hōho'a mata i te 'oru, ē 'ua titauhia te hō'ē tāpūra'a fifi. E rave rahi mana'o i horohoro i roto i tōna ferurira'a 'e 'o tei fa'ataiaha i tōna 'ā'au. E pu'unono ataata ānei ? Nāhea tōna tino e ora mai ai ? E ha'aparuparu ānei tōna hōho'a mata ? E aha te fāito pūai o te māuiui ? E 'ino roa ānei tōna hōho'a ? E ho'i mai ānei te pu'unono i muri i te 'iritira'ahia te reira ? E nehenehe ānei iāna 'ia 'amui mai i te fa'aipoipora'a o tā māua tamaiti ? I tōna vai-noa-ra'a i roto i te piha tāpūra'a, 'ua pereha'a roa tōna mana'o.

I tāua taime faufa'a roa ra, 'ua muhumuhu te Vārua iāna e ti'a iāna 'ia fāri'i i te hina'aro o te Fatu. 'Ua fa'aoti ihora e tu'u i tōna ti'aturira'a i ni'a i te Atua. 'Ua mana'o pūai 'oia ē, noa atu

te hope'ara'a, 'o tōna hina'aro te mea maita'i a'e nōna. I muri iho, 'ua fa'ata'otohia 'oia i te rā'au pātia fa'ata'oto.

Tau taime i muri mai, 'ua pāpa'i 'oia mai te tahi pehepehe i roto i tōna buka 'āamu : « I ni'a i te 'iri tāpūra'a a te taote tāpū, 'ua tipapa vau i mua ia 'oe 'e 'ua auraro vau i tō 'oe hina'aro, ta'oto'oto a'era vau. 'Ua 'ite au ē 'ua nehenehe iā'u 'ia ti'aturi ia 'oe, ma te 'ite ē, 'aita e 'ino e nehenehe e haere mai mai ia 'oe na.

'Ua 'itehia iāna te pūai 'e te tāmahahana nō te aurarora'a i tōna hina'aro i tō te Metua. I taua mahana ra, 'ua ha'amaita'i rahi te Atua iāna.

Ta'a 'ē noa atu tō tātou mau huru, e nehenehe tātou e fa'a'ohipa i tō tātou fa'aro'o nō te haere mai i te Mesia ra 'e 'ia 'ite i te hō'ē Atua tā tātou e nehenehe e ti'aturi. Mai tā te hō'ē o tā māua mau tamari'i, 'o Gabriel, i pāpa'i :

'Ia au i te peropheta, e mea 'ana'ana atu ā te hōho'a o te Atua i te mahana.

E mea teatea atu ā tōna rouru i te hiona 'e e 'u'uru tōna reo mai te tahera'a 'ānavai pape rahi ra.

'e i piha'i iho 'iana e mea faufa'a 'ore te ta'ata...

'Ua teimahahia vau nā roto i tō'u 'itera'a ē 'aita to'u e faufa'a.

'E i taua taime noa ra tō'u fa'atorora'a i tō'u 'ē'a i te hō'ē atua 'o tā'u e nehenehe e ti'aturi.

'E i reira noa ia tō'u 'itera'a i te Atua 'o tā'u e nehenehe e ti'aturi.⁶

E Atua 'o tē nehenehe e ti'aturihia, 'o tē fa'aitoito i tō tātou tia'ira'a. E nehenehe tātou e ti'aturi 'iāna nō te mea 'ua here 'ōna ia tātou 'e tē hina'aro nei 'ōna i te mea maita'i a'e nō tātou i te mau taime ato'a.

'Ua fa'a'ite te lēpera iāna maoti te mana nō te tia'ira'a. 'Aita te ao nei i hōro'a i te hō'ē noa a'e rāve'a nāna, 'aita ato'a hō'ē noa a'e tāmāhanahanara'a. Nō reira, 'ua riro te fa'ati'a'ia a te Fa'aora mai te hō'ē hanihanira'a nō tōna vārua tā'āto'a. E nehenehe noa tātou e feruri i te mau mana'o hōhonu māuruuru a te lēpera i te fa'ati'a'ia a te Fa'aora, i te fa'aro'ora'a iho ā rā 'oia i te mau parau « 'Ua ti'a 'iā'u ; 'ia mā 'oe ».

Tē parau ra te 'ā'amu ē « i taua taime ra, 'ua mā tōna lēpera ».⁷

Tātou ato'a, e nehenehe tātou e fāri'i i te fa'ati'a'ia a te rima here 'e te fa'aora a te Fa'aora. 'Auē te 'oa'oa, te ti'a'ira'a 'e te ha'amāruurura'a e tae mai i tō tātou vārua nā roto i te 'itera'a ē tē hina'aro nei 'ōna e tauturu ia tātou 'ia vai mā. 'A haere ai tātou iāna ra, e haere mai te Atua e fa'aora ia tātou, e fa'aora 'oia i tō tātou māuiui 'aore rā e hōro'a mai 'oia i te pūai nō te fa'aruru i te huru fifi ato'a.

'A ta'a noa atu ai i te reira, e tauturu mai te fāri'ira'a i tōna hina'aro—'eiaha rā i tō tātou iho—'ia māmarama i tō tātou vaira'a. 'Aita roa hō'e a'e 'ino e nehenehe e haere mai nō 'ō mai i te Atua ra. 'Ua 'ite 'oia e aha te mea maita'i a'e nō tātou. Penci a'e, e'ita 'ōna e fa'a'ore vave i tā tātou mau hōpoi'a. I te tahi taime, e nehenehe 'oia e ha'amāmā i te mau hōpoi'a, mai tāna i nā reira ia Alama 'e tōna mau tā'ata.⁸ I te pae hope'a, maoti te mau fafaura'a, e 'iritihia te mau hōpoi'a,⁹ i roto ānei i teie orara'a aore rā i te Ti'afā'ahoura'a mo'a.

E tauturu mai te hina'aro mau 'ia fa'atupu i tōna hina'aro, 'e te māmarama'ia i te nātura mo'a o tō tātou Fa'aora, i te fa'atupu i te huru fa'aro'o 'o tā te lēpera i fa'a'ite nō te tāmāra'a iāna. E Atua nō te here Iesu Mesia, e Atua nō te tia'i, e Atua nō te fa'aora, e Atua 'o tē hina'aro i te ha'amaita'i ia tātou 'e i te tauturu ia tātou 'ia vai mā. 'O tāna ia i hina'aro hou 'a haere mai ai i ni'a i te fenua nei, i te taime 'oia 'a parau ai e fa'aora 'oia ia tātou 'ia 'ōfati noa atu tātou i te ture. 'O tāna ia i hina'aro i Getesemane 'a fa'aruru ai 'oia i te māuiui 'itea'ore-hia e te tā'ata nei i te taime 'a 'aufau ai i te utu'a umunaro nō te hara. 'O tāna ia e hina'aro nei i teienei 'ia ti'a 'oia nō tātou i mua i te Metua.¹⁰ Nō reira tē tāvevo noa ra tōna reo : « E haere mai 'outou iā'u nei, e te feiā ato'a i ha'a rahi 'e tei teiaha i te hōpoi'a, e nā'u 'outou e fa'aora ».¹¹

E nehenehe 'ōna e fa'aora ia tātou 'e e fa'ateitei ia tātou nō te mea e mana tōna nō te rave i te reira. 'Ua rave 'ōna i ni'a iāna iho i te mau māuiui ato'a o te tino 'e tō te vārua 'ia 'i tōna 'ā'au i te aroha nō te tauturu ia tātou i roto i te mau mea ato'a, nō te fa'aora i tō tātou

māuiui 'e nō te fa'ateitei ia tātou.¹² E mea nehenehe roa 'e e putapū te 'ā'au i te mau parau a Isaia, tei parauhia e Abinadi :

« 'Ua rave mau rā 'oia i tō tātou paruparu, 'e 'ua hōpoi 'ē 'oia i tō tātou 'oto [...]

« I paruparu rā 'oia i tā tātou nei hara, i tā'irihia 'oia i tō tātou nei 'ino; 'e te a'o i hauhia ai tō tātou, tei ni'a ia iāna, 'e nō tōna paruparu e ora ai tātou ».¹³

'Ua ha'api'i-ato'a-hia teie huru mana'o i roto i teie pehepehe :

« E te Tāmuta nō Narazeta ē,
E 'ā'au teie tei pereha'a roa 'ino, 'ino roa,
E ora teie tei hu'ahu'a roa, mai pohe roa,
E ti'a ānei ia 'oe 'ia tātā'i, e te Tāmuta ē ? »

'E nā roto i tōna rima here 'e te ineine,
'Ua tāfaihia tōna iho ora marū nā roto
I tō tātou orara'a pereha'a, ē ti'a mai nei
'Ei hāmanira'a 'āpi—« 'āpi te mau
mea ato'a ».

« Tē mau hu'ahu'a māfatu,
Tē hina'aro, te hia'ai manuia, te ti'a'i
'e te fa'aro'o,
E hāmani na 'oe 'ei tuha'a maita'i,
E te Tāmuta nō Narazeta ē ! »¹⁴

'Ia mana'o 'outou ē, 'aita roa atu 'outou i mā 'e 'ua pereha'a roa, 'ia 'ite 'outou ē, e nehenehe 'outou 'ia tāmāhia 'e 'ia tātā'ihia, nō te mea 'ua here 'oia ia 'outou. 'A ti'aturi ē 'aita e 'ino e nehenehe e haere mai mai iāna ra.

Nō te mea 'ua « pou 'oia i raro i te mau mea ato'a »,¹⁵ e nehenehe te mau mea ato'a tei pereha'a i roto i tō tātou

orara'a e tātā'ihia, nō reira, e nehenehe tātou e fa'afaitehia i te Atua. Nā roto iāna, e fa'afaitehia te mau mea ato'a, te mea i te fenua nei 'e te mea i te ra'i ra, ma te fa'atupu ho'i i te « hau nā roto i te toto o tōna satauro ».¹⁶

Haere ana'e i te Mesia ma te rave i te mau mea ato'a e titauhia. 'A nā reira ai tātou, 'ia riro tō tātou huru i te parau ē : « E te Fatu, mai te mea e ti'a 'ia 'oe, e mā vau ia 'oe ». 'Ia nā reira tātou, e ti'a ia ia tātou 'ia fāri'i i te fa'ati'a'ia fa'aora a te 'Orometua, 'āpitihia e te tavevo iti o tōna reo marū : « 'Ua ti'a iā'u ; 'ia mā 'oe ».

E Atua te Fa'aora 'o tā tātou e nehenehe e ti'aturi. 'O 'oia te Mesia, tei Fa'atāhinuhia, te Mesia te 'āti Iuda 'o tā'u e fa'a'ite pāpū nei nā roto i tōna i'oa mo'a, tō Iesu Mesia, 'āmene. ■

FA'ATA'ARA'A

1. Mataio 8:2-3.
2. Mataio 26:42.
3. Hi'o Mosia 15:7.
4. Hi'o Levitiko 13:45.
5. Hi'o Bruce R. McConkie, *Doctrinal New Testament Commentary* (1973), 1:174.
6. Hi'o Maseli 3:5-6; Te Parau Ha'api'ira'a 'e te Mau Parau Fafau 110:2-3; Mose 1:2-10.
7. Mataio 8:3.
8. Hi'o Mosia 24:8-15.
9. Hi'o Mosia 24:13-16.
10. Hi'o Te Parau Ha'api'ira'a 'e te Mau Parau Fafau 45:3-5.
11. Mataio 11:28.
12. Hi'o Alama 7:12.
13. Mosia 14:4-5.
14. George Blair, « The Carpenter of Nazareth », i roto Obert C. Tanner, *Christ's Ideals for Living* (buka ha'api'ira'a a te Ha'api'ira'a Sābati, 1955), 22; fa'ahitihia i roto Jeffrey R. Holland, « Te mau mea fatifati e tātā'i », *Liahona*, Mē 2006, 71.
15. Te Parau Ha'api'ira'a 'e te Mau Parau Fafau 88:6.
16. Kolosa 1:20; hi'o ato'a 2 Korinetia 5:18-20.

NĀ ELDER GARY E. STEVENSON
Nō te pupu nō te Tino 'Ahuru Ma Piti 'āpōsetolo

'Eiaha e ha'avare mai iā'u

*'A ha'apa'o ai tātou i te mau fa'auera'a a te Atua,
e arata'i-noa-hia tātou i ni'a i te 'ē'a ti'a 'e e'ita
tātou e ha'avarehia.*

I teie mahana, tē pūpū nei au i te parau a'o i te tā'ato'ara'a, ia 'outou *iho ā rā* te u'i 'āpī—te mau tamari'i Paraimere, te feiā 'āpī tamāroa 'e te feiā 'āpī tamāhine. E mea here-roa-hia 'outou e te peropheta a te Fatu i tō tātou nei anotau,

'o te peresideni Russell M. Nelson—nō te rahi o tōna here 'oia i paraparau ai ia 'outou e rave rahi i roto i te hō'ē ha'apurorora'a ta'a 'ē, « Ti'aturira'a nō ['Īserā'ela] », nā te feiā 'āpī 'ati a'e i te ao nei.¹ Pinepine mātou i te fa'aro'o i te peresideni Nelson i te pi'i ia 'outou i te reira iho i'oa—te « ti'aturira'a nō 'Īserā'ela » 'e te ananahi o te 'Ēkālesia a Iesu Mesia i fa'aho'ihia mai.

E au mau hoa taure'are'a, tē hina'aro nei au e ha'amata nā roto e piti 'ā'amu i tō'u 'utuāfare.

Te 102ra'a o te 'ūrī talamatia

E rave rahi matahiti i ma'iri, nō ho'i noa mai au i te fare nā te 'ohipa, māere a'era vau i te pēni 'uo'uo tei pahihia nā te mau vahi ato'a—i raro, i ni'a i te 'ūputa fare pere'o'o, 'e i ni'a i tō mātou fare 'ōfa'i araea. 'Ua hi'opo'a atu vau i te reira, e pēni 'āpī. Tē haere ra te pēni i te 'āua i muri i te fare, 'ua pe'e a'era vau i te reira. I reira tō'u 'itera'a i tā'u tamaiti pae matahiti te purūmu pēni i te rima, tē a'ua'u ra i tā mātou 'ūrī. 'Ua pēnihia tā mātou 'ūrī 'ere'ere nehenehe Labrador, 'ua 'āfa 'uo'uo i teieni !

« E aha tā 'oe e rave ra ? » 'Ua tuō atu vau.

Fa'aea a'era tā'u tamaiti, fāriu mai nei, hi'o i ni'a i te 'ūrī 'e te purūmu pēni

'e te pēni e tōpata ra ma te parau ē :
« 'Ua hina'aro noa vau 'ia hōho'a 'oia i te mau 'ūrī patapata i roto i te hōho'a—te hōho'a pa'i 'e te 101 'ūrī talamatia ».
E mea poihere nā'u tā mātou 'ūrī. 'Iā'u nei e 'ūrī maita'i roa, e mana'o 'ē rā tō tā'u tamaiti.

Te mīmī toretore

Te piti o te 'ā'amu nō ni'a ia ia Pāpā'ū Grover tei ora i roto i te hō'ē fare i te mata'eina'a, e mea ātea i te 'oire. Tē pa'ari noa atu ra pāpā'ū Grover. 'Ua mana'o māua e fa'a'ite iāna i tā māua e toru tamaiti nā mua 'oia 'ia pohe. Nō reira, i te hō'ē avatea, 'ua tere atu mātou i terā tere ātea i tōna ra fare ha'eha'a. 'Ua pārahi mātou 'e 'ua fa'a'ite atu ra iāna i tā māua nau tamaiti. 'Aita i maoro roa te paraparaura'a, hina'aro a'era nā tamaiti 'āpī, e pae paha 'e e ono matahiti, e haere i rāpae nō te ha'uti.

Nō te mea 'ua fa'aro'o Pāpā'ū Grover i tā rāua anira'a, pi'o a'enei i ni'a ia rāua. Nō te pa'ari 'e te mātou 'ore tōna hōho'a mata, 'ua ri'ari'a ri'i nā tamāroa iāna. 'Ua nā 'ō atu 'oia ia rāua ma tōna reo haruru : « E hi'o maita'i—'ua pu'e noa te mau 'ūrī piropiro (mouffette) ». I te fa'aro'ora'a māua Lesa i te reira, 'ua māere māua ; 'ua pe'ape'a māua 'o te ha'apurehuhia rāua i te piropiro o terā 'ūrī ! 'Āria, haere a'era nā tamāroa e ha'uti i rāpae 'a paraparau noa ai mātou.

Ē muri a'era, i te tomora'a mātou i roto i te pere'o'o nō te ho'i i te fare, 'ua ui atu vau i te tamāroa : « E 'ūrī piropiro ānei tā 'ōrua i 'ite ? » Pāhono mai nei hō'ē : « 'Aita e 'ūrī piropiro, e mīmī 'ere'ere rā tā māua i 'ite, e tore 'uo'uo i ni'a i te tua ! »

Te ha'avare rahi

E 'ata tātou i teie mau 'ā'amu ri'i nō ni'a i te mau tamari'i hapa 'ore tē ha'api'i ra i te orara'a 'e te mau mea e vai ra, e fa'ahōho'a ato'a rā te reira i te hō'ē parau tumu hōhonu.

I roto i te 'ā'amu mātāmua, e 'ūrī nehenehe a'ena tā te tamaiti ra, e hoa ha'uti ; noa atu rā, 'ua rave mai 'oia i te hō'ē mōhina pēni, 'e ma te purūmu pēni i te rima, 'ua fa'aoti e hāmāni i te hōho'a tāna iho i feruri.

rahi nō ni'a iāna iho : e tamaiti mau 'oia nā te Atua.

Fa'aro'o maita'i na e aha tei tupu i te otira'a teie 'ōrama nehenehe. « 'E i muri a'era... 'ua haere mai ra Sātane nō te [ume iāna 'ia hara] », ma te parau ē : « E Mose, te tamaiti a te ta'ata, 'a ha'amori mai iā'u ! »⁵ Ma te itoitō 'ua pāhono atu Mose : « 'O vai 'oe ? Inaha, e tamaiti ho'i au nā te Atua, 'e tō'u hōho'a, mai tō tāna Fānau tahi ia ; 'e tei hea tō 'oe hanahana, e ti'a ai iā'u 'ia ha'amori ia 'oe ? »⁶

E nehenehe e parau ē, 'ua nā 'ō Mose : « E'ita tā 'oe e nehenehe e ha'avare iā'u, 'ua 'ite ho'i au 'o vai au. 'Ua hāmanihia vau 'ia au i te hōho'a o te Atua. 'Aita tō 'oe māramarama 'e te hanahana mai tōna. Nō te aha ia vau e ha'amori ai ia 'oe 'aore rā, e topa ai i roto i tā 'oe ha'avarera'a ? »

Ha'apa'o maita'i i teienci nāhea Mose i te pāhono atu ā. 'Ua nā 'ō 'oia : « 'A haere 'ē atu 'oe, e Sātane ; 'eiaha e ha'avare mai iā'u. »⁷

E mau ha'api'ira'a rahi tā tātou e nehenehe e 'apo mai i te pāhonorā'a pūai a Mose i te 'umera'a a te 'enemi 'ia hara. Tē ani nei au ia 'outou 'ia pāhono mai te reira i te taime e 'ite 'outou i te 'umera'a 'ia hara. 'A fa'ae i te 'enemi o tō 'outou vārua ma te parau ē : « 'A fa'aātea atu ! 'Aita tō 'oe hanahana. 'Eiaha e 'ume iā'u 'ia hara 'aore rā e ha'avare mai iā'u ! 'Ua 'ite ho'i au ē e tamari'i au nā te Atua. 'E e ti'aoro noa vau i tō'u Atua nō te tauturu ».

Terā rā, 'aita te 'enemi e fa'aru'e 'ōhie i tāna 'ōpuara'a ha'amou e ha'avare 'e e fa'a'ino ia tātou. 'E 'aita iho ā 'oia i fa'aru'e ia Mose, 'ua hina'aro rā e ha'amo'e iāna 'o vai 'oia i roto i te tau mure 'ore.

Mai te tahi tamari'i e ha'apeu ra, « 'oto ihora Sātane ma te reo rahi, 'e hahae ihora iāna i ni'a i te fenua, 'e 'ua fa'ae mai i te nā-ō-ra'a ē : 'O vau te Fānau tahi, 'a ha'amori mai iā'u ».⁸

Hi'opo'a ana'e. 'Ua fa'aro'o ānei 'outou i tāna i parau ? « 'O vau te Fānau tahi. 'A ha'amori mai iā'u ! »

Tē nā 'ō nei ho'i te ha'avare rahi ē : « 'Eiaha e ha'ape'ape'a ; e'ita vau e ha'amāuiui ia 'oe—e 'ere au i te 'uri

I roto i te piti o te 'ā'amu, 'ua ta'a 'ore roa nā tamāroa i te ne'one'o 'ia tōtē rāua i te hō'ē 'uri piropiro. Nō te mea 'aita rāua i 'ite pāpū e aha terā mea i mua ia rāua, 'ua rave rāua i te 'ohipa ataata e nehenehe e fa'atupu i te fa'ahope'ara'a 'ino. E mau 'ā'amu nō te haperā'a te mana'o i te mea e hi'ohia ra—ma te mana'o ē, te mea e 'itehia ra, e mea 'ē ia. I'ō nei, e mau fa'ahope'ara'a huru na'ina'i.

Terā rā, e rave rahi ta'ata i teie mahana e tāfifi nei i teie mau fifi i te hō'ē fāito rahi a'e. I te hō'ē pae e'ita tā rātou e nehenehe e hi'o i te mau mea i tō rātou vaira'a mau. Hau atu, e mau pūai i teie mahana tei 'ōpua-ta'a-ē-hia nō te arata'i 'ē ia tātou i te parau mau pāpū. 'Ua hau atu teie mau ha'avarera'a 'e te mau ha'avare i te hape-noa-ra'a te mana'o i te mea e hi'ohia, 'e pinepine te mau fa'ahope'ara'a e mau fa'ahope'ara'a hāhano, e 'ere i te mea na'ina'i.

Tē hina'aro nei Sātane, te metua o te ha'avare 'e te ha'avare rahi, 'ia uiui tō tātou mana'o i te mau mea i tō rātou huru mau 'e 'ia hi'o 'ore i te mau parau mau mure 'ore 'aore rā 'ia mono i te reira i te hōho'a au a'e 'ia hi'o atu. « Tē

fa'atupu mai nei 'oia i te tama'i i te feiā mo'a nō te Atua »² e e tau tauasinira'a matahiti tōna 'ōpua-noa-ra'a 'e te ha'api'ipi'ira'a i te 'aravihi nō te fa'atauirā'a i te mana'o o te mau tamari'i a te Atua 'ia ti'aturi ē, e mea maita'i te 'ino 'e e mea 'ino te maita'i.

'Ua tu'i tōna ro'o nō te fa'a'amu'a-mura'a i te ta'ata tāhuti ē, e mau mimī iti noa te mau 'uri piropiro, 'aore rā, ma te tahi pēni ri'i, e nehenehe e tau i te hō'ē Labrador 'ei 'uri talamatia !

E huri tātou i teienci i te hō'ē hi'ora'a nō taua parau tumu nei i roto i te mau pāpa'ira'a mo'a, i te taime 'a fa'aruru ai te peropheta nā te Fatu ia Mose i te fifi mai te reira. « Hōpoihiā atu Mose i ni'a i te hō'ē mou'a teitei roa ra... 'ua 'ite 'oia i te Atua te mata 'e te mata, 'e 'ua paraparau iāna ».³ 'Ua ha'api'i te Atua ia Mose nō ni'a i tōna hiro'a mure 'ore. Noa atu ā e ta'ata tāhuti Mose tei 'ore i tae i te maita'i roa, 'ua ha'api'i te Atua ē, tō Mose « hōho'a, mai tō ta'u Fānau tahi ia ; e ta'u Fānau tahi, 'o te Fa'aora ia ».⁴

'Ei ha'apōtōra'a, i roto i teie 'ōrama fa'ahiaha, 'ua 'ite Mose i te Atua, 'e 'ua ha'api'i ato'a 'oia i te hō'ē mea faufa'a

piropiro ; e mimi 'ere'ere tore 'uo'uo rā 'e te hapa 'ore ».

Ti'aoro atu ra Mose i te Atua 'e fāri'i ihora i tōna pūai hanahana. Noa atu ā 'ua 'āueue te 'enemi 'e 'ua taparuru te fenua, 'āita Mose i tu'u. E mea pāpū tōna reo 'e te māmarama. « 'A haere 'e atu iā'u nei, e Sātane », tāna i parau, « 'o teie Atua hō'ē roa ra tā'u e ha'amori, 'oia 'o te Atua hanahana ».⁹

I te hope'a, « haere 'e atu ra [oia] mai mua atu i te aro o Mose ».¹⁰

I muri iho, 'ua fā te Fatu ia Mose 'e 'ua ha'amaita'i ho'i iāna nō tōna ha'apa'o, 'ua nā 'ō ihora te Fatu :

« E ao tō 'oe, e Mose, nō te mea... e fa'arahihia tō 'oe pūai i tō te mau pape e rave rahi ra...

« E inaha, tei piha'i iho vau ia 'oe, ē tae noa atu ho'i i te hope'a o tō 'oe ra pu'e mahana ».¹¹

'Ua riro te pāto'ira'a Mose i te 'enemi 'ei hi'ora'a ora 'e te māmarama nō tātou tāta'itahi, noa atu ā te taime o te orara'a. E poro'i pūai nō 'outou iho—nō te 'ite e aha tē rave 'ia tāmata 'oia i te ha'avare ia 'outou. Inaha, mai ia Mose te huru, 'ua ha'amaita'ihia 'outou i te hōro'a nō te tauturu a te ra'i

Te mau fa'auera'a 'e te mau ha'amaita'ira'a

Nāhea 'outou i te 'imi i teie tauturu a te ra'i, mai ia Mose te huru, 'eiaha 'outou 'ia ha'avarehia 'aore rā 'eiaha e tu'u i mua i te 'umera'a 'ia hara. E rēni pāpū nō te tauturu hanahana tei ha'apāpū-fa'ahou-hia i teie nei tau tu'ura'a nā te Fatu iho 'ā nā 'ō ai 'oia : « Nō reira, 'o vau te Fatu, nō tō'u 'itera'a i te 'ati rahi 'o tē tae mai i ni'a i te mau ta'ata o te ao nei, 'ua ti'aoro atu vau i tā'u tāvini ia Iosepha Semita, tamaiti, 'e 'ua parau atu ra iāna nō roto mai i te ra'i, 'e 'ua hōro'a atu ra i te mau fa'auera'a iāna ra ».¹² Nō te fa'a'ohie, e nehenehe e parau ē, 'ua 'ite te Fatu, 'oia tei 'ite « i te hope'a mai te mātāmua mai »,¹³ i te mau fifi hō'ē roa o tō tātou nei anotau. Nō reira, 'ua hōro'a mai 'oia i te hō'ē rāve'a nō te pāto'i i te mau fifi 'e te mau 'umera'a 'ia hara, e rave rahi ho'i o te reira e fa'ahope'ara'a 'āfaro nō te fa'aurura'a ha'avare a te 'enemi 'e tāna mau 'arora'a.

'Ohie te rāve'a. Nā roto i tāna mau tāvini, tē paraparau nei te Atua ia tātou, tāna mau tamari'i, ma te hōro'a ia tātou i te mau fa'auera'a. E nehenehe e fa'atano ri'i i terā 'irava tā'u i fa'ahiti mai teie : « 'O vau te Fatu... 'ua ti'aoro atu vau i tā'u tāvini [te peresideni Russell M. Nelson], 'e 'ua parau atu ra iāna nō roto mai i te ra'i, 'e 'ua hōro'a atu ra i te mau fa'auera'a iāna ra ». E 'ere ānei i te parau mau hanahana ?

Ma te tura rahi, tē hōro'a nei au i tō'u 'itera'a pāpū ē 'ua paraparau pāpū mau te Fatu ia Iosepha Semita mai te ra'i mai, ha'amata nā ni'a i te 'Ōrama mātāmua. Tē paraparau ato'a nei 'oia i te peresideni Nelson i tō tātou nei anotau. Tē fa'a'ite pāpū nei au ē, 'ua paraparau te Atua i tāna mau perophta nō te tau tahito ra ma te hōro'a ia rātou i te mau fa'auera'a tei 'ōpuahia nō te arata'i i tāna mau tamari'i i te 'oa'oa i roto i teie orara'a, 'e te hanahana i roto i te tahi atu.

Tē tāmāu nei te Atua i te hōro'a i te mau fa'auera'a i tō tātou peropheta ora i teie mahana. 'Ua pu'e te mau hi'ora'a—te 'aifāito rahi a'e i roto i te ha'api'ira'a 'evanelia fa'atumuhia i ni'a i te 'utuāfare, turuhia e te 'Ēkālesia ; te monora'ahia te hāhaerera'a 'utuāfare e te aupurura'a ; te mau fa'atanora'a nō ni'a i te terera'a 'ohipa 'e te mau 'oro'a

i te hiero ; 'e te fa'ānaha'a 'āpi nō te mau tamari'i 'e te feiā 'āpi. Tē māere nei au i te maita'i 'e te aumihi o te Metua here i te Ao ra 'e tāna Tamaiti, 'o Iesu Mesia, tei fa'aho'i fa'ahou ā i te 'Ēkālesia a te Fa'aora i ni'a i te fenua nei 'e tei pi'i i te hō'ē peropheta i tō tātou nei anotau. Tē fa'a'aifāito nei te Fa'aho'i-fa'ahou-ra'a o te 'evanelia a Iesu Mesia i te vaira'a ataata o te 'ira'a o te mau tau.

E 'ere roa te 'ino i te 'oa'oa

E tāviri te ha'apa'ora'a i te mau fa'auera'a tei hōro'ahia i tō tātou peropheta, e 'ere rā nō te 'ape noa i te mana o te fa'ahema, nō te 'ite ato'a rā i te 'oa'oa 'e te pōpou vai maoro. E mea huru 'ohie teie parau rahura'a hanahana : e fa'atae mai te parau ti'a 'e te ha'apa'ora'a i te mau fa'auera'a i te mau ha'amaita'ira'a, 'e e fa'atae mai te mau ha'amaita'ira'a i te pōpou 'e te 'oa'oa, i roto i tō tātou orara'a.

Terā rā, mai tā te 'enemi i tāmata i te ha'avare ia Mose, e 'imi 'oia i te punu ia 'outou. 'Ua fa'ahua noa ana 'oia i te hō'ē mea e 'ere 'oia. E tāmata noa 'oia i te tāhuna 'o vai mau 'oia. Tē parau nei 'oia ē, e orara'a 'oto tē noa'a mai 'ia ha'apa'o 'outou i te parau, e fa'a'ere te reira ia 'outou i te 'oa'oa.

Tē 'ite ra ānei 'outou i te tahi o tāna mau perēra'a nō te ha'avare ? 'Ei hi'ora'a, e tāhuna 'oia i te 'ino o te mau rā'au ta'ero 'e te 'ohipa inu, ma te parau ē, e 'ohipa au roa te reira. E utuhi 'oia ia tātou i roto i te mau parau rau 'e te au 'ore i ni'a i te rāve'a tūreiarā'a sōtiare, mai te hi'o-fa'aa'au-ra'a ha'aparuparu mana'o 'e te orara'a moemoeāhia. Hau atu, e tu'u 'oia i te 'ahu huna i ni'a i te mau 'ohipa pōiri 'e te ha'apēpē tei 'itehia i ni'a i te natirara, mai te hōho'a faufau, te mau parau tāora i ni'a i te ta'ata, 'e te ueuera'a i te parau hape nō te fa'atupu i te fe'a'a 'e te mata'u i roto i te 'ā'u 'e te ferurira'a. E muhumuhu ha'avare 'oia ē : « 'A pe'e a'e iā'u, e 'oa'oa iho ā 'oe. »

E mea tano roa ho'i nō tātou nei te mau parau i pāpa'ihia e rave rahi tenetere i teieni e te peropheta ra nō te Buka a Moromona : « E 'ere roa te 'ino i te 'oa'oa ».¹⁴ 'Ia 'ite tātou i te mau ha'avarera'a a Sātane i tō rātou huru

mau. 'Ia pāto'i tātou 'e 'ia 'ite ho'i nā rotoroto i te mau ha'avare 'e te mau fa'aurura'a a tei 'imi i te ha'amou i tō tātou vārua, 'e i te haru mai i tō tātou 'oa'oa i teienci 'e te hanahana nō ananahi.

E au mau taea'e, e au mau tuahine, e mea titauhia ia tātou 'ia tāmāu noa ma te ha'apa'o maita'i 'e te vai ara, 'o te rāve'a hō'e noa ho'i tātou e hāro'a-ro'a ai i te parau mau 'e e fa'aro'o ai i te reo o te Fatu nā roto i tāna mau tāvini. « Tē parau mai ra te Vārua Maita'i i te parau mau, 'eiaha i te parau ha'avare... Nō te ora o tō tātou mau vārua i fa'a'ite-pāpū-hia ai teie nei mau mea 'ia tātou nei... I parau na ho'i te Atua i te reira i te mau peropheta i tahito ra ». ¹⁵ E feiā mo'a tātou nō te Atua Mana hope, te ti'aturira'a nō 'Īserā'ela ! E fati ānei tātou ? « E 'ōriorio ānei tātou, e meho ānei ? 'Aita ! I te fa'aue a te Atua, e vai noa atu tātou, tō tātou vārua, tō tātou 'ā'au 'e te rima, ma te ha'apa'o maita'i 'e te ha'avare 'ore. ¹⁶

Tē hōro'a nei au i tō'u 'itera'a pāpū nō *Tēi Mo'a nō 'Īserā'ela*—'oia ho'i te i'oa nō Iesu Mesia. Tē fa'a'ite pāpū nei au nō tōna here tāmāu, te parau mau 'e te 'oa'oa maoti tāna tūsia fāito 'ore 'e te mure 'ore. 'A ha'apa'o ai tātou i tāna mau fa'auera'a, e arata'i-noa-hia tātou i ni'a i te 'e'a ti'a 'e e'ita tātou e ha'ava-rehia. I te i'oa mo'a o tō tātou Fa'aora, 'o Iesu Mesia, 'āmene. ■

FA'ATA'ARA'A

1. Russell M. Nelson, « Ti'aturira'a nō Ziona » (purera'a nō te feiā 'āpi 'ati a'e i te ao, 3 nō Tiunu 2018), HopeofIsrael. ChurchofJesusChrist.org.
2. Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 76:29.
3. Mose 1:1–2.
4. Mose 1:6.
5. Mose 1:12 ; reta tei fa'ahuru-ē-hia.
6. Mose 1:13 ; reta tei fa'ahuru-ē-hia.
7. Mose 1:16 ; reta tei fa'ahuru-ē-hia.
8. Mose 1:19.
9. Mose 1:20.
10. Mose 1:22.
11. Mose 1:25–26.
12. Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 1:17.
13. Aberahama 2:8.
14. Alama 41:10 ; reta tei fa'ahuru-ē-hia.
15. Iakoba 4:13.
16. « True to the Faith », Hymns, n°254.

NĀ TE PERESIDENI RUSSELL M. NELSON

Te piti o te ture rahi

E tae mai tō tātou 'oa'oa rahi a'e 'ia tauturu ana'e tātou i tō tātou mau taea'e 'e te mau tuahine.

E au mau taea'e 'e au mau tuahine here, māuruuru nō te mau mea ato'a tā 'outou e rave nei nō te tauturu i te ha'aputuputura'a ia Iseraela i nā pae e piti o te pāruu, nō te ha'apa'ari i tō 'outou 'utuāfare, 'e nō te ha'amaita'i i te orara'a o te feiā nava'i 'ore. Māuruuru nō te orara'a 'ei feiā pe'e mau nō Iesu Mesia. ¹ 'Ua 'ite 'outou, 'e e mea au nā 'outou 'ia ha'apa'o i tāna nā ture rahi e piti, 'ia here i te Atua 'e 'ia here i tō 'outou ta'ata tupu. ²

I roto i nā 'āva'e e ono i ma'iri a'e nei, 'ua fārere māua te tuahine Nelson e rave rahi tauatini feiā mo'a, 'a rātere ai māua i Amerika Rōpū, i Amerika apato'a, i te mau fenua nō Patifita,

'e i roto i te mau 'oire e rave rahi i roto i te mau hau 'āmui nō Marite. 'A rātere ai māua, tō māua ti'aturira'a, 'o te patura'a ia i tō 'outou fa'aro'o. Terā rā, i te mau taima ato'a, 'ia ho'i mai māua, tō māua te fa'aro'o tei ha'apūaihia nā te mau melo 'e te mau hoa tā māua i fārere. E nehenehe ānei iā'u e fa'a'ite atu e toru taima faufa'a roa tā māua i fārere 'aita i maoro a'e nei ?

I te 'āva'e Mē ra, 'ua rātere atu māua te tuahine Nelson 'e o Elder Gerrit W. 'e te tuahine Susan Gong i Patifita Apato'a. I Auckland, Niuterani, e fāna'ora'a ta'a 'e tō mātou i te fārereira'a i nā ti'a fa'atere nō nā fare purera'a mahometa e piti i Christchurch, Niuterani, i reira ho'i te

I Auckland, Niu Terani, 'ua fārere te peresideni 'e te tuahine Nelson i te mau imam nō e piti fare pure mahometa i Christchurch, Niu Terani.

pupuhira'ahia, ma te ri'ari'a rahi, e piti 'ava'e nā mua atu, tē tahi mau ta'ata ha'amori hara 'ore.

'Ua fa'a'ite mātou i tō mātou here i teie mau taea'e nō te tahi atu fa'aro'o 'e 'ua ha'apāpū fa'ahou mātou i tō tātou fafau-āmui-ra'a 'ia fa'atura i te ti'a-māra'a i te pae fa'aro'o.

'Ua pūpū ato'a mātou i te 'ohipa tāmoni 'ore 'e te tahi tauturu moni iti nō te patu fa'ahou i tā rātou fare pure-ra'a. 'Ua i tā mātou fārereira'a 'e teie mau ti'a mahometa, i te mau parau here o te autaea'era'a.

I te 'ava'e 'Ātete ra, 'ua fārerei māua te tuahine Nelson 'e o Elder Quentin L. 'e te tuahine Mary Cook, e rave rahi ta'ata i Buenos Aires, Rāparata—te rahira'a o rātou e 'ere i tā tātou ha'apā'ora'a—tei tauihia te orara'a nā te mau pārahira'a tūra'ira'i tei hōro'ahia ia rātou nā roto mai i tā tātou fa'anahora'a tauturu a te feiā mo'a i te mau mahana hope'a nei. 'Ua putapū tō mātou 'ā'au 'a fa'a'ite mai ai rātou i tō rātou 'oa'oa rahi i te mea ē, e nehenehe fa'ahou ia rātou 'ia teretere.

Te toru o te taime faufa'a roa, 'ua tupu ia tau hepetoma i ma'iri a'e nei i Roto Miti. Nā roto mai te reira i te hō'ē rata ta'a 'ē roa tā'u i fāri'i i tō'u mahana fānaura'a, nō ō mai i te hō'ē tamāhine tā'u e pi'i ē, o Mary—14 matahiti.

'Ua pāpa'i o Mary nō ni'a i te mau mea hō'ē ā tā māua : « E 10 tamari'i tā 'oe. E 10 tamari'i mātou. E parau 'oe i te reo tinitō. E hitu tamari'i i roto i tō'u 'utuāfare, tae noa atu iā'u, 'ua fa'a'amu-hia mātou i te fenua Taina, nō reira, e reo tinitō tō mātou reo tumu. E taote tāpū māfatu 'oe. E piti taime te tāpūra'a-hia te māfatu o tō'u tuahine. E mea au nā 'oe e piti hora purera'a. E mea au nā mātou e piti hora purera'a. E reo maita'i roa tō 'oe. E reo maita'i ato'a tō tō'u taea'e. E mata pō tōna mai tō'u ».

'Ua putapū roa vau i te mau parau a Mary, tei fa'a'ite mai 'eiaha tōna noa vārua rahi, tē fa'aro'o ato'a rā o tōna metua vahine 'e te metua tāne.

E 'imi te feiā mo'a i te mau mahana hope'a nei, 'e te tahi atu feiā pe'e ia Iesu Mesia, i te mau rāve'a nō te tauturu, nō te fa'ati'a i ni'a, 'e nō te here ia vetahi 'ē, i te mau taime ato'a. O rātou tei

hina'aro 'ia parauhia e mau ta'ata nō te Fatu « 'ua hina'aro 'ia tauturu te tahi i te tahi i te hōpoi i tā 'outou mau hōpoi'a, 'ia 'oto, 'a 'oto ai te feiā 'oto ra; 'e 'ia ha'amāhanahana ia rātou i tei au 'ia ha'amāhanahanahia ra ».³

Tē hina'aro mau nei rātou e ora i te ture rahi mātāmua 'e te piti. Mai te mea ē, e here tātou i te *Atua* ma tō tātou 'ā'au ato'a, e fa'afāriu 'oia i tō tātou 'ā'au i ni'a i te ora maita'i o *vetahi* 'ē i roto i te hō'ē 'ohura'a nehenehe 'e te maita'i.

E'ita e nehenehe e tai'o i te rahira'a 'ohipa tāvini tā te feiā mo'a i te mau mahana hope'a nei e hōro'a nei, 'ati a'e te ao nei, i te mau mahana ato'a o te mau matahiti ato'a, terā rā, e nehenehe e tai'o i te maita'i tā te 'Ēkālesia e rave nei nō te ha'amaita'i i te mau tāne 'e te mau vahine—te mau tamāroa 'e te mau tamāhine—tei hina'aro i te hō'ē rima tauturu.

'Ua ha'amata te 'ohipa tauturu nā te ao nei a te 'Ēkālesia i te matahiti 1984. E 'ua fa'atupuhia te hō'ē ha'apaera'a mā'a nā te 'Ēkālesia i te ao ato'a nei, nō te 'imi i te moni nō te tauturu i te feiā tei 'ati roa i roto i te pa'urā rahi i Afirita Hiti'a o te rā. 'Ua hōro'a te mau melo o te 'Ēkālesia e 640 mirioni farāne i roto i tāua mahana ha'apaera'a ma'a 'ōtahi ra.

E 'ua tonohia o M. Russell Ballard 'e te taea'e Glenn L. Pace i te fenua Etiopia nō te fa'anaho i te fa'a'ohipara'a maita'i a'e nō tāua faufa'a moni ha'amō'ahia ra. 'Ua riro tāua 'ohipa ra 'ei 'ōmuara'a nō te hō'ē mea tei parauhia i muri a'e ra, te mau Tauturu Aroha a te Feiā Mo'a i te mau Mahana Hope'a nei.

Mai tāua taime ra, 'ua hōro'a te mau Tauturu Aroha a te Feiā Mo'a i te mau Mahana Hope'a nei hau atu i te *piti hānere miriā* farāne moni tauturu

nō te tauturu i te feiā nava'i 'ore 'ati a'e te ao nei. E hōro'ahia teie tauturu i te mau ta'ata, ma te hi'o 'ore o vai tā rātou 'Ēkālesia, te ti'ara'a hau, te taura ta'ata, te peu 'āpeni, te 'āpeni, 'aore rā te hi'ora'a poritita.

E 'ere te reira ana'e. Nō te tauturu i te mau melo o te 'Ēkālesia a te Fatu i roto i te 'ati, tē here nei tātou 'e tē ora nei tātou i te ture tahito o te ha'apaera'a mā'a.⁴ E poi'a tātou nō te tauturu ia vetahi 'ē te poi'a. Hō'ē mahana i te 'āva'e tāta'itahi, 'aita tātou e 'amu i te mā'a 'e e hōro'a tātou i te ho'o o te reira mā'a ('e hau atu) nō te tauturu i te feiā nava'i 'ore.

E'ita roa atu e mo'ehia iā'u tō'u tere mātāmua i Afirita tō'o'a o te rā i te matahiti 1986. E naho'a rahi feiā mo'a tei tae mai i tā mātou mau putuputura'a. Noa atu ē, e mea iti roa tā rātou mau faufa'a mātēria, 'ua haere mai rā te rahira'a ma te 'ahuhia i te 'ahu 'uo'uo maita'i.

'Ua ani au i te peresideni titi ē, e mea nāhea 'oia 'ia 'atu'atu i te mau melo tei iti roa te faufa'a. 'Ua pāhono mai 'oia ē,

'ua 'ite maita'i tō rātou mau 'episekōpo i tō rātou mau ta'ata. Mai te mea ē, e nehenehe te mau melo e tāma'a e piti taime i te mahana, 'aita ia e titauhia te tauturu. Mai te mea rā ē, hō'ē noa taime 'aore rā, e iti mai, e nehenehe rātou e tāma'a—noa atu te tauturu a te 'utuāfare—e hōro'a te mau 'episekōpo i te mā'a, aufauhia i te ō ha'apaera'a mā'a. I muri iho, 'ua fa'a'ite mai ra 'oia i teie 'ohipa fa'ahia roa : 'Ua hau tā rātou ō ha'apaera'a mā'a i tā rātou mau ha'amāu'ara'a. Nō reira, 'ua hāponohia te mau ō ha'apaera'a mā'a hau i te mau ta'ata i te tahi atu vāhi tei hau a'e te mau hina'aro i te mau ha'amāu'ara'a. 'Ua ha'api'i mai terā mau feiā mo'a ha'apa'o pāpū nō Afirita iā'u i te hō'ē ha'api'ira'a rahi nō ni'a i te mana o te ture 'e te vārua o te ha'apaera'a mā'a.

'Ei melo nō te 'Ēkālesia, tē 'ite nei tātou i te hō'ē aura'a fēti'i i ni'a i te feiā e ro'ohia nei i te 'ati.⁵ 'Ei mau tamaiti 'e 'ei mau tamāhine nā te Atua, e mau taea'e 'e e mau tuahine ana'e tātou. Tē ha'apa'o nei tātou i te fa'arara'a nō te faufa'a tahito : « E ha'amahora hua 'oe i tō rima i te hōro'a i tō 'oe ra taea'e, i tei veve, 'e i tei tao'a 'ore ».⁶

E tūtava ato'a tātou 'ia ora i te mau ha'api'ira'a a te Fatu ia Iesu Mesia mai tei pāpa'ihia i roto i te Mataio 25 :

« I poi'a na ho'i au, e 'ua hōro'a mai 'outou i te mā'a nā'u ; i po'ihā na vau e 'ua fa'ainu mai 'outou iā'u ; e ta'ata 'ē au, 'e 'ua 'ite mai 'outou iā'u :

« I veve na vau, 'e 'ua fa'a'ahu mai 'outou iā'u ; i pohe na vau i te mā'i, 'e 'ua utuutu mai 'outou iā'u...

« ... O 'outou i nā reira i te hō'ē taea'e iti ha'iha'i roa i roto i tā'u mau taea'e nei, 'ua nā reira mai ia 'outou iā'u ».⁷

E fa'a'ite atu vau ia 'outou i te tahi noa mau hi'ora'a nō ni'a i te huru o tō te 'Ēkālesia pe'era'a i teie mau ha'api'ira'a a te Fa'aora.

Nō te tauturu i te tamarū i te poi'a, tē fa'a'ohipa nei te 'Ēkālesia 124 fare ha'aputura'a a te 'episekōpo 'ati a'e te ao nei. Nā roto i te reira, tei te 'are'a e 400 000 tita'ura'a mā'a e hōro'ahia nei i te matahiti tāta'itahi i te mau ta'ata nava'i 'ore. I te mau vāhi 'aita e vai ra te fare ha'aputura'a, e 'iriti mai te mau

'episekōpo 'e te mau peresideni 'ama'a i te moni i roto i te 'āfata moni ō ha'apaera'a mā'a a te 'Ēkālesia, nō te hōro'a i te mā'a 'e te mau tauhi'a nō tā rātou mau melo nava'i 'ore.

Terā rā, te tita'ura'a nō te poi'a, te ta'ahuri atu ra te reira i 'ō mai i te mau 'oti'a o te 'Ēkālesia. E tē rahi noa atu ra te reira nā te ao ato'a nei. 'Aita i maoro a'e nei, te fa'a'ite ra te hō'ē parau fa'a'ite nō te Hau 'Āmūi ē, 'ua hau i teieni i te 820 mirioni ta'ata nava'i 'ore i te mā'a nā te ao nei—'aore rā, fātata hō'ē i ni'a i te iva ta'ata o te fenua nei.⁸

'Auē ia nūmera i te māna'ona'o ē ! 'Oa'oa rahi tō mātou nō tā 'outou mau hōro'ara'a. Maoti tō 'outou 'ā'au hōro'a, e rave rahi tauatini ta'ata nā te ao nei e fāri'i i te mā'a, te 'ahu, te nohora'a nō te tau poto, te mau pārahira'a tūra'ira'i, te rā'au, te pape mā, 'e hau atu.

Te pape mā 'ore te tumu nō te mau mā'i e rave rahi nā te ao nei. Tae mai i teie mahana, 'ua tauturu te 'ōpuara'a tauturu i te ao nei a te 'Ēkālesia, 'ia hōro'a i te pape mā i roto e rave rahi hānere 'oire i roto e 76 fenua.

'Ua riro te hō'ē 'ōpuara'a 'ohipa i Luputa, i roto i te Repupirita nō Congo, 'ei hi'ora'a rahi. Nō te rahira'a huira'atira hau atu i te 100 000 ta'ata, 'aita e pape tā te 'oire. Titauhia i te huira'atira 'ia haere ātea roa nō te 'ite mai i te mau puna pape maita'i. 'Ua 'itehia mai te hō'ē puna pape mou'a i te āteara'a e 29 kirometera, e 'ere rā i te mea 'ohie nō te huira'atira 'ia tae i reira.

'Ia 'ite a'era tō tātou mau misiōnare tauturu i te ao nei i tāua tita'ura'a ra, 'ua ha'a rātou 'e te mau ti'a fa'atere nō Luputa nā roto i te hōro'ara'a i te mau mātēria 'e te ha'api'ipi'ira'a nō te fa'ahaere mai i te pape i roto i te 'oire. E toru matahiti tō te mau ta'ata nō Luputa paora'a i te hō'ē 'āpo'o hō'ē metera te hōhonu, nā roto i te 'ōfā'i 'e te uru rā'au, nō te fa'atoro i te auri pape. Nā roto i te rave-'āmūi-ra'a i te 'ohipa, 'ua tae mai ra te mahana 'oa'oa, 'a noa'a mai ai te pape mā haumārū i te mau ta'ata ato'a i roto i te 'oire.

'Ua tauturu ato'a te 'Ēkālesia i te mau tīfihoria, tei ro'ohia i te 'ati i roto i te mau a'ora'a huira'atira, te mau ha'amoura'a o te mau 'ati nātura, 'aore rā, te

hāmani 'ino-ra'a pae fa'aro'o. 'Ua hau i teienei i te 70 mirioni ta'ata tei fa'aatea-hia i tō rātou mau nohora'a.⁹

I roto noa i te matahiti 2018, 'ua hōro'a te 'Ēkālesia i te mau tauiha'a rū nō te mau titihoria i roto e 56 fenua. Ta'a 'e atu i te reira, 'ua hōro'a te mau melo e rave rahi o te 'Ēkālesia i tō rātou taime nō te tauturu i te mau titihoria 'ia fa'aō i roto i te mau 'oire 'āpī. Tē ha'amāuruuru atu nei mātou ia 'outou tāta'itahi tei toro i te rima nō te tauturu i te feiā 'o tē tāmata nei i te ha'amau i te mau nohora'a 'āpī.

Nā roto i te mau hōro'a pipiri 'ore i roto i te Deseret Industries i te mau Hau 'Āmui nō Marite, e rave rahi mirioni kilo 'ahu e 'ohihia 'e e mā'itihia i te matahiti tāta'itahi. E fa'a'ohipa te mau 'episekōpo i teie ha'aputurā a rahi nō te tauturu i te mau melo nava'i 'ore, 'e te tuha'a rahi a'e o te reira, e hōro'ahia ia i te tahi atu mau pupu tauturu o tē 'ōpere i te mau tauiha'a nā te ao nei.

'E i te matahiti i mā'iri a'e nei, 'ua hōro'a te 'Ēkālesia i te utuuturā a nō te mata i te rahira'a hau atu i te 300 000 ta'ata i roto e 35 fenua, te utuuturā a 'aiū 'āpī nō te rahira'a tauatini māmā 'e te 'aiū i roto e 39 fenua, 'e te mau pārahira'a tūra'ira'i nō te rahira'a hau atu i te 50 000 ta'ata i roto i te mau fenua e rave rahi.

'Ua mātau-maita'i-hia te 'Ēkālesia nō te rirora'a 'ei hō'ē o te mau fa'anahora'a mātāmua e pāhono i te taime 'a tupu ai te 'ati. Hou 'a tupu ai te hō'ē mata'i rorofā'i, e fa'aineine te feiā fa'atere o te 'Ēkālesia 'e te mau rave 'ohipa i roto i te mau fenua e fārerei i te 'ati, i te mau fa'anahora'a nō te 'ōperera'a i te mau tauiha'a 'e te tauturu tāmoni 'ore i te feiā e fārerei i te fifi.

I te matahiti i mā'iri a'e nei noa, 'ua arata'i maita'i te 'Ēkālesia hau atu i te 100 'ohipa tauturu i te feiā i ro'ohia i te 'ati nā te ao ato'a nei, nā roto i te tautururā a i te feiā tei ro'ohia i te mata'i pu'ahiohio, te 'ati auahi, te vai pu'e, te 'āueuera'a fenua 'e te tahi atu mau huru 'ati. I te mau taime ato'a e nehe-nehe, e haere te mau melo nō tā tātou 'Ēkālesia, ma te 'ahuhia i tō rātou 'ahu re'are'a rima tauturu, e tauturu i te feiā tei ro'ohia i te 'ati. Teie huru tāvinira'a,

tei hōro'ahia nā te mau ta'ata e rave rahi nō rotopū ia 'outou, 'o te aura'a mau ia o te aupururā'a.

E au mau taea'e 'e e au mau tuahine here ē, teie mau 'ohipa tā'u i fa'a'ite atu, o te hō'ē ia tuha'a ha'iha'i roa te reira nō te 'ohipa tōtauturu 'e te tautururā a nā te ao nei e tupu nei i te rahi, a Te 'Ēkālesia a Iesu Mesia i te Feiā Mo'a i te mau Mahana Hope'a nei.¹⁰ 'E nā 'outou e fa'atupu nei i te reira. Nō te hi'ora'a maita'i o tō 'outou orara'a, tō 'outou 'ā'au pipiri 'ore, 'e tō 'outou mau rima tauturu, e'ita e māerehia ē, tē ha'apōpou nei te mau 'oire e rave rahi 'e te mau ti'a fa'atere nō te hau i tā 'outou mau tauto'ora'a.¹¹

Mai tō'u rirora'a 'ei peresideni nō te 'Ēkālesia, 'ua māere au i te rahira'a o te mau peresideni, te mau fa'aterehau

mātāmua, te mau ti'a hau, tei ha'a-māuruuru mai ia'u, ma te 'ā'au tae mau, nō tā tātou tautururā a nā te ao nei i tō rātou mau ta'ata. E 'ua fa'a'ite ato'a rātou i te māuruuru nō te pūai tā tō tātou mau melo ha'apa'o maita'i e hōro'a nei i tō rātou fenua, 'ei mau ta'ata huirā'atira ha'apa'o 'e te tauturu.

'Ua fa'ahiahia ato'a vau i te haere-ra'a mai te feiā fa'atere o te ao nei e fārerei i te Peresidenira'a Mātāmua ma tē fa'a'ite mai i tō rātou ti'aturi 'ia ha'amauhia te 'Ēkālesia i roto i tō rātou mau fenua. Nō te aha? Nō te mea 'ua 'ite rātou e tauturu te feiā mo'a i te mau mahana hope'a nei i te paturā a i te mau 'utuāfare 'e i te mau autahira'a pūai, ma te ha'amaita'i atu i te orara'a o vetahi 'ē i te mau vāhi ato'a tei reira rātou i te orara'a.

I te mau vāhi ato'a, e fa'ahiahia rahi tō te mau melo o te 'Ēkālesia i te ti'ara'a metua o te Atua 'e i te autae'era'a o te ta'ata. Nō reira, tō tātou 'oa'oa rahi a'e, nō roto mai ia i tō tātou tauturura'a i tō tātou mau taea'e 'e te mau tuahine, noa atu te vāhi tā tātou e ora nei i roto i teie ao nehenehe.

Te hōro'ara'a i te tauturu ia vetahi 'ē—te tauto'o-pāpū-ra'a nō te 'atu'atu ia vetahi 'ē mai ia tātou e 'atu'atu nei ia tātou iho 'aore rā, hau atu—tō tātou ia 'oa'oa. Mai te peu ihoa rā ē, e 'ere te reira i te mea tano roa ia tātou, 'e mai te peu ē, e titau te reira 'ia fa'aru'e tātou i tō tātou vāhi hau maita'i.

Teorara'a i te piti o te ture rahi, 'o te tāvirī ia nō tē riro mai 'ei pipi mau nā Iesu Mesia.

E au mau taea'e 'e e au mau tuahine, tē ora nei 'outou 'ei mau hōho'a nō te mau hotu nō roto mai i te ha'apa'ora'a i te mau ha'api'ira'a a Iesu Mesia. Tē ha'amāuruuru nei au ia 'outou ! 'Ua here au ia 'outou !

'Ua 'ite au ē, tē ora nei te Atua. O Iesu te Mesia. 'Ua fa'aho'ihia mai tāna 'Ēkālesia i te mau mahana hope'a nei nō te fa'atupu i tāna mau 'ōpuara'a hana-hana Tē fa'a'ite pāpū nei au i te reira nā roto i tē 'oa o Iesu Mesia, 'āmene. ■

FA'ATA'ARA'A

1. Hi'o Moroni 7:48
2. Hi'o Mataio 22:37–39; Luka 10:27.
3. Mosia 18:8–9
4. Hi'o Isaia 58:3–12.
5. I roto i te 'āamu o te 'Ēkālesia i tahito ra, 'ua po'ia ato'a te mau pionie itoito, 'e 'aita e fare, 'e 'ua rohirohi.
6. Deuteronomi 15:11.
7. Mataio 25:35–36, 40.
8. Hi'o Food and Agriculture Organization of the United Nations and others, *The State of Food Security and Nutrition in the World 2019*, 6, fao.org/3/ca5162en/ca5162en.pdf.
9. Hi'o « Worldwide Displacement Tops 70 Million, UN Refugee Chief Urges Greater Solidarity in Response », United Nations High Commissioner for serve.org website, 19 nō Tiunu 2019, unhcr.org/en-us.
10. Nō te tahi atu mau ha'amāramarama'a nō ni'a i te mau tauto'ora'a tōtauru a te 'Ēkālesia, hi'o ChurchofJesusChrist.org/topics/welfare; LatterDaySaintCharities.org; facebook.com/LatterDaySaintCharities; JustServe.org.
11. « Te 'api parau maita'i a'e tā tātou e ta'ita'i 'o te maita'i ia o tō tātou orara'a 'e te hi'ora'a maita'i » (Gordon B. Hinckley, « 'A 'imi i te mau 'ārenio, fa'amu i te māmoe », Liahona, Tiurai 1999, 121).

NĀ TE PERESIDENI HENRY B. EYRING
Tauturu piti i roto i te Peresidenira'a Mātāmua

Te mo'ara'a 'e te fa'anahora'a nō te 'oa'oa

E tae mai te 'oa'oa rahi a'e nā roto i tō tātou iho mo'ara'a rahi a'e.

E au mau taea'e, e au mau tuahine, 'ua pure au nō te mana nō te tauturu ia 'outou i roto i tā 'outou iho 'imira'a i te 'oa'oa. Tē vai ra paha tei nava'i a'ena te 'oa'oa, e mea pāpū rā 'aita e ta'ata e pāto'i i te 'oa'oa rahi atu ā 'ia pūpūhia mai. E hina'aro iho ā te ta'ata e fāri'i i te 'oa'oa vai maoro tei pūpū-pāpū-hia mai.

'O tā te Metua i te Ao ra ia ; tāna Tamā'iti here, 'o Iesu Mesia ; 'e te Vārua Maita'i ho'i i pūpū i te mau tamari'i vārua ato'a a te Metua i te Ao ra e ora ra i roto i teie nei ao 'e 'o tē ora mai 'e 'o tei ora na. I te tahi taime e pi'ihia te reira pūpūra'a te fa'anahora'a nō te 'oa'oa. Nā te peropheta Alama i pi'i i te reira i'oa 'a ha'api'i ai 'oia i tāna tamaiti tei rapu roa i roto i te 'oto nō te hara. 'Ua 'ite Alama ē e'ita roa atu te 'ino i te 'oa'oa nō tāna tamaiti—'e nō te mau tamari'i ato'a a te Metua i te Ao ra.¹

'Ua ha'api'i 'oia i tāna tamaiti ē, 'o te fa'arahira'a i te mo'ara'a te 'e'a hō'e roa nō te 'oa'oa. 'Ua parau pāpū atu 'oia ē, e rahi atu ā te mo'ara'a nā roto i te tāra'ehara a Iesu Mesia 'o tē tamā 'e 'o tē ha'amaita'i roa ia tātou.² E mea nā roto ana'e i te fa'aro'o ia Iesu Mesia 'e te tātarahapara'a tāmāu 'e te ha'apa'ora'a i te mau fafaura'a e ti'a ai ia tātou 'ia titau i te 'oa'oa vai maoro tā

tātou pā'ato'a e hina'aro roa nei 'ia 'ite 'e 'ia tāpe'a mai.

Tā'u pure i teie mahana, 'oia ho'i, 'ia ti'a iā'u 'ia tauturu ia 'outou 'ia māramarama ē, e tae mai te 'oa'oa rahi a'e nā roto mai i tō 'outou iho mo'ara'a rahi a'e, 'ia 'ohipa ho'i 'outou i ni'a i terā ti'aturira'a. I muri iho vau e fa'a'ite atu ai i tā'u iho i 'ite nō ni'a i te mea e ti'a ia tātou 'ia rave 'ia noa'a ia tātou terā hōro'a nō te mo'ara'a rahi atu ā 'e te rahi atu ā.

Tē ha'api'i nei te mau pāpa'ira'a mo'a ē, ta'a 'ē noa atu te tahi atu mau mea, e nehenehe tātou e ha'amo'ahia 'aore rā e rahi atu ā te mo'ara'a, i te taime e fa'a'ohipa tātou i te fa'aro'o i te Mesia,³ e fa'a'ite i tō tātou ha'apa'o,⁴ e tātaraha-pa,⁵ e fa'atusia nōna,⁶ e fāri'i i te mau 'ōro'a mo'a 'e e ha'apa'o i tā tātou mau fafaura'a iāna.⁷ Te titaura'a nō te hōro'a o te mo'ara'a, 'o te ha'cha'a ia,⁸ te marū,⁹ 'e te fa'aoroma'i.¹⁰

Hō'ē taime tō'u hina'aro-rahi-atu-ā-ra'a i te mo'ara'a, tei roto ia i te hiero nō Roto Miti. 'Ua tomo vau i roto i te hiero nō te taime mātāmua, 'aore re'a mea tei parauhia mai e aha tō roto. 'Ua 'ite tō'u mata i terā mau parau i ni'a i te fare : « Ha'amo'ahia i te Fatu » 'e « Te Fare o te Fatu ». E mana'o 'ana'anatae rahi roa tō'u. 'Ua uiui ra te mana'o ē, 'ua incine ānei au nō te tomo atu i roto.

'O tō'u metua vahine 'e tō'u metua tāne i mua iā'u, 'a tomo ai mātou i roto i te hiero. 'Ua anihia mai 'ia fa'a'ite i tā mātou parau fa'ati'a hiero, ha'apāpūra'a nō tō mātou ti'amāra'a.

'Ua mātau tō'u nā metua i te ta'ata i te vāhi hi'opo'ara'a parau fa'ati'a. 'Ua fa'aea ri'i rāua nō te paraparau iāna. 'Ua haere atu 'o vau ana'e i roto i te hō'ē piha rahi e mea 'ana'ana te mau mea ato'a 'e te 'uo'uo. 'Ua hi'o vau i te aroaro e mea teitei roa e au ra mai te ra'i vētea. I terā taime, 'ua puta mai te mana'o pāpū ē, 'ua haere a'ena mai au i'ō nei.

I muri a'e rā, 'ua fa'aro'o vau i te hō'ē reo mārū mau—e 'ere tō'u reo. Teie taua mau parau marū ra : « Aita roa atu 'oe i tae a'ena mai i'ō nei. Tē ha'amana'o ra 'oe i te hō'ē taime hou tō 'oe fānaura'a. 'Ua vai na 'oe i roto i te hō'ē vāhi mo'a mai teie. 'Ua puta mai te mana'o ia 'oe tē haere mai ra te Fa'aora i te vāhi i reira 'oe i te ti'ara'a. 'E 'ua fāri'i 'oe i te 'oa'oa nō tō 'oe hina'aro rahi e hi'o iāna ».

E taime poto roa te tupura'a teie 'ohipa i roto i te hiero nō Roto Miti. Terā rā, tē fa'atupu noa nei ā taua ha'amana'ora'a ra i te hau 'e te 'oa'oa 'e te pōpou marū.

E rave rahi ha'api'ira'a tā'u i 'apo mai i terā mahana. Te hō'ē, 'oia ho'i, e parau-parau te Vārua Maita'i ma te reo ha'ihai 'e te marū. E nehenehe tā'u e fa'aro'o iāna i te taime e hau pae vārua i tō'u

'ā'au. E fa'atae mai 'oia i te mana'o 'oa'oa 'e te pāpū ē, tē rahi noa atu ra tō'u mo'ara'a. 'E 'ua fa'atae noa mai te reira i te 'oa'oa mai tā'u i putapū i terā taime mātāmua i roto i te hiero o te Atua.

'Ua 'ite 'outou i roto i tō 'outou iho orara'a 'e te orara'a o te ta'ata, i te temeio nō te 'oa'oa tei tae mai nā roto i te mo'ara'a tē rahi noa atu ra, te riro-rahi-atu-ā-ra'a mai te Fa'aora te huru. I te mau hepetoma i mā'iri a'enei, tei te hiti ro'i au o te tahi mau ta'ata tei fa'aruru i te pohe ma te fa'aro'o hope i te Fa'aora 'e ma te hōho'a mata 'oa'oa.

Hō'ē, 'o te hō'ē ia ta'ata tei ha'atihia e tōna 'utuāfare. Tē paraparau marū noa ra rāua vahine i te tomora'a atu māua tā'u tamaiti. E rave rahi matahiti mātou i te mātaura'a. 'Ua 'ite au i te tāra'ehara a Iesu Mesia i te 'ohipara'a i roto i tō rāua orara'a 'e i roto i te orara'a o te mau melo o tō rāua 'utuāfare.

'Ua mā'iti 'āmui rāua e fa'aea i te mau tauto'ora'a rapa'aura'a e tāpe'a i tōna ora. E mana'o hau tei tupu 'a paraparau ai 'oia ia māua. E mata 'ata'ata tōna 'a fa'a'ite ai 'oia i tōna māuruuru nō te 'evanelia 'e nō te maita'i tāmā o te

reira i ni'a iāna 'e i ni'a i tōna 'utuāfare here. 'Ua parau mai 'oia nō te mau matahiti 'oa'oa tōna tāvinira'a i te hiero. I tāna anira'a, 'ua fa'atāhinu tā'u tamaiti i tōna upo'o i te hinu tei ha'amo'ahia. Nā'u i ha'amau i te fa'atāhinura'a. 'A nā reira ai au, e mana'o pāpū tei tae mai iā'u e parau iāna ē, 'ua fātata 'oia i te 'ite i tōna Fa'aora, mata 'e mata.

'Ua parau atu vau iāna ē, e putapū 'oia i te 'oa'oa 'e te here 'e te mana'o fāri'i o te Fa'aora. E mata 'oa'oa 'e te hau tōna 'a fa'aru'e ai māua i te piha. Tāna mau parau hope'a iā'u, 'oia ho'i, « E parau ia Kathy 'ua here au iāna ». E rave rahi matahiti tō tā'u vahine 'o Kathleen fa'aitoito-noa-ra'a i te mau u'i o tōna 'utuāfare 'ia fāri'i i te anira'a a te Fa'aora 'ia haere mai iāna ra, 'ia rave 'e 'ia ha'apa'o i te mau fafaura'a mo'a 'e 'ia fa'aineine ia rātou nō te 'oa'oa e tae mai nā roto i te reira mo'ara'a rahi a'e.

Tau hora i muri mai, 'ua fa'aru'e mai 'oia. Te mau hepetoma i muri iho i tōna pohera'a, 'ua 'āfa'i mai tāna vahine 'ivi i te tahi tao'a hōro'a nā māua tā'u vahine. E mata 'ata'ata tōna 'a paraparau ai mātou. 'Ua au 'oia i te paraura'a ē :

« 'Ua mana'o vau ē, e 'oto roa vau 'e e vai mo'emo'e. E 'oa'oa rahi rā tō'u. E mea tano ānei i tō 'oe mana'o ? »

Nō te mea 'ua 'ite au i tōna here i tāna tāne fa'aipoipo 'e tō rāua to'opiti 'ite, te here 'e te tāvinira'a i te Fatu, 'ua nā 'ō atu vau iāna ē, tōna mau mana'o 'oa'oa, e hōro'a ia tei parauhia iāna, i te mea ē, maoti tāna tāvinira'a ha'apa'o maita'i, 'ua fa'arahihia tōna mo'ara'a. Maoti tōna mo'ara'a i noa'a ai iāna te reira 'oa'oa.

Tē vai ra paha vetahi e fa'aro'o mai nei 'e tē uiui ra tō rātou mana'o : « Nō te aha pa'i 'aita tā'u terā mana'o hau 'e te 'oa'oa tei parauhia nō te feiā ha'apa'o maita'i ? 'Ua vai ha'apa'o maita'i noa vau i roto i te 'ati hāhano, 'aita rā terā mana'o 'oa'oa ».

'Ua fa'aruru ato'a te peropheta Iosepha Semita i te reira tāmatarā'a. 'Ua pure 'oia nō te tamarūrā'a i te maurā'a 'oia i te fare tāpe'ara'a nō Liberty i Missouri. 'Ua ha'apa'o maita'i noa 'oia i te parau a te Fatu. 'Ua rahi mai tōna mo'ara'a. Noa atu rā, e au ē, 'aita te 'oa'oa i fa'ati'ahia mai nāna.

'Ua ha'api'i te Fatu iāna i te ha'api'ira'a nō te fa'aoroma'i 'o tē tītauhia ia tātou pā'āto'a 'ia tae i te hō'ē taime, 'e penei a'e nō te hō'ē tau maoro, i roto i tā tātou mau tāmatarā'a tāhuti nei. Teie te poro'i a te Fatu i tāna peropheta ha'apa'o maita'i 'e te māuiui :

« 'E mai te mea e hurihia atu 'oe i roto i te 'ārua, 'e 'aore rā i roto i te mau rima o te feiā taparahi ta'ata, 'e e tuuhia

atu te utu'a pohe i ni'a ia 'oe na ; mai te mea e hurihia atu 'oe i roto i te moana ra ; mai te mea e tāpo'ipo'i mai te 'are tūpa'ipa'i ia 'oe na ; mai te mea e riro mai te mau vero pūai 'ei 'enemi nō 'oe na ; mai te mea e ha'aputuputu mai te mau ra'i i te pōuri, 'e e 'āmui mai te mau mea ri'i tumu nō te fa'aapiapi i te 'e'a ; 'e tei hau roa atu ho'i, mai te mea e ha'amama mai ai nā ta'a nō hade iho i te vaha i ha'amama-roa-hia i te tītaura'a ia 'oe na, 'a 'ite mai 'oe, e ta'u tamaiti nei ē, e noa'a ia 'oe te 'ite i te 'ohipa nā roto i teie mau mea ato'a nei, 'e e riro ho'i 'ei maita'i nō 'oe na.

« 'Ua haere roa atu te Tamaiti a te Ta'ata i raro a'e i teie mau mea ato'a ra. 'Ua hau ānei 'oe iāna ra ?

« Nō reira, 'a tāpe'a noa na 'oe i tō haere'a, 'e e vai noa te autahu'ara'a ia 'oe na ; nō te mea 'ua fa'ata'a-roa-hia tō rātou ra mau 'ōti'a, e 'ore roa e nehenehe ia rātou 'ia mareva atu ā. 'Ua 'itea tō 'oe pu'e mahana, 'e e 'ore roa e ha'apotohia tō 'oe na mau matahiti ; nō reira, 'eiaha e mata'u i tā te ta'ata nei e rave, nō te mea e vai noa te Atua i piha'i iho ia 'oe na ē a muri ē a muri noa atu ».¹¹

'O te ha'api'ira'a māramarama ato'a tā te Fatu i hōro'a ia Ioba, tei 'aufau i te ho'o teimaha, nō te fa'ati'a i te Tāra'ehara 'ia fa'ariri iāna 'ei mea mo'a atu ā. 'Ua 'ite tātou e mea mo'a Ioba, nā roto i te 'ōmuara'a nō ni'a iāna : « Tei te fenua ra o Uza te hō'ē ta'ata, 'o Ioba te 'ioa ; e ta'ata parau ti'a 'e te paieti, i te mata'ura'a i te Atua, 'e te fa'aru'era'a i te 'ino ».¹²

'Ei reira, 'ua 'ere Ioba i tāna faufa'a, tōna 'utuāfare 'e tae noa atu i te ea maita'i. Tē ha'amana'o ra paha 'outou ē, 'ua fē'a'a Ioba ē e tae mai te 'oa'oa rahi a'e nā roto i te mo'ara'a rahi a'e tāna i 'āpi nā roto i te 'ati. Nō Ioba, e au ē, e 'oto tei tae mai i te mo'ara'a.

Nō reira 'ua hōro'a te Fatu i te hō'ē ā ha'api'ira'a fa'atit'āifaro ia Ioba mai tāna i hōro'a ia Iosepha Semita. 'Ua fa'ahi'o 'oia ia Ioba i tōna vaira'a 'oto ma te mata pae vārua. 'Ua parau 'oia :

« 'A tātua na i tō tauupu mai tā te ta'ata ra ; e ui na vau ia 'oe, 'e nā 'oe e fa'a'ite mai iā'u.

« I hea 'oe iā'u i ha'amau i te tumu o te fenua nei ? 'a fa'a'ite mai na, penei a'e tē 'ite ra 'oe.

« Nā vai i tu'u i te fāitorā'a, 'ua 'ite ho'i 'oe na ? 'e nā vai i tata'i i te taura nā ni'a iho ?

« I ha'amauhia tōna niu i ni'a i te aha ? 'e nā vai i tu'u i te 'ōfa'i tihi ;

« 'A fatu ato'a ai te mau feti'a po'ipo'i i te hīmene, 'e 'ua pi'i noa te mau tamari'i ato'a a te Atua i te 'oa'oa ? »¹³

I muri iho, i te tātarahapara'a Ioba nō te paraura'a e 'ohipa ti'a 'ore tā te Atua, 'ua ti'a ia Ioba 'ia 'ite i tāna mau tāmatarā'a ma te hi'ora'a teitei a'e 'e te mo'a a'e. 'Ua tātarahapa 'oia.

« 'Ua parau atu ra Ioba ia Iehova, nā 'ō atu ra :

« 'Ua 'ite au ē, e pūai hope tō 'oe, 'e e 'ore tā 'oe i 'ōpua ra e ti'a 'ia fa'a'ore.

« 'O vai teie e ha'amo'e i te parau e 'ore e taea 'e te 'ite ra ? 'Ua parau vau i tei 'ore i 'itea e au ra ; e parau ta'a 'ē, e 'ore e taea, e 'ore e 'itea e au.

« E fa'aro'o mai 'oe, i tenāna, 'e nā'u e parau atu ; e ui noa na vau ia 'oe, 'e nā 'oe e fa'a'ite mai iā'u.

« 'Ite a'enei au ia 'oe i te 'ite tari'a nei, teie nei rā, tē hi'o nei ta'u mata ia 'oe.

« E teie nei, tē fa'afaufau nei au iā'u iho. 'E tē tātarahapa nei au i raro i te repo 'e te rehu auahi ».¹⁴

I muri iho tō Ioba tātarahapara'a 'e te rahi-atu-ā-ra'a tōna mo'ara'a nā roto i te reira, 'ua ha'amaita'i te Fatu iāna i te mea hau atu i tāna i pau. Penei a'e rā te ha'amaita'ira'a rahi roa a'e nō Ioba, 'o te rahi-atu-ā-ra'a ia tōna mo'ara'a nā roto i te 'ati 'e te tātarahapara'a. 'Ua noa'a iāna te 'oa'oa rahi atu ā i te toe'a o tōna mau mahana orara'a.

E'ita te mo'ara'a rahi atu ā e tae mai nā roto noa i te anira'a. E tae mai rā nā roto i te ravera'a i te mea e tītauhia, 'ia tau i te Atua ia tātou.

'Ua hōro'a te peresideni Russell M. Nelson i te parau a'o maita'i roa a'e, i tō'u hi'ora'a, nō ni'a i te haerera'a i mua i ni'a i te 'ē'a nō te fafaua'a ē tae atu ai i te mo'ara'a rahi atu ā. 'Ua fa'a'ite mai 'oia i te 'avei'a 'a parau ai 'oia ē :

« 'A tāmata i te mana ha'apūai o te tātarahapa tāmahana—i te ha'amaita'i-atu-ā-ra'a i tā tātou 'ohipa 'e ia tātou iho nei, i te mahana tāta'itahi.

« 'Ia mā'iti tātou 'ia tātarahapa, tē mā'iti nei ia tātou 'ia tau i ! Tē fa'ati'a

nei tātou i te Fa'aora 'ia tau i tō tātou hōho'a 'ei hōho'a maita'i roa a'e. Tē mā'iti nei tātou e tupu i te rahi i te pae vārua 'e e fāri'i i te 'oa'oa—te 'oa'oa nō te tārahā i roto iāna. 'Ia mā'iti tātou 'ia tātarahā, tē mā'iti nei ia tātou 'ia riro rahi atu ā mai ia Iesu Mesia te huru ! »

'Ua nā 'ō fa'ahou te peresideni Nelson 'ei fa'aitoitorā nā tātou i roto i tā tātou mau tauto'ora'a e ha'amo'a atu ā ia tātou : « Aita te Fatu e titau nei i te fāito maita'i roa ia tātou i teie taime... Tē titau nei rā 'oia ia tātou 'ia rahi atu ā tō tātou vi'ivi'i 'ore. 'O te tātarahā tāmahana te 'ē'a i te vi'ivi'i 'ore ».¹⁵

'Ua tauturu ato'a mai te peresideni Dallin H. Oaks iā'u, i roto i te hō'ē 'āmuira'a nā mua a'e, 'ia 'ite pāpū a'e nāhea tō tātou mo'ara'a i te rahi atu ā 'e nāhea tātou 'ia 'ite ē, tē haere ra tātou i mua. 'Ua nā 'ō 'oia : « Nāhea tātou i te manuia i te pae vārua ? Nāhea tātou i te tae i terā fāito mo'ara'a e ti'a ai i te Vārua Maita'i 'ia pārahi tāmau noa ia tātou nei ? E aha atu ra ia tā tātou hi'ora'a 'e tā tātou hi'opo'ara'a i te mau mea o teie nei ao ma te hi'ora'a o te tau mure 'ore ? »¹⁶

E ha'amata te pāhonora'a a te peresideni Oaks nā roto i te fa'aro'o rahi a'e ia Iesu Mesia 'ei Fa'aora here nō tātou. E arata'i te reira ia tātou 'ia 'imi i te fa'a'orera'a hara i te mau mahana ato'a 'e 'ia ha'amana'o iāna i te mau mahana ato'a nā roto i te ha'apa'ora'a i tāna mau fa'aucera'a. E rahi roa atu ā te fa'aro'o ia Iesu Mesia 'ia rave tāmahana tātou i te fa'a'amua i tāna parau.

Tē hōro'a nei te himene « E te Fatu here » i te hō'ē huru pure nō te ani i te tauturu 'ia rahi atu ā tō tātou mo'ara'a. Tē parau nei te ta'ata pāpa'i ē, terā mo'ara'a tā tātou e titau nei, e hōro'a ia nō 'ō mai i te Atua here, tei hō-mai-hia i terā taime 'e terā taime, hope noa atu tō tātou itoito ato'a. Tē ha'amana'o ra 'outou i te 'irava hope'a :

*Hō mai na i te tāmāra'a rahi a'e,
Tē pūai rahi a'e nō te upo'oti'a,
Tē ti'amāra'a rahi a'e i te mau vi'ivi'i o teie nei ao ;
Tē hina'aro rahi a'e e ho'i i te fare.
Tē tano rahi a'e i tō bāsileia,
Tē 'ohipa rahi a'e nā'u ra,
Tē ha'amaita'ira'a 'e te mo'ara'a rahi a'e—
Rahi a'e mai ia 'oe, e te Fa'aora.¹⁷*

Tā'a 'ē noa atu tō tātou iho vaira'a, tā'a 'ē noa atu te vāhi tei reira tātou i ni'a i te 'ē'a nō te fafaura'a i te fare, tē ani nei 'ia pāhonohia tā tātou mau pure nō te mo'ara'a rahi a'e. 'Ua 'ite au ē, 'a fāri'i-noa-hia ai tā tātou mau tāparura'a, e rahi noa ato'a atu tō tātou 'oa'oa. E tae marū mai paha te reira, e tae mai rā. E mana'o pāpū tō'u nō te reira, mai roto mai i te hō'ē Metua here i te Ao ra 'e tāna Tamaiti here, 'o Iesu Mesia.

Tē fa'a'ite pāpū nei au ē, e perophe-ta 'o Iosepha Semita nā te Atua, 'o te

peresideni Russell M. Nelson tō tātou peropheta ora i teie mahana. Tē ora nei te Atua te Metua, 'e 'ua here 'oia ia tātou. Tē hina'aro nei 'oia 'ia ho'i atu tātou i te fare iāna ra 'ei 'utuāfare. Tē ani nei tō tātou Fa'aora here ia tātou 'ia pe'e iāna i roto i tō tātou tere i'ō nei. 'Ua fa'a'ineine rāua i te 'ē'a. Nā roto i te i'oa mo'a o Iesu Mesia, 'āmene. ■

FA'ATA'ARA'A

1. Hi'o Alama 41:10.
2. Hi'o Alama 42:4–16.
3. Hi'o 'Ohipa 26:18 ; Etera 4:7.
4. Hi'o Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 88:34.
5. Hi'o 3 Nephi 27:19–20.
6. Hi'o Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 132:50.
7. Hi'o Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 97:8.
8. Hi'o Helamana 3:35.
9. Hi'o Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 101:1–5.
10. Hi'o 1 Ioane 3:2–3 ; Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 112:13.
11. Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 122:7–9.
12. Ioba 1:1.
13. Ioba 38:3–7.
14. Ioba 42:1–6.
15. Russell M. Nelson, « E nehenehe tātou e rave maita'i a'e 'e e ha'amaita'i ia tātou », *Liahona*, Mē 2019, 2019 , 68.
16. Dallin H. Oaks, « Spirituality », *Ensign*, Nov. 1985, 1985.
17. « More Holiness Give Me », Hymns, n°131.

NĀ ELDER HANS T. BOOM
Nō te Hītu 'Ahuru

'Itera'a, herera'a, 'e tupura'a i te rahi

*'Ia māramarama tātou pā'āto'a i tā tātou tuha'a
i roto i teie 'ohipa aupurura'a rahi nō te riro hau
mai mai iāna te huru.*

I te matahiti 2016 ra, 'ua haere te pupu himene nō Temple Square e māta'ita'i i te mau fenua Hōrane e Belegika. Mai tō'u 'āmuira'a atu i terā 'ohipa fa'ahia-hia, 'ua ha'afaua'ahia vau i tō rātou 'aravihi e piti taime.

I roto i tō rātou 'aravihi, 'ua feruri au i te huru o te hō'ē taiete rahi nō te arata'i i te hō'ē pupu himene mai terā te huru. 'Ua hutihia tō'u ferurira'a e te hō'ē oe rahi, e mea 'ohipa rahi 'e te moni paha nō te ta'ita'i atu 'ia fa'aauhia i te hō'ē fira, te pū, aore rā i te tahi atu mau tauiha'a 'o tā 'outou e nehenehe e tāpe'a rima noa. I tō'u rā hi'ora'a i te 'ohipa mau a teie oe, 'ua 'ite au e tupa'inoahia te reira te tahi noa taime, 'āre'a te tahi atu mau mauiha'a na'ina'i atu ā e fa'ā'ohipahia ia i te rahira'a o te himenera'a. 'Ua feruri au e, 'āhiri ē 'aita te ta'i o te oe e 'ere ia hō'ē ā 'aravihi 'e nō reira e ti'a 'ia fa'aitoithia nō te 'āfa'i i teie oe rahi i tera atu pae o te moana.

Te tahi taime, e nehenehe tātou e feruri mai teie oe tātou, e mea maita'i noa nō te ha'uti i te hō'ē tuha'a na'ina'i i roto i te ha'utira'a. E vaiho mai rā 'outou iā'u 'ia parau atu ia 'outou ē 'e fa'atupu tō 'outou ta'ira'a i te ta'-ē-ra'a rahi.

E hina'aro tātou i te mau mauiha'a ato'a. Te tahi pae o tātou e ha'api'i 'ōhie mai 'e e rave maita'i a'e i te fare ha'api'ira'a, 'āre'a te tahi e mau tārēni anoihi ia tō rātou. Te tahi tē hāmani nei 'e tē patu nei i te mau mea 'aore rā tē fa'a'amu ra, tē pāruru ra 'aore rā tē ha'api'i nei ia vetahi 'ē. E hina'arohia tātou pā'āto'a nō tē hōro'a i te 'ū 'e te aura'a i teie nei au.

Nō rātou o te mana'o nei ē 'aita tā rātou e tuha'a nō te hōro'a 'aore rā 'o tē ti'aturi nei ē 'aita tō rātou e faufa'a 'aore rā e hope'a nō vetahi, nō rātou e mana'o nei ē tei ni'a rātou i te tupuai o te ao nei, 'e o vai atu ā i roto ia rāua, tē hina'aro nei au e fa'a'ite atu i teie poro'i.

I te vāhi tei reira 'outou i ni'a i te 'ē'a nō te orara'a, e nehenehe te tahi pae o 'outou e mana'o 'ua fa'ateimaha-roa-hia e 'aita atu ra 'outou e fa'ariro fa'ahou ia 'outou iho i ni'a i terā 'ē'a. Tē hina'aro nei au e ani manihini ia 'outou 'ia haere mai i rāpae i te pōiri nō te tomo mai i roto i te māramarama. E hōpoi mai te māramarama o te 'evanelia i te māhanahana 'e te fa'aorara'a 'e 'e tauturu ia 'outou 'ia hāro'aro'a 'o vai mau 'outou 'e e aha tā 'outou fā i roto i te orara'a nei.

Te tahi o tātou 'o tei ihu haere i ni'a i te mau 'ē'a au 'ore, mā te tāmata i te 'ite mai i te 'oa'oa i reira.

'Ua ani-manihini-hia tātou e te hō'ē Metua i te ao ra here 'ia haere i ni'a i te 'ē'a o te pipi 'e 'ia ho'i fa'ahou iāna ra. 'Ua here 'oia ia tātou ma te hō'ē here hope roa.¹

E aha ia te rāve'a ? Te rāve'a 'o te tauturura'a ia te tahi 'e te tahi 'ia ta'a 'o vai tātou nā roto i te aupurura'a te tahi 'e te tahi.

Nō'u, te aupurura'a 'o te fa'ā'ohipara'a ia i te here atua.² Nā roto i te reira rāve'a, e fa'atupu tātou i te hō'ē arutaimāreva i reira te ta'ata hōro'a 'e te ta'ata fāri'i e fāri'i ai i te hō'ē hia'ia

nō te tātarahapa. I roto i te tahi atu paraura'a, e tauī tātōu i te 'āvei'a 'e e ha'afātata atu tātōu 'e e riro atu ā tātōu mai tō tātōu Fa'aora, o Iesu Mesia.

Hō'e hi'ora'a, 'aita e faufa'a 'ia parau tāmau i tō tātōu hoa here 'aore rā i tā tātōu mau tamari'i nāhea rātōu i te ha'amaita'i ia rātōu ; 'ua 'ite a'e na rātōu i te reira. E mea nā roto i te fa'atupura'a i teie arutaimāreva nō te here rātōu e nehenehe ai e 'āfa'i mai i te mau tauira'a e hina'arohia i roto i tō rātōu orara'a 'e 'ia riro 'ei mau ta'ata maita'i atu ā.

Nā roto i te reira rāve'a e riro te tātarahapara'a 'ei hō'ē 'ohipa tāmahana nō te tāmāra'a mai te tātarahapara'a ma te hō'ē huru tano 'ore. Tē ha'amana'o noa nei ā vau i te mau taime 'ua 'oi'oi au i te ha'avāra'a 'aore rā 'ua taere roa nō te fa'aro'o atu. 'E i te hope'a o te mahana, i roto i tā'u iho pure, e fāri'i au i te fa'aitoitōra'a marū a te rā'i 'ia tātarahapa 'e 'ia maita'i atu ā. Te arutaimāreva here 'ua fa'atupu-nā-mua-hia e tō'u nā metua, taea'e, 'e mau tuahine 'e muri iho e tā'u vahine, mau tamari'i, 'e te mau hoa 'o tei tauturu mai 'ia'u nō te riro mai 'e' hō'ē ta'ata maita'i atu ā.

'Ua 'ite tātōu pā'ato'a i hea tātōu e nehenehe ai e maita'i atu ā. 'Aita e faufa'a e fa'aha'amana'o pinepine te tahi 'e te tahi, tē vai rā te hō'ē hina'aro 'ia here 'e 'ia aupuru te tahi 'e te tahi 'e, 'ia nā-reira-hia, e tupu mai te hō'ē vāhi au maita'i nō te hia'ai 'ia tauī.

I roto i taua ā arutaimāreva e ha'api'i mai tātōu ō vai mau rā tātōu 'e e aha tō tātōu ti'ara'a i roto i teie pene hope'a o te 'ā'amu o te ao nei hou te tae-piti-ra'a mai o te Fa'aora.

Mai te mea tē ui ra 'outou nō ni'a i tā 'outou tuha'a, tē hina'aro nei au e ani manihini ia 'outou 'ia 'ite mai i te hō'ē vāhi i reira 'outou e nehenehe ai e fa'aea 'outou ana'e 'e 'a ani i te Metua i te ao ra 'ia fa'a'ite mai 'ia 'outou e aha te tuha'a e ha'uti. E tae ri'i mai paha te pāhonora'a 'e i muri iho e māramarama atu ā 'ia tu'u pāpū ana'e tātōu i tō tātōu 'āvae i ni'a i te 'ē'a nō te fafaura'a 'e nō te aupurura'a.

Tē fa'aruru nei tātōu hō'ē ā o te mau fifi o tā Iosepha Semita i fāri'i 'a vai ai 'oia « i rotopū i te [hō'ē] arora'a parau 'e te māniana nō te fa'a'itera'a mana'o »

'Ia tai'o tātōu i roto i tāna iho fa'a-ti'ara'a, e parau pinepine nāna iāna iho : « E aha rā ia te rave ? 'O vai tei tano i roto i taua mau pupu ato'a ra ; 'aore rā, 'ua hape ānei rātōu pauroa ? Mai te mea 'ua tano te hō'ē o rātōu, 'o te hea ia, e nāhea vau e 'ite ai i te reira ? »³

Ma te māramarama tāna i 'ite mai i te 'episetole a Iakobo, e fa'ahiti ra, « te 'ere rā rā te hō'ē o 'outou i te 'ite, e ani 'oia i te Atua ra, 'o tei hōro'a hua mai i te maita'i i te ta'ata ato'a ra, ma te pāto'i ore ; e hōro'ahia mai tāna »,⁴ « i muri iho 'ua fa'aoti o Iosepha Semita 'e ani oia i te Atua ».⁵

Tē tai'o nei tātōu ē « o te taime mātāmua terā o [tōna] orara'a i rave ai 'oia i terā 'ohipa, nō te mea i rōpū i [tōna] mau mana'o tapitapi, aita ā ['oia] i tāmata a'e nei i te pure vaha ». ⁶

'E penei a'e o te taime mātāmua ato'a te reira nō tātōu 'a ani ai tātōu i tei Hāmani ia tātōu nā roto i te hō'ē rave-ra'a 'aita tātōu i rave a'e nei nā mua atu.

Nō tō Iosepha tāmatara'a, 'ua fā mai te Metua i te Ao ra 'e tāna Tamaiti o Iesu Mesia iāna, mā te pi'i mā tōna i'oa, 'e 'ei hope'a e 'ite rahi atu ā tātōu e ō vai mau tātōu 'e e aha te mea faufa'a a'e nō tātōu.

Tē tai'o ato'a nei tātōu ē i roto i tōna mau matahiti mārū i te 'āpira'a, « 'ua hāmani-ino-hia o Iosepha e te feiā e mana'ohia e riro mai 'ei mau hoa [nōna] 'e ['o tei mana'ohia] rave maita'i iāna ». ⁷ 'E nō reira, e nehenehe ia tātōu 'ia tia'i i te tahi pāto'ira'a 'a ora ai tātōu i te hō'ē orara'a pipi.

Mai te mea ē tē mana'o ra 'outou i teie taime ē 'e ita 'outou e nehenehe e ō i roto i te pupu ha'uti 'upa'upa 'e e mea fifi te 'ē'a nō te tātarahapara'a nō 'outou, 'ia 'ite mai 'outou mai te mea e fa'aitoitō tātōu, e 'iritihia te hōpoi'a mai ni'a atu i tō tātōu mau taponō 'e e 'ana'ana fa'ahou mai te māramarama. E'ita te Metua i te ao ra e fa'aru'e ia tātōu 'ia tae tātōu iāna ra. E nehenehe tātōu e topa 'e e ti'a fa'ahou mai, 'e e tauturu mai 'oia ia tātōu nō te tāmā i te repo i ni'a i tō tātōu mau turi 'āvae.

'Ua pēpē te tahi pae o tātōu, terā rā tē vai ra te mau tā'amu huru rarahi nō te tāpo'i i te tā'ato'ara'a o tō tātōu mau pēpē, i roto i te pute rapa'au a te Fatu.

O te reira ia here, te here hope roa o tā tātōu e pi'i ato'a nei te aroha 'aore rā « te hina'aro mau o te Mesia »⁸ 'o te hina'arohia i roto i te mau fare i reira te mau metua e tāvini ai i tā rātōu mau tamari'i 'e te mau tamari'i i tō rātōu mau metua. Na roto i te reira here, e tauī te mau māfatu 'e 'e tupu mai te hina'aro e rave i tōna hina'aro.

'O teie te here te hina'arohia i roto i tō tātou mau aura'a nō te tahi 'e te tahi 'ei mau tamari'i nā tō tātou Metua i te ao ra 'e 'ei mau melo nō tāna 'Ēkālesia, 'o te fa'ati'a ia tātou 'ia 'āmui mai i te mau mauiha'a pehe i roto i tā tātou pupu 'upa'upa 'ia nehenehe ia tātou 'ia ha'uti hanahana 'e te mau pupu himene melahi o te ra'i 'ia ho'i mai ana'e te Faaora.

'O teie te here, teie māramarama 'o te hina'arohia 'ia 'ana'ana 'e 'ia fa'a'oa'oa i tō tātou arutaimāreva 'a haere ai tātou nā roto i tō tātou orara'a i te mahana ato'a. E 'ite te mau ta'ata i te māramarama 'e e 'umehia mai rātou. 'O teie te huru o te 'ohipa misiōnare 'o te fa'a'ana'anatae ia vetahi 'ē « 'ia haere mai 'e e hi'o, 'ia haere mai 'e e tauturu, 'e 'ia haere mai 'e e fa'aea mai ».⁹ Tē tāparu nei au, 'ia fāri'i ana'e 'outou i tō 'outou 'itera'a nō teie 'ohipa rahi 'e nō tā tātou tuha'a i roto i te reira, 'ia 'oa'oa tātou 'e tō tātou peropheta here o Iosepha Semita, 'o tei parau ē : « Nō te mea 'ua 'ite au i te hō'ē 'ōrama ; 'ua 'ite au i te reira, 'e 'ua 'ite au 'e 'ua 'ite te Atua i te reira, 'e e'ita e ti'a iā'u 'ia huna i te reira ».¹⁰

Tē fa'a'ite pāpū atu nei au ia 'outou ē 'ua 'ite au 'o vai au, 'e ua 'ite au 'o vai 'outou. E mau tamari'i pā'ātoa tātou nā tō tātou Metua i te Ao ra o tei here ia tātou. Aita 'ōna i tonono mai ia tātou i'ō nei 'ia topa tātou, 'ia ho'i rā mā te hanahana iāna ra. 'Ia māramarama tātou pā'āto'a i tō tātou ti'ara'a i roto i teie 'ohipa rahi nō te aupurura'a nō te riro atu ā mai iāna te huru 'ia ho'i ana'e mai 'oia 'o tā'u ia pure na roto i te i'oa o Iesu Mesia, 'āmene. ■

FA'ATA'ARA'A

1. Hi'o D. Todd Christofferson, « E vai herehia atu ā outou e Au », *Liahona*, Nov. 2016, 48.
2. Hi'o Russell M. Nelson, « Divine Love », *Ensign*, Fepuara 2003, 20–25.
3. Iosepha Semita—'Āamu 1:10.
4. Iakobo 1:5; hi'o ato'a Iosepha Semita—'Āamu 1:11.
5. Iosepha Semita—'Āamu 1:13
6. Iosepha Semita—'Āamu 1:14.
7. Iosepha Semita—'Āamu 1:28.
8. Moroni 7:47
9. Dieter F. Uchtdorf, « 'Ohipa Misiōnare : Fa'a'ite te mea e vai ra i roto i tō 'oe māfatu », *Liahona*, Mē 2019, 17.
10. Iosepha Semita—'Āamu 1:25.

NĀ ELDER M. RUSSELL BALLARD

Mono Peresideni nō te pupu nō te Tino 'Ahuru Ma Piti 'āpōsetolo

Te hōro'ara'a i tō tātou vārua te fa'aterera'a i tō tātou tino

Te hō'ē o te mau mea faufa'a roa a'e tā tātou e nehenehe e 'apo mai i roto i teie orara'a maori rā, nāhea 'ia ha'apāpū i tō tātou nātura vārua mure 'ore, 'e 'ia arai i tō tātou mau hina'aro 'ino.

E a'u mau taea'e, e a'u mau tuahine here ē, 'a fātata mai ai te 'āmuira'a rahi nō 'Ātopa i te matahiti i ma'iri a'e nei, 'ua fa'a'ineine au i tā'u a'ora'a nō te 'āmuira'a nō te ha'afaufa'a i te hānerera'a o te matahiti o te 'ōrama nō te ao vārua tei hōro'ahia i te peresideni Joseph F. Smith i te 3 nō 'Ātopa 1918.

Tau mahana i muri iho i tō'u fa'a-taera'a i tā'u a'ora'a nō te 'iritira'a, 'ua fa'aru'e mai tō'u hoa here mure 'ore o Barbara i teie ao 'e 'ua reva atu i roto i te ao vārua.

'A ma'iri ai te mahana 'ei hepetoma, 'e 'ei 'āva'e, 'e i teienei hō'ē matahiti te pohera'a o Barbara, tē 'ite nei au ē, te

rahi noa atu ra tō'u au i teie 'irava : « E ora noa 'outou i pīha'i iho te tahi 'e i te tahi nā roto i te here, 'e 'ia pohe te tahi ra e 'oto iho ā 'outou nō rātou ra ».¹ 'Ua ha'amaita'ihia māua o Barbara « 'ia ora noa i pīha'i iho te tahi 'e i te tahi nā roto i te here » e 67 matahiti. Terā rā, 'ua ha'api'i mai au nā roto iā'u iho i te aura'a mau o te parau, « e 'ia pohe te tahi ra, e 'oto iho ā 'outou » nō rātou tā tātou i here. 'Auē, 'auē ia tō'u here 'e tō'u mihi iāna !

Tē mana'o nei au ē, 'aita te rahira'a o tātou e fa'a'ite nei i te mauruuru hope nō te mau mea tā vetahi 'ē e rave nō tātou, 'e tae roa atu 'ua reva rātou. 'Ua 'ite au ē, 'ua 'ohipa noa o Barbara i te mau taime ato'a, 'aita rā vau i māramarama hope roa i te mau tītaura'a a te 'utuāfare, te 'Ēkalesia 'e te 'oire i ni'a i tōna taime. Tē vai ra te mau tūtavara'a i te mau mahana ato'a tei ravehia e rave rahi tauatini taime i te roara'a o te mau matahiti tei tāpe'a noa i te terera'a o tō mātou 'utuāfare. 'E i roto i taua mau mea ato'a ra, 'aita hō'ē ta'ata i roto i tō mātou 'utuāfare i fa'aro'o noa a'e iāna i te fa'ateiteira'a i tōna reo, 'aore rā, i te paraura'a i te hō'ē parau teimaha.

'Ua fāri'i au i teie matahiti i ma'i-ri a'e nei i te mau nini'ira'a rahi o te mau ha'amana'ora'a. 'Ua feruri au i te mā'itira'a teimaha i te pae tino tāna i rave 'ia riro 'ei metua vahine nō nā tamari'i e hitu. Tē rirora'a 'ei vahine 'utuāfare, 'o te tōro'a hō'ē roa ia tāna i moemoeā, 'e 'ua 'aravihi hope roa 'oia i roto i te reira 'ohipa.

'Ua uiui pinepine au e mea nāhea tāna 'ia ha'apa'o i tā māua mau tamari'i 'e iā'u. Nō te fa'aineine noa i te mā'a, 'ua riro ia 'ei 'ohipa teimaha mau, 'aita ia tātou e parau ra i te mau 'ohipa mai te pu'ara'a i te rahira'a 'ahu tā te 'utuāfare e fa'arepo i te mau hepetoma ato'a, 'e te ha'apa'ora'a i te tia'a 'e te nūmera 'ahu o te mau tamari'i. Nō te tahi atu mau fifi e rave rahi 'e te faufa'a nō mātou, e fāriu mātou i ni'a iāna. 'E nō te mea e mea faufa'a nō mātou, e mea faufa'a ato'a ia nōna. Hō'ē noa parau, e mea nehenehe 'oia—'ei vahine, 'ei metua vahine, 'ei hoa, 'ei ta'ata tāpiri, 'e 'ei tamāhine nā te Atua.

I teienei, 'ua reva 'oia, tē 'oa'oa nei au i te mea ē, 'ua mā'iti au 'ia pārahi i pīha'i iho iāna 'ia ho'i mai au nā te pīha tōro'a i nā 'āva'e ri'i hope'a o tōna orara'a, nō te tāpe'a i tōna rima, 'a māta'ita'i ai māua i te mau hope'ara'a o te tahi mau ha'utira'a 'upa'upa auroahia e āna—nā ni'a iho 'e nā ni'a iho noa, nō te mea, nō tōna ma'i Alzheimer, 'aita tāna e nehenehe e ha'amana'o ē, 'ua māta'ita'i 'oia i te reira i te avatea nā mua atu. 'Ua riro te mau ha'amana'ora'a o terā mau taime tāpe'ara'a i te rima 'ei mau ha'amana'ora'a faufa'a rahi mau nō'u.

E te mau taea'e 'e te mau tuahine, 'eiaha e ma'iri i te hō'ē taime 'ia hi'o i roto i te mata o te mau melo o tō 'outou 'utuāfare ma te here. E te mau tamari'i 'e te mau metua, 'a toro i te rima i te tahi 'e te tahi 'e 'a fa'a'ite i tō 'outou here 'e te māuruuru. Mai iā'u, e riro te tahi pae o 'outou i te ara mai i te hō'ē mahana 'e 'ia 'ite ē, 'ua ma'iri te taime nō taua huru tūreia'a faufa'a ra. A 'ora 'āmui i te mau mahana tāta'itahi ma te 'ā'au tei i i te māuruuru, te mau ha'amana'ora'a maita'i, te tāvinira'a 'e te here rahi.

I te matahiti i ma'iri a'e nei, 'ua feruri rahi au, hau atu i tā'u i feruri nā mua a'e ra, nō ni'a i te fa'anahora'a a tō tātou Metua i te ao ra. A ha'api'i ai Alama i tāna tamaiti ia Korianotona,

'ua parau 'oia i te reira, « te fa'anahora'a nō te 'oa'oa ».²

Te ta'o e ho'i tāmau mai i roto i tō'u ferurira'a i teienei 'ia feruri ana'e au i te reira fa'anahora'a maori rā, e « putu-putura'a ». E fa'anahora'a, 'ōpuahia e tō tātou Metua here i te ao ra, i rōpū i te reira, te ti'ara'a rahi 'e te hanahana o te putuputura'a 'utuāfare—o te 'āmui-tahira'a mure 'ore o te tāne 'e te vāhine, te mau metua 'e te mau tamari'i, terā u'i 'e terā u'i i roto i te fare o te Atua.

E fa'atupu taua mana'o ra i te māhanahana 'e te ha'apāpūra'a i roto iā'u ē, e pārahi fa'ahou vau i pīha'i iho ia Barbara. Noa atu ē, 'ua fifi tōna tino i te pae hope'a o tōna orara'a, tōna rā vārua, 'ua pūai noa ia, 'ua vai mana noa 'e te mā. 'Ua fa'aineine 'oia iāna iho i roto i te mau mea ato'a, 'e 'ia tae mai te mahana, e nehenehe tāna e ti'a i mua i « te ha'avāra'a ha'amāuruuru a te Atua »,³ ma te i i te ti'aturi 'e te ha'apāpūra'a hau. Terā rā, teie au e 91 matahiti i roto e piti mahana, tē uiui noa nei ā vau ē, « 'ua ineine ānei au ? Tē rave ra ānei au i te mau mea ato'a i tītauhia iā'u 'ia rave e ti'a ai iā'u 'ia tāpe'a fa'ahou i tōna rima ? »

Te parau pāpū 'ohie a'e 'e te faufa'a o te orara'a nei, teie ia : E pohe tātou pā'āto'a. Noa atu ē, e pohe tātou e rū'au 'aore rā, e taure'are'a, e mea 'ohie

'aore rā, e mea fifi, e mea moni 'aore rā, e mea veve, e mea herehia 'aore rā, e mea 'ōtahi, e 'ore roa te hō'ē ta'ata e 'ere i te pohe.

Tau matahiti i ma'iri a'e nei, 'ua parau te peresideni Gordon B. Hinckley i te hō'ē mea faufa'a ta'a 'ē nō ni'a i teie tumu parau : « Auē te marū te ha'apāpūra'a, 'auē te māhanahana te hau e tae mai nā roto i te 'itera'a ē, mai te mea e fa'aipoipo ti'a 'e e ora ti'a tātou, e tāmau noa ā ia tō tātou autā-tira'a, noa atu e aha te pāpūra'a o te pohe 'e te terera'a o te tau ».⁴

'Ua pāpū iā'u ē, 'ua fa'aipoipo ti'a vau. 'Aita hō'ē tapitapira'a nō te reira. E'ita rā te reira e nava'i, 'ia au i te peresideni Hinckley. Titau-ato'a-hia iā'u 'ia ora ti'a.⁵

I teie mahana, « e ora ti'a », e nehe-nehe ia e riro 'ei ha'api'ira'a pāpū 'ore, mai te mea iho ā rā ē, e ha'amāu'a 'outou i te taima rahi i ni'a i te mau rāve'a tūreiaara'a tōtiare, i reira ho'i te mau huru reo ato'a e fa'a'ite ai i te mau parau mau 'aore rā, te mau ha'api'ira'a hape nō ni'a i te Atua 'e tāna fa'anahora'a nō tāna mau tamari'i. Aua'e rā, tē mau nei te mau

melo o te 'Ēkalesia i te mau parau tumu mau mure 'ore o te 'evanelia nō te 'ite nāhea 'ia ora, 'ia ineine maita'i a'e tātou, 'ia pohe ana'e tātou.

Tau 'āva'e noa hou 'a fānauhia mai ai au, 'ua hōro'a tō'u pāpū rū'au 'āpōsetolo, 'o Elder Melvin J. Ballard, i te hō'ē a'ora'a, nō te tahi mau ta'ata, tei fa'ata'a i te aura'a mau o tē parau ra, e ora ma te ti'a. I roto i tāna a'ora'a « 'Arora'a nō te Vārua », 'ua tātara 'oia i te parau nō te 'arora'a tāmau i rotopū i tō tātou tino tāhuti 'e tō tātou vārua mure 'ore.

Tē parau ra 'oia, « te 'arora'a rahi a'e tā te hō'ē tāne 'aore rā te hō'ē vahine e fāri'i, o te tama'i ia i ni'a iāna iho », ma te fa'ata'a ē, e 'aro o Sātane, « te 'enemi o tō tātou vārua », ia tātou nā roto i « te tino nei ». ⁶ Nō reira, te tama'i mātāmua, tei rotopū ia i tō tātou huru vārua hana-hana, 'e te ta'ata tino vi'ivi'i. Te mau taea'e 'e te mau tuahine, 'a ha'amana'o na, e nehehe tātou e fāri'i i te tauturu pae vārua nā roto i te fa'aurura'a a te Vārua Maita'i o te nehehe « e ha'api'i ia 'outou i te mau mea ato'a » ⁷ E nehehe ato'a te tauturu e tae mai nā roto

i te mana 'e te mau ha'amaita'ira'a nō te autahu'ara'a.

I teieni, tē ui nei au, e aha te huru nō teie tama'i i ni'a ia 'outou tāta'itahi ?

'Ua parau te peresideni David O. McKay : « Te orara'a tāhuti o te ta'ata, o te hō'ē noa ia tāmatara'a nō te hi'o ē, e fa'atumu ānei 'oia i tāna mau tau-to'ora'a, tōna vārua, i ni'a i te mau mea 'ei maita'i nō tōna huru tino nei, 'aore rā, e fa'ariro ānei 'oia i te tita'ura'a i te mau 'aravihi pae vārua 'ei tumu nō tōna orara'a ».⁸

E 'ere teie tama'i i rotopū i tō tātou nātura vi'ivi'i 'e tō tātou nātura vārua i te hō'ē mea 'āpi. I roto i tāna a'ora'a hope'a i tōna nūna'a, 'ua ha'api'i te ari'i Beniamina « nō te mea te ta'ata tino nei, 'o te 'enemi ia o te Atua, 'e e 'enemi 'oia mai te hi'ara'a o Adamu mai ā, 'e e 'enemi ho'i a muri 'e a muri noa atu ; 'āre'a 'ia auraro 'oia i te parau a te Vārua Maita'i, 'e 'ia fa'aru'e i te mau peu a te ta'ata tino nei, 'e 'ia riro 'ei ta'ata mo'a nā roto i te tāra'ehara a te Mesia ra te Fatu ».⁹

'Ua ha'api'i mai te 'āpōsetolo Paulo ē, « te feiā ho'i i au i tā te tino ra, tē

ha'apa'o ra ia i tā te tino : 'Āre'a te feiā i au i tā te Vārua ra, tē ha'apa'o ra ia i tā te Vārua.

« O te ha'apa'o ho'i i tā te tino ra, o te pohe ia ; 'āre'a o te ha'apa'o i tā te Vārua ra, o te ora ia 'e te hau »¹⁰

Nō'u nei, e mea māramarama roa ē, te hō'ē o te mau mea faufa'a roa a'ē tā tātou e nehenehe e 'apo mai i roto i teie orara'a maori rā, nāhea 'ia ha'apāpū i tō tātou nātura vārua mure 'ore, 'e 'ia arai i tō tātou mau hina'aro 'ino. E 'ere paha te reira i te 'ohipa fifi roa. Noa atu ra, tō tātou vārua, 'o tei vai fā'ati maoro a'ē i tō tātou tino tāhuti nei, 'ua upō'ti'a a'ē nā nō te mā'iti i te parau-ti'a i ni'a i te 'ino i roto i te bāsileia hou teie orara'a. Hou 'a hāmanihia ai teie fenua, i ora nā tātou i roto i te ao vārua 'ei mau tamaiti 'e 'ei mau tamāhine nā te mau Metua i te ao ra, tei here ia tātou 'e o tē tāmau nei ā i te here ia tātou i teienei.

'E 'oia mau, 'ua rave nā tātou i te mau fa'aotira'a 'e te mau mā'itira'a 'o tē tau i te orara'a i roto i taua hau ra hou te tāhuti nei. Te mau ta'ata ato'a tei ora nā 'aore rā e ora i ni'a i teie paraneta, 'ua rave rātou i te hō'ē fa'aotira'a faufa'a nō te mā'iti e fāri'i i te fa'anahora'a a te Metua i te ao ra nō tō tātou fa'aorara'a. Nō reira 'ua haere mai tātou pā'ato'a i ni'a i te fenua nei ma te parau fa'a'ite ē, 'ua fāri'i tātou i te huru pae vārua 'e te hō'ē hope'ara'a mure 'ore.

'A feruri na i te reira mā'a taime iti. Terā mau tō 'outou huru 'e tō 'outou huru mai mūta'a ihora : E tamaiti 'aore rā e tamāhine nā te Atua, ma te mau a'a pae vārua i roto i te tau a muri atu, 'e hō'ē ananahi tei i i te mau rāve'a hope'a 'ore. E ta'ata—vārua 'outou—nā mua roa 'e i te mau taime ato'a. E nō reira, 'ia mā'iti ana'e tātou e tu'u i tō tātou nātura tino nā mua i tō tātou nātura vārua, tē mā'iti ra ia tātou i te hō'ē mea e pāto'i ra i tō tātou huru mau, tō tātou huru vārua.

Terā rā, e mea pāpū maita'i ē, e ha'a-fifi te mau mana'o o te tino 'e o te ao nei i te ravera'a i te fa'aotira'a. Nā roto i te hō'ē pāruru tei hutihia i rōpū i te ao vārua hou te tāhuti nei, 'e teie ao tāhuti, e nehenehe e mo'ehia ia tātou tō tātou autā'atira'a i te Atua, 'e tō tātou nātura vārua; 'e e nehenehe tō tātou huru tino

e ha'apa'o nā mua roa i te mau mea tā tātou e hina'aro i teienei. Te ha'api'ira'a 'ia mā'iti i te mau mea o te Vārua 'eiaha rā i te mau mea o te tino, 'o te hō'ē ia o te mau tumu mātāmua, i riro ai te orara'a i te mau mea o te tino nei, 'ei tuha'a nō te fa'anahora'a a te Metua i te ao ra. Nō te reira ato'a i patuhia ai te fa'anahora'a i ni'a i te niu pa'ari 'e te pāpū o te tāra'ehara a te Fatu 'e Fa'aora, o Iesu Mesia, 'ia nehenehe 'ia ha'avihia tā tātou mau hara, 'e te mau hape tā tātou e rave 'ia ha'apa'o ana'e tātou i tā te tino, nā roto i te hō'ē tātarahapara'a tāmau, 'e e nehenehe tātou e ora ma te ha'apa'o māite i tā te vārua. Teie te taime nō te ha'avi i tō tātou mau hia'ai tino nō te ha'apa'o i te ha'api'ira'a vārua a te Mesia. Te reira te tumu e 'ore ai e ti'a ia tātou 'ia fa'ataime i te mahana o tō tātou tātarahapara'a.¹¹

Nō reira, e riro te tātarahapa 'ei mauha'a faufa'a i roto i tā tātou tama'ira'a i ni'a ia tātou iho. I roto i te 'āmuira'a rahi i mā'iri a'ē nei, tē parau ra te peresideni Russell M. Nelson nō ni'a i teie tama'i, 'e 'ua fa'aha'amana'o mai 'oia ia tātou ē, « 'ia fa'aoti ana'e tātou e tātarahapa, tē fa'aoti ra ia tātou e tau i ! Tē fa'ati'a nei tātou i te Fa'aora 'ia tau i tātou i roto i tō tātou hōhō'a maita'i roa a'ē. Tē mā'iti nei tātou e

tupu i te rahi i te pae vārua 'e e fāri'i i te 'oa'oa—te 'oa'oa nō te fa'aorara'a i roto iāna. 'Ia mā'iti ana'e tātou 'ia tātarahapa, tē mā'iti ra ia tātou 'ia riro mai ia Iesu Mesia te huru ! »¹²

I te mau pō ato'a, 'a hi'opo'a ai au i tō'u mahana i roto i te pure 'e tō'u Metua i te ao ra, e ani au 'ia fa'a'orehia tā'u mau hapa mai te mea ē, 'ua rave au i te hō'ē mea hape 'e e fafau e tāmata vau 'ia riro 'ei mea maita'i a'ē ananahi. Tē ti'aturi nei au ē, e nehenehe teie tātarahapara'a tāmau i te mau mahana ato'a e tauturu i tō'u vārua 'ia fa'aha'amana'o i tō'u tino ē, nā vai e ha'apa'o iā'u.

Te tahi atu rāve'a o te taime ia i fa'ata'ahia nō tātou pā'ato'a i te mau hepetoma ato'a 'ia fa'a'āpi ia tātou iho i te pae vārua, nā roto i te 'amura'a i te 'oro'a mo'a, 'ei ha'amana'ora'a i te Tāra'ehara 'e i te here parau-ti'a o tō tātou Fatu 'e Fa'aora o Iesu Mesia, nō tātou.

Te mau taeca'e 'e te mau tuahine, tē fa'aitoito nei au ia 'outou 'ia haere marū ri'i 'e 'ia feruri ē, tei hea 'outou i teienei i roto i te parau nō te ha'avira'a i tō 'outou nātura tāhuti 'e te ha'apūaira'a i tō 'outou nātura hanahana 'e pae vārua, 'ia tae mai te tau mau ra, 'ia haere atu 'outou i roto i te ao vārua nō te hō'ē 'amuira'a 'oa'oa 'e te feiā i herehia e 'outou, o tā'u e fa'a'ite pāpū atu nei 'e e pure nei ma te ha'eha'a nā roto i te i'oa o Iesu Mesia, 'āmene. ■

FA'ATA'ARA'A

1. Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 42:45
2. Alama 42:8.
3. Iakoba 6:13.
4. *Te mau ha'api'ira'a a te mau Peresideni o te 'Ēkālesia* : Gordon B. Hinckley (2016), 157.
5. 'Ua heheu mai te Fatu ē, e ora tātou mai te au i tā tātou mau fafaura'a e ti'a ai ia tātou 'ia fāri'i i te mau ha'amaita'ira'a i fafauhia mai (hi'o Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 82:10; 132:5–7, 19).
6. Melvin J. Ballard, « Struggle for the Soul » (a'ora'a i hōro'ahia i te Fare Menemene i Roto Miti, 5 nō Mē 1928).
7. Ioane 14:26
8. *Te mau ha'api'ira'a a te mau Peresideni o te 'Ēkālesia* : David O. McKay (2003), 14.
9. Mosia 3:19
10. Roma 8:5–6.
11. Hi'o Alama 34:33
12. Russell M. Nelson, « E nehenehe tātou e rave maita'i a'ē 'e e riro maita'i a'ē », Liahona, Mē 2019, 67.

NĀ ELDER PETER M. JOHNSON
Nō te Hitu 'Ahuru

Te mana nō te upo'oti'a i ni'a i te 'enemi

*Nāhea tātou e 'ite mai ai i te hau, e ha'amana'o
ai 'o vai tātou, 'e 'ia manuia i ni'a i nā mauiha'a
e toru a te 'enemi ?*

Te mau taea'e 'e te mau tuahine, māuruuru nō te mau mea ato'a tā 'outou e rave nei nō 'outou 'e nō vetahi 'ē 'ia riro 'ei mau pipi nā Iesu Mesia, 'e 'ia 'oa'oa i te mau ha'amaita'ira'a o te hiero mo'a. Māuruuru nō tō 'outou maita'i. E mea fa'ahiahia 'outou ; e mea nehenehe 'outou.

Tē pure nei au e 'ite tātou i te *ha'a-pāpūra'a* a te Vārua Maita'i 'ia 'ite pāpū ana'e tātou ē, e mau tamari'i tātou nā te Atua. Tē fa'a'ite ra « Te 'utuāfare : E poro'i i tō te ao nei » ē : « 'Ua hāmanihia te mau ta'ata ato'a—te tāne 'e te vahine—i te hōho'a o te Atua. 'Ua riro tātou tāta'itahi 'ei tamāiti 'e 'ei tamāhine vārua herehia e nā metua i te ra'i ra, 'e nō reira, e huru 'e e hope'a hanahana tō tātou tāta'itahi ». ¹ O tātou « te mau vārua mā'itihia tei fa'ata'ahia nō te haere mai i te 'anotau o te 'ira'a o te mau tau nō te ha'amau i te mau niu o te 'ohipa rahi o te 'anotau hope'a nei ». ² 'Ua parau te peresideni Russell M. Nelson ē : « 'Ua ha'api'ihia 'outou i roto i te ao vārua nō te fa'aineine ia 'outou nō te mau mea ato'a 'e nō te mau mea ato'a e fa'aruru atu 'outou i roto i teie tuha'a hope'a o te mau mahana hope'a

nei (hi'o PH&PF 138:56). Tē vai noa ra te reira ha'api'ira'a i roto ia 'outou ! » ³

E mau tamāroa 'e e mau tamāhine mā'itihia 'outou nā te Atua. E mana tō 'outou nō te upo'oti'a i ni'a i te 'enemi. Terā rā, 'ua 'ite te 'enemi ē 'o vai 'outou. 'Ua 'ite 'oia i tā 'outou tuha'a 'ai'a hanahana 'e tē 'imi nei 'oia 'ia fa'aiti i tō 'outou pūai i te tino nei 'e i te ra'i ra nā roto i te fa'a'ohipara'a e toru mauiha'a :

- Ha'avarera'a
- Fa'anevanevara'a
- Ha'aparururara'a

Ha'avarera'a

'Ua fa'a'ohipa te 'enemi i te mauiha'a o te ha'avarera'a i te 'anotau o Mose.

'Ua parau mai te Fatu ia Mose :

« E, inaha, e tamaiti 'oe nā'u...

« E 'ohipa tā'u nā 'oe... 'e tō 'oe hōho'a, mai tō tā'u Fānuu Tahī ia ». ⁴

I muri noa iho i teie 'ōrama hanahana, 'ua tāmata o Sātane i te ha'avare ia Mose. E mea au roa te mau parau tāna i fa'a'ohipa : « E Mose, te tamaiti a te ta'ata, 'a ha'amori mai iā'u ». ⁵ E 'ere te ha'avarera'a tei roto noa i te anira'a 'ia ha'amori ia Sātane, tei roto ato'a rā

i te huru nō tāna fa'ata'ara'a ia Mose 'ei tamaiti a te ta'ata. 'A ha'amana'o na, nō parau noa atu ra te Fatu ia Mose ē, e tamaiti 'oia nā te Atua, tei hāmanihia i te hōho'a o te Fānuu Tahī.

'Ua tāmata tu'utu'u 'ore noa te 'enemi i te ha'avare ia Mose, terā rā, 'ua pāto'i 'o Mose ma te parau ē : « 'A haere 'ē atu iā'u nei, e Sātane, 'o teie Atua hō'ē roa tā'u e ha'amori, 'oia 'o te Atua hanahana ». ⁶ 'Ua ha'amana'o Mose 'o vai 'oia—hō'ē tamaiti nā te Atua.

E au ato'a te mau parau a te Fatu ia Mose nō 'outou 'e nō'u. 'Ua hāmanihia tātou i te hōho'a o te Atua iho, 'e e 'ohipa tāna nā tātou. Tē tāmata nei te 'enemi i te ha'avare nā roto i te tura'ira'a ia tātou 'ia ha'amo'e o vai mau tātou. Mai te mea 'aita tātou i māramarama o vai tātou, e mea fifi ia 'ia 'ite ē, e riro mai tātou mai ia vai.

Fa'anevanevara'a

Tē tāmata ato'a nei te 'enemi e fa'anevaneva 'ē ia tātou i te Mesia 'e i tōna 'ē'a nō te fafaura'a. 'Ua fa'a'ite mai o Elder Ronald A. Rasband i teie mau parau : « Tē fā a te 'enemi, 'o te fa'anevanevara'a ia ia tātou i te mau fa'a'itera'a pae vārua, 'āre'a te hina'aro o te Fatu ra, 'o te ha'amāramaramara'a ia ia tātou 'e te fa'a'ōra'a ia tātou i roto i tāna 'ohipa ». ⁷

I tō tātou nei 'anotau, 'ua rau te mau fa'anevanevara'a, mai te Twitter, te Facebook, te instagram, te mau ha'uti moemoeā, e rau atu ā. E mea fa'ahiaha teie mau rāve'a 'aravihi 'āpī, terā rā, mai te mea ē, 'aita tātou e ha'apa'o maita'i, e nehenehe te reira e fa'anevaneva 'ē atu ia tātou i te fa'atupura'a i tō tātou pūai hanahana. 'Ia fa'a'ohipahia te reira ma te au māite, e nehenehe te reira e hōro'a mai i te pūai o te ra'i 'e e fa'ati'a ia tātou 'ia fa'a'ite pāpū i te mau temeio 'a ha'aputupu ai tātou ia Iseraela i nā pae e piti o te pāruru.

E mata nā tātou i te fa'a'ohipa i te mau rāve'a 'āpī ma te ha'apa'o maita'i 'eiaha rā ma te tāu'a 'ore.⁸ 'A 'imi tāmau noa i te mau rāve'a e ti'a ai i te mau rāve'a 'āpī 'ia ha'afātata ia tātou i te Fa'aora 'e 'ia fa'ati'a ia tātou 'ia rave i tāna 'ohipa ma te fa'a'ineine ia tātou nō tōna Tac-piti-ra'a mai.

Ha'aparuparura'a

I te hope'a, tē hina'aro nei te 'enemi e ha'aparuparu tātou. E nehenehe tātou e paruparu mai te mea ē, 'e fa'aaui tātou ia tātou iho i ni'a ia vetahi 'ē, 'aore rā e feruri tātou ē, 'aita tātou e ora ra i te mau fāito i titauhia, tae noa atu i tō tātou iho.

I te ha'amatarara'a vau i tā'u ha'api'ira'a parau tahu'a tuatoru, 'ua paruparu tō'u mana'o. E maha ana'e piahi e fa'ati'ahia i roto i te fa'anahora'a i taua matahiti ra, 'e e mea 'aravihi te tahi atu mau piahi. E mau nūmera teitei a'e tā rātou i roto i te hi'opo'ara'a 'e e 'ite rahi atu tō rātou i roto i te mau ti'ara'a fa'atere, 'e 'ua fa'a'ite rātou i tō rātou ti'aturi i roto i tō rātou mau 'aravihi. E piti hepetoma i muri iho i roto i te fa'anahora'a, 'ua ha'amata te mana'o ha'aparuparu 'e te tapitapi i te tupu mai e fātata i te tāhiti roa.

'Ua fa'aoti a'era vau ē, mai te mea e hope iā'u teie fa'anahora'a maha matahiti, e fa'aoti au i te tai'o i te Buka a Moromona i te ono 'āva'e tāta'itahi. 'A tai'o ai au i te mau mahana ato'a, 'ua 'ite au i te parau a te Fa'aora ē, e ha'api'i mai te Vārua Maita'i i iā'u i te mau mea ato'a 'e e fa'aha'amana'o 'oia iā'u i te mau mea ato'a.⁹ 'Ua ha'apāpū fa'ahou 'oia ē, o vai au 'ei tamaiti nā te Atua,

ma te fa'aha'amana'o iā'u ē, 'eiaha vau e fa'aaui iā'u ia vetahi 'ē, 'e ma te hōro'a mai iā'u i te ti'aturi i roto i tā'u 'ohipa hanahana 'ia manuia.¹⁰

E a'u mau hoa here, 'eiaha e vaiiho i te hō'ē noa atu ta'ata 'ia 'eiā i tō 'outou 'oa'oa. 'Eiaha e fa'aaui ia 'outou i ni'a ia vetahi 'ē. 'A ha'amana'o i te mau parau here a te Fa'aora : « E hau tā'u e vaiiho ia 'outou nei, o tō'u nei hau tā'u e hō atu nō 'outou : E 'ere mai tā tō te ao nei hōro'a tā'u hōro'a ia 'outou. 'Eiaha e *taiā*, tō 'outou 'ā'au, 'eiaha ho'i e māta'u »¹¹

Nāhea tātou 'ia rave i te reira ? Nāhea tātou e 'ite ai i teie hau, e ha'amana'o 'o vai tātou, 'e 'ia manuia i ni'a i nā mauha'a e toru a te 'enemi ?

A tahi, e ha'amana'o ē, te fa'auera'a mātāmua 'e te rahi 'o te hina'aro ia i te Atua ma tō tātou 'ā'au, tō tātou

mana'o 'e tō tātou pūai.¹² Te mau mea ato'a tā tātou e rave, 'ia ravehia ia nō tō tātou here iāna 'e i tāna Tamaiti. Mai te mea ē, e fa'arahi tātou i tō tātou here ia rāua nā roto i te ha'apa'ora'a i tā rāua mau fa'auera'a, e rahi ato'a ia tō tātou ti'ara'a 'ia here ia tātou iho 'e 'ia here ia vetahi 'ē. E ha'amata tātou i te tāvini i te 'utuāfare, te mau hoa, 'e te mau ta'ata tupu nō te mea e hi'o tātou ia rātou mai tā te Fa'aora e hi'o ia rātou—'ei mau tamāiti 'e 'ei mau tamāhine nā te Atua.¹³

Te piti, e pure i te Metua nā roto i te i'oa o Iesu Mesia i te mau mahana ato'a, te mau mahana ato'a, te mau mahana ato'a.¹⁴ Nā roto i te pure e ti'a ai ia tātou 'ia 'ite i te here o te Atua 'e 'ia fa'a'ite i tō tātou here iāna. Nā roto i te pure tātou e fa'a'ite ai i te 'ā'au mēhara 'e e ani ai i te pūai 'e i te itoito nō te tu'u i tō tātou

hina'aro i mua i tō te Atua 'e 'ia arata'ihia tātou i roto i te mau mea ato'a.

Tē fa'aitoito atu nei au ia 'outou 'ia « pure i te Metua ma te pūai ato'a o tō 'outou 'ā'au, 'ia fa'a'ihia 'outou i tōna here... 'ia riro ho'i 'outou 'ei mau tamāiti ['e 'ei mau tamāhine] nā te Atua; 'e 'ia fā mai ho'i 'oia ra, 'ia riro tātou mai iāna ra ».¹⁵

Te toru, e tai'o 'e e tuatāpapa i te Buka a Moromona i te mau mahana ato'a, i te mau mahana ato'a, i te mau mahana ato'a.¹⁶ E maita'i a'e tā'u tuatāpapa'ā i te Buka a Moromona mai te mea ē, e tai'o vau ma te hō'ē uira'a i roto i te ferurira'a. Mai te mea e tai'o tātou ma te hō'ē uira'a, e nehenehe tātou e fāri'i i te heheura'a 'e e 'ite ē, e parau mau tā te peropheta Iosepha Semita 'a parau ai 'oia ē, « Te Buka a Moromona : 'o te buka 'āfaro roa a'e iā i te mau buka ato'a i te fenua nei... 'e e fātata atu ā te hō'ē tāne [aore rā hō'ē vahine] i te Atua nā roto i te ha'apa'ora'a i tāna mau ha'api'ira'a, i te tahi 'ē atu mau buka ».¹⁷ E mau parau nā te Mesia tō roto i te Buka a Moromona, 'e e tauturu ho'i te reira ia tātou 'ia ha'amana'o ē, o vai tātou.

I te hope'a, nā roto i te pure, 'a rave i te 'oro'a mo'a i te mau hepetoma ato'a, i te mau hepetoma ato'a, i te mau hepetoma ato'a. Nā roto i te mau fafaura'a 'e

te mau 'oro'a o te autahu'ara'a, tae noa atu i te 'oro'a mo'a, e 'itehia ai te mana o te Atua i roto i tō tātou orara'a.¹⁸ 'Ua ha'api'i Elder David A. Bednar : « 'Ua riro te 'oro'a nō te pāne 'e te pape 'ei anira'a tāmāu 'ia tātarahapa mau 'e 'ia fa'āpīhia i te pae vārua. 'Aita te rave-ra'a i te 'oro'a mo'a, e fa'a'ore i te mau hara. Mai te mea rā e fa'a'ineine māite tātou ia tātou, 'e e 'āmūi atu tātou i roto i teie 'oro'a mo'a ma te 'ā'au tātarahapa 'e te vārua marū, teie te fafaura'a, 'oia ho'i, e vai tāmāu noa te Vārua o te Fatu i roto ia tātou ».¹⁹

'Ia 'amu tātou i te 'oro'a mo'a ma te ha'cha'a, e ha'amana'o tātou i te māuiui o Iesu i roto i taua 'āua mo'a ra pī'ihia o Getesemāne 'e tāna tusia i ni'a i te sātauro. E fa'a'ite tātou i te 'ā'au mēhara i te Metua nō te tonora'a mai i tāna Tamaiti Fānuu Tahī, tō tātou Fa'aora, 'e e fa'a'ite i tō tātou hina'aro mau e ha'apa'o i tāna mau fa'auera'a 'e e ha'amana'o tāmāu noa iāna.²⁰ Tē vai ra te māramarama pae vārua i 'āpīthia i te 'oro'a mo'a—nō te ta'ata iho, e mea pūai, 'e e mea hina'arohia.

E a'u mau hoa, tē fafau nei au ē, mai te mea e tūtava tātou 'ia here i te Atua ma tō tātou 'ā'au ato'a, e pure nā roto i te i'oa o Iesu Mesia, e tuatāpapa i te Buka a Moromona, 'e nā roto i te pure, e 'amu i te 'oro'a mo'a, e roa'a iā ia tātou te 'aravihi, nā roto i te pūai

o te Fatu, 'ia upo'oti'a i te mau peu fa'ahemara'a a te 'enemi, nō te fa'aiti i te mau fa'anevanera'a 'o te tā'oti'a i tō tātou pūai hanahana, 'e nō te pāto'i i te mana'o ha'aparururua'a 'o te fa'aiti i tō tātou 'aravihi 'ia 'ite i te here o tō tātou Metua i te Ao ra 'e o tāna Tamāiti. E 'ite hope roa tātou ē, 'o vai tātou 'ei mau tamāiti 'e 'ei mau tamāhine nā te Atua.

E te mau taea'e 'e te mau tuahine, tē fa'a'ite nei au i tō'u here ia 'outou 'e tō'u 'itera'a pāpū ē, tē ora nei tō tātou Metua i te Ao ra 'e tāna Tamaiti 'o Iesu te Mesia. Tē here nei au ia Rāua. Te 'Ēkālesia a Iesu Mesia i te Feiā Mo'a i te mau Mahana Hope'a Nei 'o te bāsileia iā o te Atua i ni'a i te fenua nei E fa'auera'a hanahana tā tātou 'ia fa'a'ineine i te ao nei nō te Tae-piti-ra'a mai o te Mesia. I te i'oa o Iesu Mesia, 'āmene. ■

FA'ATA'ARA'A

1. « Te 'Utua'āfere : E Poro'i i tō te Ao nei », *Liahona*, Mē 2017, 145.
2. Te Parau Ha'api'ira'a e te mau Parau Fafau 138:53; hi'o ato'a Te Parau Ha'api'ira'a e te mau Parau Fafau 138:54-56.
3. Russell M. Nelson, « Tī'a 'ei feiā mileniuma mau », *Liahona*, 'Ātopa 2016, 53.
4. Mose 1:4, 6.
5. Mose 1:12.
6. Mose 1:20; hi'o ato'a Mose 1:16-19, 21.
7. Ronald A. Rasband, « 'Ia 'ore 'oe 'ia ha'amo'e », *Liahona*, Novema 2016, 115.
8. Hi'o Becky Craven, « Ara 'eiaha e nevaneva », *Liahona*, Mē 2019, 9-11.
9. Hi'o Ioane 14:26
10. Tā tātou 'ohipa hanahana nō te manuia 'o te fāri'ira'a iā i te ora mure 'ore, noa atu ē, e fāri'i tātou 'aore rā 'aita, i te mea tā te ao nei e fa'ariro nei 'ei manuiara'a i roto i te mau 'ohipa o te tino nei. Tē fa'aha'amana'o mai nei te Vārua Maita'i ia tātou i tā tātou 'ohipa hanahana 'e te mea e nehenehe tā tātou e riro mai mai te mea e vai noa tātou i ni'a i te 'ē'a o te fafaura'a ma te upo'oti'a, nā roto i te pūai o te Fatu, i te mau fa'ahemara'a a te 'enemi.
11. Ioane 14:27 ha'apāpūra'a i 'āpīthia atu.
12. Hi'o Mataio 22:37-38.
13. Hi'o Ioane 3:16; 1 Ioane 4:19; Mosia 2:17.
14. Hi'o 3 Nephi 18:18-21.
15. Moroni 7:48 ha'apāpūra'a i 'āpīthia atu.
16. Hi'o Kevin W. Pearson, « Fa'aea i pihā'i iho i te tumu rā'au », *Liahona*, Mē 2015, 114-116.
17. 'Omuara'a o te Buka a Moromona
18. Hi'o Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 84:20-21
19. David A. Bednar, « 'Ia vai matara noa tā 'outou mau hara », *Liahona*, Mē 2016, 60.
20. Hi'o Moroni 4:2-3; 5:1-2; Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 20:76-79. 'Ia 'ite mai 'outou ē, tē ora nei tātou i te hō'ē 'anotau e hina'aro pāpū tātou i tōna Vārua 'ia vai noa i roto ia tātou.

NĀ ELDER ULISSES SOARES
Nō te pupu nō te Tīno 'Ahuru Ma Piti 'āpōsetolo

Rave i tā tātou satauro

Rave i ni'a ia 'outou i tā 'outou satauro 'e pe'e i te Fa'aora, te aura'a ra, e tāmau noa 'outou i te haere ma te fa'aro'o i ni'a i te 'ē'a a te Fatu, ma te fati 'ore i mua i te mau peu o teie nei ao.

E au mau taea'e, e au mau tuahine, e mau ha'api'ira'a fa'ahia mau tā tātou i fāri'i mai roto mai i tō tātou feiā fa'atere i nā mahana e piti i ma'iri. Tē fa'a'ite pāpū nei au ē, 'ia tūtava tātou i te fa'ahipia i teie mau ha'api'ira'a fa'auru 'e te tano maita'i, e riro te Fatu, nā roto i tōna aroha, i te tauturu ia tātou tāta'itahi 'ia amo i tā tātou satauro 'e 'ia ha'amāmā i tā tātou hōpoi'a.¹

'A ti'a ai 'oia i te tuha'a fenua nō Kaisarea Philipi, 'ua heheu te Fa'aora i tāna mau pipi i te mea tāna e mamae i te rima o te mau peresibutero, te mau tahu'a rarahi 'e te mau pāpa'i parau i Ierusalemā. 'Ua parau ta'a 'ē 'oia ia rātou nō ni'a i tōna pohe 'e tōna ti'afa'ahourā hanahana.² I terā taime, 'aita tāna mau pipi i māramarama hope i tāna misiōni hanahana i ni'a i te fenua nei. 'O Petero iho ho'i, i te fa'aro'ora'a 'oia i terā parau a te Fa'a'ora, 'ua para-parau ta'a 'ē 'oia iāna ma te tama'i iāna i te nā-ō-ra'a : « 'Eiaha roa ia, e te Fatu, 'eiaha roa 'oe 'ia nā-reira-hia mai ».³

Nō te tauturu i tāna mau pipi 'ia māramarama ē e tuha'a nō te pūpūra'a iāna i te 'ohipia a te Fatu te aurarora'a 'e te mamae, 'ua parau hua te Fa'aora :

« 'O te ta'ata i hina'aro i te pe'e mai

iā'u, e fa'aru'e 'oia 'iāna iho, e rave i tāna satauro, 'a pe'e mai ai iā'u.

« 'O tei hina'aro ho'i i te tāpe'a i tōna ora, e 'ere ia i te ora ; 'e o tei ti'a 'iāna i te tu'u i tōna ora iā'u nei, e roa'a ia iāna te ora.

« E aha tā te ta'ata faufa'a i noa'a, 'ia noa'a 'iāna te tao'a ato'a o teie nei ao, 'ia 'ere 'oia i tōna ora ? »⁴

Nā roto i teie parau, tē tūra'i ra te Fa'aora i te parau ē, te ta'ata ato'a tei ineine i te pe'e iāna, tītauhia iāna 'ia fa'aru'e iāna iho 'e 'ia ha'avī i tōna

mau hina'aro, tōna mau hia'amu 'e te hotohoto, ma te fa'atusia i te mau mea ato'a, 'e tae noa atu i tōna ora mai te mea e tītauhia, ma te auraro hope i te hina'aro o te Metua—mai tāna ho'i i rave.⁵ Terā 'ia te ho'o e 'aufau nō te fa'aorara'a o te hō'ē vārua. E tumu iho ā tō Iesu fa'ahipara'a i te hōho'a nō te satauro nō te tauturu i tāna mau pipi 'ia māramarama maita'i a'e e aha mau te fa'atusiara'a 'e te pūpūra'a iāna i te tumu a te Fatu. E hōho'a mātau maita'i i rotopū i tāna mau pipi 'e i te mau ta'ata nō te hau emepera nō Roma, te hōho'a nō te satauro, inaha e fa'ahopo te hau Roma i te feiā e fa'asataurohia 'ia amo i tā rātou iho satauro 'aore rā rā'au, i mua i te ta'ata ē tae roa atu i te vāhi e fa'asataurohia ai rātou.⁶

I muri noa i te ti'afa'ahourā a o te Fa'aora te ferurira'a o te mau pipi i mahora ai nō te māramarama i te ta'ato'ara'a tei pāpa'ihia nō ni'a iāna⁷ nā reira ato'a te mea e tītauhia ia rātou mai te reira atu taime.⁸

Nā reira ato'a, tītauhia ia tātou pā'āto'a, te mau taea'e 'e te mau tuahine, 'ia mahora tō tātou ferurira'a 'e tō tātou 'ā'au nō te māramarama hope atu ā i te faufa'a 'ia rave i ni'a ia tātou i tā tātou satauro 'e 'ia pe'e iāna. Tē ha'api'i nei tātou nā roto i te mau pāpa'ira'a mo'a ē, te feiā e hina'aro e rave i tā rātou satauro i ni'a ia rātou, 'ua here ia rātou ia Iesu Mesia i te fāito e pāto'i rātou i te mau mea paieti 'ore ato'a 'e te mau hina'aro ato'a o te tino 'e e ha'apa'o rātou i tāna mau fa'auerā'a.⁹

Tā tātou fa'aotira'a e fa'aru'e i te mau mea ato'a e huritua i te hina'aro o te Atua 'e e fa'atusia i te mau mea ato'a e anihia mai e hōro'a 'e e tūtava 'ia pe'e i tāna mau ha'api'ira'a, e tauturu ia te reira ia tātou 'ia tāpe'a noa i ni'a i te 'e'a nō te 'evanelia a Iesu Mesia—noa atu ā tei mua ia tātou te 'ati rahi, te paruparu o tō tātou vārua 'aore rā te nene'ira'a sōtiare 'e te mana'o hōhonu o teie nei ao e pāto'i ra i tāna mau ha'api'ira'a.

'Ei hi'ora'a, nō rātou tei 'ore ā i 'ite i tō rātou hoa fa'aipoipo mure 'ore 'e te vai nei paha te mana'o 'ōtahi 'e te tapineva, 'aore rā nō rātou tei ta'a i te hoa fa'aipoipo 'e te vai nei te mana'o fa'aru'e 'e te mo'e, tē ha'apāpū nei au ia 'outou ē, te aura'a nō te fāri'ira'a i te anira'a a te Fa'aora e rave i ni'a ia 'outou i tā 'outou satauro 'e te pe'era'a iāna, 'oia ho'i, 'o te haere-noa-ra'a ia ma te fa'aro'o i ni'a i te 'e'a a te Fatu, ma te hi'ora'a tura noa 'e ma te fati 'ore i mua i te mau peu o teie nei ao 'o tē rave 'ē, i te hope'a, i tō tātou tīa'ira'a i te here 'e te aroha o te Atua.

Hō'ē ā mau parau tumu nō 'outou e fa'ahina'aro ra i te ta'ata nō tōna iho 'āpeni 'e tē vai nei te mana'o paruparu 'e te rāve'a 'ore. 'E penei a'e 'o te tumu te reira 'outou e mana'o nei ē, e 'ere fa'ahou nō 'outou te 'evanelia a Iesu

Mesia. 'O te reira ānei, tē hina'aro nei ia vau e ha'apāpū ia 'outou ē, e vai noa te tīa'ira'a i roto i te Atua te Metua 'e i roto i tāna fa'ahora'a nō te 'oa'oa, i roto ia Iesu Mesia 'e tāna tusia tāra'ehara, 'e i roto i te orara'a i tā rāua mau fa'auera'a here. I roto i tōna pa'ari maita'i roa 'e te mana 'e te parau ti'a 'e te aroha, e ti'a i te Fatu 'ia tā'ati ia tātou 'e āna 'ia ti'a ia tātou 'ia 'āfa'ihia i mua i tōna aro 'e 'ia noa'a te fa'aorara'a mure 'ore, mai te mea e vai 'āueue 'ore tātou 'e te pāpū i te ha'apa'ora'a i te mau fa'auera'a¹⁰ ma te 'i i te mau 'ohipa maitata'i.¹¹

Nō te feiā i rave i te hara teimaha, te fāri'ira'a i teie anira'a, te aura'a ra 'o teie ri'i ia, e fa'aha'eha'a ia 'outou i mua i te Atua, e paraparau i te feiā fa'atere ti'a o te 'Ēkālesia 'e e tātarahapa 'e e fa'aru'e i tā 'outou mau hara. E ha'amaita'i ato'a teie 'ohipa tau maoro i te mau ta'ata ato'a e 'aro i te mau fa'atitira'a ha'amae (débilitant), mai te 'āna'ira'a opiacé, te mau rā'au ta'ero, te 'ava 'e te hōho'a faufau. E ha'afātata te haerera'a i teie mau ta'ahira'a ia 'outou i te Fa'aora, 'o tē nehenehe, i te hope'a, e fa'ati'amā ia 'outou i te mana'o hapa, te 'oto 'e te tīti pae vārua 'e pae tino. Hau atu, e hina'aro ato'a paha 'outou e tītau i te tauturu a tō 'outou 'utuāfare, a te mau hoa 'e a te feiā tōro'a i te pae nō te ea 'e nō te fa'aa'o.

'Eiaha na e fa'aru'e noa atu ā te mau taime manuia 'ore i muri mai, 'e 'eiaha e hi'o ia 'outou 'ei ta'ata e'ita e nehenehe e fa'aru'e i te hara 'e e upo'oti'a i ni'a i te ha'atitira'a. E'ita e nehenehe tā 'outou e fa'aea i te tāmata 'ei reira e vai tāmāu atu ai i roto i te paruparu 'e te hara ! E tūtava noa i te fa'aitoito roa, ma te fa'a'ite nā roto i tā 'outou mau 'ohipa i tō 'outou hina'aro e tāmā i te roto 'āu'a, mai tei ha'api'ihia e te Fa'aora.¹² I te tahi mau taime, e tae mai te mau rāve'a i te mau fifi i muri mai e rave rahi 'āva'e tauto'ora'a tāmāu. E tano i terā vaira'a te parau fafau i roto i te Buka a Moromona ē « nō roto i te aroha e ora ai tātou, hope noa atu tō tātou itoito ato'a »¹³. E ha'amana'o na ē, « 'Aita [te hōro'a nō te aroha] i tā'ōti'ahia a'e i te 'hope noa atu' tō tāotu itoito ato'a. E nehenehe tātou e fāri'i i tōna aroha nā mua a'e, i te roara'a 'e i muri mai i terā taime tātou e rave ai i tā tātou mau tauto'ora'a ».¹⁴

Tē fa'a'ite pāpū nei au ē, 'ia tūtava tāmāu tātou i te upo'oti'a i ni'a i tō tātou mau fifi, e ha'amaita'i te Atua ia tātou i te mau hōro'a nō te fa'aro'o 'ia fa'aorahia tō tātou ma'i 'e 'ia tupu te mau semeio.¹⁵ E rave 'oia nō tātou i te mea e'ita tā tātou e nehenehe e rave nō tātou iho.

Hau atu, nō te feiā e mana'o mara-mara, e mana'o riri, e mana'o 'ino'ino 'aore rā tei tāfifi ia rātou i te 'oto nō te hō'ē mea e 'ere nō 'outou, te ravera'a i tāna satauro 'e te pe'era'a i te Fa'aora, 'o te tūtavara'a ia 'ia tu'u i te hiti i teie mau mana'o 'e 'ia fāriu i ni'a i te Fatu 'ia ti'a iāna 'ia fa'aora ia tātou i terā huru mana'o 'e 'ia tauturu 'ia 'ite i te hau. Te vāhi 'ino, 'ia tāpe'a noa tātou i te reira mau mana'o au 'ore 'e terā moana fa'a'oa'oa, e 'ite mai paha tātou ē, 'aita e fa'aurura'a a te Vārua a te Fatu i roto i tō tātou orara'a. E'ita tā tātou e nehenehe e tātarahapa nō te tahi atu ta'ata, e nehenehe rā tā tātou e fa'a'ore i tā rātou hapa—i te pāto'ira'a 'ia riro 'ei tīti nō te feiā i ha'amāuiui ia tātou.¹⁶

Tē ha'api'i nei te mau pāpa'ira'a mo'a ē, e rāve'a nō te ora mai i terā huru vaira'a—nā roto i te anira'a i tō tātou Fa'aora 'ia tauturu mai 'ia tau i tō tātou 'ā'au 'ōfa'i 'ei 'ā'au 'āpi.¹⁷ Nō te fa'atupu i te reira, tītauhia 'ia haere mai tātou i mua i te Fatu ma tō tātou mau paruparu,¹⁸ 'e ma te tāparu i tāna tauturu 'e tāna fa'a'orera'a hara,¹⁹ i terā taime ta'a 'ē iho ā rā e rave tātou i te 'oro'a i te sābati tāta'itahi. 'Ia mā'iti na tātou 'ia 'imi i tāna tauturu 'e e rave i terā ta'ahira'a faufa'a rahi 'e te pa'ari nō te fa'a'ore i te feiā i ha'amāuiui ia tātou, 'ia ha'amata tō tātou mau pēpē 'ia ora. Tē parau fafau nei au ē, 'ia nā reira 'outou, i te mau pō ato'a e māmā roa tō 'outou ferurira'a nō te mana'o hau 'e te Fatu ra.

'A mau ai 'oia i te fare tāpe'ara'a nō Liberty i te matahiti 1839, 'ua pāpa'i te peropheta Iosepha Semita i te hō'ē 'episetole i te mau melo o te 'Ēkalesia tei roto te mau parau tohu e tano roa nō teie mau huru orara'a 'e mau vaira'a. 'Ua pāpa'i 'oia : « E heheuhia mai te mau terono 'e te mau hau, te mau bāsi-leia 'e te mau mana, 'e e tu'uhia atu ho'i i ni'a iho ia rātou ato'a 'o tē fa'a'oroma'i itoitō nō te 'evanelia a Iesu Mesia ». ²⁰ Nō reira, e au mau taea'e, e au mau tuahine, 'o rātou tei rave i ni'a ia rātou i te 'oa o te Fa'aora, ma te ti'aturi i tāna i parau 'e ma te tāpe'a ē tae roa i te hope'a, e fa'aorahia ia rātou²¹ 'e e nehenehe rātou e pārahi 'e te Atua i roto i te 'oa'oa hope 'ore ra.²²

E fa'aruru tātou pā'ato'a i te 'ohi-pa fifi i roto i te orara'a e fa'atupu i te mana'o 'oto 'e te rāve'a 'ore 'e te tapineva 'e te paruparu i te tahi taime. Tē vai nei te hō'ē pae o teie mau mana'o e fa'atae mai i tā tātou uira'a i te Fatu ē : « Nō te aha terā 'ohipa i ni'a iā'u ? » 'aore rā « Nō te aha 'aita i noa'a tā'u i tia'i noa na ? 'Ua rave pauroa ho'i au tei nehenehe iā'u nō te amo i tā'u satauro 'e nō te pe'e i te Fa'aora ! »

E au mau hoa, e mea tītauhia ia tātou 'ia ha'amana'o ē, te ravera'a i tā tātou satauro i ni'a ia tātou, 'o te fa'aha'eha'a ato'a ia 'e te ti'aturira'a i te Atua 'e i tōna pa'ari fāito 'ore. E mea tītauhia ia tātou 'ia fā'i ē, 'ua 'ite 'oia ia tātou tāta'itahi, nā reira ato'a tō tātou mau hina'aro. E mea tītau-ato'a-hia ia tātou 'ia fāri'i i te mea ē, e mea ta'a 'e te taime a te Fatu i tā tātou. I te tahi taime, e tītau tātou i te hō'ē ha'amaita'ira'a ma te fa'ata'a i te hō'ē taime nō te Fatu nō te fa'atupu i te reira. E'ita e nehenehe tā tātou e fa'ahēpo iāna i te hō'ē taime nō te pāhono i tō tātou mau hina'aro, nō tō tātou noa ha'apa'o-maita'i-ra'a i tāna parau. 'Ia rave tātou i te reira, mai te huru ia tātou i te mau 'āti Nephi fē'a i te tau tahito ra, tei fa'ao'ō'o i tō rātou mau taea'e 'e mau tuahine i te nā-'ō-ra'a ē, 'ua ma'iri a'ena te tau nō te tupura'a te mau parau a Samuela te 'āti Lamana, 'ua ta'a 'ore a'era te feiā fa'aro'o.²³ Tītauhia 'ia nava'i tō tātou ti'aturi i te Fatu nō te fa'aea noa 'e 'ia 'ite ē 'o 'oia te Atua, 'e 'ua

'ite i te mau mea ato'a 'e 'ua 'ite ia tātou tāta'itahi.²⁴

'Ua fāna'o a'enei au i te rāve'a e tāvini i te hō'ē tuahine 'ivi, tōna i'oa 'o Franca Calamassi, e ma'i ha'amae tōna. 'O te tuahine Calamassi te melo mātāmua o tōna 'utuāfare tei tomo i roto i te 'Ēkalesia Iesu Mesia tei fa'aho'ihia mai. Noa atu ā 'aita roa tāna tāne i bāpetizohia, 'ua fāri'i 'oia 'ia fāreerei i te mau misiōnare 'e 'ia haere pine-pine i te mau rurura'a a te 'Ēkalesia. Noa atu ā te reira, 'ua vai ha'apa'o maita'i noa te tuahine Calamassi ma te 'atu'atu i tāna tamari'i e maha i roto i te 'evanelia a Iesu Mesia. Te matahiti i muri iho i te pohe o tāna tāne fa'aipo-ipo, 'ua 'āfa'i te tuahine Calamassi i tāna mau tamari'i i te hiero, 'e 'ua rave rātou i te mau 'oro'a mo'a 'e 'ua tā'ati ia rātou 'ei 'utuāfare. E tia'ira'a rahi 'e te 'oa'oa 'e te pōpou tei noa'a mai i te mau parau fafau tei tū'ati i teie mau 'oro'a, 'o tei tauturu iāna 'ia fa'aitoitō noa i roto i te orara'a.

I te ha'amatarā'a te mau fa'a'itera'a mātāmua nō taua ma'i ra, 'ua hōro'a tōna 'episekōpo iāna i te hō'ē ha'amaita'ira'a. I terā taime 'ua nā 'ō atu 'oia i tōna 'episekōpo ē, 'ua ineine 'oia nō te fāri'i i te hina'aro o te Fatu, 'e 'ua fa'a'ite mai 'oia i tōna fa'aro'o nō te ora mai i teie ma'i, nā reira ato'a, te fa'aro'o nō te fa'a'oroma'i i tōna ma'i ē tae noa atu i te hope'a.

I roto i tā māua paraparaura'a, 'a tāpe'a ai au i te rima o te tuahine Calamassi 'e 'a hi'o ai au i roto i tōna mata, 'ua 'ite au i te māramarama melahi e fa'a'ana'ana ra i tōna mata—e fa'a'itera'a nō tōna ti'aturi i te fa'anahora'a a te Atua 'e tōna tia'ira'a teatea roa i te here o te Metua 'e tāna fa'anahora'a nōna.²⁵ 'Ua putapū vau i tāna fa'aotira'a pāpū e fa'a'oroma'i i roto i tōna fa'aro'o ē hope noa atu, nā roto i te ravera'a i tāna satauro, noa atu ā te mau tāfifira'a tāna e fa'aruru ra. E fa'a'itera'a pāpū te orara'a o teie tuahine nō te Mesia, e fa'a'itera'a parau nō tōna fa'aro'o 'e tōna pūpūra'a iāna i te Mesia.

Te mau taea'e 'e te mau tuahine, tē hina'aro nei au e fa'a'ite pāpū ia 'outou ē, e tītau te ravera'a i ni'a ia tātou i tā tātou satauro nā reira ato'a te pe'era'a

Te tuahine Franca Calamassi 'e tāna nā tamari'i e maha i te hiero.

i te Fa'aora, 'ia pe'e tātou i tōna hī'ora'a 'e 'ia tūtava tātou i te riro mai iāna te huru,²⁶ ma te fa'aruru 'e ma te fa'a'oroma'i i te huru o te orara'a, ma te pāto'i 'e ma te hī'o 'ē i te mau hī'amu o te ta'ata tino nei, 'e ma te tia'i i te Fatu. 'Ua pāpā'i te Salamo :

« Tia'i ia Iehova ; 'e fa'aitoito, 'e nāna e fa'aitoito mai i tō 'ā'au ra : 'e tenāna, e tia'i ā 'oe ia Iehova ».²⁷

« 'O tō mātou ia tauturu, 'e tō mātou ia pāpuru ».²⁸

Tē fa'a'ite pāpū nei au ia 'outou ē, i te pe'era'a tātou i te mau tu'ura'a 'āvae a te 'Orometua 'e te tia'ira'a iāna 'o te fa'aora hope o tō tātou orara'a, e fāna'o ai tātou i te fa'aeacera'a nō tō tātou vārua 'e e māmā 'e e 'ōhie ho'i tātou mau hōpoi'a.²⁹ Tē fa'a'ite pāpū nei au nō teic mau mea i te i'oa mo'a o Iesu Mesia ra, 'āmene. ■

FA'ATA'ARA'A

1. Hi'o Mataio 11:29-30 ; Iakobo 2:24 ; 2 Nephi 25:23.
2. Hi'o Mataio 16:21.
3. Mataio 16:22.
4. Mataio 16:24-26.
5. Hi'o Ioane 6:38.
6. Hi'o Ioane 19:16-17.
7. Hi'o Mareko 16:17-20 ; Luka 24:36-53.
8. Hi'o Mataio 28:19-20.
9. Hi'o 'Iritira'a a Iosepha Semita, Mataio 16:25-29 (i roto i te Bible appendix); hi'o ato'a Guide des écritures, « Lust » ; « Natural Man » ; « Sensual, Sensuality » ; « Wicked, Wickedness » ; scriptures.ChurchofJesusChrist.org.
10. Hi'o Alama 1:25.
11. Hi'o Mosia 5:15.
12. Hi'o Alama 60:23.
13. 2 Nephi 25:23.
14. Hi'o Bruce C. Hafen, *The Broken Heart: Applying the Atonement to Life's Experiences* (1989), 155-56.
15. Hi'o Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 46:19, 21.
16. Hi'o Neal A. Maxwell, « Repentance », *Ensign*, Nov. 1991, 32.
17. Hi'o Ezekielia 18:31 ; 36:26.
18. Hi'o Etera 12:27.
19. Hi'o 1 Nephi 7:21.
20. Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 121:29.
21. Hi'o 3 Nephi 27:6.
22. Hi'o Mosia 2:41.
23. Hi'o 3 Nephi 1:4-7.
24. Hi'o Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 101:16.
25. Hi'o 2 Nephi 31:20.
26. Hi'o Mataio 5:48 ; 3 Nephi 12:48 ; 27:27.
27. Salamo 27:14.
28. Salamo 33:20.
29. Hi'o Mataio 11:30 ; Mosia 24:14.

NĀ ELDER NEIL L. ANDERSEN
Nō te pupu nō te Tino 'Ahuru Ma Piti 'āpōsetolo

Hotu

'A rotahi noa i tō 'outou mata 'e tō 'outou 'ā'au i nī'a i te Fa'aora, o Iesu Mesia, 'e te 'oa'oa mure 'ore 'o tē tae mai nā roto ana'e iāna.

'Ua 'ite au e aha tā 'outou e feruri ra ! Hō'ē noa ta'ata a'o e toe ra, 'e i reira tātou e fa'aro'o ai i te peresideni Nelson. Nō tē fa'aaraa noa ia 'outou nō te tahi tau minuti 'a tia'i noa ai tātou i tō tātou peropheta herehia, 'ua mā'iti mai au i te hō'e parau tumu au maita'i : Tā'u parau tumu 'o te hotu ia.

Nō te 'ū, te huru 'e te monamona o te mau mā'a hotu, te mai'a, te merēni 'e te vī, 'aore rā te mau hotu nō te fenua 'e'ē mai te kiwano, 'aore rā, te remuna,

'ua riro te hotu 'ei mā'a poiherehia.

I roto i tōna tau tāvinira'a i te fenua nei, 'ua fa'au te Fa'aora i te hotu maita'i i te mau mea faufa'a mure 'ore. 'Ua parau 'oia, « e 'ite 'outou ia rātou ra i tō rātou hotura'a ».¹ « E fa'ahotu mai te mau rā'au maitata'i ato'a i te huero maita'i ».² 'Ua fa'aitoito 'oia ia tātou 'ia ha'aputu « i te hotu nō te ora mure 'ore ra ».³

I roto i te hō'ē moemoeā fa'ahiaha o tā tātou pā'ato'a i 'ite maita'i i roto i te

I roto i tōna tau tāvinira'a i te fenua nei, 'ua fa'au te Fa'aora i te hotu maita'i i te mau mea faufa'a mure 'ore.

Buka a Moromona, tē 'ite ra te peropheta Lehi iāna iho i roto i te « hō'ē medebara pōiri 'e te ri'ari'a ». Tē vai ra te pape repo, te māhu pōiri, te mau 'ē'a huru 'ē, 'e te mau 'ē'a au ore, 'e tae noa atu i te hō'ē auri⁴ tārava nā te hiti i te hō'ē 'ē'a 'āfaro 'e te pirihi'o 'e tae atu i te hō'ē tumu rā'au nehenehe tei i i te « hotu 'ia fa'a'oa'oa i te tā'ata ». 'A fa'ati'a fa'ahou ai 'oia i te moemoeā, tē parau nei o Lehi, « 'ua... rave atu ra vai i te mā'a... e mea monamona rahi, i tō te mau mea tā'u... i tāmata nā... [E], i ihora tā'u 'ā'au i te 'oa'oa rahi roa. Teie hotu tei « [hau atu] i te fa'ahina'arohia [i] te mau hotu 'ē ato'a ra ».⁵

Te aura'a o te tumu rā'au 'e te hotu

E aha tā teie tumu rā'au 'e tōna hotu faufa'a rahi e fa'ahōho'a nei ? Tē fa'ahōho'a nei te reira i « te aroha o te Atua »⁶ 'e tē fa'a'ite ra i te fa'anahora'a fa'ahiahia nō te fa'aorara'a a tō tātou Metua i te ao ra. « I aroha mai te Atua i tō te ao, 'e 'ua tae roa i te hōro'a mai i tāna Tamaiti fānau tahi, 'ia 'ore 'ia pohe tē fa'aro'o iāna ra, 'ia roa'a rā te ora mure 'ore ».⁷

Tē fa'ahōho'a nei teie hotu faufa'a rahi i te mau ha'amaita'ira'a māere o te tārahāra fa'ito 'ore o te Fa'aora. E'ita tātou e ora fa'ahou noa i muri a'e i tō tātou orara'a tāhuti nei, nā roto rā i tō tātou fa'aro'o ia Iesu Mesia, tā tātou tātarahapa, 'e tā tātou ha'apa'ora'a i te mau fa'auera'a, e nehenehe tā tātou mau hara e fa'a'orehia, 'e i te hō'ē mahana, e ti'a tātou ma te mā 'e te vi'ivi' 'ore i mua i tō tātou Metua 'e tāna Tamaiti.

Te 'amura'a i te hotu o te tumu rā'au, e fa'ahōho'ara'a ato'a te reira ē, 'ua fāri'i tātou i te mau 'ōro'a 'e te mau fafaura'a o te 'evanelia i fa'aho'ihia mai—'ia bāpetizohia, 'ia fāri'i i te hōro'a o te Vārua Maita'i, 'e 'ia tomo i roto i te fare o te Fatu 'ia ha'amauhia i te mana nō ni'a mai. Nā roto i te aroha o Iesu Mesia 'e nā roto i te fa'aturara'a i tā tātou mau fafaura'a, e fāri'i tātou i te fafaura'a fa'ito 'ore o te orara'a 'e tō tātou 'utuāfare e a muri noa atu.⁸

'Eiaha e māere i te fa'ata'ara'a mai te melahi i te hotu 'ei « mea 'oa'oa roa ia i te vārua ».⁹ E parau mau roa te reira !

Te tāmatarā'a nō te ti'ara'a mau

Mai tā tātou pā'ato'a i 'ite, noa atu te 'amura'a i te hotu faufa'a rahi o te 'evanelia i fa'aho'ihia mai, e 'ere i te mea 'ohie 'ia tāmāu noa i te ha'apa'o maita'i i te Fatu ia Iesu Mesia. Mai tei parauhia e rave rahi taime i roto i teie 'āmuira'a, e tāmāu noa tātou i te fa'aruru i te mau fa'anevanevara'a, te mau fa'ahemara'a, te mau fa'a'ano'ino'ira'a, te mau 'ārepurepura'a, te mau umera'a 'e te mau tāmatarā'a o te ume 'ē atu i tō tātou 'ā'au i te Fa'aora 'e i te mau 'oa'oa 'e te mau nehenehe 'o tā tātou i fāri'i nā roto i te pe'era'a iāna.

Nā roto i teie ha'afifira'a, tē hōro'a ato'a mai nei te moemoeā a Lehi i te hō'ē fa'arara'a ! I te tahi atu pae o te 'ānāvai, tē vai ra hō'ē fare 'ā'ano 'e te mau tā'ata o te mau huru fa'ito matahiti ato'a 'o tē fa'atoro mai ra i tō rātou rima, tē fa'ao'o'o mai ra 'e tē tāhitohito mai ra i te mau tā'ata parau-ti'a e pe'e ra ia Iesu Mesia.

Te mau tā'ata i roto i te fare, tē vaha-vaha nei rātou, tē fa'ao'o'o nei, 'e tē 'ata nei i te feiā e ha'apa'o ra i te mau fa'auera'a, ma te ti'aturi e ha'afaua'a 'ore, 'e e fa'ao'o'o i tō rātou fa'aro'o ia Iesu Mesia 'e i tāna 'evanelia. 'E nō te mau parau 'aro ha'afe'a'a 'e te fa'ano'ino i tāorahia mai i ni'a i te feiā ti'aturi, 'ua ha'amata a'era te tahi pae o rātou tei tāmata i te hotu, i te ha'amā i te 'evanelia tā rātou i fāri'i. 'Ua hema rātou i te mau huru hape o

te ao nei ; 'ua fāriu 'ē rātou i te tumu rā'au 'e nā roto mai i te hotu, 'e i te mau parau o te mau pāpa'ira'a mo'a , « 'ua [ma'iri] ihora rātou i te mau 'ē'a au 'ore ra, mo'e atu ra ».¹⁰

I roto i tō tātou ao i teie mahana, tē rave nei te mau tā'ata patu fare o te 'enemi i te hora hau, nō te fa'arahi 'oi'oi i te fare rahi 'e te 'ā'ano. 'Ua nā ni'a iho roa te fa'arahira'a i te 'ānāvai, ma te ti'aturi ē, e tāpo'i roa i roto i tō tātou mau fare, 'a tūtūō noa ai te feiā fa'atoro 'e te feiā tāhitohito i te ao 'e te pō, i roto i tā rātou mau ha'apūai reo itenati māniana.¹¹

'Ua fa'ata'a mai te peresideni Nelson, « tē tāta'imaha nei te 'enemi i tāna mau tauto'ora'a nō te ha'afifi i te mau 'itera'a pāpū 'e nō te fa'ataupupu i te 'ohipa a te Fatu ». ¹² 'A ha'amana'o i te mau parau a Lehi : « 'Aore rā mātou i ha'apa'o noa atu ia rātou ». ¹³

Noa atu ra 'eiaha tātou e taiā, e ti'a rā ia tātou 'ia vai ara noa. I te tahi taime, e nehenehe te mau mea ri'iri'i e fa'ata'ahuri i tō tātou vai-pāpū-ra'a i te pae vārua. 'Eiaha e fa'ati'a i tā 'outou mau uira'a, te mau fa'a'inora'a a vetahi 'ē, te mau hoa ha'apa'o 'ore, aore rā te mau hape pe'ape'a 'e te mau 'ino'inora'a 'ia fāriu 'ē ia 'outou i te mau ha'amaita'ira'a marū, te vi'ivi'i 'ore 'e te māuruuru nō te vārua, nō roto mai i taua hotu faufa'a rahi ra o te tumu rā'au. 'A rotahi noa i tō 'outou mata 'e tō 'outou 'ā'au i ni'a

Mai tā tātou pā'ato'a i ha'api'i mai, noa atu i muri a'e i te 'amura'a i te hotu tao'a rahi o te 'evanelia tei fa'aho'i-fa'ahou-hia mai, e 'ere i te mea 'ohie te vai ha'apa'o-noa-ra'a i te Fatu ia Iesu Mesia.

i te Fa'aora, o Iesu Mesia, 'e te 'oa'oa mure 'ore 'o tē tac mai nā roto ana'e iāna.

Te fa'aro'o o Jason Hall

I te 'āva'e tiunu ra, 'ua haere māua tā'u vahine o Kathy i te 'ōro'a hunara'a o Jason Hall. E 48 matahiti tōna 'a pohe ai 'oia, 'e e peresideni 'oia nō te pupu peresibutero.

Teie te mau parau a Jason nō ni'a i te hō'ē 'ohipa tei tau i tōna orara'a :

« [I te 15ra'a o tō'u matahiti] 'ua ro'ohia vau i te hō'ē 'ati hopu hōhonu. 'Ua [fati] tō'u 'arapo'a 'e 'ua ha'aparuparu tō'u tino, mai te 'ōuma haere atu i raro. 'Aita tā'u e nehenehe e fa'aha'uti i tō'u nā 'āva'e, 'e fātata ato'a i tō'u nā rima. 'Aita tā'u e nehenehe fa'ahou e haere, e ti'a... 'aore rā e tāmā'a. E'ita e nehenehe maita'i e huti i te aho, 'aore rā e paraparau ». ¹⁴

« E te Metua here [i te ao ra], 'ua ani au, mai te mea e nehenehe 'iā'u 'ia fāri'i noa i tō'u mau rima, 'ua 'ite au ē, e nehenehe iā'u e rave. E tāparura'a teie, e te Metua, e tāparura'a teie...

« ... 'A tāpe'a atu i tō'u nā 'āva'e, e te Metua ; e [pure noa vau] nō te fa'a'ohipa i tō'u nā rima ». ¹⁵

'Aita roa atu o Jason i fāri'i i te fa'a'ohipara'a o tōna nā rima. E nehenehe ia 'outou e fa'aro'o i te mau reo nā roto mai i te fare 'ā'ano ? « Jason Hall, e'ita te Atua e fa'aro'o mai i tā 'oe mau pure ! Mai te mea e Atua here te Atua, nāhea e ti'a ai iāna 'ia vaiho ia 'oe mai te reira ? Nō te aha e vai ai te fa'aro'o

i te Mesia ? 'Ua fa'aro'o o Jason Hall i tō rātou mau reo 'aita rā 'oia i tā'u ia rātou. 'Ua 'oa'oa rā 'oia i te hotu o te tumu rā'au. 'Ua riro mai tōna fa'aro'o ia Iesu Mesia 'ei fa'aro'o 'āueue 'ore. 'Ua roa'a tāna parau tū'ite nō te fare ha'api'ira'a tuatoru 'e 'ua fa'aipoipo 'oia ia Kolette Coleman i roto i te hiero, ma te fa'ata'a iāna mai te here o tō'u ora ». ¹⁶ I muri a'e 16 matahiti fa'aipoipora'a, 'ua tupu fa'ahou te tahi temeio, 'ua fānauhia mai tā rāua tamaiti faufa'a rahi, o Coleman.

Nāhea tō rāua fa'arahira'a i tō rāua fa'aro'o ? 'Ua fa'ata'a mai o Kolette ē : « 'Ua ti'aturi māua i te fa'anahora'a a te Atua. 'E 'ua hōro'a mai te reira ia

māua te ti'a'ira'a. 'Ua 'ite māua ē [i te hō'ē mahana i mua] e 'āfaro roa Jason. 'Ua 'ite māua 'ua hōro'a mai te Atua ia tātou i te hō'ē Fa'aora, nā roto i tāna tusia tāra'ehara e ti'a ai ia tātou 'ia hi'o tāmāu noa i mua, i te taime e hina'aro tātou e fa'aru'e ». ¹⁷

I roto i tāna paraparaura'a i te hunara'a o Jason, 'ua parau o Coleman 10 matahiti te pa'ari ē, 'ua ha'api'i tōna pāpā iāna ē, « e fa'anahora'a tā te Metua i te ao ra nō tātou, e mea fa'ahiahia roa te orara'a i ni'a i te fenua nei, 'e e ora tātou i roto i te 'utuāfare. Terā rā... e fa'aruru tātou i te fifi, 'e e hape tātou ».

'Ua parau fa'ahou o Coleman : « 'Ua tonu mai te Metua i te Ao ra i tāna Tamaiti, o Iesu, i te fenua nei. Tāna 'ohipa o te rirora'a ia 'ei mea maita'i roa. E fa'aora i te ta'ata ma'i. E here ia rātou. 'E i muri iho, e mamae nō tō tātou mau māuiui ato'a, te 'oto 'e te hara. 'E 'ua pohe 'oia nō tātou ». 'Ua parau fa'ahou Colemana, « nō te mea 'ua nā reira 'oia, 'ua 'ite Iesu e aha tō'u huru i teie taime.

« E toru mahana i muri iho i te pohera'a o Iesu, 'Oia... 'o tei ora fa'ahou mai, 'e tōna tino maita'i roa. E mea faufa'a roa te reirā nō'u nō te mea 'ua 'ite au ē... e maita'i roa te tino o tō'u [pāpā], 'e e 'āmui fa'ahou mātou 'ei 'utuāfare ».

'Ua 'ōpani Coleman ma te parau : « I te mau pō ato'a mai tō'u 'aiūra'a,

Jason, Coleman, 'e o Kolette Hall

'ua parau tō'u pāpā iā'u, 'ua here o pāpā ia 'oe, 'ua here te Metua i te ao ra ia 'oe, 'e e tamaiti maita'i roa 'oe' ».¹⁸

E tae mai te 'oa'oa maoti Iesu Mesia

'Ua fa'ata'a mai peresideni Russell M. Nelson nō te aha i noa'a ai i te 'utuāfare Hall te 'oa'oa 'e te tia'ira'a. 'Ua parau 'oia :

« Te 'oa'oa o tā tātou e fāri'i nei 'aita iā e aura'a rahi nō te mau huru o tō tātou orara'a 'e mea faufa'a rā nō ni'a i te fa'atumura'a o tō tātou orara'a.

« Mai te mea te fa'atumura'a o tō tātou orara'a tei ni'a i te fa'anahora'a nō te fa'aorara'a a te Atua... 'e ia Iesu Mesia 'e i tāna 'evanelia, e nehenehe tātou e fāri'i i te 'oa'oa, noa atu te mea e tupu ra—'aore rā 'aita e tupu ra—i roto i tō tātou orara'a. Nō 'ō mai iāna 'e nōna e tae mai ai te 'oa'oa. 'O 'oia te tumu nō te mau 'oa'oa ato'a...

« Mai te peu e fāriu tātou i ni'a i te ao nei... e'ita roa atu tātou e 'ite i te 'oa'oa. Te 'oa'oa e tao'a hōro'a 'o tē tae mai nā roto i te tāmatarā'a ma te hina'aro mau, 'ia ora i te orara'a parauti'a, mai tā Iesu Mesia i ha'api'i mai ».¹⁹

Hō'ē fafaua'a i tō 'outou ho'ira'a

Mai te mea 'ua 'ere 'outou i te hotu o te rā'au nō te tahi tau taime, 'ia 'ite mai 'outou ē, tē toro noa ra te rima o te Fa'aora ia 'outou. Tē ani mai nei 'oia ma te here, « 'a tātarahapa 'e 'a haere mai iā'u ».²⁰ E mea rahi tāna hotu 'e i te tau mau ra i te mau taime ato'a. E'ita te reira e ho'ohia i te moni, 'e 'aore te hō'ē ta'ata e hina'aro mau i te hotu e 'ōpanihia.²¹

Mai te mea e hina'aro 'outou e ho'i fa'ahou i te tumu rā'au ra 'e 'ia tāmata fa'ahou i te hotu, 'a ha'amata nā roto i te purera'a i tō 'outou Metua i te ao ra. 'A ti'aturi ia Iesu Mesia 'e i te mana o tōna tusia tārahara. Tē fafau atu nei au ia 'outou ē, mai te mea e hi'o 'outou i ni'a i te Fa'aora « i tō ['outou] mau mana'o ato'a nā », ²² e roa'a fa'ahou ia 'outou te hotu o te tumu rā'au, e mea monamona 'ia 'amu, e mea 'oa'oa nō tō 'outou vārua, « o te hōro'a rahi iā a te Atua ».²³

E toru hepetoma i ma'iri a'e nei, 'ua 'ite au i te 'oa'oa o te hotu a te

Fa'aora, 'a haere ai māua o tā'u vahine o Kathy i te 'ōro'a ha'amo'ara'a nō te hiero nō Lisbonne, i te fenua Pōtiti. 'Ua 'iritihia te mau parau mau o te 'evanelia i fa'aho'ihia mai, i te fenua Pōtiti, i te matahiti 1975 ra, 'a matara ai te ti'amāra'a pae fa'aro'o. E rave rahi feiā mo'a maita'i tei tāmata mātāmua i te hotu i te tau 'aita e 'āmuira'a, 'aita e fare purera'a, 'e 'aita e hiero fātata i raro mai i te 1 000 maire (1 600 km), 'ua 'oa'oa rātou 'e o māua i te mea ē, e 'itehia i teieni te hotu faufa'a rahi o te tumu rā'au i roto i te hō'ē fare o te Fatu i Lisbonne, Pōtiti. 'Auē tō'u fa'atura 'e te auraro i teie feiā mo'a nō te mau mahana hope'a nei tei fa'arotahi tāmāua noa i tō rātou 'ā'au i ni'a i te Fa'aora.

'Ua parau te Fa'aora, « o tē 'ati mai iā'u ra, 'e o tē 'ati atu vau iāna ra, 'oia tē hotu rahi ; i ta'a 'ē atu 'outou iā'u ra, 'aore roa iā e mea e ti'a ia 'outou ».²⁴

Ma te paraparaura'a i teie po'ipo'i i te mau melo o te 'Ēkalesia nā te ao nei, 'ua parau peresideni Nelson ē : « E tō'u mau taea'e 'e e mau tuahine here ē, tē ora nei 'outou i te mau hi'ora'a o te mau hōtu 'o te tae mai nā roto mai i te pe'era'a i te mau ha'api'ira'a a Iesu Mesia ». I muri iho 'ua parau 'oia : « Tē ha'amāuruuru nei au ia 'outou ! 'Ua here au ia 'outou ! »²⁵

'Ua here mātou ia 'oe, e te peresideni Nelson.

O vau hō'ē 'ite mata nō te mana o te heheura'a e vai ra i ni'a i tō tātou peresideni here. O 'oia te peropheta a te Atua. Mai ia Lehi i tahito ra, tē ani manihini mai nei te peresideni Russell M. Nelson ia tātou, te 'utuāfare o te Atua, 'ia haere mai 'e 'ia 'amu i te hotu o te tumu rā'au. 'Ia vai te ha'eha'a 'e te pūai ia tātou nō te pe'e i tāna mau a'ora'a.

Te fa'a'ite pāpū ha'eha'a nei au ē, e Tamaiti Iesu Mesia nā te Atua ? E 'āfa'i mai tōna here, tōna mana 'e tōna aroha i te mau mea ato'a nō te tau roa. Tē fa'a'ite pāpū nei au i te reira nā roto i te i'oa o Iesu Mesia, 'āmene. ■

FA'ATA'ARA'A

1. Mataio 7:16.
2. Mataio 7:17.
3. Ioane 4:36.
4. I te 'ōmuara'a nō te 'āva'e Tenuare 2007, 'e tē fa'aineine ra vau i te 4 nō Māti 2007 i te hō'ē a'ora'a nō te purera'a i te fare ha'api'ira'a teitei nō Brigham Young 'ei melo nō te peresidenira'a o te Hitu 'Ahuru, 'ua ani au ia Elder David A. Bednar e aha tāna e fa'aineine nō tāna a'ora'a nō te 4 nō Fepuare 2007 nō taua ā mau ta'ata ra. 'Ua hiti mahuta vau i tōna pāhonora'a mai ē, tāna a'ora'a nō ni'a i te mau-pāpū-ra'a i te 'auri. 'O te upo'o parau mau 'o tā'u i mā'iti nō tā'u a'ora'a. I muri iho i tō mātou fa'aitera'a i tā mātou parau pāpū i te tahi 'e te tahi, 'ua 'ite mātou e mea ta'a 'e tā mātou ferurira'a. Te upo'o parau o tāna a'ora'a « Hō'ē vaira'a nō te pape ora » e fa'atumu ra i ni'a i te auri 'aore rā i te parau a te Atua, 'o te pu'ohu i te mau pāpū'ira'a mo'a. I roto i tāna a'ora'a, 'ua ani 'oia : « Tē tai'o ra, tē tuatāpapa ra 'e tē mā'imi ra ānei 'outou

'e o vau i te mau pāpā'ira'a mo'a i te mau mahana ato'a 'o tē fa'ati'a ia tātou 'ia mau pāpū i te auri ? » (speeches.byu.edu).

I muri iho, hō'ē hepetoma i muri mai i tō'u paraparaura'a ia Elder Bednar, 'ua hōro'a te peresideni Boyd K. Packer i tāna a'ora'a i te hō'ē purera'a i BYU, i tē parau ra « Te 'ōrama o Lehi 'e o 'outou ». 'Ua fa'atumu te peresideni Packer i ni'a i te 'auri 'ei heheura'a nō te ta'ata iho 'e te fa'aurura'a 'o tē ta'e mai nā roto mai i te Vārua Maita'i. 'Ua parau 'oia : « Mai te mea e mau pāpū 'outou i te 'auri, e nehenehe 'outou e 'ite i tō 'outou 'e'a nā roto i te hōro'a a te Vārua Maita'i... 'A mau pāpū i te 'auri 'e 'eiaha e tu'u. Nā roto i te mana o te Vārua Maita'i, e nehenehe 'outou e 'ite i tō 'outou 'e'a i roto i te orara'a nei » (16, nō Tēnuare 2007, speeches.byu.edu).

Tā'u tumu parau, « Mau pāpū i te mau parau a te mau peropheta » i te 'ava'e Māti 2007, 'oia ho'i e fa'ahōho'ara'a te 'auri i te mau parau a te mau peropheta ora (4 nō Māti 2007, speeches.byu.edu).

E 'ere te tū'atira'a o teie nā toru a'ora'a i te hō'ē fa'atanora'a. Tē 'ohipa ra te rima o te Fatu nō teie nā tōru a'ora'a, tei fa'aineinehia nō te hō'ē ā mau ta'ata, e fa'ata'a ra e toru huru o te 'auri 'aore rā o te parau a te Atua : (1) te mau pāpā'ira'a mo'a, 'aore rā te parau a te mau peropheta tahito ; (2) te parau a te mau peropheta ora ; 'e te (3) te mana o te Vārua Maita'i. 'Ua riro te reira 'ei 'ohipa ha'api'ira'a faufā'a roa tei tupu nō'u.

5. Hi'o 1 Nephi 8:4–12
6. 1 Nephi 11:25
7. Ioane 3:16
8. Hi'o David A. Bednar, « Te 'ōrama a Lehi : Te mau-māite-ra'a i te auri Liahona, Ātopa 2011, 32–37.
9. 1 Nephi 11:23
10. 1 Nephi 8:28
11. Hi'o Boyd K. Packer, « Lehi's Dream and You » (Brigham Young University devotional, 16 nō Tēnuare 2007), speeches .byu.edu.
12. Russell M. Nelson, « E nehenehe tātou e rave maita'i a'e 'e e riro maita'i a'e », Liahona, Mē 2019, 68.
13. 1 Nephi 8:33
14. Stephen Jason Hall, « The Gift of Home », New Era, Titema 1994, 12.
15. Stephen Jason Hall, « Helping Hands », New Era, 'Ātopa 1995, 46, 47.
16. Rata pāpā'ihia ia Elder Andersen nā Kolette Hall.
17. Rata pāpā'ihia ia Elder Andersen nā Kolette Hall.
18. A'ora'a i te hunara'a nā Coleman Hall, fa'a'itehia ia Elder Andersen nā Kolette Hall.
19. Russell M. Nelson, « Te 'oa'oa 'e te oraora pae vārua », Liahona, Novema 2016, 82, 84.
20. 3 Nephi 21:6
21. Hi'o 2 Nephi 26:25, 33
22. Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 6:36
23. 1 Nephi 15:36
24. Ioane 15:5
25. Russell M. Nelson, « Te piti o te fa'auera'a rahi », Liahona, Novema 2019, 100.

NĀ TE PERESIDENI RUSSELL M. NELSON

Parau 'ōpanira'a

'Ia ti'amā te ta'ata, tītauhia te fa'afāriura'a hope o te ferurira'a 'e te 'ā'au, nō te riro rahi atu ā mai te Fatu.

E au mau taca'e, e au mau tuahine here, 'ua tae tātou i te hope'a o teie 'āmuira'a fa'ahiahia, tē ha'amāuruuru nei tātou i te Fatu nō te fa'aurura'a i te mau a'ora'a 'e te pehe tei fa'aitoito ia tātou. E fa'a'mua pae vārua mau tā tātou i rave na.

'Ua 'ite tātou ē, e fa'atae mai te 'evanelia a Iesu Mesia tei fa'aho'ihia mai i te tīa'i 'e te 'oa'oa i te ta'ata e fa'aro'o 'e e ha'apa'o i tāna ha'api'ira'a tumu. 'Ua 'ite ato'a tātou ē, e nehenehe te 'utuā-fare tāta'itahi 'ia riro 'ei vāhi mo'a mau nō te fa'aro'o, i reira te hau, te here 'e te Vārua o te Fatu e pārahi ai.

'E 'oia mau, 'o te hiero mo'a te tupua'i mou'a nō te Fa'aho'i-fa'ahou-ra'a. E mea faufā'a rahi tō te reira mau 'ōro'a 'e mau fafau'a nō te fa'aineine i te hō'ē pupu ta'ata 'ia ineine rātou nō te fāri'i i te Fa'aora i tōna tae-piti-ra'a mai. I teienei, e 166 hiero tei ha'amo'ahia, 'e tē vai fa'ahou ra.

E fa'atupuhia te 'ōpani 'iriti nā mua a'e i te ha'amo'ara'a o te hiero 'āpi tāta'itahi 'e te mau hiero tei fa'a'āpīhia. E rave rahi hoa e 'ere nō tō tātou fa'a-ro'o tē haere mai e māta'ita'i i teie mau hiero 'e e ha'api'i rātou i te hō'ē mea nō ni'a i te mau ha'amaita'ira'a o te hiero. 'E tē vai ra te hō'ē pae o rātou e putapū te 'ā'au nō te ha'api'i rahi atu ā nō ni'a i te reira. E ani ateate mai vetahi ē nāhea i te fa'aineine nō te mau ha'amaita'ira'a o te hiero.

Tātou te mau melo o te 'Ēkālesia, tītauhia ia tātou 'ia fa'aineine nō te pāhono atu i tā rātou mau uira'a. E nehenehe tātou e fa'ata'a atu ē, 'ua matara te mau ha'amaita'ira'a o te hiero i te mau ta'ata ato'a e fa'aineine ia rātou. Hou rā rātou 'a tomo ai i roto i te hō'ē hiero tei ha'amo'ahia, tītauhia ia rātou

'ia fa'aineine ia rātou. 'Ua hina'aro te Fatu i tāna mau tamari'i ato'a 'ia rave i teie mau ha'amaita'ira'a mure 'ore e vai ra i roto i tōna hiero. 'Ua fa'au mai 'oia e aha tei titauihia i te ta'ata tāta'itahi 'ia rave nō te tomo i roto i tōna fare mo'a.

Hō'ē vāhi maita'i nō tātou nō te ha'amata i taua rāve'a ha'api'ira'a ra, 'o te hi'o-maita'i-ra'a ia i te mau parau i nana'ohia i rāpae i te hiero : « Ha'amo'ahia i te Fatu ; Te Fare o te Fatu ». 'Ua fa'auru te a'ora'a a te peresideni Henry B. Eyring, i teie mahana, 'e e rave rahi atu ā, 'ia ha'amo'a atu ā ia tātou. E vāhi mo'a te hiero tāta'itahi ; tē tūtava nei te ta'ata haere hiero tāta'itahi 'ia ha'amo'a atu ā iāna.

Te mau titauihia nō te tomo i roto i te hiero, e au ia i te mo'ara'a o te ta'ata tāta'itahi. Nō te hi'opo'a i te incine o te ta'ata, e ravehia e piti uira'a nō te ta'ata tāta'itahi e hina'aro i te fāri'i i te mau ha'amaita'ira'a o te hiero : nā mua 'e te 'episekōpo, te tauturu o te 'episekōpo 'aore rā te peresideni 'āma'a ; 'e i muri iho, 'e te peresideni titi 'aore rā misiōni, 'aore rā 'e te hō'ē tauturu. I roto i terā mau uiuira'a, e uihia e rave rahi uira'a.

Tē vai nei te tahi mau uira'a tei fa'atanohia, 'ia pāpū-maita'i-hia te reira. Tē hina'aro nei au e fa'a'ite i te reira ia 'outou :

1. E fa'aro'o ānei tō 'oe 'e te 'itera'a pāpū nō ni'a i te Atua, te Metua Mure 'Ore ; nō ni'a i tāna Tamaiti, 'o Iesu Mesia ; 'e nō ni'a i te Vārua Maita'i ?
2. E 'itera'a pāpū ānei tō 'oe nō ni'a i te tāra'ehara a Iesu Mesia 'e i tōna ti'ara'a 'ei Fa'aora 'e 'ei Ora ?
3. E 'itera'a pāpū ānei tō 'oe nō ni'a i te fa'aho'i-fa'ahou-ra'a mai o te 'evanelia a Iesu Mesia ?
4. Tē pāturu ra ānei 'oe i te Peresideni o Te 'Ēkālesia a Iesu Mesia i te Feiā Mo'a i te mau Mahana Hope'a nei 'ei peropheta, 'ei 'ite 'e 'ei heheu parau 'e 'o 'oia ana'e te ta'ata i ni'a i te fenua nei tei ha'amanahia nō te fa'a'ohipa i te mau tāviri ato'a o te autahu'ara'a ?

Tē pāturu ra ānei 'oe i te mau melo o te Peresidenira'a Mātāmua 'e o te pupu nō te Tino 'Ahuru Ma

- Piti 'āpōsetolo 'ei mau peropheta, 'ei mau hi'o 'e 'ei mau heheu parau ?
- Tē pāturu ra ānei 'oe i te tahi atu mau Huimana fa'atere rahi 'e te feiā fa'atere o te 'Ēkālesia nō te fenua nei ?
5. 'Ua parau te Fatu ē, 'ia « rave-mā-hia » te mau mea ato'a i mua iāna (Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 42:41).
Tē tūtava ra ānei 'oe 'ia vai mā i te pae mōrare, i roto i tō 'oe mau mana'o 'e te mau haere'a ?
Tē ha'apa'o ra ānei 'oe i te ture nō te vi'ivi'i 'ore ?
 6. Tē pe'e ra ānei 'oe i te mau ha'api'ira'a a te 'Ēkālesia a Iesu Mesia i roto i tā 'oe mau peu i ni'a i te mau melo o tō 'oe utuāfare 'e i ni'a ia vetahi 'ē, i te vāhi 'ōmo'e 'e i te vāhi ta'ata ?
 7. Tē pāturu ra ānei 'oe 'aore rā tē fa'aitoito ra ānei 'oe i te tahi noa atu ha'api'ira'a, ravera'a 'aore rā ha'api'ira'a tumu e pāto'i nei i tā Te 'Ēkālesia a Iesu Mesia i te Feiā Mo'a i te mau Mahana Hope'a nei ?
 8. Tē tūtava ra ānei 'oe i te ha'amo'a i te mahana Sābati, i te fare 'e i te fare purera'a ; i te haere i tā 'oe mau rurura'a ; i te fa'aineine nō te rave ti'amā i te 'ōro'a 'e nō te ora i te orara'a e au i te mau ture 'e te mau fa'auera'a o te 'evanelia ?
 9. Tē tūtava ra ānei 'oe 'eiaha e ha'avare i roto i te mau mea ato'a tā 'oe e rave ?

10. E ta'ata 'aufau tuha'a 'ahuru ti'a ānei 'oe ?
11. Tē māramarama ra ānei 'oe i te parau pa'ari 'e tē ha'apa'o ra ānei 'oe i te reira ?
12. Tē vai ra ānei tā 'oe i te hō'ē noa atu utu'a 'aore rā titauihia i te hō'ē hoa fa'aipoipo mātāmua 'aore rā, i tā 'oe mau tamari'i mātāmua ?
'Oia ānei ra, tē ha'apa'o ra ānei 'oe i taua mau titauihia ra ?
13. Tē ha'apa'o ra ānei 'oe i te mau fafau'ara'a 'o tā 'oe i rave i roto i te hiero, mai te 'ahura'a i te 'ahu hiero mai tei parauhia i roto i te 'ōro'a hiero ?
14. Tē vai ra ānei te tahi mau hara teimaha i roto i tō 'oe orara'a tei titauihia e fa'a'āfaro 'e te mau ti'a mana o te autahu'ara'a 'ei tuha'a nō tō 'oe tātarahapara'a ?
15. 'Ia mana'o 'oe, e mea ti'amā ānei 'oe 'ia tomo i roto i te fare o te Fatu 'e 'ia rave i te mau 'ōro'a o te hiero ?

Ananahi e 'ōperhia teie mau uira'a nō te parau fa'ati'a hiero, tei fa'atanohia, i te feiā fa'atere o te 'Ēkālesia 'ati a'e i te ao nei.

Tā'a 'ē noa atu i te pāhonora'a i teie mau uira'a ma te ha'avare 'ore, e 'ō'omo te ta'ata haere hiero i te 'ahu hiero o te autahu'ara'a i raro a'e i te 'ahu, 'ua ta'a iho ā ia ia tātou te reira. E tāpa'o 'o roto te reira nō te pūpū'ara'a iāna 'e te tūtavara'a i te mahana tāta'itahi 'ia riro rahi atu ā mai te Fatu te huru.

E fa'aha'amana'o ato'a te reira ia tātou 'ia vai ha'apa'o maita'i noa, i te mahana tāta'itahi, i te mau fafaura'a i ravehia, 'e 'ia haere i ni'a i te 'e'a nō te fafaura'a i te mahana tāta'itahi ma te fāito teitei a'e 'e te mo'a a'e.

I teienei, nō te hō'ē taime, tē hina'aro nei au e paraparau i te feiā 'āpi. Tē fa'aitoito nei mātou ia 'outou 'ia fa'aineine 'ia noa'a tā 'outou parau fa'ati'a nō te hiero i tā'ōti'ahia. 'O te mau uira'a ana'e tē tano ia 'outou tē uihia, nō te fa'aineinera'a nō te mau ōro'a bāpetizora'a ta'ata mono 'e te ha'amaura'a. 'Ua māuruuru roa mātou i tō 'outou ti'amāra'a 'e te ineine nō te rave i te 'ohipa mo'a o te hiero. Māuruuru ia 'outou !

'Ia ti'amā te ta'ata 'ia tomo i roto i te fare o te Fatu, tītauhia iāna 'ia fa'aineine rahi i te pae vārua. Nā roto rā i te tauturu a te Fatu, 'aita e mea e'ita e haere. I te tahi taime, e mea 'ōhie a'e te patura'a i te hiero, i te fa'aineinera'a i te ta'ata nō te hiero. 'Ia ti'amā te ta'ata, tītauhia te fa'afāriura'a hope o te ferurira'a 'e te 'ā'au, nō te riro rahi atu ā mai te Fatu, nō te riro 'ei tino huirā'atira ha'avare 'ore, nō te riro 'ei hi'ora'a maita'i a'e 'e nō te riro 'ei ta'ata mo'a a'e.

Tē fa'a'ite pāpū nei au ē, e fa'atac mai taua fa'aineinera'a ra i te mau ha'amaita'ira'a rahi roa 'ino i roto i teie orara'a, nā reira ato'a te mau ha'amaita'ira'a tē 'ore e nehenehe e feruri i te orara'a nō muri iho, mai te vai-noara'a te autahira'a 'utuāfare nā roto i te mau tau ato'a ē a muri noa atu, « i roto i te 'oa'oa hope 'ore ra ».¹

I teienei e huri au i te tahi atu tumu parau : te mau 'ōpuara'a nō te matahiti i muri nei. I te tau fa'atupura'a rā'au nō te matahiti 2020, e ti'a te 200 matahiti mai te fāra'a hanahana i tupu nō Iosepha Semita, tā tātou e parau nei te 'Ōrama mātāmua. 'Ua fā te Atua te Metua 'e tana Tamaiti here, 'o Iesu Mesia, ia Iosepha, e tamāroa 14 matahiti. E tāpa'o te reira 'ohipa nō te ha'amatarā'a o te Fa'ati'a-fa'ahou-ra'a o te 'evanelia a Iesu Mesia i tōna 'ira'a, mai tā te Bibilia Mo'a iho ā i parau ātea.²

Tupu a'era te mau fārereira'a 'e te mau ve'a nō te ra'i mai, mai ia Moroni, Ioane Bāpetizo, 'e te mau 'āpōsetolo mātāmua ra ia Petero, Iakobo 'e Ioane.

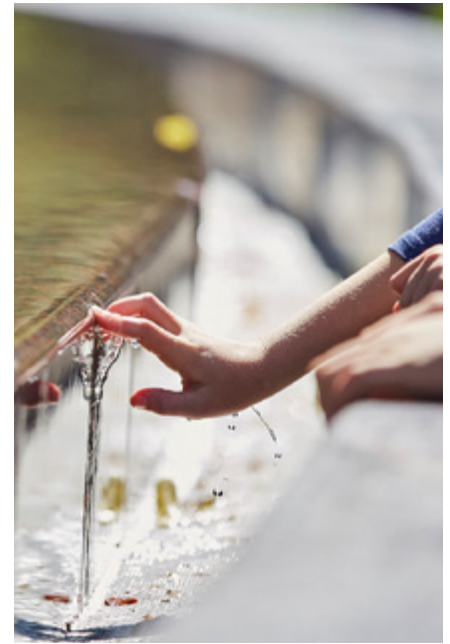
'Ua haere ato'a mai vetahi, mai ia Mose, Elia 'e Eliaha. Rātou tāta'itahi tei 'āfa'i mai i te mana hanahana nō te ha'amaita'i fa'ahou ā i te mau tamari'i a te Atua i ni'a i te fenua nei.

Nā roto i te semeio, 'ua fāna'o ato'a tātou i te Buka a Moromona : Te tahi fa'ahou 'ite nō Iesu Mesia, e pāpa'ira'a mo'a 'āpiti nō te Bibilia. 'Ua fa'arahi mau ato'a te mau heheura'a i roto i Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 'e te Poe Tao'a Rahi, i tō tātou māmarama i te mau fa'auera'a a te Atua 'e te parau mau mure 'ore.

'Ua fa'aho'ihia mai te mau tāviri 'e te mau tōro'a o te autahu'ara'a, mai te mau tōro'a 'āpōsetolo, Hitu 'Ahuru, patereareha, tahu'a rahi, peresibutero, 'episekōpo, tahu'a, ha'api'i 'e diakono. 'E nō te mau vahine tei here i te Fatu, tē tāvini itoito nei rātou i roto i te Sōtaiete Tauturu, te Paraimere, te Feiā 'Āpi Tamāhine, te Ha'api'ira'a Sābati 'e te tahi atu mau pi'ira'a—e mau tuha'a faufa'a rahi ana'e nō te Fa'aho'i-fa'ahou-ra'a o te 'evanelia a Iesu Mesia i tōna 'ira'a.

Nō reira e fa'ata'ahia te matahiti 2020 'ei piti hanerera'a o te matahiti. E ta'a 'ē te 'āmuira'a rahi nō te 'āva'e 'Ēperera i muri nei i te tahi atu 'āmuira'a nā mua atu. I roto i nā 'āva'e e ono e haere mai nei, tē ti'a'i nei au i te mau melo ato'a 'e te mau 'utuāfare ato'a 'ia fa'aineine nō te 'āmuira'a ta'a 'ē roa e fa'anahanaha i te mau niu mau o te 'evanelia i fa'aho'ihia mai.

E ha'amata paha 'outou i tā 'outou fa'aineinera'a nā roto i te tai'o-fa'ahou-ra'a i te fa'ati'ara'a a Iosepha Semita nō te 'Ōrama mātāmua, mai tei pāpa'ihia i roto i te Poe Tao'a Rahi. Tā tātou buka e tuatāpapa i te matahiti i muri nei nō te *Mai, pe'e mai* 'o te Buka a Moromona ia. E feruri paha 'outou i te mau uira'a rahi mai teie : « E aha tē tau i roto i tō'u orara'a 'āhani e rave-ē-hia i teie iho taime te 'ite tei noa'a mai ia'u i roto i te Buka a Moromona ? » 'aore rā, « E aha te 'ohipa ta'a 'ē i tupu nō'u 'e te feiā tā'u i here maoti te mau 'ohipa i tupu i muri iho i te 'Ōrama mātāmua ? » I teienei ato'a tē matara ra te mau video nō ni'a i te Buka a Moromona, e fa'aō ato'a paha 'outou i te reira i roto i tā 'outou tuatāpapa'a

ta'ata hō'ē 'e tā 'outou tuatāpapa'a 'utuāfare.

'A mā'iti i tā 'outou iho mau uira'a. 'A feruri i tā 'outou iho fa'anahora'a. 'A utuhi ia 'outou i roto i te māmarama hanahana o te Fa'ati'a-fa'ahou-ra'a. 'A nā reira ai 'outou, e 'ere ē, e ha'amana'o-noa-hia te 'āmuira'a rahi nō 'Ēperera, e'ita roa atu te reira e mo'ehia.

I teienei nō te 'ōpani, tē vaiho nei au ia 'outou i tō'u here 'e tā'u ha'amaita'ira'a, 'ia rahi atu ā tō 'outou 'oa'oa 'e te mo'ara'a i te mahana tāta'itahi. I teienei rā, 'ia 'ite pāpū 'outou ē, tē tāmāu noa nei te heheura'a i roto i te 'Ēkālesia 'e e tāmāu noa te reira i raro a'e i te fa'aterera'a a te Fatu ē tae noa atu « 'ua hope te mau 'ōpuara'a a te Atua i te fa'atupuhia 'e 'a parau mai ai 'o Iehova Rahi ē 'ua oti te 'ohipa ».³

'O tā'u ia e ha'amaita'i nei ia 'outou, ma te ha'apāpū fa'ahou ā i tō'u here ia 'outou, 'e tō'u 'itera'a pāpū ē, tē ora nei te Atua ! 'O Iesu te Mesia ! 'O tāna 'Ēkālesia teie 'e 'o tātou tōna nūna'a. Nā roto i te i'oa mo'a o Iesu Mesia, 'āmene. ■

FA'ATA'ARA'A

1. Mosia 2:41.
2. Hi'o Isaia 2:2 ; 29 ; Ezekielia 37:15–20, 26–28 ; Danielia 2:44 ; Amosa 3:7 ; 'Ohipa 3:21 ; Ephesia 1:10 ; Apokalupo 14:6.
3. Te Mau Ha'api'ira'a a te Mau Peresideni o te 'Ēkālesia : Iosepha Semita (2007), 162.

Te mau uira'a nō te parau fa'ati'a i fa'a'āfarohia 'e te tahi atu mau parau 'āpī nō te hiero

Nā te peresideni Russell M. Nelson i vauvau mai i te mau fa'a'āfarora'a o te mau uira'a nō te uiuira'a parau fa'ati'a nō te hiero, i roto i te 'āmuira'a rahi nō 'Ātopa 2019 (hi'o 'āpī 121). 'Aita i tau i te mau tīaura'a nō te hiero, terā rā, 'ua tauiri'i-hia te mau parau o te tahi mau uira'a 'ia mārarama a'e te reira. E fāri'i te feiā fa'atere o te 'Ēkālesia i te hō'ē rata nā te Peresidenira'a Mātāmua i te 6 nō 'Ātopa 2019, tei roto i reira te mau uira'a i fa'a'āfarohia.

'Ua fa'aara ato'a te peresideni Nelson i te mau fa'anahora'a nō nā hiero 'āpī e va'u (hi'o 'āpī 79). E patuhia te mau hiero 'āpī i Freetown, Sierra Leone ; Port Moresby, Papua Niu Guinea ; Bentonville, Arkansas, Marite ; Bacolod, fenua Philipino ; McAllen, Texas, Marite ; Coban, Guatemala ; 'e Orem 'e Taylorsville, Utaha, Marite.

Mai te 'āmuira'a rahi nō 'Ēperēra 2019, 'ua ha'amo'ahia te mau hiero i Kinshasha, Hau Repupirita Manahune

nō Congo ; Lisbon, Potiti ; Port au Prince, Haiti ; 'e i Fortaleza, Peretīria ; 'e e ha'amo'a-fa'ahou-hia i Oakland, California, Marite ; i Memphis, Tennessee, Marite ; i Frankfurt, Helemanī ; 'Oire nō Oklahoma, Oklahoma, Marite ; 'e Raleigh, North Carolina, Marite.

'Ua ravehia te tāpūra'a repo i Yigo, Guam ; Praia, Cabo Vert ; San Juan, Puerto Rico ; Lima, Peru (Los Olivos) ; 'e i Belem, Peretīria, 'e 'ua mā'itihia te mau vāhi nō te mau hiero i Auckland, Niu Terani, 'e i Layton 'e i Saratoga Springs, Utaha, Marite.

'Ua fa'a'itehia te mau 'ōpuara'a nō te fa'a'āpī i te hiero nō Roto Miti, 'o tē tāpirihia i te 'āva'e Titema 'e e 'iriti fa'ahou i te matahiti 2024, 'e te hiero nō St. George Utaha, te 'ōpani i te 'āva'e novema 2019, 'e e 'iriti fa'ahou i te matahiti 2022. ■

Nō te tahi atu mau mea nō n'ia i te mau hiero, haere i n'ia i te temples.ChurchofJesusChrist.org.

'Ua fa'atano te 'Ēkālesia i te ture nō te mau 'ite i te mau 'ōro'a

Iroto i te hō'ē 'āpo'ora'a nā te feiā fa'atere nō te 'āmuira'a rahi, i reira te mau huimana fa'atere rahi 'e te mau tī'a fa'atere rahi o te 'Ēkālesia e fāri'i ai i te arata'ira'a nō roto mai i te Peresidenira'a Mātāmua, 'ua fa'aara te peresideni Russell M. Nelson i te mau fa'atanora'a nō te terera'a i roto i te ture a te 'Ēkālesia nō n'ia i te mau ta'ata e nehenehe e riro 'ei mau 'ite i roto i te mau bāpetizora'a 'e te mau tā'atira'a.

'Ua tātara-hu'ahu'a-hia te mau fa'atanora'a i roto i te hō'ē rata a te Peresidenira'a Mātāmua nō te 2 nō 'Ātopa 2019 :

« 'la anihia e te mau tī'a peresideni :

1. « E nehenehe te hō'ē noa atu melo tei mau i te hō'ē parau fa'ati'a mana nō te hiero, nā reira ato'a te parau fa'ati'a tei tā'ōtī'ahia, 'ia tāvini 'ei 'ite nō te hō'ē bāpetizora'a ta'ata mono.
2. « E nehenehe te hō'ē noa atu melo tei fāri'i i tōna 'ōro'a hiero 'e tei mau i te hō'ē parau fa'ati'a mana nō te hiero 'ia tāvini 'ei 'ite nō te hō'ē tā'atira'a feiā ora 'aore rā te hō'ē tā'atira'a feiā mono.
3. « E nehenehe te mau melo ato'a o te 'Ēkālesia tei bāpetizohia, tae noa atu i te tamari'i 'e te feiā 'āpī, e tī'a 'ei 'ite nō te bāpetizora'a o te hō'ē ta'ata ora. ■

Nā te pae aui : Hiero nō Fortaleza Peretīria, hiero nō Lisbon Potiti, hiero nō Kinshasa Congo, 'e te hiero nō Port au Prince Haiti

Tē fa'a'ite nei te feiā fa'atere i te Tauto'ora'a 'Āpī a te mau Tamari'i 'e te Feiā 'āpī

E fa'a'ohipahia te mau tamari'i 'e te feiā 'āpī i te 'āva'e Tēnuare 2020 nō te tauturu i te feiā 'āpī 'ia pe'e i te Fa'aora 'a tupu ai rātou i te rahi i te pae vārua, te pae tōtiare, te pae tino 'e i te pae ferurira'a. Nō te mau a'ora'a i roto i teie ve'a e 'āparau nei i ni'a i te mau tamari'i 'e te feiā 'āpī, hi'o i te mau 'āpī 40 'e 53.

« 'Ua tae i te taime nō te hō'ē arata'ira'a 'āpī, fa'ata'ahia nō te tauturu i te mau tamari'i 'e i te feiā 'āpī nō teie tau, 'ati a'e te ao nei », te parau ia a te peresideni Russell M. Nelson i roto i te hō'ē ha'apūrora'a ta'a 'ē i te 29 nō Tetepa 2019.

'Ua parau 'oia i te mau tamari'i 'e i te feiā 'āpī ē, « tē ani nei mātou ia 'outou 'ia paraparau i te Fatu nō ni'a i te huru e nehenehe ai 'outou e tupu i te rahi ma te au māite, 'eiaha rā e hōro'a atu ia 'outou nō e rave rahi mau 'ohipa ta'a maita'i. E riro ia 'ei mea faufa'a 'e te 'ārearea ato'a, terā rā, e tītau-ato'a-hia ia 'outou 'ia 'ohi-pa. Tītauhia ia 'outou 'ia 'imi i tā 'outou iho heheura'a. Tītauhia ia 'outou 'ia mā'iti 'outou iho nāhea 'ia pāhono i te reira. I te tahi taime e nehenehe te Vārua e fa'auru mai ia 'outou 'ia rave i te mau 'ohipa fifi. Tē mana'o nei au ē, 'ua incine 'outou nō te pāhono i te tītaura'a. E nehenehe 'outou e rave i te mau 'ohipa teimaha ».

'Ua parau ato'a te peresideni Nelson ē, e 'ohipa faufa'a roa tā te mau metua. « 'A patu i te mau tā'amura'a pa'ari 'e tā 'outou mau tamari'i 'e te feiā 'āpī », te nā reira ra 'oia. « E nehenehe te feiā fa'atere o te 'Ēkālesia e tauturu, terā rā, nā 'outou teie mau tamari'i. 'Aita e ta'ata mana pūai a'e i ni'a i tō rātou manuiara'a maori rā, o 'outou. 'A hōro'a ia rātou i te here, te fa'aitoitōra'a, 'e te parau a'o, terā rā, 'eiaha roa atu rā e fati i raro a'e i te fa'ahemara'a 'ia rave i tā rātou tuha'a. E rave maita'i atu rātou i

te 'ohipa mai te mea ē, e fa'a'ohipa rātou i tō rātou iho tī'amāra'a.

Tē parau fa'ahou ra te peresideni Nelson ē, « e au ato'a teie parau a'o nō tō tātou feiā fa'atere 'e te mau 'orometua fa'ahia o tā tātou mau tamari'i 'e te feiā 'āpī » « Tītauhia ia tātou 'ia vaiiho i te feiā 'āpī 'ia arata'i, o rātou iho ā rā tei pī'ihia 'e tei fa'ata'ahia nō te tāvini i roto i te mau peresidenira'a piha ha'api'ira'a 'e te pupu autahu'ara'a. 'Ua hōro'ahia ia rātou te mana o te autahu'ara'a. E ha'api'i mai rātou nāhea 'ia fāri'i i te fa'aurura'a i roto i te arata'ira'a i tā rātou piha 'aore rā, pupu autahu'ara'a ».

I roto ato'a i te reira vauvaura'a parau, 'ua fa'a'ite mai te peresideni

M. Russell Ballard, peresideni mono nō te pupu nō te Tino 'Ahuru mā Piti 'āpō-setolo, i te hi'ora'a a te mau Tamari'i 'e te Feiā 'āpī : « ha'apūai i te fa'aro'o o te u'i 'āpī e tī'a mai nei i roto i te Mesia, 'e e tauturu i te mau tamari'i, te feiā 'āpī, 'e tō rātou 'utuāfare 'ia haere i mua i ni'a i te 'ē'a o te fafaura'a, 'a fāreirei ai rātou i te mau tītaura'a o te orara'a nei ».¹ 'Ua parau 'oia ē, « te tauturura'a i te mau tamari'i 'e i te feiā 'āpī 'ia roa'a te hō'ē 'itera'a pāpū nō Iesu Mesia, e ha'amaita'i te reira ia rātou 'e 'ia tātou pā'āto'a i roto i tō tātou orara'a.

I muri a'e i tō te feia 'āpī i roto i te ha'apūrora'a 'āmuira'a i roto i te hō'ē 'ohipara'a nō te fa'a'ite i te fa'a'ohipara'a i

te *Buka arata'i 'ōmuara'a nō te mau Tāmari'i 'e te Feiā 'āpī*, 'ua parau te peresideni Ballard : « o te ha'amata-noa-ra'a teie. I teie mahana, tē ha'amata nei tātou nā ni'a i teie 'ohipara'a. Teie te tahi mea e tāmāu i te rave i roto i tō 'outou 'utuāfare 'e 'ia rave 'āmui 'outou. Tē ani nei mātou ia 'outou 'ia tāmāu i te rave i teie 'ohipara'a. E te mau metua, 'a tāmāu ā i te rave i te reira i te fare ». 'Ua ha'apāpū mai 'oia ē, « e fa'anahora'a tei fa'atumuhia i te fare, pāturuhia e te 'Ēkālesia » 'e « e 'āmui hō'ē mai te 'utuāfare i roto i teie fa'anahora'a. Nā te reira e fa'ariro i teie 'ohipa 'ei 'ohipa fa'ahiahia ».

I roto i te mau fenua e rave rahi nā te ao nei, 'ua fāri'i ato'a te mau metua 'e te feiā fa'atere i tā rātou iho buka arata'i 'ōmuara'a. I te tahi atu mau fenua, e fāri'i te mau Tāmari'i 'e te Feiā 'āpī i te 'iritira'a nā roto i tō rātou reo i muri iho, i te matahiti 2020.

Tē ha'apī'ira'a mai i te 'evanelia, te tāvinira'a, 'e te mau 'ohipara'a, 'e te fa'ahotura'a i te ta'ata iho (tae noa atu i te ha'amaura'a 'e te fa'atupura'a i te mau 'ōpuara'a), e riro 'ia te reira 'ei mau tuha'a faufa'a pāpū nō te mau Tāmari'i 'e te Feiā 'āpī, 'e nā te feiā 'āpī e arata'i i te fa'anahora'a. E 'imi te mau tāmari'i 'e te feiā 'āpī i te heheura'a nō te ta'ata iho 'a haere ai rātou i mua i ni'a i te 'ē'a o te fafaura'a, ma te pāturuhia e te 'utuāfare, te feiā fa'atere, 'e vetahi 'ē atu. Tē nā ō ra te peresideni Ballard ē, e hō'ē tauto'ora'a te mau Tāmari'i 'e te Feiā 'āpī nā te ao ato'a nei, 'e nō reira, 'ia tano te reira nō te « mau vāhi e nohohia ra e 'outou, 'e nō tō 'outou huru orara'a 'utuāfare ».

E hōro'ahia atu te mau tātarara'a 'e te mau rāve'a tauturu i roto i te hō'ē ha'apūrorora'a Mata 'e Mata nō te mau tāmari'i 'e te feiā 'āpī i te 17 nō Novema 2019, 'e o Elder Gerrit W. Gong nō te pupu nō te Tino 'Ahuru mā Piti 'āpōsetolo. Te mau tāmari'i 'e te feiā 'āpī e ti'ahia e 8 'e tae atu i te 18 matahiti i roto i te matahiti 2020, tō rātou mau metua, 'e te feiā fa'atere nō te Feiā 'Āpī Tamāhine, te mau tauturu ha'amāramarama nō te Autahu'ara'a a Aarona, 'e te feiā fa'atere nō te Paraimere, tē anihia atu nei rātou 'ia haere mai i taua ha'apūrorora'a ra. 'A fa'atae atu i tā 'outou mau uira'a nō ni'a i te fa'anahora'a te mau Tāmari'i 'e te Feiā 'āpī ia Elder Gong ra, i ni'a i te **facetoface.ChurchofJesusChrist.org**. I muri a'e i te reira ha'apūrorora'a nō roto e 18 reo, e ha'aputuhia te video 'ia nehenehe 'ia hi'o-fa'ahou-hia 'aore rā, 'ia fa'auta-uira-hia i te mau huru taime ato'a. ■

*Hī'o **ChildrenandYouth.ChurchofJesusChrist.org** e tae noa atu **ChildrenandYouthLeaders.ChurchofJesusChrist.org** nō te mau ha'amāramaramara'a hau atu, e tae noa atu i te mau ha'amāramaramara'a nō ni'a i te ha'apūrorora'a mata 'e mata.*

FA'ATA'ARA'A

1. *Tē mau Tāmari'i 'e te Feiā 'āpī o te 'Ēkālesia a Iesu Mesia i te Feiā Mo'a i te mau Mahana Hope'a nei: Hō'ē buka arata'i 'ōmuara'a nā te mau metua 'e te feiā fa'atere (2019), 1.*

'Āmuira'a Nō te Pūai o te Feiā 'Āpī (NPFA) nō te pāturu i te fa'anahora'a a te mau Tāmari'i 'e te Feiā 'āpī

'E i tuha'a nō te mau tauto'ora'a a te 'Ēkālesia nō te tāhō'ē i tāna mau fa'anahora'a nō te mau tāmari'i 'e te feiā 'āpī nā te ao ato'a nei, e ha'amata i te matahiti 2020, e pāturu te mau titi i roto i te mau Hau 'Āmui nō Marite 'e Canada i te mau 'āmuira'a Nō te Pūai o te Feiā 'Āpī, e piti taime i te matahiti.

'Ua hau i te 'ahuru matahiti i teie nei i te fa'atupura'ahia te mau 'āmuira'a NPFA i rāpae i te mau Hau 'Āmui nō Marite 'e Canada, 'e e tāmāu nā te reira mai tei mūta'a ihora.

E hōro'ahia atu te mau ha'amāramaramara'a hau atu i roto i te fa'anahora'a Mata 'e Mata i te 17 nō Novema 2019. ■

Tē fa'atumu nei te mau tauira'a o te fa'anahora'a i ni'a i te ha'apūaira'a i te feiā 'āpī

Ei tuha'a nō te tauto'ora'a e fa'ati'a nei i te feiā 'āpī o te 'Ēkālesia 'ia fa'atupu i tō rātou pūai hanahana, 'ua fa'aara te peresideni Russell M.

Nelson i te mau fa'atanora'a i roto i te mau fa'anahora'a a te feiā 'āpī tamāroa 'e te feiā 'āpī tamāhine i roto i te 'āmui-ra'a rahi nō 'Ātopa 2019 (hi'o 'api 38) 'e 'ua fa'ata'ahia mai te reira nā Elder Quentin L. Cook nō te Tino Ahuru Ma Piti 'āpōsetolo (hi'o 'api 40) 'e te tuahine Bonnie H. Cordon, peresideni rahi nō te feiā 'āpī tamāhine (hi'o 'api 67).

Tē ha'apāpū nei teie mau tauira'a ē, tā te hō'ē 'episekōpo « hōpoi'a mātāmua roa, 'o te 'atu'atura'a ia i te feiā 'āpī tamā-roa 'e te feiā 'āpī tamāhine o tāna pāroita », te parau ia a peresideni Nelson. I roto i te mau tauira'a, tē vai ra te fa'a'orera'a o te mau peresidenira'a feiā 'āpī tamāroa o te pāroita. Te 'episekōpora'a, te peresidenira'a nō te Autahu'ara'a a Aarona, 'e e tauturuha rātou e te mau tauturu ha'amāramarama, 'e i roto i te tahi atu mau huru, nā te mau ta'ata 'aravihi. E fa'atae 'āfaro ti'a roa te peresideni o te Feiā 'Āpī Tamāhine o te pāroita i te parau fa'a'ite i te 'episekōpo.

E fa'atumu te mau peresidenira'a pupu autahu'ara'a 'e te mau peresidenira'a piha i ni'a i te 'ohipa nō te fa'aorara'a, 'oia ho'i, te 'ohipa misiōnare, te tāpe'ara'a mai i te feiā fa'afāriuhia, te fa'aitoitōra'a i te feiā paruparu, te 'ohipa hiero 'e te 'ā'amu 'utuāfare 'e te ha'api'ira'a i te 'evanelia. Nā te mau peresideni pupu autahu'ara'a 'e te mau peresideni piha o te feiā 'āpī e fa'anaho 'e e arata'i i te mau putuputura'a i te sābati, te mau 'ohipa tōtauturu, 'e te tahi atu mau 'ohipara'a.

E'ita te mau 'ohipara'a a te feiā 'āpī

e parau-fa'ahou-hia ē, « Mutual [autahira'a] » e parauhia rā « 'ohipara'a nā te Feiā 'Āpī Tamāhine », « 'ohipara'a nā te pupu Autahu'ara'a a Aarona », 'aore rā, « 'ohipara'a nā te feiā 'āpī ». E vāhahia te moni nō te mau fa'a'oa'oa'a a te feiā 'āpī 'ia au i te rahira'a o te feiā 'āpī i roto i te pupu tāta'itahi.

'Ua fa'a'āpīhia te parau tumu a te feiā 'āpī tamāhine, 'e e fa'anahohia te rahira'a o te mau piha a te Feiā 'Āpī Tamāhine 'ia au i te rahira'a 'e i te mau hina'aro o te feiā 'āpī tamāhine. E pi'ihia te mau piha, « Feiā 'Āpī Tamāhine », 'āpe'ehia mai e te mau matahiti o te mau tamāhine i roto i te piha, mai teie te huru, « Feiā 'Āpī Tamāhine 12–14 », 'aore rā, « Feiā 'Āpī Tamāhine » noa, mai te mea ē, e mea 'āmui rātou pā'āto'a. E'ita e fa'a'ohipa-fa'ahou-hia te mau i'oa, « Tepure », « Rōti », 'e « Tārona ».

E pi'ihia te hō'ē melo nō te 'āpo'ora'a teitei 'ei peresideni Feiā 'Āpī Tamāroa nō te titi, 'e e tāvini te peresidenira'a Feiā 'Āpī Tamāroa nō te titi i roto i te tōmite Autahu'ara'a a Aarona---Feiā 'Āpī Tamāhine nō te titi 'e te peresidenira'a Feiā 'Āpī Tamāhine, te melo nō te 'āpo'ora'a teitei e ha'apa'o i te Feiā 'Āpī Tamāhine, 'e te melo nō te 'āpo'ora'a teitei e ha'apa'o i te Paraimere.

Nō te tahi atu mau tauira'a, te Sōtaiete Tauturu, te Feiā 'Āpī Tamāhine, te Feiā 'Āpī Tamāroa, te Paraimere 'e te Ha'api'ira'a Sābati, e parauhia rātou te « mau fa'anahora'a » 'eiaha rā te « mau pupu tauturu », 'e te feiā fa'atere, e parauhia rātou te « mau ti'a fa'atere rahi » i roto i te fa'atere'ara rahi o te 'Ēkālesia, 'e 'ei « ti'a fa'atere titi » 'e 'ei « ti'a fa'atere pāroita » i roto i te fa'atere'ara o te fenua iho. ■

Maha rāve'a nō te fa'aineine nō te 'āva'e 'Ēperēra 2020

Etāpa'ohia te matahiti 2020 i te 200ra'a o te matahiti o te 'ōrama mātāmua, tei tupu i roto i te pu'e tau fa'atupura'a rā'au nō te matahiti 1820. E nō reira, 'ua fa'aara te peresideni Russell M. Nelson ē, e riro te 'āmui'ara i te 'āva'e 'Ēperēra « 'ei fa'ahanahanara'a i te mau niu pāpū o te 'evanelia i fa'aho'i-fa'ahou-hia mai » (hi'o 'api 122).

'Ua fa'aitoitō 'oia i te mau melo 'e te 'utuāfare ato'a 'ia fa'aineine nō teie « 'āmui'ara ta'a 'ē » 'e 'ua hōro'a mai i te tahi mau rāve'a nō te reira :

1. 'Ia tai'o fa'ahou i te 'ā'amu o Iosepha Semita nō ni'a i te 'ōrama mātāmua.
2. 'A tuatāpapa ai 'outou i te *Mai, pe'e mai* i roto i te matahiti 2020, 'a feruri i te mau uira'a nō ni'a i te 'ite tei roa'a mai, 'e te mau ha'amaita'ira'a tei fāri'ihia maoti te Buka a Moromona.
3. 'Ia feruri i te fa'a'ohipara'a i te mau video 'āpī nō ni'a i te Buka a Moromona i roto i te tuatāpapara'a a te ta'ata hō'ē 'e te 'utuāfare.
4. 'Ia mā'iti i tā 'outou iho mau uira'a 'e 'ia hāmani i tā 'outou iho fa'anahora'a nō te « tu'u ia 'outou iho i roto i te māmarama hanahana o te fa'aho'i-fa'ahou-ra'a mai ».

'Ua parau te peresideni Nelson, « mai te mea e nā reira 'outou, e riro ia te 'āmui'ara rahi nō 'Ēperēra i muri nei, 'eiaha noa 'ei 'āmui'ara ta'a 'ē; 'ei 'āmui'ara ato'a ra e 'ore roa e mo'ehia ». ■

Mau mana'o 'ohipara'a

'Ua rau te mau rāve'a nō te tauturu i te mau melo 'ia 'apo i te ha'api'ira'a nā roto mai i te mau a'ora'a o te 'āmuira'a rahi. Teie te tahi mau hi'ora'a ; penei a'e tē vai ra tō 'outou te tahi mau mana'o e tano maita'i a'e nō tā 'outou pupu autahu'ara'a 'aore rā Sōtaiete Tauturu.

- ***Te 'āparaura'a tāpupu.***

E vāhi te mau melo 'ei pupu na'ina'i, 'e 'a hōro'a i te pupu tāta'itahi i te hō'ē tuha'a o te a'ora'a 'ia tai'o 'e 'ia 'āparau. I muri iho, e ani i te pupu tāta'itahi 'ia fa'a'ite mai i te hō'ē parau mau tā rātou i 'apo mai. 'Aore rā e nehenehe e hāmani i te mau pupu 'āpī mai terā 'e terā pupu tei tuatāpapa i tāna tuha'a ta'a 'ē, 'ia fa'a'ite rātou te tahi i te tahi i te mea tā rātou i 'apo mai.

- ***Pāhono i te mau uira'a.***

E ani manihini i te mau melo 'ia pāhono i te mau uira'a nō n'ia i te a'ora'a o te 'āmuira'a mai teie i muri nei : E aha te mau parau mau o te 'evanelia tā tātou e 'ite nei i roto i teie a'ora'a ? Nāhea tātou i te fa'a'ohipa i teie mau parau mau ? E aha te mau tītaura'a manihini 'e te mau ha'amaita'ira'a i parauhia mai ? E aha tā teie a'ora'a e ha'apī nei ia tātou nō n'ia i te 'ohipa tā te Atua e hina'aro ia tātou 'ia rave ?

- ***Hōro'a i te mau fa'ahitira'a parau.***

E ani manihini i te mau melo 'ia hōro'a mai i te tahi mau fa'ahitira'a parau nō roto mai i te a'ora'a 'o tei fa'auru ia rātou 'ia rave fa'aoti i tā rātou mau hōpo'i a roto i te 'ohipa nō te fa'aorara'a. E fa'aitoito ia rātou 'ia feruri nāhea rātou i te fa'a'ite i te ta'ata i teie mau fa'ahitira'a parau nō te ha'amaita'i i te hō'ē ta'ata, 'oia ato'a te feiā i herehia 'e te mau ta'ata tā rātou e aupuru ra.

- ***Fa'a'ite i te hō'ē ha'api'ira'a tao'a.***

E ani ātea i te tahi mau melo 'ia 'āfa'i mai i te tahi mau tao'a 'o tā rātou e nehenehe e fa'a'ohipa nō te ha'apī i te parau poro'i o te 'āmuira'a. I roto i te rurura'a, e ani i te mau melo 'ia fa'ata'a mai e aha te tū'atira'a o teie mau tao'a e te parau poro'i.

- ***Fa'aineine i te hō'ē ha'api'ira'a e ha'api'i i te fare.***

E ani i te mau melo 'ia 'ohipa piti piti nō te fa'anaho i te hō'ē ha'api'ira'a nō te purera'a pō 'utuāfare tei fa'atumuhia i n'ia i te a'ora'a o te 'āmuira'a. Nāhea tātou i te fa'ariri i te a'ora'a 'ei mea fa'ahia nō tō tātou 'utuāfare ? Nāhea tātou i te fa'a'ite i teie a'ora'a i te mau ta'ata tā tātou e tāvini nei ?

- ***Fa'a'ite i te mau 'ohipa i tupu.***

E tai'o 'āmui i te tahi mau fa'ahitira'a i roto i te a'ora'a. E ani i te mau melo 'ia fa'a'ite mai i te tahi mau hi'ora'a nō roto mai i te mau pāpa'ira'a mo'a 'e nō roto mai i tō rātou orara'a 'o tē fa'ahōho'a nei 'aore rā 'o tē ha'apūai nei i te ha'api'ira'a tumu i ha'api'ihia i roto i te fa'ahitira'a parau.

- ***'Apo i te ha'api'ira'a nō ni'a i te hō'ē 'irava.***

E ani i te mau melo 'ia tai'o i te hō'ē 'irava tei parauhia i roto i te a'ora'a o te 'āmuira'a. E ani ia rātou 'ia tāu'aparau e nāhea te mau ha'api'ira'a i roto i te a'ora'a e tauturu ai ia rātou 'ia māramarama a'e i te 'irava.

- ***'Imi i te hō'ē pāhonora'a.***

E fa'aineine ātea i te tahi mau uira'a 'o te 'itehia te pāhonora'a i roto i te a'ora'a o te 'āmuira'a. E fa'atumu i n'ia i te mau uira'a 'o te tūra'i i te ferurira'a hōhonu 'aore rā i te fa'a'ohipara'a i te mau parau tumu o te 'evanelia (hi'o *Ha'api'ira'a mai tā te Fa'aora*, 31–32). I muri iho, e vaiho i te mau melo 'ia mā'iti i te hō'ē uira'a 'e 'ia 'imi i te mau pāhonora'a i roto i te a'ora'a. E ani ia rātou 'ia 'āparau i tā rātou mau pāhonora'a 'ei pupu na'ina'i.

- ***'Imi i te hō'ē parau.***

E ani i te mau melo 'ia 'imi i roto i te a'ora'a o te 'āmui-ira'a i te mau parau tā rātou e tāpe'a mai. E ani ia rātou 'ia fa'a'ite mai i te mau parau 'e e aha tā rātou i 'apo mai i roto. Nāhea teie mau ha'api'ira'a i te tauturura'a ia tātou 'ia rave fa'aoti i te 'ohipa a te Fatu ?

- ***Hāmani i te hō'ē mea.***

E ani i te mau melo 'ia hāmani i te hō'ē hōho'a pia 'aore rā te hō'ē tāpa'o tai'ora'a tei n'ia te hō'ē fa'ahitira'a parau fa'auruhia nō roto mai i te a'ora'a o te 'āmuira'a. E hōro'a ia rātou i te taima nō te fa'a'ite mai i te mea tā rātou i hāmani. ■

**Te Mesia i ni'a i te
purūmu nō Ierusalemā,
nā Michael Coleman**

« 'O te hiero mo'a te tupua'i mou'a nō te Fa'aho'i-fa'ahou-ra'a. E mea faufa'a rahi tō te reira mau 'ōro'a
'e mau fafaura'a mo'a nō te fa'āmeine i te hō'ē pupu ta'ata 'ia ineine rātou nō te fāri'i i te Fa'āora i tōna
tae-piti-ra'a mai... »

E vāhi mo'a te hiero tāta'itahi ; tē tūtava nei te ta'ata haere hiero tāta'itahi 'ia ha'amo'a atu ā iāna ».

Peresideni Russell M. Nelson, « Parau 'ōpanira'a », 120, 121.

« E fa'ata'ahia te matahiti 2020 'ei matahiti nō te piti hānere-ra'a. E ta'a 'ē te 'āmuira'a rahi nō te 'āva'e 'Ēperēra i muri nei i te tahi atu mau 'āmuira'a nā mua atu », tē parau ra te peresideni Russell M. Nelson i roto i te tuha'a purera'a hope'a o te 189ra'a o te 'āmuira'a rahi nō te 'āva'e 'Ātopa a te 'Ēkālesia. « I roto i nā 'āva'e e ono e haere mai nei, tē tīa'i nei au i te mau melo ato'a 'e te mau 'utuāfare ato'a 'ia fa'aineine nō te 'āmuira'a ta'a 'ē roa e fa'anahanaha i te mau niu mau o te 'evanelia i fa'aho'ihia mai... »

« [...] 'A nā reira ai 'outou, e 'ere ē, e ha'amana'o-noa-hia te 'āmuira'a rahi nō 'Ēperēra, e'ita roa atu te reira e mo'ehia ».

Nō te mau mana'o e nāhea 'ia fa'aineine nō te 'āmuira'a rahi nō 'Ēperēra 2020, hi'o i te mau 'api 122 'e 126.